

بڼه ما و ریکاره له شکریه کانی په پڼه وه له پووباری ئاراس

فریاد بارزانی

دهسته ی ئینسکلۆپیدیای پارتی دیموکراتی کوردستان

۲۰۲۳

- ناوی کتیب: بنه ما و ریکاره له شکراییه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس
- نووسینی: فریاد بارزانی
- هه له چنی: دهسته ی ئینسکلۆپیدیای (پ.د.ک.)
- دیزاینی بهرگ و ناوه وه: دهسته ی ئینسکلۆپیدیای (پ.د.ک.)
- سالی چاپ و شوین: ۲۰۲۳ - هه ولیر
- چاپخانه:
- تیراژ: ۲۰۰۰

له بهرپوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان / هه ری می کوردستان ژماره ی
سپاردنی (۵۱۷) سالی ۲۰۲۳ پیدراوه.

پیشکشه به:

باوکی پووحی نهتهوهی کورد، بارزانی نهمر

هه و نامه ی کتیب

پیرست

- ۱ - پیشه کی
- ۵ - ناساندنی ئەم کتپه
- ۷ - به شی یه که م: خویندنه وه یه کی کورت بو پروداوه کانی ۱۹۴۵-۱۹۵۸
- ۹ - چوونی بارزانییه کان بو پوژه لاتی کوردستان
- ۱۳ - دامه زراندنی کووماری کوردستان له مه هاباد
- ۱۶ - هیزی بارزانییه کان، هیزی سه ره کی به رگریکار له کوومار
- ۱۸ - داستانی قاراوا
- ۲۰ - داستانی ملقه رنی، یان داستانی مامه ش
- ۲۲ - په تای تیفوئید و گیان له ده ستدانی دوو هه زار کهس له بارزانییه کان
- ۲۴ - پرووخانی کووماری کوردستان له مه هاباد
- ۲۷ - شه هیدکردنی پیشه وا قازی و هه فالانی
- ۲۹ - قووناغیکی سه خت و دژوار، پاشه کسه ی بارزانییه کان بو سه ر سنوور
- ۳۱ - شه ری سیلوی
- ۳۲ - داستانی نه لووس
- ۳۳ - داستانی گووجار
- ۳۴ - هیرشی سوپای ئیران بو سه ر به ره ی شنو
- ۳۵ - داستانی نه فرس و هه له ج
- ۳۶ - شه ری نیرکی (به ری زه ر)
- ۳۸ - گه رانه وه ی بارزانییه کان بو باشووری کوردستان
- ۴۲ - پاگواستن و زیندانی کردنی بارزانییه کان له لایه ن پژی می عیراقه وه
- ۴۴ - داستانه ئه فسانه ییه که ی ئاراس
- گه رانه وه ی سه روک بارزانی و بارزانییه کان له پرووسیا بو عیراق

- به شی دووهم: به رواردیک له نیوان بنه ما له شکریه کانی پپرویشتنه میژوویه که ی بارزانی و داستانه جیهانییه کان ----- ۵۵
- په پینه وه له ئاراس به بنه ما و ریکاری له شکره ----- ۵۷
- بنه ما ی ئامانجداری، ئامانجی سه روک مسته فا بارزانی له په پینه وه ی ئاراس ----- ۵۹
- بنه ما ی هیرشبردن، یان هیرش کتوپر ----- ۶۲
- بنه ما ی کوکردنه وه ----- ۶۶
- بنه ما ی مانور له دوئی کوتول ----- ۶۹
- بنه ما ی پاراستنی نهینی له شکر و به دهسته یانی زانیاری له سه ر دوژمن ----- ۷۳
- بنه ما ی هه ماهه نگی و خوړیکخستن ----- ۷۷
- بنه ما ی یه کبوونی له شکر ----- ۸۰
- بنه ما ی ئاسایش ----- ۸۳
- بنه ما ی پلانی هاوکاری و ئاسانکاری له ری ئاراس دا ----- ۸۸
- بنه ما ی ده ست پیوه گرتن ----- ۹۰
- بنه ما ی به ره نگاری سه رسوره یینه ر ----- ۹۳
- بنه ما ی پیداگری ----- ۹۶
- به لگه نامه یه ک ----- ۹۹
- راپورتی ئوپه راسیون ----- ۱۰۷
- لیستی ناوی هه قالانی بارزانی ----- ۱۵۹
- ئه لبوومی وینه و نه خشه کان ----- ۱۸۵
- لیستی سه رچاوه کان ----- ۲۲۱

پیشه کی

نووسینه وهی میژووی گه لیکي غه درلیکراو و فهرامۆشکراو، کاریکی ئاسان نییه، به تاییه تی نه گهر میژوونووسانی نه و گه له خوځیان وه کو پپووست به تنگ نه و کاره نه چووبن، بویه ههر کاریک به ئاراسته ی نووسینه وهی نه و میژووه بکریت، نه ک ههر شایه نی ده ستخوشیه، به لکو جیی په سندیسه، چونکه ههر هیچ نه بیته، ده بیته ده روزه یه ک بو نه نجامدانی لیکولینه وه و توژینه وهی زیاتر له سهر نه و میژووه پر له هه وراز و نشیوه. وه ک راستیه ک، تا گه لیک به ته وای له میژووی خو ی نه گات که چی کردووه و له کو ی هه له ی کردووه، نه گهر مه حالیش نه بیته، لی ریگه ی به رده م خولقاندنی ئاینده یه کی باشر، پر گرفت و ئاسته نگ ده بیته.

له م سۆنگه وه، په رتووی (بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس)، له نووسینی فریاد بارزانی، به یه کیک له هه ول هه یژاکان داده نریته. بویه ده سته ی ئینسکلۆپیدیای پارتی دیموکراتی کوردستان که کاری سهره کی کو کردنه وه و نووسینه وه و به دیکومینتکردن و بلاو کردنه وهی میژووی کورد و کوردستانه، ههر زوو خو ی کرد به خاوه نی نه م په رتووکه، به و مه به سته ی بتوانیت که لینیک له و بواره پر بکاته وه.

نه م په رتووکه له دوو به شی سهره کی و پاشکو و نه لبووم و چهند نه خشه یه ک پیکهاتووه. له به شی یه که مدا، خوینهر به رووداوه کانی سالانی ۱۹۴۵-۱۹۵۸ ئاشنا ده کات. له به شی دووه مدا که بابه تی سهره کی و بنه په تی نه م په رتووکه یه، جگه له وهی نووسهر به رپرویشتنه میژووویه پر له سه ختییه که ی مه لا مسته فا بارزانی و یاهورانی بو یه کیتی سو فیه تی پیشوو ئاشنامان ده کات، هاوکات به راوردیک له نیوان نه و داستانه و داستانه به ناوبانگه کانی جیهان، به پیوه ری بنه ما و پیکاره له شکرپیه جیهانییه کان ده کات. نه مه ش بیجگه ییه کی تاییه تی به په رتووکه که داوه، نه گهر زیده رو یی نه بیته، په نگه نه وه یه که مجاره، نووسه ریکی کورد به به لگه و سه رچاوه ی میژوووی تیره وه کاریک به به رژه وه ندی میژووی نه ته وه که مانه وه بکات. بویه ده ستخوشی له برای به ریزمان فریاد بارزانی ده که ین بو بیرکردنه وه و به نه نجام گه یاندنی وه ها کاریک که به لای نه وانیه ی له پیناو داهاتوو یه کی گه شتر بایه خ به نووسینه وهی میژوو ده دن، جو ریک له په چه شکینییه، چونکه تا خو ت له و مه یدانه نه سپی خو ت تاو نه ده یته، مه حاله خه لکی دی بیت، میژووی قاره مان ی گه لیک ی

فهرامو شکراو، وهک ئه وهی ههیه و پرویداوه، دوور له مهیلی نه ته وهیی و کیشوه ریبه وه بنووسیتته وه.

ئه وهی لهم په رتو وکه خویندمه وه، ئه و راستیه حاشاهه لنه گره بوو، ئه گهر مروؤف ئامانجیکی بوؤ خوئی دیاریکرد و به بیروباوه و ئیراده وه کاری بوؤ بکات، هیچ گومانی تیدا نییه، با سه ختی و ئاسته ننگه کانش گه وره و زبر بن، به لام دوا جار هه ر پپی ده گات. به لگه ی هه ره زیندووش ئه و پپرویشتنه میژووییه ی مه لا مسته فا بارزانی-یه که چوون و به چ ستراتیژیک و تاکتیکی سه ربازییه وه، وپرای نه بوونی هاوسه نگی هیز و چهک و گه ماروؤ دراو به هیزی سی ده ولته تی پرچه کی دوژمن، به ئامانجه که ی گه یشتوه.

بوؤ زیاتر سه رده رکردن له و ستراتیژ و تاکتیکانه، به پیویستی ده زانین، ئاماژه به پوخته یه که له و وته راستگو و ئاینده بینیه ی سه روک مه لا مسته فا بارزانی بکه یین که دوا ی برپاره میژووییه که، له کووونه وه یه کی فراواندا بوؤ شوپشگپه کانی ده کات و فه رمووی: "من برپارم داوه بجمه ولاتی یه کیتی سوؤقیهت، هیچ کامیکیشان به زور له گه ل خووم نابه م. ئه و پیکاش، پیکای مان و نه مانه، چونکه کاتیک به ره و ئه و ولاته به ری ده که وین، هیزی دوو حکومه تی دوژمنی گه لی کورد ده که ونه سه ر پیکامان. هه ر گوله یه ک به ته قینریت به ر سینگی مروؤ فیک ده که ویت، یان ئیمه ئه وان ده کوژین، یان ئه وان ئیمه ده کوژن". یان که ده فه رمووی: "ئیمه پیکایه کی دوور و دریزمان له پیشه و گوند و دیهاتی زورمان ده که ویتته سه ر ری، نامه وی به هیچ شیوه یه ک زوری له هیچ هاوولاتییک بکریت، به لامه وه ئاساییه تفه نگی شانی خوټان به نانیک بگوپنه وه، به لام نابی گوندنشینان ئازار بدن".

کاتیک مروؤف لهم وته یه ورد ده بیته وه، وپرای ناهاوسه نگی هیز و ته قه مهنی له چاو هیزی سی ده ولته تی داگیرکاری کوردستان و سه رباری که شوه هوا و سرووشتی دژوار و سه خت، یه کسه ر له هوکاری سه رکه وتنی له شکره که ی بارزانی ده گات که بوؤ ئه و بیروباوه و ئامانجه ده گه رپته وه، له پیناویدا چه کی به رگری و به ده سه ته پانی مافه کانی له ده ست گرتوه. واته له هیچ قوناع و سه رده میکدا، هیچ کاریک به زوری به که س ئه نجام نادریت، هه میشه ش ته ناھی و ئاسوده یی خه لکی به لاهه ئامانج بووه.

من نامه وی له و پیشه کییه دا، باسی ئه و شه ر و داستانه به رگریانه بکه م که له شکر ی بارزانی له یه که م کووماری دیموکراتی کوردستان و پپرویشتنه که قاره مانانه کردوویانه و به زیانیکی که م لیی ده ربازبوونه، چونکه هه ر یه که یان بوؤ خویمان به ته نیا کتیبیکن، به لام ئه وهی له و ئاودیو بوونه و پپرویشتنه تیگه یشتین، خاکی کوردستان یه کپارچه یه و سنووره

ده‌ستکرده‌کان ناتوانن له به‌رده‌م شو‌پشگی‌پری به ئیراده ریکر بن، هاوکات په‌یامیکیش بوو که به‌کو‌تایهاتنی شو‌پشی دووه‌می بارزان به زه‌بری هیز له‌بری په‌نا بردن بو‌ ریکه‌چاره‌ی ئاشتیانه له‌گه‌ل گه‌لی کورد، خه‌باتی گه‌لی کورد بو‌ به‌ده‌سته‌پنانی مافه سرووشتییه‌کانی به‌کو‌تایه‌ت و شو‌پش به‌رده‌وامه و به‌رده‌وام ده‌بیت.

فریاد بارزانی که نووسه‌ری ئەم په‌رتووکه‌یه، یه‌کیکه له‌و که‌سانه‌ی زور به‌ته‌نگ نووسینه‌وه‌ی به‌لگه‌ می‌زووییه‌کانی تایه‌ت به‌خه‌باتی گه‌لی کورده، له‌و ریکه‌یش ماندوو‌بوونی زوری بینی‌وه، ئەو په‌رتووکه‌شی، به‌و پی‌یه‌ی خو‌ی شاره‌زای کاروباری سه‌ربازییه، به‌په‌رتووکیکی دانسقه داده‌نریت و سوودی زوری ده‌بیت له‌و شه‌رانه‌ی له‌ئاینده‌دا به‌سه‌ر گه‌له‌که‌مان ده‌سه‌پنریت‌ه‌وه.

که‌ریم قادر

هه‌و‌ال‌نامه‌ی کتیب

هه‌و‌نا‌مه‌ی کتیب

ناساندنی ئەم کتیبه

میژوو، پیکهه ری سهره کی بیر و بیرکردنه وهی ههر نه ته وهیه که، به تایبه تی میژووی ئەو داستان و نه به ردیانه ی ئەم پڕۆیان لئ به رهه م هات، ئە گهر لاپه ره کانی میژووی کورد هه لدهینه وه، ده بینین کیشه ی کورد به دریزی میژوو له گه ل سئ نه ته وهی داگیرکه ر دایه، بۆ ئەوه ی کورد میژووی خۆی بنا سئت، پئویسته میژووی له ناو بردن و سپینه وهی کورد به ده ست ئەو سئ نه ته وهیه و خه باقی رزگار یخوازی نه ته وه که ی بخوینتته وه.

شۆرشه یه ک له دوای یه که کانی کورد له ههر چوار پارچه ی کوردستان، هه لگری بیرى نه ته وایه تی بوون، دژ به سته می داگیرکه ران، بۆ ئامانجیکى نه ته وهی، به لام له ناوچه یه کی جوگرافی به رته سک قه تیس مابوون و ههر له ویشه وه سه رکوتکران. هه رچه نده ئەم شۆرش و راپه رپانه بوون به بنه ما و دا کوکیکار له ماف و ئامانجه ره واکانی کورد، به لام به ده رکه وتنی مسته فا بارزانی وه ک رپه ریکى نه ته وهی نه ک له باشووری کوردستان، به لکو له ههر چوار پارچه ی کوردستان، توانی بیرى نه ته وهی ببوینتته وه، مه شخه لئ بزووتنه وهی رزگار یخوازی گه لی کورد، له لووتکه ی کتیه سه رکه شه کانی ههر چوار پارچه دا به رز بکاته وه.

میژوو پیمان ده لئت، سه رۆک مسته فا بارزانی شانازی میژووی هه ستانه وهی نه ته وهی کورده، بۆیه ئەرکه ده زگای تایبه ت بۆ ههر بواریک له بواره کانی: سیاسى، سه ربازی، په روه رده ی، مافخوازی، لئبوردیه ی، هزری نه ته وه خوازی، خاکدۆستی، مرۆقدۆستی، پیکه وه ژیان و ژینگه دۆستی... هتد، دا مه زرین و ده یان توینتته وهی زانستی و کونفرانسی نه ته وهی بۆی ئەنجام بدرین.

سه رۆک مسته فا بارزانی په یوه سته بوونیکى روحى له گه ل خاک و نه ته وه که یدا هه بووه، به رنامه رپیشه که شی بۆ له شکر له بنه ما و ئامانجى نه ته وهی سه رچاوه ی گرتووه، له پرووی ستراتیژی و تاکتیکى سه ربازی شاره زا و نموونه ی ئەوپه ری خاوه ن ئەزموون و هونه ری سه رکر دایه تی و جه ننگ بووه.

ئە گهر به چاویکی کراوه، میژووی به رگری له خاک و نه ته وه که مان هه لسه نگینین، به تایبه تی ئەو پرووداوانه ی له م په رتوو که دا باس کراون، ده بینین کورد نه ته وهیه کی شه رخواز و هه لگیر سینه ری شه ر نه بووه، به لام کاتیک شه ر و جه ننگ به رۆکی گرتوون، توانیوه تی گورزی کاریگه ر له دوژمن بوه سینت.

له شوږشی دووه می بارزان تا په پینه وه له رووباری ئاراس، له هیچ کام له و داستان و نه به ردیانه دا، هاوسه نگی هیژ له نیوان پشمه رگه و دوژمندا نه بووه، له پرووی سهر بازی و لوچیسیتیکی دوژمن به هیژ بووه، چه کی قورسی به کاره پناوه، له ئاسمان و زه وییه وه هیږشی هیئاوه، به لام له و هه موو داستان و نه به ردیانه دا، نه نجامه که ی هه میسه پیچه وانه بووه و به سهرکه وتنی له شکره که ی بارزانی ته واو بووه.

لیره دا پرسیاریک دپته ئارا، چوږ بارزانی و پشمه رگه کانی له هه مبه ر چه ندین هیژی پر چه ک سهرکه وتوو بووه؟ به تایبته کاتیک ته رازووی هیژ له نیوان داگیرکه ران و پشمه رگه دا نابهرابه ر بووه.

ئه م په رتووکه وه لامی ئه م پرسیاره یه، ناساندنی ئه و بنه ما و ریکارانه یه که سهروک مسته فا بارزانی له ریپووانی میژووی ئاراسدا به کاریه پناون. ئاشکرایه ئاشنایه تی به بنه ما و ریکاری له شکره ی به خویندنه وه ی میژووی شوږش و داستانه کانی ده کری، بویه ئه م په رتووکه هه ولیکه بو به رجه سته کردنی ئه و بنه مایانه.

په پینه وه له چومی ئاراس بو داگیرکه ران و جیهان سهرسوورهیته ر بوو، بویه له ئاستی بالا پسپووانی سهر بازی لیژنه یان له سهر پیکه پناوه، پوخته ی پیداچوونه که یان نه ک له زانکو و نه کادیمیاکاندا، به لکو له زانکو ئاست به رزه کانی جهنگدا، وه ک وانه بو فه رمانده و ماموستایانی بالای سوپا گوتراونه ته وه، به لام له کوردستان توژیینه وه ی زانستی بو ئه م ریپووانه نه نجام نه دراوه.

له نووسینی په رتووکی ((بنه ما و ریکاره له شکره کانی په پینه وه له رووباری ئاراس)) پیویست بوو هوکاره کانی ئه م ریپووانه باس بکه یین، بویه ئه م په رتووکه بو دوو به ش دابه ش کرا، له به شی یه که مدا، خویندنه وه یه کی کورت بو رووداوه کانی چوونی بارزانییه کان بو پوژه لات و به شداریان له کوماری کوردستاندا، تا په پینه وه له ئاراس باس کراوه، له به شی دووه مدا ته نیا ری "ئاراس" مان هه لبراردوو، بو ئه وه ی بو هه ر بنه مایه ک پیداچوونه وه به ریکاری له شکره ی بکه یین و له گه ل داستانیکی هاوشیوه ی جیهانی به راوردی بکه یین.

فریاد بارزانی

هه ولیر ۲۰۲۳

بەشى يەكەم
خوئندنەوہ يەكى كورت بو ٲووداوه كانى
١٩٤٥-١٩٥٨

هه‌و‌نامه‌ی کتیب

چوونی بارزانییه کان بۆ کوردستانی پۆژه لآت

دوای ئه وهی سه روک بارزانی و دوو کهس له هه فالانی به هاوکاری حیزبی هیوا توانیان سالی ۱۹۴۳ له سلیمانی ده ربازبن و له پیکای پۆژه لاتی کوردستانه وه خویان به ناوچهی بارزان بگه یینن و ده ست به سه ربیست و یه ک بنکه و فه وجیک له هیزی گه روکدا بگرن، (شۆرشی دووه می بارزان) یان هه لگیرساند. شۆرشی دووه می بارزان پۆلیکی گه وره ی گپرا له هوشیار کردنه وهی کورد و چه ندین ده ستکه وتی به نرخه نه ته وه یی به ده سه تهینا، ناوچه یه کی به رفراوان ئازادکرا و له به ره کانی جه نگدا، زهره ر و زیانی دوژمن یه کجار زۆر بوو، چه ک و ته قه مه نییه کی زۆر به ده سه تهات، ده یان داستانی میژوو یی تو مارکران، له به ره ی پۆژه لآت لیوای ۴ په وانده ده ستی به هیرش کردبوو، بارزانییه کان به رزایی و شوینه ئاسی و له باره کانی بۆ شه ر کۆنترۆل کردبوو، هیرشه سوپایان تیکشکاند، ته نیا له داستانی مه یدان مۆریکدا ۴۸۰ لاشه ی دوژمن له مه یدانی جه نگدا به جیمابوون، له ناویشیاندا فه رمانده ی لیوا و چه ندین ئه فسه ری په لاله بوون، ژماره ی برینداره کان نزیکه ی ۳۰۰ کهس ده بوون، چه ک و ته قه مه نییه کی زۆریش به ده سه تهات، له به ره ی ئاکریشدا که خودی سه روک مسته فا بارزانی سه ره ره شتی ده کرد، زیانی دوژمن له م به ره یه له ۵۰۰ کهس زیاتر بوو، جگه له سه دان تفه نگ و شه ست تیر و توپیکی چیایی و دوو په شاشی سووک و که لوپه لیکه ی زۆری سه ربازی که ده ستکه وتی له شکره ئه م به ره یه بوو.

شۆرشی دووه می بارزان ناوچه یه کی به رفراوانی هه ر له زاخۆ تا سلیمانی گرته وه، ژماره یه ک ئه فسه ر و چه ندین ئه ندامی (کو مه له ی هیوا) په یوه ندییان به م شۆر شه وه کرد، له پۆژی ۱۵ ی کانوونی دووه می ۱۹۴۵ به ئاماده بوونی ئه فسه ران و پۆشنییران له ناوچه ئازادکراوه کاند، سه روک بارزانی (لیژنه ی ئازادی) پراگه یاند، ئامانج له شۆرشی دووه می بارزان پیکه یشتنی وشیا ری نه ته وه یی، دواتر شۆرشی سه رتاسه ری له باشووری کورستان بوو، خواستی نه ته وه یی به رنامه ی خه بات و تیکۆشانی ئه و شۆر شه بوو.

به رنامه ی لیژنه ی ئازادی:

- ۱- ئازادکردنی کوردستان و رزگارکردنی له سته م و زۆرداری.
- ۲- پیکه یستانی ده سته ی چه کدار له سه رتاپای کوردستان بۆ به رگریکردن.
- ۳- هاندانی گه لی کورد بۆ شۆرش و ئاشته وایی نیوان خیل و هۆزه کان.

۴- به‌هیزکردنی په‌پوهندی له‌گه‌ل پیکه‌راو و حیزبه کوردییه‌کاندا له سه‌رتاپای هه‌ریمه کوردنشینه‌کاندا.

۵- گه‌یاندنی ده‌نگی گه‌لی کورد به‌رای گشتی عێراق و جیهان.

۶- چاککردنی پراگه‌یاندنی حیزبی و ریسواکردنی سیاسه‌تی حکوومه‌ت له‌شکاندنی به‌لینه‌کان سالی ۱۹۴۳.

داوا سه‌ره‌کییه‌کانی شو‌پشی دووه‌می بارزان بریتی بوون له:

۱- پیکه‌پێنانی ویلایه‌تی کوردی که‌که‌کووک، سلیمانی، هه‌ولێر، قه‌زاکانی موس‌ل (ده‌و‌ک، زاخو، ئاکری، شه‌نگال، شیخان) و قه‌زای خانه‌قین له‌پاریزگای دیاله‌ له‌خو‌ بگری‌ت.

۲- ویلایه‌ته‌ کوردییه‌که‌ له‌ پرسه‌ فه‌ره‌ه‌نگی و ئابوری و کشتوکالیه‌کاندا سه‌ربه‌خو‌بیت.

۳- زمانی کوردی به‌زمانی فه‌رمی ویلایه‌ته‌ کوردییه‌که‌ بناسری‌ت.

۴- دامه‌زراندنی وه‌زیری کورد و بریکاری وه‌زیری هه‌ر وه‌زاره‌تیک کورد بی‌ت.

۵- گه‌راندنه‌وه‌ی پراگۆیزراوان بو‌ سه‌ر زی‌دی خو‌یان.

دوای دانیشتن له‌گه‌ل وه‌زیری ده‌وله‌ت ماجد مسته‌فا، حکوومه‌تی عێراق په‌زامه‌ندی لایه‌نی عێراقی بو‌ داواکارییه‌کانی سه‌رو‌ک بارزانی نیشاندا و پیکه‌ه‌وتن کرا، به‌و مه‌به‌سته‌، سه‌رو‌ک بارزانی به‌ره‌و به‌غدا به‌پیکه‌وت و چاوی به‌وه‌سی و ب‌الیۆزی به‌ریتانیا که‌وت، له‌کو‌بوونه‌وه‌کاندا بارزانیان له‌وه‌ دُنیا کرده‌وه‌ که‌ حکوومه‌ت پیکاره‌ چاکسازییه‌کان له‌ کوردستان ده‌گری‌ته‌به‌ر، به‌لام له‌سه‌روه‌ندی گه‌رانه‌وه‌ی سه‌رو‌ک بارزانی بو‌ کوردستان، شو‌قینییه‌کان سه‌رله‌نو‌ی دۆخه‌که‌یان شه‌ژاند، دیسان هه‌ره‌شه‌یان له‌ کورد کرده‌وه‌ و له‌ ۱۸ی ئابی ۱۹۴۵، هێرش بو‌ سه‌ر ناوچه‌ ئازادکراوه‌کان ده‌ستی‌کرایه‌وه‌.

له‌به‌رئه‌وه‌ی تا‌که‌ ئامانجی سه‌رو‌ک بارزانی به‌ ده‌سته‌پێنانی مافه‌ په‌واکانی گه‌لی کورد بوو، بو‌یه‌ هه‌میشه‌ له‌ خه‌می خا‌ک و نه‌ته‌وه‌که‌یدا بوو، هه‌لو‌یست و بو‌یری، خو‌شه‌ویستی بو‌ گه‌ل و نیشتمانه‌که‌ی به‌پرا‌ده‌یه‌ک بوو، پیکاری تووش و سه‌خت و پ‌ر له‌ هه‌ورازو نشیوو، ئاواره‌ بوون و برسی‌تی بو‌ ده‌گرته‌به‌ر، هه‌ر بو‌یه‌ ناوی بارزانی و کورد و کوردستان ئاو‌یته‌ی یه‌کتر ببوون، وه‌ک په‌رمزی خه‌باتی نه‌ته‌وه‌یی و ئازادیخوازی، ببوو به‌ سه‌ردی‌پ‌ری هه‌وال و ئیزگه‌ و رۆژنامه‌ و گو‌فاره‌کانی کوردستان و جیهان.

سهرۆک بارزانی له شوپشی دووه می بارزاند، دواي پايژ له گهل لیژنه ی ئازادی و وهگرتنی په زامه ندی شیخ ئەحمەد که پیشتریش پرسورای (ژ.ک) و پروسه کانی وه رگرتبوو، به مهبهستی چوونی بارزانییه کان بۆ پۆژهه لاتی کوردستان، له پۆژی ۶ی تشرینی یه که می ۱۹۴۵، له کاتی کدا هیزه چه کداره بارزانییه کان له چوار لوه خه ریکی به رگری بوون، تیکرای بارزانییه کان به ژن و پیاو و گه وه و بچووک خویان گه یانده (کانی په ش)، له وی سهرۆک بارزانی له گهل دوو سه د چه کدار بۆ به رگرتن له هیرش دژمن له پشتی کاروانه که وه ستانه وه، دواي ئەوه ی بارزانییه کان تپه رین، سهرۆک بارزانی فه رمانی به تیکرای هیزه کان دا به ره و (کیله شین) پاشه کسه بکه ن. پۆژی ۱۱ی تشرینی یه که م له (کیله شین) ده رباز بوون و ئاودیوی پۆژهه لات بوون. دواتر بوون به به شیکی سه ره کی و کارا له شوپشه که ی پیشه وا قازی، به و په رینه وه یان بۆ پۆژهه لات، شوپشی دووه می بارزان ۱۹۴۳ - ۱۹۴۵ کۆتایی پیه ات.

بارزانییه کان له ۱۱ی تشرینی یه که می ۱۹۴۵، له ریگی (کیله شین - مه رگه وه پ) ه وه له سنوور ئاوبوون و پیمان نایه ناو خاکی ئازادی بووی کوردستانی پۆژهه لات ه وه، به لام هه تا گه یشتن به سنوور، باله فیه کانی عیراق و به ریتانیا ده ستیان له تۆپاران و بۆمبارانی مال و مندالی بارزانییه کان هه لنه گرت.

دواي گه یشتیان به و دیوی پۆژهه لات، له لایه ن کوردی پۆژهه لات به گه رمی پیشوازیان لیکرا، پیشه وا قازی محمه د فه رمانیکی ده رکرد، بۆ ئەوه ی جه ماوه ر هاوکاری بارزانییه کان بکه ن، ئەو کاته ی سهرۆک بارزانی گه یشتنه شاری مه هاباد وه ک سهرۆکی بزووتنه وه ی کورد له کوردستانی عیراق له لایه ن پیشه وا قازی محمه د پیشوازی لیکرا، دواتر، داوا له سهرۆک بارزانی کرا، گه شت و گه رانیك به ناو هۆز و خیله کاندا بکات، له باره ی راگه یانندی حکومه تیکی کوردیه وه را و بۆچوونیان وه ربگری. سهرۆک بارزانی له لای خویه وه گه شتیکی بۆ ناوچه کانی ورمی، نه غه ده، خانه، میاندا و شنۆ ئەنجام دا، دواتر گه رایه وه مه هاباد و ئەنجامی گه شته که ی بۆ قازی و به رپرسیانی حزبی دیموکراتی کوردستان خسته پروو، پاشان له شاری مه هاباد له و باره یه وه له نیوان پیشه وا قازی محمه د و بارزانیدا وتووێژ ئەنجام درا.

له راستیدا ئەو هه لومه رجه ی بۆ خه بات و ئازادی له پۆژهه لاتی کوردستان له ئارادا بوو، هه موو کوردیکی ئازادیخوازی بۆ خوی په لکیش ده کرد، له لایه کی تریشه وه بزووتنه وه ی پرزگاریخوازی کورد له پۆژهه لات له پیناوا پاراستنی ئەو ده سکه وتانه چاوی له هیزی خاوه ن ئەزموون و کۆلنه ده ری بارزانییه کان بوو، چونکه سه ره که وتنی هیزی بارزانیان له دژی سوپای عیراق و به ریتانیا له شوپشی دووه می بارزاند، له به رچا و بوو، هه ره وه ها له و سه ره ده مه

کۆمه لهی (ژ.ک) که نامه یه کی ئاراسته ی سه روک بارزانی کردبوو، وه ک سه روکی گه وره ی کورد ناساندبووی.

هه و نامه ی کتیب

دامەززاندىنى كۆمارى كوردستان لە مەھاباد

لە پۈژى ۲۲ى كانوونى دووۋەمى ۱۹۴۵، پىشەوا قازى محەمەد بە ئامادەبوونى سەرۆك مستەفا بارزانى و چەندىن كەسايەتى دىيارى كورد و زۆربەى مامۆستايانى ئايىنى و سەرۆك عەشیرەتەكانى كورد و نوپىنەرانى حزبىى ناوچە جۆراوجۆرەكانى كوردستان و خەلكى شار و دىھاتەكان لە مەيدانى چوارچرا لە شارى مەھاباد، كۆمارى كوردستانى پراگەياندى. بەم پراگەياندىنەش خۆشى و شادى و دروشمەكانى بژى كورد و كوردستان بەرز بووۋە، بۆ يەكەم جار ئالاي كوردستان بەرز كرايەو، سەرۆدى ئەى پەقىب وەكو سەرۆدى نەتەوايەتى گەلى كورد خويندرايەو، كورد لەو پارچەيە بە بەشپىك لە ئاواتەكانى خۆى گەيشت و خواستى پزگارى گەل و نىشتىمان بەدىھات. ھەر لەو پىپورەسمە شايستەيەدا، قازى محەمەد بەجلوبەرگى نىزامىي و سەرۆك بارزانى بە جلوبەرگى كوردى و پىشمەرگەكان چەك لەشان، نىمايشى سەربازىيان نواندى، لە لايەن ئامادەبووانەو قازى محەمەد بە سەرۆك كۆمار ھەلبىژدىرا و حكومەت بەم شپوئەيە پىكھات:

۱- حاجى بابە شىخ - سەرۆكى ئەنجومەنى وەزىران

۲- محەمەد حوسىن سەيفى قازى - جىگرى سەرۆك وەزىران و وەزىرى بەرگرى

۳- مەناف كەرىمى - جىگرى سەرۆك وەزىران و وەزىرى پۇشنىبىرى

۴- سەيد محەمەد ئەيوبىيان - وەزىرى تەندروستى

۵- عەبدولرپرەحمان ئىلخانى زادە - وەزىرى دەرەوۋە

۶- ئىسماعىل ئاغاي ئىلخانى زادە - وەزىرى پەيوەندىيەكان

۷- ئەحمەد ئىلاھى - وەزىرى ئابوورى

۸- خەلىل خوسرەوى - وەزىرى كار

۹- كەرىم ئەحمەد بان - وەزىرى كاروبارى تىلگراف

۱۰- محەمەد ئەمىن موئىن - وەزىرى ناوخوا

۱۱- مەلا حەسەن مەجىدى - وەزىرى داد

۱۲- مەحمود وەلى زادە - وەزىرى كشتوكال

ئامانجه کانی کۆماری کوردستان له مه هاباد:

- ئۆتۆنۆمی بۆ کورده کانی ئیران له چوارچۆپوهی دهوله تی ئیراندا.
- زمانی کوردی بکریته زمانی راگه یانندن و خویندن و ئیداره.
- ههلبژاردنی ئه نجومه نی پارێزهری کوردستان به مه بهستی چاودێری دهولهت و بابهته کۆمه لایه تیه کانی.
- هه موو به رپرسه کانی له خه لکی ناوچه که هه لبژێردرین.
- یه کیتی و برایه تی له گه ل خه لکی ئازه ربا یجان.

ئه گه ر به راوردیك له نیوان ئامانجه کانی شوپشی دووه می بارزان و کۆماری کوردستان بکهین، ویكچونیك ده بینین، هه ردووکیان مه به ستیان رزگارکردنی کوردستان بووه، ئامانجه کۆماری کوردستان ئۆتۆنۆمی بۆ کوردستانی ئیران، شوپشی دووه می بارزان پیکهیتانی ویلایه تیکی کوردی له باشووری کوردستان بووه، هه ردووکیان داوای به فهرمی کردنی زمانی کوردی ده کهن، هه ردووکیان داوای به رپرسیاریه تی بۆ کورد ده کهن له ئه رگ و به رپوه بردندا، هه ردووکیان داوای چاره سه ری ئاشتی کۆمه لایه تی ده کهن.

پیشه وا قازی محمه د، هه روه ک سه روک بارزانی، سنوره کانی کوردستانی به ده سترکرد ده زانی، بۆیه پیشوازییه کی گه رمی له بارزانییه کانی کرد، هه روه ها ده یزانی بارزانییه کانی ده توانن پالپشتیکی گه وره ی کۆمار بن، بۆیه پله ی جه نه رالی به سه روک بارزانی به خش، سه روک بارزانی وه ک سه روکی هیزی پیشمه رگه ی کوردستان ده ستیشان کرا، له لایه ن خه لکه وه به دروشمی "پیشه واما ن قازیه - سه روکمان بارزانییه" پیشوازییان له و بریاره کرد، دواتر سوپای میلی به هیزی پیشمه رگه ناو را و به مه بهستی سه قامگیری هیمنی و ئاسایش له کوردستان به شیوه یه کی ریکوپیك دامه زرا، به شداری سه روک بارزانی و ئه فسه ره لیها توو و خاوه ن ئه زموونه سه ربازییه کانی بوو به پالپشتیه کی کاریگه ری له شکر کۆماری کوردستان، به م شیوه یه حکوومه ت و ئیداره ییکی نیشتمانی کوردی دامه زرا، زمانی خویندن له قوتابخانه کانی کرایه کوردی، خانه یه کی چاپ دامه زرا، رۆژنامه ی (کوردستان) وه ک زمانحالی حکوومه ت له چاپدرا.

له راستیدا، بوونی بارزانییه کانی له رۆژهه لاتی کوردستان و به شدارییان له کۆماری کوردستان، به یه کیک له خاله هه ره به هیزه کانی ئه و کۆماره داده نرا، دوا ی ئه وه ی سه روک

بارزانی وهك سهرۆكى هیزى پيشمه رگه ده سته كار بوو، ئه فسهره هاوړپیه كانیشى پله ی بالای سهربازیان وه رگرت. له سهره تاي مانگی نیسانه وه ده ست به دابه ش كردنى چهك به سهر بارزانییه كاند كرا، له یه كه م پوژدا ۲۲۰۰ بارزانی پر چه ككران، له وانه ۱۵۰۰ پيشمه رگه له سى به تالیوئندا پیکخران، دواتر ههرسى به تالیوئ پوهانه ی به رهى شهرى سه قز كران، ۷۰۰ پيشمه رگه ش وهك یه ده گ دانران و چه ند ئه فسهریش له ده سته ی ئه ركاند له گه ل سهرۆك بارزانی مانه وه، پاشان به تالیوئىكى ديكه یان لى پیکه پنا و په وانه ی ناوچه ی سهرده شت كرا. دواى پیکه وه تنى حكومه تى نازه ربایجان و كۆمارى كوردستان كه ئه وكات به رهى هه وشار له زهنگانه وه به ده ست فیداییه كانی حكومه تى نازه ربایجان ه وه بوو، ئه ویش به كۆمارى كوردستان و بارزانییه كان سپیدرا.

به هاتنى بارزانییه كان بو ریزی كۆمارى كوردستان، سهرۆك بارزانی چه ندین هۆزى پاكیشایه ژیر ئالای كوردستان و پیکه خستن، هه روه ها له باره ی له شكرى كۆماره وه ده بى ئه وه شمان لا روون بىت كه كۆمارى كوردستان جگه له ژماره یه ك پيشمه رگه ی خه لكى شارى مه هاباد، هیزىكى به رگرى ئه وتوى نه بوو تا بو كاتى پيوست ساز و ئاماده بىت، هه رچه ند ه كۆمار سوپایه كى دوازه هه زار و حه وسه د و په نجا كه سى پیکه پنا، به لام جگه له دوو هه زار و دووسه د پيشمه رگه ی بارزانی، ئه وانى ديكه سه ر به هۆز و خپله كان بوون، هه ر به فه رمانى ئه وانیش هه لده سوپان، نهك به فه رمانى پيشه وا و فه رمانده كانی ديكه ی سوپای كۆمارى كوردستان، بویه بارزانییه كان وهك هیزى سه ره كى و كۆله گه ی پاراستنى كۆمارى كوردستان له مه هاباد ناسران و پوئىكى میژوویى گه وره یان گپرا، به مه ش پردىكى په یوه ندی و خو شه وىستى له نیوان كوردانى باشوور و پوژه ه لات دروستكرا.

هیزی بارزانییه کان، هیزی سه ره کی بهرگریکار له کۆماری کوردستان

کاتیک پیشه ووا قازی محهمه د و پیه رانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، کۆماری کوردستانیان
پراگه یاند، پیه رانی ئازهر بایجان و سوڤیه ت بئ هه لوپست نه بوون، به لام یارمه تیه کی نه وتویان
نه دا، تا له کاتی هه ره شه و مه ترسییه کاند، کۆمار بتوانیت وه کو پیویست بهرگری له خوی
بکات.

دوای پپوره سمی پراگه یاندنی کۆماری کوردستان، سه روک بارزانی گه پرایه وه شنو، دواتر
پیه رانی کۆماری کوردستان پیوه ندیان به بارزانییه وه کرد که بگه پیتته وه مه هاباد، بو ئه وه ی
به رنامه ی هاوکار بکردنی کۆماری کوردستان دا پپژن، چونکه سه روک بارزانی به هه زاران
پیشمه رگه ی له گه لدا بوو، نه وانه ش بو پشتگیری و پاراستنی کۆمار جیی ئومید بوون. هه ر
بویه له لایه ن قازی محهمه د، سه روک کۆماری کوردستان، بارزانی کرایه سه ره له شکر سوبای
کۆماری کوردستان و هیزی بارزانییه کان وه ک هیزی سه ره کی بو بهرگریکردن له کۆمار
ده سته کار بوون.

دامه زراندنی کۆماری کوردستان نه ک ته نیا ئومیدی سه روک بارزانی و بارزانییه کان بوو،
به لکو ئومیدیک بوو بو سه رجه م به شه کانی دیکه ی کوردستان و پیکهاته سیاسیه کانی نیو
گۆره پانی خه بات، ئاواتیک بوو بو سه ر له نوێ بنیاتنه وه ی مالی کورد، بویه سه روک بارزانی
به په له بو مه هاباد گه پرایه وه، برپار درا بارزانییه کان به تایبه تی نه وانه ی مه شقی سه ربازیان
بینی بوو له و پپوره سمه به شدار بن.

سه روک بارزانی له و پپوره سمه دا وته یه کی پیشکه ش کرد و پیروزیایی له نه فسه ر و
سه ربازه کان کرد، بو ئه و پیشکه وتنه ی به ده ستیان هینابوو، بو پاراستنی یاسای سه ربازی و
به جیه پانی فه رمانه کان هانیدان و فه رمووی: "هه ر که س له فه رمانی فه رمانده ی به تالیو نه کانی
ده ربجی، وه ک نه وه وایه فه رمانه کانی منی جیه جی نه کردبی"، پاشان سی له و به تالیو نه
به ره و به ره ی سه قز بهر پیکران، هه ر له سه ره تای دامه زراندنی کۆماری کوردستان، بارزانییه کان
رۆلێکی سه ره کی و بهرچاویان گیرا، کاتیک سوپای ئیران به ره و شاری سه قز هاتن، به هیز و
بویرانه بهرگریان له شاره که کرد.

گوڤاری (لایف) ی ئه مریکی سالی ۱۹۵۱، راپورتیکی مهیدانی پوژنامه نووس (ولیه م داگلاس) ی بلاوکرده وه، باس له چوئیه تی دامه زرانندی کووماری کوردستان له مه هاباد ده کات، پوولی سهروک بارزانی له دامه زرانندی کووماری کوردستاندا و رووداوه کانی ئه و سهرده مه ی پوژمه لاتی کوردستان باس ده کات و ده نووسیټ: "له کاتی هیرشه کان بو سهر کووماری کوردستان، ته نیا سهروک بارزانی بوو کوولی نه دا و بهرگری کرد"، ئه و پوژنامه نووسه ئه مریکیه له دیوانده ره وه که ئه وکات ته نیا گوندیک بووه، له گپرانه وه ی رووداوه کاند، باس له پوولی کوومار و چوئیه تی دامه زرانندی ده کات و ئاماژه به پوولی بارزانیه کان ده دات که هانی سهر به خوئی کوردستانیان داوه، داگلاس ده نووسیټ: "پروسه کان هه ولیاندا کورده چاونه ترسه کان له ده وری دیموکراته کان کووکاته وه، ئه مانه له کومه لیک جه نگاوه ری بویر پیکهاتبوون که مسته فا بارزانی سهرکردایه تی ده کردن".

پوژنامه نووسه که ده لیت: "هیزه که چه کی باشیان هه بوو، به شیوه یه کی باشیش راهینرابوون، ئاماده یی خوئیان بو بهرگری له کووماری کوردستان پیشاندا بوو، ههر ئه وان بوون که بوون به کووله گه ی هیزی سهربازیی ئه و کووماره، له کاتی رووخاندنی کووماریشدا ههر ئه وان بوون بهرگریان کرد".

داستانی قاراوا

له زنجیره داستانه کانی بهرگری له کوماری کوردستاندا، یه که مین شهپر، بارزانپیه کان له گه ل سوپای ئیران کردیان، ته ویش شهپری به ناوبانگی قاراوا بوو، تهو شهپره له بهر به یانی پوژی ۲۹ ی نیسانی ۱۹۴۶ ده ستیپیکرد، کاتیک هیژیکی سوپای ئیران که له دوو فهوج پیکهاتبوون، له سهربازگه ی سه قزه وه روویان له فهوجی یه کی بارزانپیه کان کرد، سه ره تا گردو لکه یه کیان داگیرکرد، له گه ل خو یان توپه کانیان پراکیشایه بهر زاییه کانی قاراوا، سه رباری تهوه ی له شکر ی دوژمن لهو شهپره دا به چه کی قورس و فرۆکه و تانک و توپخانه و هیژی پیاده پالپشتی ده کرا و چه ند شهست تیریکیشیان لهو بهر زاییه جیگیر کرد که به سه ر زوربه ی تهو ده فقه ره دا زال بوو، له بهر انبهردا فهوجی یه کی له شکر ی بارزان به فرمانده یی به کر عه بدولکه ریم، به هه رسن سریه وه هه لمه تیکی کتوپریان کرده سه ر سوپای ئیران و تیکیانشکاند، شهپره که تا پوژتاوا بوونی تهو پوژه درپزه ی کیشا، سه ره نجام پیشمه رگه توانی لووتکه ی قاراوا، له چنگی دوژمن رزگار بکات.

ته نجامی تهو شهپره کاره ساتیکی گه وره بوو بو سوپای ئیران، هه شتا سهرباز لهو شهپره دا کوژران و لاشه کانیان له گوپه پانی شهپره به جیمان، له ناو کوژراوه کان چه ندین ته فسه ری پله بالا هه بوون، بارزانپیه کان سه د و بیست سهربازی دوژمنیان به دیل گرت، له گه ل ده سکه و تیکی زور له چه ک و ته قه مه نی، له وانه: هه فده شه ستیری قورس و دوو توپ و دووسه د تفه ننگ، له م شهپره قورسه دا بارزانپیه کان زیانی گیانیان نه بوو. ته م داستانه له میژووی داستانه کاندای وینه یه، چونکه دوژمن به هیژیکی زور و به چه کی قورس هیرش ی کردبوو، چه کی پیشمه رگه ش چه کی سووک بوو، ته نانه ت له هیژی بارزانپیه کان برینداریکیش نه بوو.

کاتیک دیله کان بو شاری مه هاباد گوازانه وه، خه لکی گونده کانی سه ر پری سه قز و مه هاباد و دانیشتوانی شار بو بینینی دیله کان ریزیان به ستبوو، به کاریکی سه رسوورپه ینه ریان ده زانی، به دروشمی کوردایه تی خو شحالی خو یان ده رده بری، جه ماوهر لیها تووی و بویری پیشمه رگه کانی بارزانپیان به چاوی خو یان بینی، بو به یانیش پیشه وا قازی محه مه د و سه روک بارزانی پیکه وه سه ردانی به ره ی شهپریان کرد، پیشه وا سوپاس و خه لاتی به سه ر پیشمه رگه کان دا دابه ش کرد، فرمانده ی فهوج عه قید به کر عبدولکه ریم له به رده م هه ردوو سه رکرده دا گوئی: "من بو میژوو ده لیم ته م قاره مانانه له مردن ناترسن و له پیناوا پاراستنی تهو ئه رکه ی

پیان سپیدراوه ژبانی خوین له پیش چا و نیه، ده بی نه ته وهی کورد شانازی بهم قاره مانانه وه بکات، پولهی نه وهای هه یه که هه رگیز بی هیوایان ناکه ن".

عه قید به کر عبدولکه ریم، داواشی کرد مه دالیای نازیه تی به هه رسی فه رمانده ی سریه کان و چه ند قاره مانیکی دیکه بیه خشریت که پولهیکی مه زنیان له و داستانه دا هه بوو، له وانه: میرزا ئاغا ره شو، عه زیز محمه د دۆله مه ری، مه لکو ژاژوکی، برایم یوسف، نه بی سه رئاسن، لاوکو مامه ند، مه لکو زیرو، حه سن سلیمان و عومه ر هوستانی.

له راستیدا، تا نه وکاته خه لکی ناوچه که نه یانده زانی بارزانییه کان له به رگری له کوماردا چ پولهیکیان ده بی، به لام داستانی قاراوا نه وهی تیگه یانندن و زیاتر خوشه ویستی و پیزیانی لای هه موو دانیشتووای ناوچه که و پژهه لاتی کوردستان به رزکرده وه.

دوای داستانی قاراوا نه رکی سه ره کی به رگری له کوماری کوردستان به بارزانییه کان سپیدرا و بوون به بازووی به هیزی پاراستنی کومار، به تاییه تی له و کاته دا که خیله کانی ناوچه که زوربه یان و یه که له دوای یه که خوین له به جیهینانی نه رکی سه رشانیان ده دزیه وه و له گه ل پژی می شادا، په یوه ندیان ده به ست. له م داستانه دا، پیشمه رگه ی خاوه ن ئامانچ و ئیراده به هیزیکی که م و به و چه که ی له شانیان بوو، به سه ر سوپای داگیرکه راندا سه رکه وت.

۱- نه جه ف قولی پسیان، بارزانی له مه هاباده وه ... بو ئاراس، و. شه وکه ت شیخ یه زدین، چاپی یه که می - ۱۹۹۷، ل ۱۷.

داستانی ملقه رهنی (مامه شا)

داستانی دووه می بارزانییه کان له سهرده می کووماری کورستاندا، داستانی ملقه رهنی بوو، له م داستانهدا سوپای ئیران دیسانه وه دوو چاری شکستیکی گه وره کرا، به م داستانهدا سوپای ئیران کاربه دهستانی ئیران ده رکهوت، شهر له گه ل بارزانییه کان کاریکی ئاسان نییه، سوپای ئیران جگه له سهربازگه ی سه قز، دوو سهربازگه ی دیکه شی هه بوون، یه ک له بانه و ئه ویتز له سهرده شت، پیکای یارمه تی گه یانندن به م دوو سهربازگه یه له ژیر دهستی کورده کاندای بوو.

پوژی ۳ ی ئایاری ۱۹۴۶ جه نه پالی ئیرانی ره زمارا، گه یشته سه قز، گوایه له گه ل نوینه رانی کورد له باره ی هیشتنه وه ی پیکای گه یانندی هاوکاری به ههر دوو سهربازگه ی بانه و سهرده شت وتووژ ده کات، به لام دوایی ده رکهوت نیازی بوو نه خسه ی هیرشیک بوو سهر هیزه کانی کوومار بکیشی، به لکو بتانی قهره بووی تیکشکانه کیهان له داستانی قاراوا بکاته وه.

له و گه شته یدا، پیلان دارپژرا و هیزی تازه ی کوکرده وه و خو ی بوو شهر ئاماده کرد، ره زمارا له به رده م سوپای ئیران وه ستاو گوئی: "شهره فی سوپای ئیران به نده به م شهره ی له پیشمانه".

له کاتژمیر ۵ به ره به یاندا، لیوایه کی له شکر ی ئیران بوو هیرشیک به رفراوان بوو سهر سه نگره کانی به تالیونی دوو له ملقه رهنی جیگیر بوون که ده که ویتته خو ئاوا ی شاری سه قز، دوای ماوه یه کی که م شهریکه سه خت و خویناوی ده ستپیکرد، ئیرانییه کان له م شهره دا هه موو جوړه چه کیکیان به کارهینا، فرۆکه به به رده وامی بوومبارانی سه نگره کانی پیشمه رگه یان ده کرد، تانک و توپه کان به گه پ خرابوون، قورسای شه ره که زیاتر له سهر سهریه ی دوو بوو، به لام ههر زوو سهریه ی یه که م له به تالیونی یه ک به فرمانده یی محمه ده مین میرخان، به فریای به تالیونی دوو گه یشت، بارودوخی شه ره که گوړا، سهربازگه ی سه قز که وته بهر سپره ی چه کی پیشمه رگه ی به تالیونی یه ک، پاش خو پراگری و بویرییه کی بیوینه به تالیونی دوو، توانی ته وژمی شالووی سوپای ئیران تیکشکینی، به وه ی نه ک ههر به رگرییه کی مه ردانه یان کرد، به لکو هیرشیکه شیرئاسایان کرده سهر له شکر ی دوژمن، سوپای دوژمن به رگه ی ئه و هیرشه ی نه گرت و بوو سییه م جار تیکشکانه وه، زیانیکه یه کجار گه وره ی گیانیان به رکهوت، نزیکه ی پینچ سه د سهرباز کوژران و دوو سه دی دیکه ش به دیل گیران، له گه ل تیکشکاندنی دوو تانک

۱- مسعود بارزانی، بارزانی و بزوتنه وه ی رژگاربخوازی کورد، ۱۹۴۵-۱۹۵۸، چاپی یه که م (چاپخانه ی خه بات-دهووک-۱۹۹۸)، ل ۱۰۵.

و خستنه خواره وهی دوو فرۆکه، له بهرانبه ریشدا ده سکه وتی پیشمه رگه له چهك و تهقه مه نی یه کجار زۆر بوو.

له م داستانه دا فه مانده خو شه وی خه لیل خو شه وی که یه کیك له سه رکرده کانی ئه م شه ره بوو گه یشته کاروانی شه هیدان، شه هید خو شه وی خه لیل گه نجیکی نۆزده سالانه بوو، به لام فه مانده یه کی لیه اتوو و بویر و قاره مان بوو، به هوی ئازایه تی و لیه اتوو ییه وه، شه هید بوونه که ی بووه خه م و په ژاره بو هه موو مالیکی بارزان و ته واوی خه لکی ناوچه که ی خه مبار کرد.

هه و نامه ی کتیب

په تاي تیفوئید و گیان له ده ستدانی دوو هزار کس له بارزانییه کان

کاتی که بارزانییه کان به ره و کوردستانی پوژه لات چون، نه یانتوانی هیچ که لویه لیک له گه ل خویندا بهن، هر چه نده دانیش توانی کوردستانی پوژه لات له و ناوچانه ی بارزانییه کانی لی نیشته جی بیوون، له هاوکاری کردنی بارزانییه کان هیچ دریغییه گیان نه ده کرد، به لام ژبانی بارزانییه کان له پرووی ئابوورییه وه زور له وه ناله بارتر بوو، به و هاوکارییه بژیوی مال و مندالیان دابین بکری، ته نانه ت کواماری ساوای کوردستانیش نه و تواناییه نه بوو گوزه رانیکی ته و اوایان بو دابین بکات. بارزانییه کان هر وه که به ژبانی سهخت و نهر و نه ژری راهات بوون، به هه موو شتی که رازی بوون، و پرای ته مهش ئه رکی به رگری له کواماریان له ته ستو بوو، وه ی خه لکیان به رز ده کرده وه، ته مه له لایه که و له لایه کی دیکه وه به هو ی بلا بوونه وه ی نه خو شی (تیفوئید) له ناویندا که ته نیا له ماوه ی شه ش مانگی سالی ۱۹۴۶، هزار و پینجسه د که سیان له نیوچوون، له بهر نه بوونی ده رمان و پزیشک، قوربانیه کانی په تاکه گه لیک پتر بوون له ژماره ی ته وانه ی له به ره کانی شه ردا، یان به هو ی بومبارانه کان و سه رما و سو له گیانیان له ده ست ده دا، ته م په تایه هه تا سالی ۱۹۴۷ هه ر له نیویاندا مابوو، هیچ مایلی که نه بوو چوو بیته پوژه لاتی کوردستان و یه ک یان چهند که سیکیان به و په تایه نه بووبنه قوربانی، ته نانه ت مال هه بوو گه وره و بچوکیان به م په تایه گیانیان له ده ستدا. دوا ی ته وه ی پزیشکیکی سو قییتی به خو ی و هه ندی ده رمانه وه گه یشت، تینی په تاکه خا بووه وه، دوا جار کاتی کوتایی هات، ژبانی نزیکه ی دوو هزار بارزانی له پیاو و ژن و مندال و پیری کوتایی پیه نیابوو، وای لی هات هیچ گوند و ئاوییه کی کوردستانی پوژه لات له ناوچه کانی مه هاباد و شنو و بوکان نه ما، گو رستانیکی بارزانییه کانی لی نه بی، له گه ل ته وه شدا بارزانییه کان قورسایی ئه رکی پاراستنی کواماریان هه لگرتبوو، و شیوا ی ته و پروایه ش بوون که پیان کرابوو.

له راستیدا، زور به ی سه رچاوه کان ئامازه به وه ده که ن که ژماره ی کوردی بارزانی له سنووری کواماری کوردستاندا، به گشتی ده هزار کس ده بووه^۱، به لام کاتی که بو عیراق

۱- ته دیب چه لکی، ده ریاس بوون ژ ته رهس، په ند و وانه، ریازی بارزانی د هزری کاروانی دیروکیی ویدا. کو نگره ی یاده وه ری سه د سالی بارزانی نهر، هه ولیتر ۲۰۰۴/۳/۱۴، ده زگای چاپ و بلاو کردنه وه ی موکریانی، ل ۵۰۶.

گه‌پانه‌وه، ژماره‌یان پینچ هه‌زار و دووسه‌د و پازده که‌س بوون، واته ٤٥٪ ی بارزانییه‌کان له‌و به‌شهی کوردستان گیانیان سپاردبوو، هه‌ر له‌ویش نیژران.

پروخاندنی کۆماری کوردستان له مه هاباد

کاتیك شای ئیران دلیا بوو هیزه کانی پرووسیا له ناوچه که ده کشینه وه، ههروه ها دلیاش بوو هیزه کانی ئەمریکا و بهریتانیا پشتیوانی له ئیران ده کهن، سوپای جولاند بو داگیرکردنی کوردستان و ئازهربايجان، حکومه تی ئازهربايجان و سه رکرده که یان جه عفر پيشه وهری که نه یانتوانیوو وهك پيويست پشتگیری خه لکه که ی خوین به ده ست بێن، پيش هاتنی سوپای ئیران خوین به ده ست پروسه کانه وه دا و توانای بهرگریان نه بوو، سوپای شا گه یشته شاری ته ورپز و شار و گوندی خه لتانی خوین کرد، به لام له بهرهی شه ری کوردستان، سوپای ئیران تاراده یه که به ترسه وه جو له ی ده کرد، چونکه پيشتر دوو جار تالی شکستیان له ده ست به تالیونه کانی یه که و دووی بارزانییه کان تام کردبوو، له بهرهی سه قز هیزی پيشمه رگهی کوردستان به سه روکایه تی سه روک بارزانی بهرگرییه کی ئازایانه و سهرکه وتوانه ی به رامبه ر سوپای ئیران کرد.

کریس کۆچپیرا، له کتیبه که یدا، کورد له سه رده می نۆزده و بیستدا ده لئ: "به راستی ئەوه کورد نه بوو، له به رامبه ر ئیراندا شکابوو، بگره ده وه له تی شو ره ویی بوو، له به رامبه ر ئەمریکا و بهریتانیا شکابوو".

سه روک بارزانی له تشرینی دووه می سالی ۱۹۴۶، له بوکان به ژیری و وریاییه وه رایگه یاندبوو که رابه ره کانی کۆماری کوردستان له مه هاباد له و بابه ته وه زور له کاروباری ده وه له تانی جیهانییه وه ئاگادارین. له هه مان کاتدا، له و بارودووخه سه خته دا، کۆبوونه وه یه کی تاییه ت به سه ره په رشتی پيشه وا قازی محمه د بهرپوه چوو و بریار درا شه ر بوه ستی، هه رچه نده که م نه بوون ئەوانه ی له دژی ئەو بریاره بوون، به لام ئەو بریاره له و کۆبوونه وه یه دا به کۆی ده نگی ئاماده بووان بوو.

دوای ئەم بریاره و په رتوبلا بوونی هیزه چه کداره کانی کۆمار، سه روک بارزانی هه ستی کرد، کاره ساتیکی دیکه به سه ر کوردا دی، بویه فه رمانی به هیزه کانی بهرهی سه قز کرد، ئاماده بن و بهرپه رچی هه موو هاتنه پيشه وه یه کی ئیران بده نه وه و چاوه پروانی فه رمان بن. له سه ر بنه مای ئەو فه رمانه به شیک له هیزه که ی نارد، خیزانه کان که له دپهاته کانی نیوان بوکان و مه هاباد بوون بگوازنه وه شاری مه هاباد، پاش ئەوه ی هه موو خیزانه کان له ناوچه مه ترسیداره کان کۆکرانه وه، له گه ل قازی محمه د و لپه رسراوه کانی کۆمار کۆبوونه وه بو لیکدانه وه ی هه نگاوه پيويسته کانی ئەم بارودووخه دژوار و ناسکه، لیره دا بوی ده رکه وت، لپه رسراوانی مه هاباد

که‌سیان نیازیان نییه پرووبه‌رووی سوپای ئیران بینه‌وه و هه‌موویان خۆیان به‌ده‌سته‌وه ده‌ده‌ن، بۆیه که‌س نه‌بوو به‌رگری له پایته‌خت بکات، ته‌نیا بارزانییه‌کان له گۆره‌پانه‌که مابوونه‌وه، ته‌واوی سه‌رۆک هۆزه‌کان به‌رامبه‌ر پاراستنی کۆمار بۆ هه‌لۆیست بوون و ژیراو ژیر نامه‌یان بۆ سوپای ئیران ده‌نارد، دل‌سۆزی خۆیانیان ده‌رده‌بهری و چاوه‌پروانی هاتنی بوون، سه‌رۆک بارزانی فه‌رمانی به‌هێزه‌کانی دا، له به‌ره‌کانی سه‌قز و سه‌رده‌شت بگه‌رپینه‌وه شاری مه‌هاباد، له پێی بۆکانه‌وه ته‌واوی هێزه‌که بۆ ناو شاری مه‌هاباد گه‌رانه‌وه.

دوا چاوپێکه‌وتنی سه‌رۆک بارزانی له‌گه‌ڵ قازی محهمه‌د، له پیکه‌وتی ۱۶ ی کانوونی یه‌که‌می ۱۹۴۶ بوو. مینا خانم، خیزانی پیشه‌وا قازی محهمه‌د به‌م شیوه‌یه باس له دوا دیداریان ده‌کات و ده‌لێت: "بارزانی داوا له قازی محهمه‌د ده‌کات خۆی به‌ده‌ست ئیرانه‌وه نه‌دات و له‌گه‌ڵ ئه‌ودا بپروت، بارزانی پێی گووت: تا من هه‌بم تۆ هیچت به‌سه‌ر نایه‌ت، به‌لام قازی رازی نه‌بوو، گووتی: نامه‌وێت مه‌هاباد به‌جیبه‌یلم، پاشان گووتی: ئیرانییه‌کان به‌لێنیان پێداوه، بارزانی پێی گووت: باوه‌ر به‌به‌لێنی ئیرانییه‌کان مه‌که"، داوا ی لێ کرد مه‌هاباد به‌جیبه‌یلت و له‌گه‌ڵ بارزانییه‌کان به‌رده‌وامی به‌خه‌بات بده‌ن، ته‌نانه‌ت به‌لێنی شه‌ره‌فیشی پێدا، به‌بۆ سێ و دوو گیانی خۆی له‌پیناوی مانه‌وه‌یدا به‌خت بکات.

دوا یه‌که‌تر ماچ کردن، پیشه‌وا به‌سه‌رۆک بارزانی ده‌لێت: "له‌خوا ده‌پارێمه‌وه به‌تپارێزی و سه‌رکه‌وتووت بکات، با ژبانی من فیدای هاونیش‌تیمانییه‌کانم بۆ و بیته‌هۆی دوورخستنه‌وه‌یان له‌وه‌لایه‌ی هه‌ره‌شه‌یان لێ ده‌کات"، ئه‌وه‌ی گوت و ئالایه‌کی کوردستانی له‌گیرفانی ده‌ره‌یناو دایه‌ده‌ست سه‌رۆک بارزانی و فه‌رمووی: "ئه‌مه‌ په‌مزی کوردستانه، ده‌تده‌مێ و هه‌کو ئه‌سه‌پارده‌یه‌ک له‌ملتابی، چونکه‌ پێم وایه‌ تۆ له‌هه‌موو که‌س باشت‌ر پارێزگاری لێ ده‌که‌یت"^۱.

پرووخانی کۆماری کوردستان کۆستیکی جه‌رگه‌ری وه‌هابوو، برینه‌کۆن و نوێکانی کوردی له‌ناخه‌وه‌کولانده‌وه، دوا یانزده‌ مانگ کۆتایی به‌ته‌مه‌نه‌په‌ سه‌روه‌رییه‌که‌ی کۆمار هات، به‌لام له‌لایه‌کی دیکه‌وه‌ سه‌لمیتره‌گه‌لی کورد واز له‌داوا و مافه‌ په‌واکان ناهێنی، هه‌رگیز له‌گیانفیدایی له‌پیناو کورد و کوردستاندا درێغی ناکات، سنووره‌ده‌ستکرده‌کان ناتوانن کورد له‌

۱- حامید گه‌وه‌ه‌ری، ئه‌و پۆژانه‌ی له‌بیر ناچن، (چاپخانه‌ی پۆژه‌ه‌لات-هه‌ولێر-۲۰۱۹)، ل ۴۹.

۲- مسعود بارزانی، سه‌رچاوه‌ی پێشوو، ل ۱۹۸.

یه کتر جودا بکه نه وه، کورد یه ک نه ته وه یه و کوردستان دابه شکراره و ئه رکی نه ته وایه تی هه ر تاکیکی کورده پشتگیری له یه کتر بکه ن.

میژوو ده لئ، بهرگرییه کانی سه روک مسته فا بارزانی و هیزه که ی، بوونه ویستگه یه کی میژووی پر له وانه و په ندی خو نه چه ماندن و کو لنه دان، ئه گه ر له و بارودوخه دا هه مووان سه نگه ری بهرگریان هه لئژاردایه و میلله ت یه کده ست و یه کپیز بوایه، ئه و دوور نه بوو چاره نووسی کو مار به و شیوه کاره ساتباره نه بوایه، ئه گه ر پیش ئه وه ی دوژمن هیرش بو سه ر کو مار بکات، ئه شکه وتیک بکرایه به باره گای کو ماری فه رمی کوردستان و به پالپشتی چیاکان مانه وه ی دریژه ی پیبدرایه، ئه وکات ئه گه ر زوربوو ئه و واقیعه تاله وهرچه رخایه و ئایینه له بهرژه وه ندی کو ماری کورد و کوردستاندا بوایه.

شهید کردنی پیشه‌وا قازی و هه‌فالانی

کۆماری کوردستان تازه دامه‌زرابوو، ئێران به‌رده‌وام هه‌ره‌شه‌ی ده‌کرد، پرووسیا که پالپشتی کۆماری ده‌کرد، ئه‌ویش له پیناو به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی هه‌لگه‌رایه‌وه و ناوچه‌که‌ی به‌جیه‌پشت، هاوکات زۆربه‌ی عه‌شیره‌ت و هۆزه کورده‌کانیش ئاماده‌ی به‌رگری له‌و کۆماره‌نه‌بوون، ته‌نانه‌ت دوا‌ی کشانه‌وه‌ی پرووسیا به‌شیکیان نامه‌یان بۆ سه‌رانی پزێمی ئێران ده‌نارد و بانگیان ده‌کردن که ده‌رفه‌ت په‌خساوه و بێن کوردستان داگیربکه‌نه‌وه و کۆمار بروخینن.

له‌و هه‌لومه‌رجه‌دا، پیشه‌وا پزێشتنی له‌گه‌ڵ سه‌رۆک مسته‌فا بارزانی په‌تکرده‌وه و بریاری مانه‌وه‌ی دا، تا هیزه‌کانی ئێران مه‌هابادیان داگیرکرد و قازی و زۆر له‌ به‌رپرسیانی کۆماریان ده‌ستگیرکرد، له‌ به‌ره‌به‌یانی پزۆزی ۳۰ی ئاداری ۱۹۴۷، پیشه‌وا قازی، حه‌مه‌ حوسین خانی سه‌یف قازی (ئامۆزای پیشه‌وا) و ئه‌بولقاسم سه‌در قازی (برای پیشه‌وا)، دوا‌ی ئه‌وه‌ی له‌لایه‌ن حکومه‌تی پاشایه‌تی ئێرانه‌وه له‌ دادگایه‌کی سه‌ربازی حوکمی دوژمنکارانه‌یان به‌سه‌ردا سه‌پینرا، له‌ مه‌یدانی (چوارچرا)ی شاری مه‌هاباد، واتا هه‌ر له‌و شوینیه‌ی که سالی ۱۹۴۶ کۆماری کوردستانی لێ راگه‌یه‌ندرابوو، به‌ده‌ستی پزێمی ئێران له‌ سیداره‌دران و شه‌هید کران، سه‌رۆک مه‌سعود بارزانی ده‌لێت: "له‌ کاتی دادگایی کردنی پیشه‌وا که به‌م دوا‌ییه‌ ئه‌و به‌لگه‌یه‌ ده‌ستکه‌وتوو، کاتیک سه‌رۆکی دادگا لێیده‌پرسیت بۆ ریگه‌ت دا کابرایه‌کی بیانی وه‌کو مسته‌فا بارزانی بێت بۆ مه‌هاباد، پێی ده‌لێ، بارزانی که‌سیکی بیانی نیه، هاتوو به‌ مالی برای خو‌ی، پاشان پێی ده‌لێ: ئه‌م ئالایه‌ ده‌بینی؟ بیریزی پێوه‌ ده‌کات و فری ده‌دات، پێی ده‌لێ ئه‌مه‌یه‌ ئالای ئیوه؟ ئالاکه‌ش ئالای سوڤیه‌تی جاران بووه، ئالای کوردستان نه‌بووه، به‌ پێی ئه‌و به‌لگانه‌ی که له‌ دادگا هه‌یه، پیشه‌وا پێی ده‌لێ: تو کابرایه‌کی بێ ئه‌ده‌ی، کابرایه‌کی بێ ئه‌خلاق، ئه‌گینا ئالای هه‌ر ولاتیک بێ تو تفی لێ ناکه‌ی، به‌لام ئه‌و ئالایه‌ی تو لێی ده‌ترسی له‌ ده‌ستیکی ئه‌مین دایه، پزۆزیکیش هه‌ر هه‌لده‌دریت".

ته‌رمی ئه‌و شه‌هیدانه‌ هه‌ر ئه‌و پزۆزه‌ له‌لایه‌ن خه‌لک و جه‌ماوه‌ری مه‌هاباد له‌ گۆرستانی مه‌لا جامی به‌ خاکی نیشتمان‌که‌یان سپێردران که شوینی گۆره‌که‌یان ئیستاش له‌ ژیر چاودیری دایه.

هه‌ر له‌و کاته‌دا به‌سه‌ربه‌رزی و ئیراده‌ی به‌رزی کوردانه‌وه پوو له‌ خوینمژانی کورد ده‌کات و پێیان ده‌لێ: "ئیه‌وه قازی محهممه‌دیڤ ده‌کوژن، به‌لام بزانی له‌ هه‌ر تنوکه‌ خوینیکی من، قازی محهممه‌دیڤی دیکه‌ شین ده‌بیته‌وه، داوا له‌ گه‌لی کورد ده‌که‌م، خه‌باتی خوێ له‌ پێناو‌ پرزگاریی کوردستان دا په‌ک نه‌خات، باوه‌ر به‌ ده‌وله‌تی خو‌فرۆشی تاران مه‌که‌ن، بزێ کورد و کوردستان".

قۇناغیکى سەخت و دژوار

پاشه کشه ی بارزانییه کان بۇ سەر سنوور

کاتیك شیخ ئەحمەد گەیشته شۆ، سەرۆک بارزانی چوو بۆ لای و دواتر بۆ کۆبونەوه یه کی به په له سەرکرده و لێپرسراوه کان بانگکران، له و کۆبونەوه یه دا چه ند بریارێک دران: -هێلێکی بهرگری له نیوان نهغه ده و مه هاباد دا مه زریت. -هێلێکی دیکه ی بهرگری له بهراندز و یه کێک له دۆلی قاسملو دا مه زریت. -ئه ونده ی بۆشیان ده کری، خۆیان له رووبه روو بوونه وه له گه ل سوپای ئێران بپاریزن، چاوه پروانی وه رزی به هار بکه ن، تا کو به فر ده تاوێته وه و پێگای سنوور ده کریته وه، ئه وسا بریار له گه رانه وه بۆ عێراق یان چوون به ره و سوڤیه ت به دن.

کاتیك پێشه وا و هه قالانی له زیندانی رژیما بوون، سەرله شکر هوما یونی فه رمانده ی له شکرى چواری ورمی، داوا ی بینینی شیخ ئەحمەد و مسته فا بارزانی کرد، سەرله شکر هوما یون و سەرگورد غه فارى به یه که وه له مالى قولیخان قه ره پاخ له نهغه ده چاویان به شیخ ئەحمەد و مسته فا بارزانی که وت، له و چاوپێکه وتنه دا هوما یون پێشنیار ده کات، سەرۆک بارزانی سەردانی تاران بکات، شیخ ئەحمەد پێشنیاری هوما یونی لا په سند بوو، بۆیه بریار له سەردانی سەرۆک بارزانی بۆ تاران درا.

سەرۆک بارزانی رۆژی ۲۱ ی کانوونی یه که می ۱۹۶۶ به ره و تاران به رپیکه وت، هه تا هاتنه وه ی سەرۆک بارزانی له تاران شیخ ئەحمەد خۆی کاروباری بارزانییه کانی به رپێوه ده برد، هێزی پێشمه رگه کران به سێ به شه وه، له سێ به ره ی به رگریدا له نهغه ده و خانه و مه رگه وه پ رپیکه ران، له تاران سەرۆک بارزانی زۆر به رپێزه وه پێشوازی لى کرا، له وێ چاوی به شا و سەرۆک وه زیران و سەرۆکی سوپا و لێپرسراوان که وت، شا له دانیشتنێکدا دوو رپێگای خسته به رده میان، یان بارزانییه کان له هه مه داندا نیشته جی بکرین و زهوی و زاریان به سەردا دابه ش بکریت، یان ده سته جی ئێران به جیبه یلن، سەرۆک بارزانی له وه لامدا، گوتی: "ئه م خۆی ناتوانیت هه یچ بریارێک بدات، تا نه چیته وه لای شیخ ئەحمەد بارزانی که هه موو ده سه لاتیک به ده ست ئه وه وه یه". ئێرانییه کان وایانده زانی سەرۆک بارزانی بارمته یه کی

۱- مه سعود بارزانی سه رچاوه ی پێشوو، ل ۲۰۱.

به نرخه و دهستان که وتوو، ده توان بیکه ن به ئامرازی ته نگ پیه لچینی شیخ ئەحمەد تا ناچارى بکه ن خوڤى بدا به دهسته وه و چپیان لى ده وى به قسه یان بکات، به م پیه کیشه ی بارزانییه کان به سانایى ده پرته وه... دوا جار دهسته نیردراویکیان بو لای شیخ ئەحمەد له نه غده به پرکرد، تا بریاری حکومه تی پى رابگه یه نن که ده سته جى هه رچى چه کیان هه یه به دهسته وه ی بدن و خویشان ئاماده بن بگوازین وه بو ئەو شوینه ی بو یان له هه مه دان ده ستنیشان کراوه، ئەگه ر نا ژیاى مسته فا بارزانى ده که ویته مه ترسییه وه. شیخ ئەحمەد له وه لامیاند، گوئى: "ئیمه سه ر بو هه ره شه دانانه وینین، هه ر یه ک له م بارزانییه مه لا مسته فایه که، چى لیده که ن بیکه ن، ئیمه ش چه ک دانانین و تا دوا که سمان ده جه نگی ن".

ئەم هه لویتسه مه ردانه و یه کلاکه ره وه، مه رامى ئیرانییه کانی پوچه ل کرده وه، بو یه به رامبه ر بارزانییه کان سیاسه تیکى نه رمتریان گرت به ر، ئیرانییه کان چاره یان نه ما و ریگیاندا سه روک بارزانى و یاهه رانی بگه رینه وه تا پيشنیهاره که ی حکومه ت به شیخ ئەحمەد بارزانى بدن و ئه ویش دوا بریاری خوڤى بدات.

سه روک بارزانى له رۆژى ۲۹ى کانوونى دووه مى ۱۹۴۷ گه رایه وه و له شنو به شادى و خوشیه کى بى ئەندازه وه پیشوازی لیکرا، چونکه رزگار بوونى له چنگ حکومه تی ئیران و هاتنه وه ی، به کاریکى ئاسمانى و له چاوه پروانى به ده ر ده ژمیردرا، بى ئاکام بوونى گف توگۆکانى هومايون له گه ل شیخ ئەحمەد و سه روک بارزانى، کاربه ده ستانى رژی می ئیرانى هاندا، به هاوکارى ئەو خیلانه ی پیشتر لایه نگیری کۆمارى کوردستان بوون، په لامارى بارزانییه کان بدن، تا له سنوورى ئیران دووریا ن بخره نه وه، سه روک بارزانى بو پیشگرتن له وه هه ولە ی ئیران، بریاریدا سه ردانى خیله کان بکات و چاوى به سه روک خیله کانی مامه ش، پیران و مه نگو ر که وت. له م سه ردانه دا داواى لیکردن، کاتى هیرشى سوپای ئیران بو سه ر بارزانییه کان ده ستپیده کات، ئەوان بیلایه نی بنوینن، دواتر بریاردرا و به ره ی به رگریکردنیا ن له نه غده وه گواسته وه سنوورى نیوان نه غده و خانى و شنو و ورمى و له به رزاییه کانی قه لاتان و گونده کانی جیگیربوون.

شهری سیلوی

ههروه کو چاوه پروان ده کرا، سهره تا ئیرانییه کان ئه و خیلانه ی پرچه ک کردن که به کوماری کوردستانه وه په یوه ست نه بوون و هه ر له سهره تاوه پشتگیریان نه کردبوو، بو ئه م مه به سته روویان له قهره نی ئاغای مامه ش کرد و داوایان لی کرد، چپای سپیریژ تا دوئی گادهر بگرن، سه روک بارزانی چهند پیشمه رگه یه کی نارد تاوه کو قهره نی ئاغا بهینن و ئه و پیلانه هه لبوه شیننه وه، پیشمه رگه کان له گوندی سیلوی له گه ل ئاگان کو بوونه وه و داوایان لی کردن چه ک دابنن و گوئی به رژیمی ئیران نه دهن، له وکاته یه کی که له و ئاغایانه ده ست بو ده مانچه که ی ده بات، پیشمه رگه ش نازانن ئه و ئاغایه ده یه ویت چه ک دابنن یان ده سته کاته وه، له م ئانوساته دا له دهره وه ی دیوه خان ده نگی ته قه دیت، ئیدی له هه موو لایه که وه ده ست به ته قه کردن ده کریت، له ئاکامدا چوارده له ئاغا و نوکهره کانیان ده کوژرین و دوو پیشمه رگه ش شه هید ده بن و دووی دیکه بریندار ده بن، شهری سیلوی دوا ی رووخانی کو مار، یه که مین شهری بارزانییه کان بوو که له گه ل خیلکی سهر به حکومت روویدا.

له سهره تای مانگی ئادار، سه روک بارزانی رووی کرده باکوور به مه به سته ریگه خو شکردن بو رویشتن به ره و سو قیه ت، ریگای سو مای تاقی بکاته وه و سه روک هوزه کانی ئه و ناو ه ش ببینیت. له کو بوونه وه یه کدا که سه روک هوزه کانی هه رکی، به گزاده، دری، شکاک و هی دیکه ش تیایدا به شدار بوون، به ئینیان به سه روک بارزانی دا، هه موو جو ره یارمه تیه کی پیشکه ش بکن، هه ندیکیان ئاماده بیان دهر بری، ئه گه ر سه روک بارزانی شو رش دژی شای ئیران بکات، ئاماده ن پشتگیری و به شدار ی له و شو رشه بکن، به لام تاهیرخانی کوری شه هید سمکو به سه روک بارزانی ده لی: "پشت به م سه روک هوزانه مه به سته، ئه مانه په یوه ندیان له گه ل رژیمی ئیران هه یه"، دواتر سه روک بارزانی ده گه ریته وه شنو و به دوا ی ریگه چاره یه کی دیکه دا ده گه ری.

داستانی نه لۆس

دوای ئه وهی بو هومایون ده رکهوت، بارزانییه کان چهک دانائین و ئاماده نین بچنه هه مه دان، داوای له شای ئیران کرد چه ندین یه که و چهک و جبه خانهی بو بنیری، به فرمانی شا دهیان یه که و ههنگی سواره و پیاده به پالپشتی تانک و توپ و فرۆکه به ره و مه هاباد و ورمی کهوتنه پری، فرماندهیی به ره کانی شه پش به جه نه رال فه زله لالا هومایون سپردرا.

مسته فا بارزانی له و ده قهرانهی بارزانییه کان پاشه که شهیان لی کردبوو، له چه ندین به ره دا پیشمه رگهی لی دامه زراند و جیگیرکرد، وهک: نه لۆس، قه لاتان، عه لبه و به ره ی مه رگه وهر و هیزیکی یه ده گیشی له بهر دهستی خو هیشته وه.

پوژی ۲ی ئاداری ۱۹۴۷ یه که یه کی دوژمن به فرماندهیی سه رگورد که لاشی به ره و شنو هات، ئه م هیزه له گوندی نه لۆس دابه زی، له ئاکامدا شه پریکی قورس له نیوان سوپای ئیران و بارزانییه کان روویدا، له م شه په دا بارزانییه کان سوودیان له دوو توپ وه رگرت که له به ره ی سه قز مه شقیان له سه ر کردبوو و له گه ل خو شیاندا هینابوو یان، ئه فسه ریکی ئیرانی به ناوی ته فریشیان به سه ره وهی بوو، له م شه په دا سه رگورد کلاشی و ژماره یه کی یه کجار زور له ئه فسه ر و سه ربازه کانی ئیران کوژران، بارزانییه کان باره گای فه وجیان گرت، هه شتا ئه فسه ر و پله دار و سه ربازی دوژمنیان به دیل گرت، هه روه ها ده ستیان به سه ر هه موو که لوپه له کانی فه وجه که دا گرت و فه وجه که تارومار بوو، دیله کانیان بو شنو گواسته وه، له وی ئه فسه ره کان پراگیران و سه ربازه دیله کان ئازادکران، له م شه په دا شه ش پیشمه رگه شه هید بوون و چه ندین پیشمه رگه ش بریندار بوون.

له م داستانه دا، بارزانییه کان سه رکه وتنیکی وایان به ده سه تهینا سه رکردایه تی ئیرانی ناچارکرد، چاو به نه خشه و به رنامه که ی خویدا بخشینیتته وه، ته نانه ت کارتیکردنیکی یه کجار زوری له سه ر هوزه کوردیه کانیش دانا، بو ئه وهی خویمان له هاوکاری سوپای ئیران پاریزن و شه پی بارزانییه کان نه کهن.

داستانی گوجار

له چوارچپوهی پلان و نه خشه ی سهرۆک بارزانی له باره ی چوونیان به پيشمه رگه و خيزانه کانيان هه بو سوڤيه ت، گشت پيگاکانی تاقیده کرده وه، بو ئه م مه به سته روژی ۱۱ ی ئاداری ۱۹۴۷ سهرۆک بارزانی سهردانی گوندي ئه نبي و مالى نوری به گی به گزاده ی کرد، له گه ل سهرۆک هۆزه کانی ناوچه که کۆبووه وه، به ئینی لی وه گرتن له په رینه وه یاندا یارمه تیده ر بن، که چی یه کیک له به شداربووانی کۆبوونه وه که خائینیک بوو به ناوی هه ویرکو به گی به گزاده، به په له خو ی به فه رمانده ی له شکر ی چواری (ورمی)، سه رتپ هومايون ده گه یه نیت، ده سته جی هومايون یه که یه کی پیاده له گه ل هه ویرکو په وانه ی گوندي گوجار ده کات، شه وی ۱۳ له سه ر ۱۴ ی ئاداری ۱۹۴۷ گونده که گه مارۆ ده دن، به ره به یانی روژی دوایی، سهرۆک بارزانی هه سته کرد گه مارۆ دراوه، هه ولی دا خو ی له رووبه رووبونه وه دووربخاته وه، چونکه ته نیا بو تاقیکردنه وه ی پيگا هاتبوو، خو ی بو هیچ شه ر و جه نگیك ئاماده نه کردبوو، به لام هه ر له گوندي گوجار ده رچوون له گرد و دۆله کانی ده وروبه ری گوند ته قه یان لی ده کری، هه ویرکو به سواری ئه سپه وه له پيش چه کداره کان هاواری ده کرد، رانه که ن. له و کاته دا پیویست بوو به هه ر شیوه یه ک بی ت ئه و ئابلوقه یه تیکبشکی ندریت، بویه شه ر ده سته پیکرد. هه رچه نده سهرۆک بارزانی هیژیکی زوری له گه ل خویدا نه هی نابوو، به لام له ماوه یه کی که مدا ئابلوقه که یان شکاند و هه ویرکو و ۱۸ که سی دیکه له سه رباز و ده ست و پیوه نده کانی کوژران، له م شه ره دا بارزانییه کان دوو شه هیدیان دا و ژماره یه کیش بریندار بوون.

هېرشى سوپاي ئيران بو سهر بهرهى شنو

پاش تېكشكانه ئابرووبه ره كهى سوپاي ئيران و تارومار بوونى فهوجيك له شهري نه لوسدا، رېكهوتى ۱۸ى ئادارى ۱۹۴۷ سوپاي ئيران به چهنديه كهى پياده، به پالپشتى تانك و توپخانه و هوت فرۆكهى بومهاويژ له گه ل ژماره يه كى زورى جاش، هېرشىكى به ربلأويان كرده سهر دهشتى نه غه ده و شنو، دواى شهريكى سهخت و دژوار، دوژمن توانى چهندي شوينىكى ستراتيجى بگريت. له م شه رده دا بارزانيه كان فيشه كيان پي نه مابوو، هيچ خوراكيكيان پي نه ده گه يشت، سهره راي نه مەش بو ماوه يه كى زور خويان پراگرت، ته نانهت دوو له پيشمه رگه كان له شوينى خويان نه جولان تاكو تانكه كاني دوژمن گه يشتنه سهريان و له ژير زنجيري تانكه كان شه هيد بوون، له م شه رده دا زيانه كاني دوژمن يه كجار زور بوون، به لام چهندين فرماندهى قاره مانى بارزانيش شه هيد و بريندار بوون. دواى شه رده كه هيزه كهى بارزانيه كان بو گوندى گونده ويژه و ده وروپشتى شيخان و پوشاوا كشانه وه، دواتر له روي ۲۴ى ئادارى ۱۹۴۷، هومايون بو بينينى عهلى حيجازى به رپوه به رى گشتى پوليسى عيراق، سهردانى حاجى نومهرانى كرد، له وي عهلى حيجازى ناماده يى خوي ده ربرى بو ناردنى هيزى يارمه تي بو ليدانى بارزانيه كان، به لام هومايون سوپاسى كرد و تيبگه ياند پويستى به و هاوكاريه نيه، نه گه ر له م شه رده شدا گورزيكى وه ك داستانى نه لوسيان به ركه وتبا به دلنيايييه وه نه و يارمه تيبه يان له سوپاي عيراق وه رده گرت، بويه پويست بوو جاريكى ديكه گورزيكى جه رگپر له دوژمن بوه شين و سهريان پي شور بكن. نه وه بوو هيزيك به فرمانده يى سليمان به گى ده رگه له هه لمه تيكي يه كجار قاره مانانه ي كرده سهر دوژمن و مه كوئيكى له سهر جاده ي گشتى نيوان نه غه ده و خانه دانايه وه، كاروانيكي دوژمن كه له گوندى قارنه به ركه وت، په نجا سهر باز كوژران و چل سهر باز به ديل گيران و دواتر ديله كان بو شنو گويزرانه وه، نه م ده ست وه شاننده توله ييكى جه رگپر بوو، به لام دواى نه م بوسه يه، سوپاي ئيران بومبارانى نه و گوندانه ي كرد كه پي وابوو ژن و مندالى بارزانيه كاني تيدايه.

شهری هه فرس و هه لهج

سوپای ئیران له بهر هی مهرگه وه پدا، ده یویست جار پکی دیکه خوئی تاقی بکاته وه و هه ولېدا سهرکه و تنیک به ده سته پینیت، به و مه رامه وه له روژی ۲۵ ی ئاداری ۱۹۴۷ دوژمن به خه یالی ئه وه ی زیتر گه ماروئی بارزانییه کان بدات، به سوپا و جاشه وه په لاماری به رزاییه کانی هه فرس و هه له جی دا، مه به سته دوژمن له م هیرشه دوور خسته وه ی پیشمه رگه بوو له بهر هی مهرگه وه پ، له م هیرشه دا توانییان به رزاییه ک بگرن، به لام هیشتان تیایدا دانه مه زرا بوون، بارزانییه کان به فرمانده یی حه مه ده مین میرخان و شیخو شانه ده ری له دژه هیرشیکدا، له هه لمه تیکی کتوپر و له ماوه ی ته نیا یه ک کاترم پدا، توانییان پاشه که شه به هیزه که ی دوژمن بکه ن و سوپای ئیران تیکبشکینن. زیانه کانی دوژمن له م هیرشه دا بریتی بوون له:

- ئه و سریه ی په لاماری به رزاییه که ی دا بوو، به ته واوی له نیو بران.

- ژماره یه کی زور له سهر باز و جاش به دیل گیران، یه کیک له وان جیهانبانی بوو، باوکی جه نه پالی سوپای شای ئیران، دواتر به توپ باره گای فوج له هه فرس توپباران کرا، دووباره زیانکی زوری گیانی بهر دوژمن که وت، دوژمن ناچار به هه لاتن کرا.

- له م شه په دا تابوری برای هه و پیکو کوژرا، ئه م خائینه ی گویه هاتبوو تو له ی برا خائینه که ی بکاته وه.

- فرۆکه یه ک خرایه خواره وه، فرۆکه وانه که ی بوئی نه کرا به په ره شوت خوئی هه لدا و کوژرا.

له م شه په دا حه وت پیشمه رگه ی قاره مان شه هید بوون، له گوپستانی هه له ج نیژران.

له و روژه دا فرۆکه کانی دوژمن، جگه له مه یدانه کانی شه پ به به رده وامی گوند و ئاواپیه کانیشی- بوردومان ده کرد، بوپه سه روک بارزانی فرمانده ی سوپای ئیرانی ئاگادار کرده وه، ئه گه ر فرۆکه کان خه لک و خیزانی بارزانییه کان بوردومان بکه ن، ژیانی جیهانبانی له مه ترسیدا ده بی، ئیدی له و کاته وه بوردومانی فرۆکه وه ستیبرا، هه ر چه نده پیشتر سه باره ت به مه ترسی بو سهر ژیانی ئه فسه ره دیله کان هو شداریان به سوپا دابوو، به لام بایه خیان به و هو شداریه نه دابوو، وا دیار بوو، لای ئیرانییه کان به های ژیانی جیهانبانی له ژیانی ئه و هه موو ئه فسه ره بالایه به نرختر بوو که له لای هیزه که ی بارزانییه کان دیلبوون.

شهری نیرگی (بهری زهر)

پوژی ۳ی نیسانی ۱۹۴۷ دوژمن به چهند یه که ی پیاده و جاش و توپخانه به فرماندهی زهنگه نه له ورمپیه وه هیرشیان بو سهر بهرزاییه کانی نیرگی بهری زهر دهستپیکرد، ویستیان نه و بهرزاییانه داگیربکه ن، سهره نجام شهرپکی قورس و سخت پروویدا و له بهری به یانییه وه تا کو ئیواره درپژهی کیشا، بارزاییه کان له م شهره دا پیداگرانه تر بوون بو تیکشکاندن دوژمن، ئیواره ی نه و پوژه هیزه که ی دوژمن تیکشکا و به ره و دواوه پاشه کشه ی کرد، له م شهره دا چوار پشمه رگه شهید بوون و خودی سه روک بارزانیس به سووکی بریندار بوو. مه بهستی دوژمن له م دوو شهره ی دوایدا، پیشگرتن بوو له بارزاییه کان، بو نه وه ی نه توانن بو دیوی باشووری کوردستان بگه رینه وه، به لام تیایدا سه رنه که وتن و شکست و زیانی زوریان بهرکه وت.

زیانه کانی دوژمن له م شهره دا:

۱- کوژرانی شهست و سی کهس له سوپا، له وانه: سه رگورد که لاشی، ستوانی یه که م سهید محمه د ئیمامی، ستوانی یه که می فروکه وان غولام حوسی ن نه جه فی، ستوان رهزا قهره باغی و گروبان یه که م عه لی ئیفتخاری.

۲- کوژرانی دوو پله داری ژاندرمهری ههنگی سواره و بیست و چوار سه رباز و بیست و یهک جاش.

۳- به دیل گیرانی نه وه د و چوار کهس که نه فسه ر و پله دار و سه رباز بوون.

۴- ژماره یه کی زوری بریندار.

شهری نیرگی دواهه مین شهر بوو که بارزاییه کان له دژی سوپای ئیران کردیان و توانییان پیش به سوپای ئیران بگرن و نه هیلن بگاته سنوور و پری گه پرانه وه یان بو عیراق لی بگری. له م شهره پرانه دا محمه د خالد شیخ نه حمه د برازای سه روک بارزانی یارمه تیده ری مامی خو ی بوو، ههروه ها خه لکی ناوچه کانی مه رگه وه ر و ده شته ییل و شاری شنو، هه رچییه کی له ده ستیان هات و تا له توانایاندا بوو یارمه تی و هاوکاری بارزاییه کانیان کرد و سه لماندیان کورد له ته نگانه دا پشت و په نای یه کترن.

له کاتي پاشه کسه کردن بو گادهر، بارزانيه کان شهري مان و نه مانيان کرد، داستاني پالنه وانانانان بۆ ميژوو تو مارکرد، هه رچهنده لهو شه پانه دا هيزه کان بۆ له ناو بردني کورد يه کگرتوو بوون، هه موو جوړه چهك و که ره سته يه کي جه نگان هه بوو، فرۆکه و توپخانه يان له بهرده ست بوو، به پيچه وانه وه بارزانيه کان گيروگرتي چهك و ئازووقه يان هه بوو، سه ره پاي ئه مهش لووتی سوپای ئيرانيان شکاند.

گه پانه وهی بارزانییه کان بۆ باشووری کوردستان

کاتی که بارزانییه کان سالی ۱۹۴۵ چوون بۆ پۆژه لاتی کوردستان، سه روک بارزانی بیر له وه ده کاته وه نه گهر نه یانتوانی له پۆژه لات میهنه وه، په نا بۆ سوڤیه ت بهن، به لام کاتی که له چۆمی گاهه ر په پینه وه، به یه کجاری وازیان له بیروکه ی چوونیان بۆ سوڤیه ت هینا، چونکه بۆیان ده رکه وت ریگایه کی وا دوور و دریز به خاووخیزانه وه، پر له مه ترسیه، به تایبه تی زۆریک له سه روک هۆزه کان ده ستیان له گه ل پژی می ئیران تیکه ل کردبوو.

پۆژی ۱۰ ی نیسانی ۱۹۴۷ تیکرای بارزانییه کان له چۆمی گاهه ر په پینه وه، شیخ ئەحمه د بارزانی چاوی به عه لی حیجازی که وت، تا کو له گه لیدا ریگای گه پانه وه ی بارزانییه کان بۆ عیراق باس بکات، له وه سه ره ده مه حیجازی به ریوه به ری گشتی پولیس بوو، حیجازی ده یویست شیخ ئەحمه د و سه روک بارزانی له پیش ئه وانی دیکه دا بگه ریینه وه، به لام شیخ ئەحمه د تییگه یاند، سه روک بارزانی و پیشمه رگه کان دوا ئاژۆی خیزانه کان. کاتی که خیزانه کان بۆ دیوی عیراق په پینه وه، پیشمه رگه له سه رسنوور هه ردوو تۆپه ۷۵ ملیمه که یان ته قانده وه، بۆ ئه وه ی دوژمن نه توانی که لکیان لی وه ربگریته وه، پۆژی ۱۵ ی نیسانی ۱۹۴۷ سه روک بارزانی مائئاوی بی له برا و خیزان و دوسته کانی کرد و له گه ل ۵۶۰ پیشمه رگه که پیشتر هه لییژاردبوون، به ره و رووبه روو بوونه وه له گه ل چاره نووسیکی نادیار له به ره ی ئیران مانه وه، سه روک بارزانی زۆر هه ولیدا ئەفسه ره کان له گه لیدا میهنه وه و نه گه ریینه وه عیراق، به لام ته نیا میرحاج ئەحمه د و عه بدولپه حمان مو فتی مانه وه، هه رییه ک له عزت عه بدولعزیز، مسته فا خو شنوا، محمه د قودسی و خه یرو لا عه بدولکه ریم گه پانه وه.

له زۆر سه ره چاوه دا باس له ژماره ی بارزانییه کان کراوه، ئه وانه ی له ری که هوقی ۱۷ و ۱۸ ی نیسانی ۱۹۴۷ له گه ل شیخ ئەحمه د بارزانی بۆ عیراق گه پانه وه، به پی ئه وه سه ره چاوانه له ده هه زار بارزانی ته نیا چوار هه زار و پینجسه د و شه ست و هه وت بارزانی له گه ل شیخ ئەحمه د بۆ عیراق گه پانه وه.

بارزانی و هه قالانی تا پۆژی ۱۹ ی نیسانی ۱۹۴۷ له دیوی پۆژه لاتی کوردستان بوون، له وه پۆژه دا به ریگای نازدار داغدا روویان له خوا کورک کرد، له وی سه روک بارزانی هیزه کانی کۆکرده وه و پی گوتن: "پاش که میکی دیکه ده چینه وه نیو عیراق و دواتر به ره و باکووری ناوچه ی بارزان ده چین، گومانی تیدا نییه ئه وه ی له توانای دوژمندا بی له دژمان ده یکات، ته نانه ت که لک له جاشه کانی ش وه رده گریت، بگره داوای هاوکاری له تورکیا و ئیرانی ش

ده کات، بویه نه ونده ی بومان بکریت، نه هیلین تووشی شهر بین، چونکه نه و ده قهره ی بوی ده چین سنوورداره و ته نانه ت ناتوانین برینداره کانی خو شماني لی دابنئین، یان پیداویستییه کانی خو شماني لی دابین بکهین، وه کو ده زانن چه ک و ته قه مه نیمان هر نه ونده یه هر یه کی کمان هه لمانگرتووه، ده بی خو پراگر و گو پرایه لی فرمانده کانی خو تان بن، له بهرنامه مدایه په یوه ندی به حکومتی عیراقه وه بکه م، به لکو ریگه چاره یه کی گونجاو بدوزینه وه، هر چه نده ری ککه وتنمان له گه ل عیراق ری تی ناچی، به لام دواتر بیر له ریگه چاره یه کی دیکه ده کینه وه.

براکانم: ئیمه به ره و چاره نووسی کی نادیار ده چین، نازانم له برسان ده مرین، یان له سه رما ره ق ده بینه وه، یان گولله ی دوژمن ده مانپیکتی، واته مردن نزیکترین رییه، به لام خوا گوره یه و له هه موو دوژمنه کاتمان به ده سه لاتره، منیش پشت به خوا نه م ریگه یه م هه لباردووه، به ته مای خوا به پرووی دوژمندا ده چینه وه، جا هر که س توانای هه لگرتنی نه م باره گرانه ی هه یه، نه م چاره نووسه هه لده بژی ری، با له گه لمان بمینتته وه، هر که سی کیش ده زانی نه م نه رکه ی پی نا کرئی، ده توانی بگه ریته وه و خو ی به ده سته وه بدات، منیش زور سوپاسی ده که م".^۱

یه ک پیشمه رگه ش له ریزه کان نه هاته ده ره وه، هه موو به یه که وه هاواریان کرد، له گه لتین و مردنمان له گه ل تو پی خو شتره له ژبانی ژیرده سته یی.

دوای نه و کو بوونه وه یه سه روک بارزانی هیزه کانی دابه شی پینج ده سته کرد و بو هر ده سته یه ک فرمانده یه کی هه لبارد، به م شیوه یه:

- ده سته ی یه که م به فرمانده یی شیخ سلیمان بارزانی

- ده سته ی دووه م به فرمانده یی نه سعه د خو شه وی

- ده سته ی سییه م به فرمانده یی مامه ند مه سیح

- ده سته ی چواره م به فرمانده یی حه مه ده مین میرخان

- ده سته ی پینجه م به فرمانده یی مستو میروزی

۱- هه مان سه رچاوه، ل ۲۱۷.

دواى ئه و دابه شکرده، به گونده کانی موسلوک و ئه رموش دا روویان له ناوچه ی مزووری کرد، پوژی ۲۴ ی نیسانی ۱۹۴۷ به سهر بوسه یه کی دوژمندا که وتن که پولیس و جاشه کانی بنکه ی شیروان مهن له نیوان شیروان مهن و ئه رگوش له نزیك گوندی زیت دایانا بوو، له یه کهم ده ستریز پولیسیک کوژرا و جاشیکیش به دیل گیرا و ئه وانی دیکه ش پریان کرد، له م بوسه یه دا پیشمه رگه یه ک شه هید بوو. دواى ئه م شه ره پیشمه رگه کان به رده وامیان به ریپیانوه که یاندا، پوژی ۲۵ ی نیسانی ۱۹۴۷ گه یشتنه ناوچه ی مزووری، سه روک بارزانی له گوندی ئه رگوش دابه زی و پیشمه رگه کانیش به سهر گونده کانی تردا دابه ش بوون، پوژیک به ر له شه ری نزیك گوندی زیت، واته پوژی ۲۲ ی نیسان هیشتان سه روک بارزانی له گوندی ئه رگوش بوو، حکومه تی عیراق له ریگه ی معاون عه لی والی به گ و برایم هه سنی وه لامی حکومه تیان بو هیئایه وه، حکومه ت رازییه سه روک بارزانی و هه قالانی به بی مه رج بو عیراق بگه ریپنه وه، به لئینیش ده دن یاسای سالی ۱۹۴۵ یان سه باره ت به له سیداره دانی به سه ردا ناسه پینن. ئه گه ر گوپرایه لی ئه م بریاره ی حکومه ت نه بیئت، حکومه ت چی به پیویست ده زانی له دژی ده یکات، هه ر له گه ل ئه م دوو نیردراوه هه والی شیخ ئه حمه د و گه پراوه کانیان به سه روک بارزانی پراگه یاندا، گوتیان شیخ ئه حمه د و خیزانه کانیان له دیانا خستوته نیو تیلبه ندیکه وه و پاسه وانیان بو داناون و هیچ که سیك ناتوانی به بی وه رگرتنی مؤله ت بو لایان بچیت، عه لی به گ باسی له پلانی حکومه ت بو سه ر بارزانییه کان کرد و گوتی: "ئه گه ر نه گه ریپنه وه حکومه ت به نیازه هیرش بکات و ده ترسیم ئه و لاوانه ش به ده ست خو فرۆشه کان توشی چاره نووسی خه لیل خو شه وی ببن". سه روک بارزانی وه لامی دایه وه و گوتی: "به پشتیوانی خوا، تا یه ک له م لاوانه ده کوژریت، هه زاران خو فرۆش ده توپینن". عه لی به گ وه لامی سه روک بارزانی بو حکومه ت برده وه که ده لی: "به بی مه رج هه رگیز ناگه ریپنه وه و خو ی به ده سته وه نادات".

دواى ئه وه ی عه لی به گ وه لامی سه روک بارزانی بو حکومه ت برده وه، حکومه تی عیراق که وته کوکردنه وه ی هیزه کانی خو ی، له سی به ره وه ده سته ی به هیرش کرد، له به ره ی په واندوزه وه به ره و شیروانی مهن، له به ره ی ئاکریوه به ره و بارزان و چیا ی شیرین، له به ره ی ئامیدیه وه به ره و پوژئاوا ی ناوچه ی ریکانیان و رووباری شین، ته نانه ت له گه ل تیران و تورکیاش ریکه وتبوون بو له نیوبردی سه روک بارزانی و هه قالانی هاوکاری یه کتر بکه ن. له

عیراقیشدا، حکومت شیخ ئه حمه د و هه یه ک له براکانی محهمه د سدیق و بابو، له گه ل
برازاکانی دیکه ی له دیانوه گواسته وه بو به ندیخانه ی هه ولیر و په وانیه دادگای عورفی کران.

پاگواستن و زیندانیکردنی بارزانییه‌کان له‌لایه‌ن پزیمی عیراقه‌وه

چوونی بارزانییه‌کان بۆ پوژیه‌لاتی کوردستان و به‌شداری کاریگه‌ریان له پاراستنی کۆماری کوردستان به لای حکومه‌تی عیراقه‌وه جێی مه‌ترسی بوو، بۆیه شیخ ئه‌حمه‌د بارزانی و ئه‌و بارزانیانه‌ی له باشووری کوردستان مابوونه‌وه له‌لایه‌ن پزیمی ئه‌وکاتی عیراق دووچاری گرتن و پاگواستن کران، شیخ ئه‌حمه‌د بارزانی و برا و کور و برازاکانیان گواستنه‌وه بۆ به‌ندیخانه‌ی به‌سه‌ره و بریاری دادگای عورفی له سێداره‌دانیان پێ راگه‌یانده‌، ئه‌م بریاره‌ سالی ۱۹۴۵ په‌سندکرا‌بوو، نێرینه‌ی بارزانییه‌کان ئه‌وانه‌ی ته‌مه‌نیان له هه‌ژده‌ه‌ سالی تێپه‌ریکردبوو له موسڵ و که‌رکووک به‌ندکران، خێزانی بنه‌ماله‌ی بارزانی بۆ که‌ربه‌لا دوورخرانه‌وه، خێزانه‌کانی دیکه‌ی بارزانییه‌کانیشیان به‌سه‌ر پارێزگا‌کانی هه‌ولێر و موسڵ و که‌رکووکدا دابه‌شکرد.

شیخ ئه‌حمه‌د بارزانی له سالی ۱۹۴۷ تا‌کو ۱۹۵۰ له زیندانی به‌سه‌ره به (قه‌ید و زنجیر له ده‌ست و پێ) له ژووری له سێداره‌داندا بوو، چاوه‌پێی به جێهێنانی حوکمی له سێداره‌دانیدا ده‌کرد، ته‌نانه‌ت له وه‌رزی هاویندا، له گه‌رمای زیندانی به‌غدا و به‌سرا ئاو خواردنه‌وه‌یان لێ قه‌ده‌غه‌ کرابوو، له ژووری ته‌نگ و تاریک ئاخێزابوون، به‌لام له سالی ۱۹۵۰ ئه‌م حوکمه‌ به زیندانی هه‌تا هه‌تایی گۆردرا. دوا‌ی هه‌وت پوژ له به‌ریابوونی شو‌رشی ۱۴ی گه‌لاویژ له سالی ۱۹۵۸ ئازادکرا، و‌اتا بۆ ماوه‌ی ۱۱ سال له زیندانداندا مایه‌وه، نوری سه‌عید باوه‌پێکراویکی خۆی پاسپا‌رد نامه‌یه‌کی پارانه‌وه بۆ وه‌سی عه‌بدولئیلاه بنووسی و دلسۆزی خۆی بۆ حکومه‌ت را‌بگه‌یه‌نیت، به‌لێن بدات خۆی و بارزانییه‌کان له‌گه‌ڵ حکومه‌تی عیراقدا ده‌بن، تا لێ‌بوردنی گشتیان بۆ ده‌ربچیت، به‌لام ئه‌م وته‌ی شیخ ئه‌حمه‌د بارزانی له نێو هه‌موو سیاسیه‌کانی ئه‌و سه‌رده‌مه‌ روونه که ده‌لێت: "ده‌زانم بریاری له سێداره‌دانم دراوه، ئاماده‌م به‌ره‌و پیری مه‌رگ بچم، له کرده‌وه‌کانی پیشووی خۆم په‌شیمان نیم، ئه‌وه‌ی کردوومانه ئه‌رکیکی ئایینی و نیشتمانی بووه، هه‌رگیز به‌خۆم په‌وا نابینم داوا‌ی لێ‌بوردن له به‌کرێگی‌راویکی ئینگلیز بکه‌م، من داوا‌ی لێ‌بوردن له خوا نه‌بی له که‌س ناکه‌م". = کاتیک نوری سه‌عید ئه‌و وه‌لامه‌ی پێگه‌یشته‌وه گوتویه‌تی: "که‌واته پێی بلێن با له ژووره‌وه دانیشی هه‌تا کۆتایی دی". شیخ ئه‌حمه‌دیش له سه‌ره ئه‌م قسه‌یه‌ گوتبووی: "من لێ‌ره داده‌نیشم تا کۆتایی نوری سه‌عید دی"، هه‌ر واش بوو".^۱

۱- هه‌مان سه‌رچاوه، ل ۲۴۸.

سه روک مه سعود سه روک بارزانی له کتیبی بارزانی و بزوتنه وهی پزگاریخوازی کورد ۱۹۵۸-۱۹۳۱ ده لیت: "به لئ، شیخ ئەحمەد له وانه نه بوو له مردن بترسی، ئەو شته ی باوه پری پین هه بوایا به هه ره شه وازی لی نه ده هیئا"^۱، له راستیدا به جوړیک ته ماشای ژیا نی دنیای ده کرد که جیگای هه لویستی سه ره برزی و شانازییه.

په بیع شیخ محمەد خالید له دیمانه یه کیدا، له ((کتیبی مسته فا بارزانی پیشمه رگه و سه روک))، له نووسینی حامید گه وه هری ده لیت: "محمەد قه زاز خه لکی سلیمانی بوو، ئەو کات وه زیری ناوخو بوو، به شیخ ئەحمەدی گوتبوو، سه ری فیتنه که ئەتوی و ده بی له زیندان بیتی، شیخ ئەحمەدیش له وه لامیدا ده لئ: هه تا ئیوه له حکومه تدا بن، منیش لی ره ده مینمه وه"^۲.

کاتیک شیخ ئەحمەد و براو کور و برازا کانی له زیندان چاوه پروانی له سیداره دان بوون، سادق بابوی برازای به شیخ ئەحمەد ده لئ: "با نامه یه ک بنووسین بو حکومه ت و پرسین بوچی ئیعداممان ناکه ن؟"، شیخ ئەحمەد وه لامی ده داته وه: "چونکه له ئیعدام کردنی شیخ عه بدولسه لام سویدیان وه رنه گرت، ئیمه ئیعدام ناکه ن و پیویست به نووسینی کاغه ز نییه"^۳.

بارزانییه کان دوای ئەوه ی زیاتر له هه شت سالیان له زیندانه کانی به سه ره و موسل و به غدا ته واو کرد، له سالی ۱۹۵۰ جگه له ژماره یه کی که م که مه ترسییان لی ده کرا، هه موویان ئازادکران، له سالی ۱۹۵۳ ریگا درا به شیخ له بارزانییه کان بو ناوچه ی بارزان بگه ری نه وه، به لام شیخ ئەحمەد و خزمه کانی هه تا سالی ۱۹۵۸ هه ر به دوورخراوه یی مانه وه و پاش شوړشی ۱۴ی ته مموز به سه ره برزی گه رانه وه بارزان.

۱- هه مان سه رچاوه ل ۲۴۸.

۲- حامید گه وه هری، سه رچاوه ی پیشوو، ل ۱۱۰.

۳- مه سعود بارزانی سه رچاوه ی پیشوو.

داستانه ئه فسانه پیه که ی ئاراس

شیخ ئه حمهد و سه روک بارزانی، له ۱۵ ی نیسانی ۱۹۴۷ له کاتی مائاواپی له یه کتری، وا پیکه وتبوون ئه گهر سه روک بارزانی و هه قالانی نه یانتوانی له نیو عیراقدی دریزه به خهبات بدن، په نا بو سوڤیهت ببهن، له گوندی ئه رگوش هه ست ده کهن بازنه ی شوینی مانه وه یان به ره به ره ته سک ده بیته وه، دوژمن له پیشپهوی به رده و امدا بوو، که می فیشهک و ئازوقه، نه بوونی پزیشک و ده رمان، پالنه ری ئه و بیروکه یه بوو که پیشتر له گه ل شیخ ئه حمهد و فه رمانده بارزانییه کان باسیان لیوه کردبوو، سه روک بارزانی له ۶ ی ئیاری ۱۹۴۷ دوا بریاری میژووی خویدا، فه رمانده کانی له دوا بریاری خو ی ئاگادار کرده وه، بریاره که ش بریتی بوو له په نا بردن بو سوڤیهت و هو یه کانی شی بو شیکردنه وه، ئه نجامدانی ئه م بریاره بو که سانیک به خهون و خه یال ده چوو، ته نانهت چه ند که سیک له بریاری پیشووی خو یان که شوینکه وتنی سه روک بارزانی و گریدانی چاره نووسی خو یان به وه وه بوون، په شیمان بوونه وه و خو یان دا به ده ست حکومه ته وه، به لام ژماره یان له په نجا که س تینه ده په ری.

پوژی ۱۹ ی ئیاری ۱۹۴۷، سه روک بارزانی له گوندی ئه رگوشه وه فه رمانی به هیزه کانی کرد یهک به دوا ی یه کدا، به ره و ناوچه ی هه رکی بنه جی به رییکه ون، پوژی ۲۲ ی ئیاری هیزه کان به گونده کانی: دری، ستونی، بیداو و ناوشه لا گه یشتن، حکومه تیش فه رمانی دابوو به ره و سنوور به رییکه ون، هیزی ئاسمانی حکومه تی عیراق هه موو ئه و لادیانه ی بارزانییه کان به مه به ستی پشوودان پروویان تیکردبوو، بو ردمان ده کرد و ئاکامی ئه و بو ردمانه ش شه هید بوونی دوو پیشمه رگه و چوار بریندار بوو.

پوژی ۲۴ ی ئیاری ۱۹۴۷ هیزه کانی سه روک بارزانی گه یشتنه گوندی بیداو که دوا ئاواپی سه ر سنووری نیوان عیراق و تورکیایه، هه رچه نده له گوندی بیداو مه خفه ری تورکیای لیوو، له گه ل ئه وه شدا بارزانییه کان له نزیک ئه م گونده تیپه رین، جه ندرمه کان له ترسی پیشمه رگه مه خفه ره که یان چو ل کردبوو، به بی پروو به پروو بوونه وه له و ناوچه یه ده رباز بوون، پوژی دواتر به ریگه ی کو یستانه به رزو ئه سه خته کان به رییکه وتن، به فری ده ستی بیداو له بهر سایقه وه کو هه سانی لیها تبوو، سه رخستنی نه خو ش و برینداره کان کاریکی ئاسان نه بوو، به لام ناچار بوون بو ئه وه ی له مردن رزگاریان بیته به داره به ست هه لیان بگرن، یان ئه وانیه به هیزه بوون به کو ل خو یانه وه سه ریا نخن، پیشمه رگه یهک له دوا ی یهک به ریچکه به سه ر ئه و چیا سه خته سه رکه وتن، دوا ی برینی زیاتر له ۶ کیلومه تر ریگای سه خته و دژوار به لوتکه ی

۲۷ی ئایاری ۱۹۴۷ له زینیا ئاسنگهران ده پنه وه و سه ربازه کانی تورکیا به چیده هیلن، تاكو به چیاى سپیریژ گه یشتن، ئینجا تورکه کان به ئاگا هاتن به چ شیوه یه كه هه لڅه له تینراون، هه رچهنده ده ست به ته قه کردن ده کهن، به لام بارزانییه کان لیان دوورکه وتبوونه وه و ته قه که یان کاریگه ری و مه ترسی نه بوو، داگیرکه رانی کوردستان بریاری له نیو بردنی بارزانییه کانی دابوو، بویه به هه موو شیوه یه كه ده یانه ویست بزنان بارزانییه کان روو له کوئی ده کهن، بو ئه وه ی پیکه وه به رنامه ی له نیو بردنیان جیه جی بکه ن، هاوکات سه روک بارزانی به رنامه ی خو ی هه بوو، ده یویست دوژمن سه رسام بکات و سه ری لی بشیوینی، چونکه دوژمن هیه چ زانیاریه کی به ده ست نه ده گه یشت، نه یان ده زانی مه به ست له م رپیوانه چیه؟ بلیمه تی سه روک بارزانی له دارشتنی ئه م به رنامه یه به دانپیدانی هه موو شاره زا کانی جهنگ له جیهاندا، گرنگترین به رنامه ی جهنگی بووه له سه ده ی بیسته مدا، چونکه ئه گه ر ئه م سی ولاته، واته (عیراق، ئیران و تورکیا) بیانزانییا مه به ستیان چوونه بو سو فیه ت، به هه رسی ده ولت ریگریان لیده کردوو و پیلانی هاوبه شیان داده پرشت بو له ناو بردنیان، به تاییه تی تا ئه وساکه په یمانی (سه عد ئاباد) کاری پیده کرا، ته نانه ت زوریك له هه قالانی سه روک بارزانی له به رنامه که ی ئاگادار نه بوون.

پاراستنی نهینی له م رپیوانه دا سه رکه وتنی مسوگه ر کرد، به م شیوه یه له ناو خاکی تورکیا تپه پرین و هیزه کانی سه روک بارزانی به جیرمی گه یشتن که یه که مین گوندی ئیران بوو، سه روک بارزانی و هه قالانی روژی ۲۹ تا ۳۱ ئایارن ۱۹۴۷ له ناوچه ی هه رکییه کاندای مانه وه، به تاییه تی له کویتستانه کانیان و ئه وانیش پیشوازییه کی گه رمیان لی کردن. ئیرانییه کان لایان وابوو سه روک بارزانی بو هه میسه خاکی ئیرانی به جیه یشتوو، نه یانده زانی سه روک بارزانی ده گه ریته وه و زه بری کوشنده یان لیده وه شیئیت.

حکومه تی ئیران هه موو سه روک خیله کانی بانگ کرد، تا ریگه یه كه بو له نیو بردنی بارزانییه کان بدوژریته وه، داوای لی کردبوون نامه یه كه بو سه روک بارزانی به ن، ره شید به گ سه روکی هوژی هه رکی ئاماده یی خو ی ده ربری بوو، نامه که بگه یه نیت، له نامه که پرسى ئه وه کرابوو، سه روک بارزانی به چ ئه گه ریك بو ئیران گه پراوه ته وه و ده یه وئی چی بکات؟ داواش له سه روک بارزانی کرابوو، ده سته جی ئیران به جیه یللیت، به لام سه روک بارزانی وه لامی ئیرانی نه دایه وه.

هه ر له و روژانه دا له ناوچه ی هه رکیان دوو که سی دیکه به ناوه کانی محیدین بابه زاده خه لکی گوندی بالانیش و لاوکو یوحنا هاته ریژی بارزانییه کانه وه.

پوژی ۳۱ ئیار، پشمه رگه کان ناوچه ی هه رکیان به جیهیشت، پرویان له ناوچه ی شاکان کرد، به گوندی سیرو تپه پین، دوو پوژ له ناوچه ی شاکان مانه وه، له ناوچه یه ش به گه رمی پیشوازیان لی کرابوو، له گونده واری ناوچه ی شاک خه لک به خیره اتی گه رمیان له بارزانییه کان کردبوو، به پیی توانایان هاوکاریان بوون، نه وه هه سته ولاتپاریزییه وای کرد، نه وه ده رفه ته بلوی که میک له وه ده قه ره به سینه وه وه پشویه ک بده ن.

پوژی ۳۱ حوزه یرانی ۱۹۴۷ گوندی دوستانیان به جیهیشت و به گونده کانی دیلزی و حاجی جقان تپه پین هه رچه نده له وه ده قه ره ئاغا رایکردبووه سه لماس، به لام چه ند لاویک هه سته خۆشه ویستی نه ته وایه تیان وایان لی کردبوو نه وه ی له ده ستیان بیته دریغی لی نه که ن و پیداوستییه کانی پشمه رگه دابین بکه ن، هه ر له وه ده قه ره پینج که س به ناوه کانی: بیجان جوندی، ته ی مور جه عفه ر موسا، کامل زولمات، عومه ر حوسین و ئیبراهیم جه لال، هاتنه ریزی پشمه رگه کانه وه.

کاتی که به گوندی گۆزه ره ش تیده په رن و به گوندی هه قلواران ده گه ن، نه وه پیشوازییه گه رمه ی خه لکی گونده که، نه وه دلسوژی و خۆشه ویستییه ی نواندویانه، بی وینه بوو.

سه روک بارزانی له سه ر پیکابانه کان زانیاری ته وای کۆده کرده وه، ده یزانی له ناو دولی کوتول هیزیکی زوری ئیرانی لی دامه زراوه، نه گه ر تووشی شه ر ببن، له وانه یه قوربانیه کی زور بدریت، بارزانی نه یده ویست خوینی پشمه رگه یه ک برژیت، بویه خویان له وه موگانه ی دوژمن ده پاراست و به مانور لیان تیده په رین.

دولی کوتول، دولیکی پر سام و مه ترسی بوو، بو شه ر و سه نگه رگرتن شوینیکی له بار نه بوو، بویه پیویست بوو بو ده ر بازبوون له وه دوله پیکایه ک بدوژریته وه، له دولی کوتول پیکایه ک به ناویدا تیده په ریت نه مبه ر و نه وه به ری چیای به رزن، رووباریکی به ناویدا گوزه ر ده کات، رووباره که له ناو خاکی تورکیا هه لده قولی، نه وه پیکایه تنگه ی ناو دوله که هه ردوو ولاتی ئیران و تورکیا پیکه وه ده به سته، پر له دار و دره خته، چه ند گونیدیکی بچووک له ناو دوله که هه لکه وتوون، بو بۆسه و که مین شوینیکی مه ترسیداره، هه شت کاتژمیر ده خایه نیت تا کو که سی که به پیاده لی تپه پیت.

له وه کاته ی سه روک بارزانی و هه قالاتی له دولی کوتول تیده په رین، هو مایوونی فه رمانده ی سوپای ئیران له شاری خوی چاوه پپی هاتنی شای ده کرد، وا بریار بوو، شای ئیران بو بینینی ناوچه ی روژئاوای ئیران بیته ناوچه که و خوی چاودیری چالاکیه کانی سوپا دژی سه روک

بارزانی بکات، هەر بهو هۆیه وه فهرمانی دابوو به خیرایی بارزانییه کان بدۆزرینه وه و له ناویان ببهن. له سهر ئه وه فهرمانه ی شا هیزی ئاسمانی و پیاده ئاماده بوون، له که مترین ماوه دا، واته له ماوه ی ۴۸ کاتژمیردا بارزانییه کان له ناو ببهن، به لام بارزانییه کان له شه پری به ره یی خاوه ن زانیاری و ئەزموونی فراوان بوون، به مانۆر له بۆسه و گه مارۆکانیان تیده په پرن و خۆیان له رووبه روو بوونه وه و پیکدادان له گه ل هیزه کانی حکومه ت پاراست، هۆی ئه وه خۆپاراستنه ش ئه وه بوو که وا که ره سته و پیداو یستی و چه ک و ته قه مه نی هیزه کانی سه روک بارزانی که ته نیا هه ندی چه ک و فیشه ک و نارنجۆک بوو، بۆیه به هیچ شیوه یه ک له گه ل که ره سته و چه ک و ته قه مه نی هیزه چه کداره کانی ئیراندا به راورد نه ده کرا، هیزی دوژمن له ناو دۆل و له سهر پیکایه که بوون، به رده و امیش هیزی زیاتریان بۆ ده هات، به لام سه روک بارزانی پیش ئه وه ی بیه وی له گه ل هیزه کانی ئیران رووبه روو بیته وه بۆ پیکایه کی هیمن ده گه را و بیری له چاره سه ریکی گونجاو ده کرده وه، بۆ ئه وه ی به خیرایی له دۆلی کوتۆل تپه پریت، به و به رنامه یه ی دارپژرا بوو، ناچار بوون جاریکی دیکه بچنه وه نیو خاکی تورکیا و چه ند کاتژمیریکی پری بپرن و دووباره بۆ خاکی ئیران بگه ریڼه وه، ئه م سه رکه و تنه ش له م ریپۆوانه دا که م وینه بوو.

له و کاته ی بارزانییه کان به ناو دۆلی کوتۆل تیده په پرن، شا له شاری شاپوور چاوی به عومه رخانه ی شکاک که وتبوو، فهرمانی دابوو، ده هه زار تفهنگ به سه ر خیلی شکاک دابه ش بکه ن، بۆ ئه وه ی له دۆلی کوتۆل پری له بارزانییه کان بگرن و له ناویان ببهن، به لام عومه رخان به شای گوتبوو، هه له یه تفهنگ به سه ر ئه و تیرانه ی وه ک عه یروبی و به ره ی تاهیرخانه ی کوپری سمکۆی شکاک دابه ش بکه ن، چونکه ئه و دوو به ره یه بارزانییان زۆر خۆش ده ویت و شه ر دژی بارزانییه کان ناکه ن، له وانه شه یارمه تیان بده ن و چه ک دژی سوپای ئیران به کار به یښن و شوپشیکێ نوپی کورد دژی ئیران به رپا بکه ن، دوور نییه هه ندی خیلی دیکه ش له ناوچه که به تایبه تی ئه وانه ی رژیمی شایان خۆش ناوی، به شداری له و شوپشه بکه ن.

پۆژی ۶ ی حوزه ی رانی ۱۹۴۷ بارزانییه کان گوندی ئه له ندیان به جیه پششت، چوونه گونده کانی بله سوور و بله ره ش له ویش پیشوازی گه رمیان لی کرا، به تایبه تی له لایه ن مه لای گه وره ی ئه و دوو گونده وه، دوا ی پشوودانیکی به ره و هه وارگه ی حاجی به گی جه میل، که ناوچه یه کی زۆر دلگیر بوو، پۆششتن، ئیواره ی ئه و پۆژه چوونه گوندی مه له مه ی که ده که ویته ناوچه ی هۆزی ملی، شه و له وی مانه وه، پۆژی ۷ ی حوزه ی ران به گوندی عه مبار گه یشتن، له وی ئاشنای پایویکی دلسۆز بوون، ناوی میرزا عه بدی بوو، شاره زای ناوچه و پیکابانه کان

بوو، هه رچه نده ته مه نی له حه فتا سال زیاتر بوو، به لام گورجو گوډ بوو، سه روک بارزانی باشتین پیکای بو سه رووباری ئاراس لی پرسی، میرزا عه بدی پیکای (ماکو - هاسونی) پی باشتین بوو، هه رچه نده پیکایه کی سه خت و دژوار بوو، به تایبه تی ته گه ر بو ناو خاکی تورکیا بچیت، ته نانه ت مه ترسیداریش بوو، بارزانیس قسه ی میرزا عه بدی پی په سند بوو، بریاریدا هه مان پیکای بپرن. میرزا عه بدی کوردیکی قاره مان و نیشتمانپه روه ر بوو، دواتر له گه ل بارزانییه کان چوو سه سؤقیه ت، له سالی ۱۹۴۷ له تاشقهنه کؤچی دوابی ده کات.

دوا رووبه رووبوونه وه ی بارزانییه کان له گه ل هیزه کانی ئیران له کاتیکدا روویدا، که سوپای ئیران هیژیکی زوری به تانک و تۆپه وه بو ماکو ناردبوو، هه رچه نده نه و رووبه رووبوونه وه یه نابه رابه ر و نایه کسان بوو، شا له وکاته له شاری ئه رده بیل بوو، فه رمانی دابوو به هه ر شیوه یه ک بیت بارزانییه کان له نیوبه ن، فه رمانده کانی سوپاش نه و گه فه یان له سه ر بوو، نه گه ر له جیبه جی کردنی نه و فه رمانه دا سه رکه وتن به ده ست نه هیئن، له دادگای سه ربازیدا حوکم ده درین.

سه روک بارزانی له به ره ی (قه ره کلیس) دا که خو ی فه رمانده یی نه و به ره یه ی ده کرد، حه مه ده مین میرخان و مامه ند مه سیح و مستو میروزی یارمه تیده ری بوون، به هیرشیکی کتوپر هه لمه تیان ده ست پیکرد، له به ره ی ئاقداشیشدا، نه سه عد خو شه وی فه رمانده یی نه و به ره یه ی ده کرد، صالح کانییه لنجی و سه عید وه لی به گ یارمه تیده ری بوون، به هیرشیکی برووسکه ئاسا په لاماری سوپای ئیرانیان دا، شه ره که به بی وه ستان دوو پروژ به رده وام بوو، پیلانی ئیرانییه کان شکستی خوارد، نه و بو سه یه ی نه وان دایان نابوو، خو یان که وتنه ناوی و گه مارو دران، بارزانییه کان جاریکی دیکه داستانیکی میژووییان بو گه لی کورد تومار کرد، نه مجاره ش ویستی پؤلایین و بروای له بن نه هاتووی پیشمه رگه کانی بارزانی به ئامانجه نه ته وه ییه کان، سه رکه وت، نه مه ش نه و راستییه دووپات ده کاته وه که پیشمه رگه ی به بیروباوه ر له پیلان و چه کی هه مه جو ری سوپای ئیران به هیزتره.

له شه ره دا، زیانه کانی سوپای ئیران یه کجار زور بوون، جگه له به دیل گرتنی دووسه د حه فتا و یه ک نه فسهر و سه رباز، به ده یان تانک و توپ تیکشکینران و فرۆکه یه کیش خرایه خواره وه، جگه له ده ستکه وتیکی یه کجار زور له چه ک و ته قه مه نی و که لوپه لی جو راو جو ر.

دوای نه وه ی پردی ماکو ده گیریت و پاسه وانه کان ده کوژرین، به هو ی تاکتیکیکی له شکر ی، فارسی زانیک بانگی کردن: "ئیمه دوستین وه رنه پیشه وه"، سه ربازه کانیش به دلنیایی له پردی ماکو نزیک که وتنه وه، له هه موو لایه که وه به ر پیزنه ی گولله ی پیشمه رگه که وتن، ژماره یه کی

زوریان لئ کوزران، دواتریش چه نندین جار هیرشیان بو سهر پرده که هیئا، به لام چه نندین پیشمه رگه له پرده که په ریبوونه وه. هه رچه ند دواچار سوپای تیران پرده که ی گرت هوه، به لام پیشمه رگه له شوینیکی دیکه دهر باز ببوون، چونکه پیشمه رگه به چه ند ده سته یه ک ریکه رابوون، دوژمن مه زنده ی چه ند هه زاریکی بو له شکره بارزانیه کان ده کرد، تا کو له چومی ئاراس په رینه وه، دوژمن نه یده زانی ژماره ی هه قالانی بارزانی له م رپیوانه دا چه ند ه؟ ته نانه ت له شه ریشدا سه روک بارزانی هه موو هیزه که ی بو ناو گوهره پانی شه ر نه ده هیئا، کاتیک ده سته به ده سته تیده په رین ترس و له رز دوژمنی داده گرت، هه رچه ند ه هیزی تیرانی له و ناوچه یه زور بوو، به لام له زور شوین نه یده ویرا ته قه له بارزانیه کان بکه ن و رووبه روویان ببنه وه. سه ره نجام بارزانیه کان توانیان شه وی ۱۱-۱۲ ی حوزه یرانی ۱۹۴۷ له رووباری زهنگی به رنه وه و خویمان به گوندی هاسون بگه یه نن، له ۱۸ ی حوزه یرانی ۱۹۴۷ سه روک بارزانی و هه قالانی له رووباری ئاراس په رینه وه.

پوژیک دوی په رینه وه ی بارزانیه کان، پژی می عیراق، هه رچاره ئه فسه ری کوردی باشوور (عزت عه بدولعه زیز، مسته فا خوشناو، محمه د مه حمود قودسی و خه یرولا عبدالکه ریم) ی له سیداره دا، تا هه والی چوونی بارزانیه کان بو سوقیه ت پیمان نه گه یشتبوو، بویری ئه وه یان نه بوو ئه و چوار ئه فسه ره له سیداره بده ن.

له م رپیوانه میژووییه دا، هیزی بارزانیه کان له نیو بارودوخیکی وا سه خت و دژواردا، میژووییه کی پر له شانازیان بو نه ته وه که مان تو مارکرد و خه ونی سه ره به خوپی و سه رفیرازی نه ته وه یی له هه ر چوار پارچه ی کوردستاندا له دل و ده روونی نه ته وه که ماندا، به زیندووییه هیشته وه. به مه ش رپرویشته میژووییه که ی ئاراس بوو به ویستگه یه کی موژده ی مانه وه و به رده وامبوونی شوپش و خه باتی به گوپی دنیا گه یاند، بو هه تا هه تایه وه ک ئه زموونیکه سه رکه ووتوانه و سه ره ریه کی پر له شانازی ده مینیته وه.

گه پانه وهی سه روک بارزانی و بارزانییه کان

له پروسیاوه بو عیراق

له دواى شه پى دووه مى جیهانی، شوپشى ۱۴ى گه لاویژی سالی ۱۹۵۸ گرنگترین روداو بوو که له ناوچه که پرویدا، ئەم شوپشه کاریگه رى له ته واوی رۆژه لاتی ناوه پراست هه بوو، کۆتایی به سیستمی به زور داسه پاوی پادشایه تی له عیراق هیئا، له لایه ن گهلانی عیراق پشتیوانیکی به رفراوان له م شوپشه کرا، (پارتی دیموکراتی کوردستان) یش پشتیوانی خو ی بو سه رکر دایه تی ئەم شوپشه ده رپری.

مانه وهی سه روک بارزانی و هه قالانی له سوڤیه ت بو ماوه ی نزیکه ی ۱۲ سال، ناساندنی کورد به جیهان و قوناغی خه باقی سیاسی و دیپلوماسی بوو، له ویش وپرای سه ختی گوزه ران و سه ره پای به ربه ست و فشاره کان له لایه ن ده سه لاتدارانی سوڤیه ته وه، به لام سه روک مسته فا بارزانی له دا کوکیکردن له دۆزی نه ته وه که ی، له رپیازی تیکۆشان دانه پرا، به رده وام له هه ولدا بووه بو ناساندنی کیشه ی کورد و داواکردنی مافه کانی.

سه روک بارزانی له یه که م هه نگاویدا له سوڤیه ت جه ختی له سه ر ماف و ئازادییه کانی نه ته وه ی کورد کرده وه، له گه ل خویدا سته م و چه وسانه وه و بی مافی نه ته وه که ی خسته به رده ست کاربه ده سته بالاکانی سوڤیه ت و هه ولیدا کروکی کیشه ی کورد و سروشتی ئالۆزی ئەو پرسه بو سه رکر دایه تی بالای سوڤیه ت پروون بکاته وه، چه ندین یاداشت و بیرخه ره وه ی ئاراسته ی سه روکی ئەو کاته ی سوڤیه ت کرد، دواى مردنی ستالین، داواى بینینی خرۆشۆف ده کات، سه ره ئه نجام یه کتر ده بینن، له هه مان کاتدا هه ول ده دات پردی په یوه ندی له گه ل گهلانی سوڤیه ت و هاوپه یمانه کانی ببه ستیت.

له رپیکه وتی ۱۸ى کانوونی دووه مى ۱۹۴۸ سه روک بارزانی له باکو به شداری کۆنفرانسییکی تاییه ت به پرسى کورد ده کات، له و کۆنفرانسه دا نوینه رانی کورده کانی باشوور و رۆژه لات به شدار ببوون، سه روک بارزانی وتاریکی پر له به های نه ته وه یی و به رنامه و کارنامه ی سیاسی خو ی بو ئاماده بووان ده خاته روو، ئەنجوومه نیکی سه رکر دایه تی له نوینه رانی ئەو پارچه ی کوردستانی باشوور و رۆژه لات هه لده بژیردری، دواتر سه ردانیکی میژوویی بو کۆماری (ئه رمه نستان) ده کات، دیدار و کۆبوونه وه له گه ل کوردانی ئەوی سازده کات، سوژ و بیرى

نه ته وه ییان زیندوو ده کاته وه و هانیان ده دات بو خویندنی ماسته ر ودکتورا روو له مۆسکو بکه ن.

سه روک بارزانی له پروسیا به رده وامی به کاروچالاکیه کانی ده دات و له هه وه له کانیدا بو ناساندن و به ده سته پینانی پشتگیری بو دۆزی کورد به رده وام ده بیته، کاتیک سه روک بارزانی له مۆسکو هه والی به رپابوونی شوپشی ۱۴ ی گه لویژی بیست، هه ر زوو هه قالانی خوئی له شاره کانی سوڤیه تدا له م رووداوه ئاگادار کرده وه، دواى نزیك به ۱۲ سال دووری له ولات، ویستی گه پانه وه بو عیراقی به هه قالانی خوئی پراگه یاند، چونکه یه که م کاردانه وه ی سه رکرده یه تی شوپشی ۱۴ ی گه لویژ، ئازادکردنی شیخ ئه حمه د بارزانی بوو، بویه دواى یه ک مانگ کاردانه وه ی دووه م له لایه ن خودی بارزانییه وه بوو، له رۆژی ۲۱ ی ئابدا، سه روک بارزانی له گه ل دوو له هه قالانی خوئی میرحاج ئاکره یی و ئه سعه د خو شه وی سه ردانی رۆمانیا ده که ن، له لایه ن سه روکی ئه و ولاته پيشوازی ده کرین، له بوخارستی پایته ختی رۆمانیا برووسکه یه کی پیروزیایی له ریگای بالیوزخانه ی کوماری عه ره بی یه کگرتوو میسر- و سووریا ئاراسته ی عه بدالکریم قاسم ده کات، پیروزیایی سه رکه وتنی شوپشی لیکرد، دواتر له رۆمانیا به ره و شاری پراگ پایته ختی چیکوسلوفاکیا ده چن، له لایه ن سه روکی ئه م ولاته پيشوازی ده کرین، کاتیک سه روک بارزانی ده گاته پراگ، (پارتی دیموکراتی کوردستان) شاندىک به ره و پراگ به رپی ده کات، بو ئه وه ی یاهه ری گه پانه وه ی سه روک بارزانی بکه ن بو ولات، شانده که پیک هاتبوو له: ئیبراهیم ئه حمه د، نوری ئه حمه د ته ها، سادق بابو سه روک بارزانی، عوبه یدوالله مسته فا بارزانی، و له قاهیره صالح میرانیش به شداری شانده که ده کات، له کوئیایی مانگی ئه یلوول سه روک بارزانی له گه ل هه ردوو یاهه رانی و شاندى پارتی له پراگ به ره و قاهیره ده چن، له ریکه وتی ۳ ی تشرینی یه که م ده گه نه قاهیره، رۆژی دواتر له لایه ن سه روکی میسر جه مال عبدالناسر له ماله که ی پيشوازییکی گه رمی لیده کریت، سه ردانی بارزانی و هه قالانی بو قاهیره چوار رۆژ واته ۲ تا کو ۶ ی تشرینی یه که می خایاند.

سه روک بارزانی و هه قالانی له قاهیره چوار رۆژ مانه وه، له پراگه یاندى ولاتی میسر دا گرنگییکی یه کجار زور به م سه ردانه درا، بو ماوه ی چوار رۆژ به رنامه ی دیدار و چه ند شوینیکی به ناوبانگی میسر بو سه روک بارزانی و هه قالانی ریخه ران.

دواى سه ردانی قاهیره سه روک بارزانی و هه قاله کانی له رۆژی تشرینی یه که م سالی ۱۹۵۸ ده گه نه به غدا، له فرۆکه خانه ی موسه ننا پيشوازییکی فه رمی لیده کریت، به سه دان هه زار کورد و عه ره ب و که مه نه ته وه کانی دیکه به دروشمی (سه روک بارزانی اهلا بیك،

شعب العراقی یحیی‌ک) پیشوازی لیده‌که‌ن، شایه‌نی باسه هه‌موو گه‌لانی عێراق له‌م پیشوازیه‌دا به‌شداربوون، ته‌نیا هه‌رسی ده‌وله‌تی تێران، تورکیا، و به‌ریتانیا دژی گه‌رانه‌وه‌ی سه‌روک بارزانی له‌ سوڤیه‌ت هه‌لوێستیان وه‌رگرت.

پاش سه‌رکه‌وتنی شوڤشی چوارده‌ی گه‌لاوێژ، یه‌که‌م حکوومه‌تی کۆماری دامه‌زرا، کورد به‌ دوو وه‌زیر به‌شدار بوون، ئه‌نجوومه‌نی ده‌سه‌لات له‌ سێ که‌سایه‌تی پیکده‌هات که له‌ جێی سه‌روک کۆمار بوون، نوێنه‌ری کورد له‌م ئه‌نجوونه‌ خالید نه‌قشبه‌ندی بوو، به‌ چوونه‌ پالی نه‌قشبه‌ندی بۆ ئه‌نجوومه‌نه‌که‌ حکوومه‌ت ئاماده‌یی ده‌رپری بۆ دانپێدان به‌ مافی نه‌ته‌وه‌یی کورد له‌ کۆماری عێراقدا.

هه‌روه‌ها به‌ گه‌رانه‌وه‌ی سه‌روک بارزانی هه‌لپێکی دیکه‌ بۆ ئه‌ندامانی پارێ پره‌خسا، پارێ به‌ هێژ و وزه‌یه‌کی نوێ و به‌ ئاشکرا مۆله‌تی کارکردنی وه‌رگرت، پۆژنامه‌ی خه‌بات که‌وته‌ به‌ر دیدی خوێنه‌رانی، تیراژی پۆژنامه‌ی (خه‌بات) له‌ هه‌موو پۆژنامه‌کانی عێراق زیاتر بوو و به‌ به‌ر نه‌ده‌که‌وت.

له‌و که‌شوه‌ه‌وایه‌دا، گوڤار و پۆژنامه‌ کوردپیه‌کان به‌ شیوه‌یه‌کی ئاشکرا بلاو ده‌کرانه‌وه، (پارێ دیموکراتی کوردستان) به‌ ئازادی له‌ سه‌رجه‌م ناوچه‌کانی ولاتدا چالاکي ده‌نواند، به‌رپوه‌به‌رایه‌تی زانست و زانیاری بۆ پیکخستن و کاری فیکراری له‌ کوردستان دامه‌زراند، بپیرادرا زمانی کوردی له‌ کوردستاندا بخوێندریت.

باره‌گای پارێ له‌ به‌غدا و له‌ هه‌موو شاره‌کانی کوردستاندا کرایه‌وه، سه‌روک بارزانی کاره‌ ئیدارییه‌کانی حکوومه‌تی بۆ به‌ یاسایی کردنی گه‌رانه‌وه‌ی هه‌قالانی له‌ سوڤیه‌ته‌وه‌ بۆ عێراق به‌ ئه‌نجام گه‌ياند، میرحاج ئه‌حمه‌د و ئه‌سه‌د خۆشه‌وی راسپارد سه‌ردانی سوڤیه‌ت بکه‌ن و له‌ گه‌ل کاربه‌ده‌ستانی سوڤیه‌ت رپوشوینی گه‌رانه‌وه‌ی بارزانییه‌کان تاوتوی بکه‌ن، چونکه‌ به‌شیک له‌ بارزانییه‌کان له‌ سوڤیه‌ت هاوسه‌رگیریان کردبوو، بۆیه‌ کۆکرانه‌وه‌ و باسی گه‌رانه‌وه‌یان بۆ عێراق کرا، زۆربه‌ی بارزانییه‌کان به‌ هاوسه‌ره‌کانیانه‌وه‌ ئاماده‌یی خۆیان بۆ گه‌رانه‌وه‌ بۆ کوردستان ده‌رپری، ئه‌وانه‌ی گه‌رانه‌وه‌ چوارسه‌د و شه‌ست پیاو و دووسه‌د و هه‌شت ئافره‌ت و دووسه‌دو بیست و پینج مندال بوون، واته‌ هه‌شتسه‌د و نه‌وه‌د و سێ که‌س بوون، له‌ به‌نده‌ری (ئۆدیسا) یه‌کتریان گرته‌وه، به‌ تیکرا سواری که‌شتی (گروژیا) بوون، پۆژی ۲۹ ئاداری ۱۹۵۹ که‌شتیه‌که‌ له‌ ده‌ریای په‌شه‌وه‌ به‌ره‌و گه‌رووی (بۆسفۆر) له‌ تورکیا به‌رپیکه‌وت، له‌ پۆژی ۱۶ نیسانی ۱۹۵۹ گه‌یشتنه‌ به‌نده‌ری به‌سه‌ره‌، سه‌روک بارزانی خۆی له‌

به ندهری به سره پیشوازی له بارزانییه کان و هاوسهر و منداله کانیاں کرد، شیخ نه حمه دی بارزانی و جه ماوهر له هه ولتر پیشوازیان له گه راوه کان کرد.

له ۲۶ی تشرینی یه که می ۱۹۵۸د، له کاتی سهردانی بارزانی بو شاری که رکوک، نه فسه ریگ به ناوی هیدایهت نه رسلان که تورکمانیکی شوڤینی بو، هه ولی تیرورکردنی بارزانی ده دات، ناوبراو بۆمبیکي چیندراوی لکاند به و هه لیکو پته ره ی بارزانی ده گواسته وه، به لام نه م پیلانه شکسته یهینا، دواي نه وه ی یه کیگ له نه فسه رانی کورد پی زانی، نه م هه واله له که رکوک به خیرایی بلا بووه، دواي نه م پرووداوه هه ندیک پیکدادان پروویان دا، خه ریک بوو کاره ساتیکی خویناوی لی بکه ویتته وه، به لام بارزانی نه یه یشت و باره که ی ئاسایی کرده وه. هه رچه نده هه ر له سه ره تاوه ته وژمی شوڤینی عه رب دژی نه و پیکه وتنه بوون، ئاستهنگی زوریان بو دروستده کرد، به تایبه تی بالی عه بدولسه لام عارف و هیزه کانی دژه شوپش هه ولیاندا که شیکی بی متمانه یی وا له نیوان سه رکرده تی کورد وعه بدولکریم قاسم دروست بکه ن، ده زگا هه واله گه رییه کانی ولاتانی ده وروبه ریش چالاکییه کانی خوینان له عیراق فراوانتر کردبوو.

به هه موو پیوه ره سه ربازی و لیکه وته سیاسیه کان، پیرۆیشتنی میژوویی بارزانی بو سوڤیهت له سالی ۱۹۴۷ میژووی یه کلاکه ره وه بوو له رییزی بزاقی کوردا، گه رانه وه شی له سالی ۱۹۵۸ بو کوردستان بوژاندنه وه ی هه سته نه ته وه یی و به هیز بوونی بیروباوه ر بوو، به دۆز و خه باتی گه له که مان، ههروهک چون ریبه ریکی نه فسانه یی به خاکی سوڤیهت گه یشت، ئاواش وهک ریبه ریکی نه فسانه یی بو کوردستان گه رایه وه.

به شى دووهم

به روارديک له نيوان بنه ما له شكريه کاني پږوښتنه
ميژوويه کهى بارزاني و داستانه جيهانيه کان

په پینه وه له ئاراس به بنه ما و پیکاره له شکرپیه کان

ئامانجی ئەم په رتووکه ناساندن و ئاشنا بوونه، به بنه ما و پیکاری له شکر، ئەو بنه ما و پیکارانە ی لەم په رتووکه دا باس کراون، بنه ما ی سهره کی له شکر، نووسه ری به ناوبانگی ئەمریکی (پرایان ترپسی) له په رتووکی ((سوود وه رگرتن له بنه ما و پیکاره سهربازییه کان بۆ سوود وه رگرتن له ژياندا))، سوودی له دوانزده بنه ما و پیکاری زانستی له شکر و هه رگرتوو، ئەم پره نسیپ و بنه مایانه ی لەم په رتووکه شدا باس ده که یین، هه مان بنه مان له داستانه به ناوبانگیه کانی جیهاندا به کارهاتوون، ئەگه ر به شپوه یه کی زانستی ئامانجه کان له سه ر ئەم بنه مایانه دارپژراو بن، ئەوا له و داستانه دا سه رکه وتنی مه زن به ده ست هینراون، ئەگه ر بئ به رنامه و به شپوازی زانستی به کار نه هینرا بن شکستی گه وره یان تووش بووه.

هه روه ها ئەگه ر به وردی لەم بنه مایانه بپروانین، ده بینین له سه رده مانی زوو گرنگیان پیدراوه، بۆیه هه ولما پيشمه رگه ی کوردستانیش باشتر شاره زای ئەم بنه ما و پیکارانە بن. و ته یه که هه یه ده لیت: "چه که به ده ست چه کداره وه پیکخه ری سه رکه وتن نییه، به لکو توانای به کاربردن و شپوازی به کاربردنی ئەم چه که سه رکه وتن مسوگه ر ده کات".

بۆیه گرنگه سه رکرده و فه رمانده کان ئاشنای ئەم بنه مایانه بن و به لیزانین و شاره زاییه وه ئەم پیکارانە جیبه جی بکه ن، گومانی تیدا نییه ئەو فه رمانده یه ی شاره زای بواری سه ربازی بی و له شکره که ی به باشترین شپواز ته یار کردبیت، به سه ر دوژمن سه رده که ویت.

بیگومان بنه ما و پیکاری زانستی له شکرپیه له پڕۆگرامی ئە کادیمیایکانی تایبەت به له شکر له پله ی یه که مدایه، له ولاتانی پيشکه وتوو دا په یمانگا و کولێژی تایبەت به بنه ما و میژووی سه ربازی هه ن، زانایانی بواری له شکرپیه به شپوازیکی زانستیانە لیکولینه وه ی ورد سه باره ت به میژووی داستانه و جه نگیه کان ئەنجام ده دن، به لام مخابن له کوردستان له کاروباری پيشمه رگه و کولێژو پروسه کانی خویندن و مه شقی پيشمه رگه دا، گرنگی به میژووی داستانه و نه به ردییه کانی پيشمه رگه نه دراوه، زۆر که م شروقه ی زانستی بۆ داستانه کانی پيشمه رگه کراوه، شروقه کردنی بنه ما کانی زانستی له شکرپیه بۆ داستانه کان بایه خی تایبەتی خو ی هه یه، به تایبەت بۆ میژووی پر له فیداکاری و پیکه یشتنی هوشیاری میژووی و نه ته وه یی، گومانی تیدا نییه ولاتانی دیکه ته نانه ت داگیرکه رانی کوردستان زیاتر گرنگیان به م بابه ته داوه، له پڕۆگرامی

۱- کرمانج چالی، شروقه یه که له سه ر کرده سه ربازییه کان، چاپی یه که م، (هه ولیر- ۲۰۱۱)، ل ۵.

ئه کادیمیای خویندا گونجاندویانه و سوودیان له و بنه ما و ریکارانه وهرگرتووه که له شکریمه کوردستان له داستانه کاندایه کاریه پناهوه.

له م په رتووکهدا، رپرویشتنه میژوویمه که ی ئاراسمان هه لبارد، بو ئه وه ی بزاین سهروک مسته فا بارزانی چون به و بنه ما و ریکارانه له رپیوانیکی سهخت و دژواردا، به هیژیکی به ئه ژمار که م به ناو سی سوپای گهوره و به هیژی وهک عیراق و ئیران و تورکیادا تیپه پری و شاکاریکی نمونه یی به بنه ما و ریکاری له شکریمه له میژووی بزووتنه وه ی گه لی کورد دا تومار کرد و جیهانی سهرسوپماو کرد که له سهرده میکدا ههر چوارده وری به دوژمن ته نرا بوون، داگیرکه ران به ئامانجی له ناو بردنی سهروک بارزانی و پیشمه رگه کانی بو له ناو بردنیان ریککه و تبوون، به لیکدانه وه ی خوین ئه گه ر ئه و ئامانجیه یان به دیهاتبا بو هه تا هه تابه دۆزیک به ناوی دۆزی کورد نه ده ما، به لام سهروک بارزانی به خه ساره تیکی که م توانی له ئاراس به پریته وه. له داستانی ئاراس، سهروک بارزانی هه لگری ئامانجیکی پیروز بو، ده یزانی بو کام ئامانج ئه م ریگه سهخته ده پریته، چه کی بیروباوه پرو ئه وینی خاک و نه ته وه هیژ و وزه ی به هه نگاهه کانی ده به خشی، سهروک بارزانی له زهوی ناسی و سوودوه رگرتن له سروشت بیهاوتا بووه، له کاتی پروبه پروو بوونه وه له گه ل دوژمن سوودی له بنه ما ی (هیشری کتوپر) وهرده گرت، دوژمنی تیکده شکاند، به هیژ و وزه ی خووی و هه فالانی و به بیروکه و راویژ سهرکه و تنیان تومار ده کرد.

شاره زایی و ئه زموونی سهروک بارزانی له هونه ر و تاکتیکی له شکریمه، هوکاری ئه م سهرکه و تنه مه زنه بوون که پروداویکی ده گمه نی میژوویمی لیکه و ته وه، بویه ئه م رپیوانه میژوویمه تا ئه مپرو له سهر زاران ده گوتریته وه و ئه کادیمیه کانی سهربازی سهرسام کردووه و گرنگی پی ده دن و له ئه کادیمیه کاندایه وهک وانه یهک ده خویندریته.

پیویسته له ناو خووی کوردستانیشدا، لیکولینه وه ی قولی له سهر بکریته، سوود له و بنه ما و ریکارانه وهربگریته و بخریته ناو وانه و پروگرامه کانی خویندن و مه شقی سهربازییه وه، چونکه ئه م سهرکه و تنه سهرکه و تنی مروقه به سهر کوسپ و له مپه ره کانی ژیاندا، په رچوو (موعجیزه) یه که ههر ته نیا مروقی ئامانجدارو بپروا پته و ده توانیته بیخولقینیته، رپیوانه دیروکیه که ی ئاراس ئه زموونیکی ده وله مهنده و شایسته ی ئه وه یه بایه خی ته واوی پییدری.

بنه ما ی ئامانجداری، ئامانجی سه روک بارزانی له په پینه وه له ئاراس

ئامانجی سه روک بارزانی له په پینه وه ی چۆمی ئاراس، پروون و ئاشکرا بوو، خۆبه دهسته وه نه دان و پاراستنی ئالا و بهرده وامی به خه بات له پیناو سه ربه خوی کوردستان بوو .

له دوا دیداری نیوان پیشه ووا قازی محمد و سه روک مسته فا بارزانی، قازی په رچه می کوردستانی پیده سپیری، ته نانه ت به شداری بارزانییه کان له کۆماری کوردستان و به رگریکردنیان وه ک هیزی سه ره کی کۆمار، ئه و راستیه ی سه لماند ئامانجی سه روک بارزانی و بارزانییه کان سه ربه خوی و سه رفیرازی نه ته وه ی کورده، سه رکه وتنی هه ر پارچه یه ک له کوردستان سه رکه وتنی پارچه کانی دیکه ی کوردستانه، ئه م میژوو به لگه یه که که سه روک بارزانی به یه ک چا و ته ماشای نه ته وه ی کوردی کردوو و له هه موو شوپش و پاپه پینه کاند، له هه موو داستان و نه به ردییه کاند، ئامانجی سه ره کی ئازادکردنی خاکی کوردستان بووه، بۆیه شه ئه و بیر و خواسته ی سه روک بارزانی کارتیکردنی له سه ر تیکرای گه لی کورد هه بووه .

ئه گه ر ئاوریک له میژوو بدهینه وه، ده بینین له هه موو کات و سه رده میکدا، نوینه رایه تی گه لی کوردی کردوو، ئه م خاله ش وای کردوو، ببیته سیمبولی هه میشه یی یه کگرتنی کورد و هه بوونی کورد وه ک نه ته وه، نه وه کانی داهاتووش پریازی سه روک بارزانی وه ک ئاوینه ییک بۆ دوا رۆژیک پووناک بینن .

له ریپوانه میژوو یه که یدا بۆ سوڤیه ت، سه روک بارزانی هه لگری ئالای پیروزی کوردستان بوو، به های شکۆی نه ته وه یه کی پیوو، بۆیه پیویست بوو سنووری ده ستکردی سی ولاتی داگیرکه ر بپریت و تیکیشکییت، هه رچه نده هه رسی ولاتی داگیرکه ر عیراق و تورکیا و ئیران، به هاوکاری و هه ماهه نگی یه کتر له دژی بارزانییه کان ئاماده باشیان له سنووره کانیان پیکه یینابوو، به لام ئه و وره به رزه ی سه روک بارزانی و هه قاله کانی، ئه و خۆشه ویستییه ی بۆ خا ک و نه ته وه و ئالا هه یانبوو، گروتینی به هه نگاوه کان ده به خشی .

کاتییک میژوو ده خویینه وه ده بینین هه ر سه رکه وتنیکی مه زن له م جیهانه دا به ده سه ته اتییت، بۆ ئامانجیک پیروزه و راده ی خۆشه ویستی بۆ ئه و ئامانجه بووه، سه روک بارزانی پیروزیترین ئامانجی هه لگرتوو، بۆیه ش به هیزیکی به ژماره که م و به چه کی سووک به ناو سی ده ولتی پر چه ک تیپه ری و سه رکه وت، به م هه نگاوه شی سه لماندی هیچ پیلانییک ناتوانی وره و ئیراده و ویستی پیشمه رگه ی کوردستان کپ بکات، له هه مان کاتدا په یامیک

بوو بۆ هه موو جیهان که کورد بۆ سهر به خۆیی نه ته وه که ی ده ست له خه بات هه لئا گریت. به راستی ئه گهر سه روک بارزانی کورد نه بوایا، له نه ته وه یه کی دیکه بوایا، ئه م داستان و پپپوانه له هه موو دونیا دهنگی ده دایه وه، هه رچه نده ناسین و ده نگدانه وه ی شوړش و بزاقی کورد له جیهاندا، له په رینه وه ی ئاراسدا ده ستی پیکردوو و ئه و پپپوانه میژوو یه بوو دهنگی نه ته وه ی کوردی به جیهان گه یاند، کاتیک سه روک بارزانی به سه ر سوپای پر چه کی سی ولاتی داگیرکه ردا سه رکه وت و به سوڤیه ت گه یشته، ئه و راستیه ی سه لماند، کورد نه ته وه یه کی جیاوازه، خاوه نی فره هه نگ و که لتووری سه ربه خۆی خۆیه تی، هه رچه نده ئازا و نه به زه، به لام ماف خوراوه.

لیره دا ده مانه وی باس له گرنگی ئامانج بکه ین و نموونه یه که له و باره یه وه بخه یه نروو، له هه ر جه نگی کدا، له هه ر شه ر و پیکدادانی کدا، له هه ر هه ول و ته قه لایه کی گه وره ی مروڤایه تیدا، پپویسته ئامانج پروون و ئاشکرا بیت.

کاتیک له جهنگی دووه می جیهاندا، ژه نه رال دوایت ئیزنهاور، له لایه ن ژه نه رال جورج سی مارشال فره مانده یی له شکر ی هاوپه یمانان له جهنگی دووه می جیهانی، بۆ لهنده ن نیردرا، فره مان و ئامانج ئاشکرا و پروون بوون: "بچوره لهنده ن، هیرش بۆ سه ر ئه وروپا بکه، ئه لمانییه کان تیکبشکینه".

به رنامه و نه خشه کانی له شکر بۆ سه رکه وتن، وه که پلیکانه ی په یژه یه، مروڤ له و شوینه ی لییه تی به و شوینه ده گه یه نی که بریاره پپی بگات، بۆیه به رنامه پپیژی، به تاییه تی بۆ بنه مای له شکر ی کیلی راسته قینه ی سه رکه وتنی له شکره، پتون ده لیت: "کات بۆ به رنامه پپیژی ته رخان بکه، ئه گهر ئه م کاره نه که یه ت پرووبه پرووی کوڤ و گرفتی زور ده بیته وه".

کاتیک ئامانج پروون بیت، هیژ ده به خشیت، بۆیه سه روک مسته فا بارزانی به به رنامه پپیژی و به بنه مای له شکر ی، توانی ئه و سه رکه وتنه میژوو یه به ده سته پپیت، کاتیک پپویست به هیرش بوو، به کتوپری هیرش ده کرد، شکستی به هیژه کانی دوژمن ده هینا و توانا کانیانی له نیو ده برد، گورزی کاریگه ریان له دوژمن ده وه شاندا، له هه مان کاتدا به بنه مای ده ست پپوه گرتن نه یده هیشت زیان به پپشمه رگه بکه ویته، به پاراستنی نه پنی هیژه که ی دوژمن نه یده زانی به ژماره چهنده پپشمه رگه له گه ل سه روک بارزانی دایه، له چه ندين راپورتدا، باس له

۱- برابان ترتس، سه رکه وتن، سوود وه رگرتن له بنه ما و پیکاره سه ربازییه کان بۆ سه رکه وتن له کار و ژياندا، و. فریاد بارزانی، (چاپخانه ی حاجی هاشم-هه ولیر-۲۰۱۳)، ل ۳۵.

پینج هه‌زار پيشمه‌رگه، يان سى سه‌د پيشمه‌رگه ده‌کرا، له‌هه‌مان کاتدا به به‌رده‌وامى زانیاریان له‌سه‌ر دوژمن به‌ده‌ست ده‌گه‌یشت و ده‌یانزانی له‌ کوئ دامه‌زراون و له‌ کوئ بۆسه‌یان داناوه، ژماره‌ی تانک و توپه‌کانی دووژمنیان ده‌زانى، له (بنه‌ماى مانۆر)دا، چه‌ندین جار خۆیان له‌ پروبه‌پروبوونه‌وه و شه‌ر ده‌پاراست و ده‌رباز ده‌بوون، له‌شکرپیکى یه‌کگرتوو و به‌گیانی یه‌کبوون و به‌هه‌ماهه‌نگى و جوڵه‌وه‌هه‌نگاوى ژیرانه‌وه‌به‌ره‌وه‌پيشه‌وه‌ده‌چوون.

بنه ماى هېرشېردن، يان هېرشى کتوپر

له بهرې شېره کانی بهرگرېکردن له کومارى کوردستان، له تېکپراى ئه و داستانانېه
ئهنجامدران، بارزانېه کان سهرکه وتن له دواى سهرکه وتنېان به ده ستهېنا، خالى سهره کيش له
هوکاره کانی سهرکه وتنه کانېان سوود وهرگرتنېان بوو له بنه ماى هېرشېردن و خو
رېکخستنه وه، ئه وان هه لسه نگانديان بو هه لومه رجه که هه بوو، ده يانزانی له و بارودوخه
هه ستېاره دا پيوسته چى بکه ن و کام شپوهى بهرنگارى و هېرشې بگرنه بهر، ئه وان وپراى
ئهموون و ليزانېان، باوه پريان به خويان و به سه روک بارزانى هه بوو، بوپه به بوپرى و
ئازايه تى ده جه نگان و سهرکه وتنېان مسوگر ده کرد.

ئازايه تى سيفه تىکى مه عنه وى پيشمه رگه کان بوو، کاريزماى سهرکردياى تى بارزانېش زياتر
باوه ر و وره و ئوميدى پى به خشيبوون، بوپه هه ميشه خوږاگر بوون، سلېان له دوخه
سه خته کان نه ده کرده وه، له توانا و هيزى زه به لاهى دوژمن نه ده ترسان، هاوسهنگى دوژمنېان
له ناو ده برد، هه ربوپه شه له هېچ کام له م داستانانېه دا شکستېان نه هېناوه، هه رجه نده سوپاى
ئيران چه کى قورسيان هه بوو، له بهرانبه ردا چه کى بارزانېه کان چه کى سووک بوو، به لام له
رووبه روو بوونه وه کاندې سووديان له و په رى تواناکانى خويان وهرده گرت، ته نانه ت له دواى
پوخانى کومارېش له پاشه کسه ي بارزانېه کان بو گاده ر، دووباره بارزانېه کان گورزى
کارېگه ريان له دوژمن وه شاندى و زهره ر و زيانىکى بى شوماريان له هيزه کانى دوژمن دا.

به شىک له شپوه کانى بهرنگاريه کانى بارزانېه کان له شه ر و داستانه کانى بهرگرى له کومار
و دواترېش له رېپوانه ميژووييه که دا، په چاوکردنى بنه ماى هېرشېردن، يان هېرشى کتوپر
بوو. له مباره وه باس له هېرشى رېکه و تى ۹ى حوزه يرانى ۱۹۴۷ى چپاى سوسوز و ده شتى ماکو
ده که ين، که ئه و به شه ي رېگا بو په پرنه وه له ئاراس گرنگترېن به شى رېگا بوو. کاتىک
بارزانېه کان به گوندى کليس که ندى و ئاخداش گه يشتن له نزيک ماکو، که دوو گوندى
تورکنشېن بوون، هه رجه نده ئه و دوو گونده چول کرابوون و خه لکه که ي ريان کردبوو بو
ماکو و که لوپه له کانېشيان به جيهيشت بوو، به لام هيزىکى زورى دوژمن به تانک و توپه وه
لې دامه زرابوون، هيزه کانى ئيرانى له رووى چه ک و ته قه مه نييه وه زور به هيز بوون، که ره سته
و پيداويستى سهربازيان يه کجار زور بوو، ئه مه ش دوايېن هه ولې شا و سوپاى ئيران بوو، بو
ئه وه ي نه هيلن سه روک بارزانى و ياهه رانى به سوقيه ت بگه ن، چونکه هيزىکى زورى ئيرانى به
ماکو گه يشتبوون و به چه ندين تانک و توپ پالپشتى ده کران، رېگاوبانه کانى ده شتى ماکو يان

داگیر کردبوو، بیگومان بو هیژیکی ئاوا پر چهك، پیویست بوو بهرنامه یه کی به هیژ دابنریت، واته چاره نووسی بارزانییه کان بهو شهروه به سترابوووه، نهوکاته ی شای ئیران زانیووی سهرۆك بارزانی بهرهو ماكو دهچیت، له بهر نهوه ی بریاری له ناو بردنی بارزانییه کانی دابوو، خو ی تهواو بو جهنگ ئاماده کردبوو، به تانك و توپ و فرۆكه چاودیری بارزانییه کانی ده کرد، بو نهوه ی ریگی ده ربازبوون له بارزانییه کان بگریت، دوا ی نهوه ی سهرۆك مسته فا بارزانی زانیاری تهواوی له سهر هیژی دوزمن به دهسته یینا، فرمانده کانی له شکر کۆکرده وه و پیی راگه یاندن، نه م شه ره شه ری مان و نه مانه، ده بی به باشی خو تانی بو ئاماده بکه ن، دواتر هیژه که ی خو ی بو دوو دهسته دابه ش کرد، یه که میان ههر خو ی فرمانده یی ده کرد و ههروه ها نه سعه د خو شه ویش وه ك فرمانده ی دهسته ی دووهم ده ستنیشان کرا، دوا ی بهرنامه ریژی و کۆکرنه وه ی زانیاری پیویست له سهر نهو ناوچانه ی مۆلگه کانی ئیرانی لی دامه زرابوون، له ری که وتی ۹ ی حوزه یرانی ۱۹۴۷ له ههردوو بهره ی جهنگدا له چیا ی سوسوز و دهشتی ماكو به هیژشیک کتوپر شه ریکی سهخت و دژوار دهست پی کرد، هه رچه نده شه ریکی سهخت، تا ۱۱ ی هه مان مانگ به بی وهستان به ردهوام بوو، به لام به باوهر و ئیراده ی به هیژی بارزانییه کان و ویستی پۆلایینیان و بروای له بننه هاتوو یان، سه رکه وتنیکی بی وینه یان له میژووی داستانه کاندا به دهسته یینا، هه رچه نده شای ئیران لهوکاته له شاری نه رده بیل بوو، فرمانی دابوو به هه ر شیوه یه ك بی ت بارزانییه کان له ناو برین، فرمانده کانی هیژه کانی شا نهو مه ترسییه یان له سهر بوو، نه گه ر فرمانه کانی شا جیه جی نه کرین و سه رکه وتن به دهست نه هیین، دادگایی ده کرین.

له م شه ره دا به سه دان سه ربازی ئیرانی کوژران و دوو سه دوو هه فتا و یه ك سه رباز به دیل گیران، دوا ی شه ره که دیله کان به ره لاکران، ههروه ها چه ندین تانك و توپ تیكشکیندران و فرۆكه ییکیش خرایه خواره وه، دهسکه وتیکی زوری ش له چهك و تهقه مه نی و ئازوقه و ولاخ به دهسته یینا، زیانی بارزانییه کان له م هیژشه دا چوار شه هیدی قاره مان و چوارده بریندار بوون.

له داستانی ماكو، هیژیکی به ژماره که م و به چه کی سووک، هیژیکی زه به لاج و پر چه کییان تیكشکاند، له م داستانه دا، سهرۆك مسته فا بارزانی و یاوهرانی داستانیکی وایان تو مار کرد، تا کو نه مپرو ش جیهان داستانی وا سه رکه وتوی به خو وه نه بییوه.

سهرۆك بارزانی له داستانی ماكو، سه لماندی هیژیکی بچووک و به بیروباوهر و خاوه ن نه زموون ده توانیت هیژیکی گه وره تیكشکینیت، نه مه ش وانیه کی به نرخ بوو، بو نه وه کانی

نه ته وهی کورد، تا بیته ئەزمونیەک بۆ دواڕۆژ و له شەری چە کداری و له قوناغە کانی دیکە ی خەباتی رزگارخوای نه ته وهی دا که لکی لی وه ربگیری.

له و شەپەدا، سەرۆک بارزانی و هەقالانی پڕشنگدارترین لاپەرەیان له میژووی نه ته وهی کورددا تۆمار کرد، به و چە که سوکە ی له شانیان به رەنگاری چوارده فرۆکه بوونه وه که به بەردەوام ئەو ناوچە ی بۆمباران دە کرد، جگە له هیزیکێ راپهیندراوی بیشوومار تەنانەت شوینیکی و اشیان بۆ شەر هەلبژاردبوو زۆر له باربوو بۆ به کارهینانی تانک و توپ و فرۆکه، له کاتی کدا وا مەزەندەیان کردبوو ئەم جارە سەرۆک بارزانی له دەستیان دە رناچیت.

بارزانییە کان به بنه ما ی هیرشی کتوپر و به هەلمە تیکێ برووسک ئاسا توانییان هیزە کانی ئیرانی تیکبشکین و ریکای خۆیان بکە نه وه له پردی ماکو و چە می زەنگی دە رباز ببن، ئیرانییە کان به جۆرێک لووتیان شکا تەنانەت نه یانتوانی بۆ ماوهی چە ند رۆژی دواتریش خۆیان بگرنه وه.

دکتۆر گونیتەر دیشنەر، له کتیبی گە لی له خشته براوی غە در لیکراودا، دە لیّت: "هە رچە ندە ئیرانییە کان له م شە پە دا تاکە کوردیان نه بینی"^۱. لیرە دا شارە زایی و ئەزموونی پر به های ئەو قارە مانانە بۆمان دە رده که ویت چۆن له کاتی هیرش بردندا به ره و پيشه وه دە چن و گورز دە وه شینن بئ ئە وهی دوژمن بویری ئە وهی هە بیّت سەر هە لپریّت.

شە ری ماکو سە لماندی کورد دە توانیّت به رگری له خۆی بکات و سوپای ئیران ئە و هیزە نییە له به رامبەر له شکر ی سەرۆک بارزانی خۆی رابگریّت.

به پێی به لگە نامە کان ئە رتە شی ئیران، ئە و به رگری و ئازایە تی و خۆ راکرییە ی له بارزانییە کان دیتراوه له هیچ جیگایه کی دنیا نه بینراوه^۲.

له ریکه وتی ۱۸ ی کانوونی یه که می ۱۹۴۷، سەرۆک بارزانی خۆی و هە قالانی له چۆمی ئاراس په رینه وه و له م رپپوانه دا به ناو سئ سوپای پر چه ک، سئ سە د و په نجا کیلۆمه تریان بری و میژوویه کیان تۆمار کرد تا کو ئە و رۆژه له جیهاندا که م وینه بوو.

ئە گەر به راوردیکێ داستانی ئاراس له گە ل داستانه کانی ژە نه رال (ئاروین رۆمل) و شیوهی هیرش بردنه که ی له جە نگدا بکە ین، به تاییه تی له جە نگی شە ری باکووری ئە فریقیا، دە بینین سەرۆک مسته فا بارزانی و جە نه رال رۆمل، هە ردووکیان پلانی هیرشی برووسکه ئاسا و

۱- گونیتەر دیشنەر، گە لی له خشته براوی غە در لیکراودا، چاپی دووهم، (۱۹۹۹)، ل ۱۷۲.

۲- سە فه ر یوسف میرخان، بوونیاتنه رانی ئە مرۆی کوردستان، (هە ولپەر- ۲۰۱۰)، ل ۱۶۷.

کتوپریان په پیره و کردووه، سوودیان له دهرفته گونجاو وه رگرتووه، تهنانهت دهرفته تیان خولقاندووه. بۆ نمونه له شهري باکووری ئە فریقیدا له سالی ۱۹۴۱، هیزه کانی ئیتالیا له باکووری ئە فریقیا به سهختی له لایهن هیزه کانی ئینگلیز تیکشکان، مؤسۆلینی داوای هاوکاری له هیتلر کرد، ژهنه پال ئاروین پۆمل که پاشان به پلهی (فیلدمارشال) گهشت، له گه ل سهربازه به تواناکانی به پیکهوت، تاكو پاشه كشه به هیزه کانی ئینگلیز بکات و ئەو شوینانهی له دهستیدابوون دووباره به دهستیان بهینیتتهوه.

ئینگلیزه کان له پیکای سیخوره کانی خویان ئاگاداربوون که هیزه کانی ئە لمانیا به ره و ئە فریقیا به پیکهوتوون، به لام ئەوان لایان وابوو تاكو دابه زینی سهربازه کانی ئە لمانی و تانکه کانیان دهرفته تیان ههیه و ده توانن هیزه کانیان پیکبخهن، له بهرته وهی پۆمل سهرپه رشتیاری هیرشه که بوو، ههر که سهربازه کان دابه زین، تانک و که لوپه لی سهربازی بۆ گۆره پانی جهنگ به پیکران و برووسکه ئاسا به هیرشی کتوپر هیلی به رگری ئینگلیزه کانی تیکشکاند و پاشه كشه یانی پی کرد، ههروه كو سه روک مسته فا بارزانی له داستانی ماکو، ئەنجامیدا. ئینگلیزه کان، به بی ئومیدی هه ولیان ده دا هیزه کانیان پیکبخه نه وه و له به رامبه ردا ده ست به هیرش بکه نه وه، به لام جه نه پال پۆمل ئەو هه له ی پی نه دان، سهربازانی ئینگلیز تاكو شیست کیلومه تری شاری ئەسکه نده رونه پاشه كشه یان کرد، ئە گه ر جه نه پال پۆمل سووته مه نی و سهربازی زیاتری هه بوایا، هه موو میسری داگیر ده کرد.

سه روک مسته فا بارزانی له داستانی ماکو دا، ئەو هه له ی به سوپای ئیران نه دا دووباره خویان پیکبخه نه وه، تهنانهت تا له ئاراس په پینه وه دوژمن نهیتوانی خوی پیکبخاته وه.

لیره دا بۆمان روون ده بیته وه ئەو هیزه ی پلان و به رنامه ی هه یه، هه میشه باشتر له وه هیزه ی ته نیا به رگری ده کات، سه رکه وتن به ده ست ده هیئت، له زانستی سهربازیدا، له بنه مای هیرش بردندا، گرنگیه کی یه کجار زۆر به پیکاره کانی ناپلیون و جه نه پال پۆمل ده دریت، هه رچه نده ئەوان هیزیکی بی شوماریان هه بووه، به لام سه روک مسته فا بارزانی ته نیا پینج سه د پيشمه رگه ی له گه لدا بوو به ناو سوپای عیراق و تورکیا و ئیران دا رویشتووه، به لام له بهرته وهی سه روک بارزانی باوه ری به واتای سه رکه وتن هه بووه، ههر خوی پریارده ری ئەو سه رکه وتنه بووه، سوودیان له وه پیری تواناکانی خویان وه رگرتووه، بۆیه دوژمنیان تیکشکاندووه.

بنه ماى كوكردنه وه

له رېكه وقي ۶۷ ئياري سالى ۱۹۴۷، سه روک بارزاني دوا برياري ميژوويى خويدا و هيژه كاني له ئه رگوش كوكرده وه و برياري خوي پي راگه ياندى، برياره كشي بريتي بوو له چوونيان بو خاكى سوقيهت و ئامانج و هوكاره كانيشى بو روونكرده وه.

سه روک بارزاني هه ر له سه ره تاي رپيوانه كه گرنكي به بنه ما كاني كوكرده وه دا، ئه م پينج سه د پيشمه رگه يه ي له گه ليده بوون بو چوار دهسته دابه ش كران، بو هه ر دهسته يه ك فرمانده يه كي خاوه ن ئه زموون و به تواناي ده ستنيشان كرد.

سى دهسته له و پيشمه رگانه ي سه روک بارزاني بو په رپنه وه له ئاراس هه ليبارد بوون، گه نج و لاو بوون، له رووي جهسته ييه وه به هيژ و به توانا بوون، هه ر هه موويان له باوك و باپيرانه وه له بنه ماله ي پيشمه رگه و خاوه ن بيروباوه رپيكي پته و و نه گوږ بوون.

سه روک بارزاني به به رده وامي له ناو پيشمه رگه دا بو، حاله تي روحي به هيژ و گيانفيدا يي له پيناو خاك و نه ته وه يدا دروست ده كرد، به به رده وامي تيروانينى ئه رينى ده خولقاند.

له رپيوانه كه دا كه ساني هو شيار و شاره زاي بو پيشه وه ده نارد و ئه ركي چاوديري و پشكيني رپيگياني پپرا ده سپارد كه فيري چهندين هيما كرابوون، له كاتي پيوست به و هيما يانه له شكريان له جموجولي دوژمن ناگادار ده كرده وه، كاتيكي بو ناو ئاواييه كه ده چوون ده وروبه ري خويان ده پشكني، دواتر برياري چوون، يان نه چوون بو ناو ئاواييه كه ده درا.

سه روک بارزاني راوبوچووني فرمانده كاني وه رده گرت، له م رپيوانه دا، كات و شويني گونجاوي ده ستنيشان ده كرد، به م شيوه يه به ناو دوژمندا تيده په ري و سه ركه وتنى مسوگه ر ده كرد، ده يزاني چ هيژيكي له به ر ده ست دا يه و له كاتي جهنگدا، پيوستى به چ هيژيكي هه يه و ده بي چي بكات.

له بنه ماى كوكردنه وه دا، نموونه ي داستانيك باس ده كه ين به چه ك و ژماره ي سه رباز له دوژمنى خويان كه متر بوون، به لام سه ركه وتنيان به ده ست هيئاوه، لي نه ك وه ك بارزانيه كان به هيژيكي كه م هيژيكي گه وره به زيئن و تيكييشكينن.

شهری ئاسته رلیتز:

له پیکه وتی ۳ کانوونی یه که می ۱۸۰۵، ناپلیون به سوود وه رگرتن له بنه مای کوکردنه وه، توانی له شهری ئاسته رلیتز له مورافیا سه رکه وتی پکی گه وره به ده ست به پییت، له کاتی کدا هیزه کانی یه کگرتووی ئه سکه نده ری یه که م، پیبه ری پووسیا و فرانسیسی یه که م، پاشای نه مسا به ژماره له هیزه کانی ناپلیون له گوپه پانی شهردا زور زیاتر بوون.

به باشی له ده ورووبه ری مورافیا جیگیر کرابوون، به لام ناپلیون به کوکردنه وه ی هیزیکی بژارده توانی هیرش بو سهر به رزاییه کانی پراتزن بکات، ئه م به رزاییه له ناوه ندی گوپه پانی شهردا هه لکه وتبوو که پیشان له لایه ن هیزه کانی پووسیا داگیرکرابوو، ناپلیون له ماوه یه کی که مدا توانی هیزه کانی دوژمن تیکبشکینیت، له سه ره تای شه په که ناپلیون هفتا و سی هه زار سه رباز و سه د سی و نو توپی هه بوو، به لام هیزه کانی هاوبه شی پووسی و نه مساوی له هه شتا و پینج هه زار و پینج سه د سه رباز و دووسه د و هفتا و هه شت توپ پیکه اتبوو، شه په که له کاتژمی ۷ به یانی تا کو ۲ پاش نیوه رو دریژه ی کیشا، سه ره نه نجام ناپلیون به کوکردنه وه ی هیز توانی به سه ر به رزاییه کانی گوپه پانی شهردا زالیبت، چونکه ناپلیون هیرش بو سهر کو له که ی هیزه کانی یه کگرتووی ئه و دوو ولاته کردبوو، ئه م شه په له کاتژمی چوار و نیوی دوای نیوه رو کوتایی پیهات، پووسیا و نه مسا نزیکه ی بیست و هفت هه زار کوژراویان هه بوو، به لام زیانی فه ره نه سه یه کان ته نیا (۸۳۰۰) سه رباز بوو.

ئه م شه په به سه رنج پراکیشترین شهری میژووی ئه ورووپا ده ناسریت، ده توانین بلیین: سه رکه وتنی ئه م شه په به سوود وه رگرتن له (بنه ماکانی کوکردنه وه) ده ژمی دریت.

لیره دا به دیارده که ویت ناپلیون چهند له بنه ماکانی له شکر شاره زا بووه، چهند سوودی له (بنه مای کوکردنه وه) و هیرش کتووپر وه رگرتووه، ژماره ی هیزه کانی پووسی و نه مساوی دوازه هه زار و پینج سه د سه رباز و سه د سی و نو توپیان له هیزه کانی فه ره نسی زیاتر بووه، پیشت ناوچه ی پراتزنی ستراتیژیان داگیرکردبوو، سه نگه ری به هیزیان داکووتا بوو، سه ره پای ئه مه ش پراتزنیان له ده ست داو ژماره ی کوژراوه کانی پووسیا و نه مسا هه زده هه زار و هفت سه د سه رباز زیاتر له کوژراوه فه ره نسیه کان بوو.

له داستانی په پینه وه له پووباری ئاراس، حکومه تی عیراق هیزیکی یه کجار زوری بو سیگوشه ی سنوور هیناوو، ئینگلیزه کان به فرۆکه و زانیاری پشتگیری حکومه تی عیراقیان ده کرد، تورکیاش سنووری خو ی به سوپاکه ی ته نی بوو، دوای پووخانی کوماری کوردستان

سوپای ئیرانیش هیژیکی یه کجار زوری له پوژهلالت دامه زرانده بوو، ههرسی ولاتیش ریکه وتبوون هاوکاری یه کتر بکه ن و زانیاری له سهر بارزانییه کان ئالوگور بکه ن، به لام سه روک بارزانی به هوئی بنه مای به دهسته ئینی زانیاری و نه گه یشتنی هیچ زانیاریه ک به دوژمن له سهر هیزه که ی، به هه لباردنی پیشمه رگه ی فیداکار و به بیروباوه ر و چاونه ترس و کوکرنه وه یان له هیزه که ی خویدا، به (بنه مای مانور) و هیرشی کتوپر، به و پیشمه رگه باوه ر پته وانه ههر له به رگری له کواماری کوردستان و له پاشه کشه ی بارزانییه کان بو گاده ر و په رینه وه یان له ئاراس له و هه موو داستان و نه به ردیانه دا سه رکه وتن له دوا ی سه رکه وتنی توام ده کرد و به سه ربه رزی له ئاراس په رینه وه، سنووره ده سته کرده کانی دوژمنانی تیکشکاند و ههر سی ولاتی داگیرکه ری ریسوا کرد، ئه وه ش بوو به و هه نگاهه دیروکییه که ئیستاش رانه وه ستاوه و بووه ته سه رچاوه و شانازی، وره و باوه ری سه رکه وتنی لای نه ته وه که ی به دیه ئناوه، وه ک چرایه کی گه ش روشنایی به ریگه ی دوا ئاسوی سه رفرازی و سه ربه خوئی ئه م گه له ده به خشیته .

بنه ما مانور له دۆلی کوتول

سه رکه وتنه گه وره کانی له شکرې له جووله و مانور و ههنگاوه خیرا و چاوه پروان نه کراوه کانه وه سه رچاوه ده گرن، یه کیکی دیکه له شاکاره زانسته کانی سه روک مسته فا بارزانی له داستانی پیره وی ئاراس، نه و مانوره بوو که له دۆلی کوتول نه جامیان دا، کاتیک دوژمن بۆسه یه کیان داده نا یان له پیکای بارزانییه کاندایه ننگه ریان ده گرت، سه روک مسته فا بارزانی ئاراسته که ی ده گوپی، تا دوژمن به ئاگا ده هات به (بنه ما مانور) لیان تیده پیری و دوژمن نهیده زانی بارزانییه کان له کوین و به چ ئاراسته یه کدا رویشتون.

زورجار به هو ی که سانیکی سیخور زانیاری ناراست به سه روک بارزانی ده گه یشته، به لام سه روک بارزانی له وه به نه زمونتر بوو، هه ر زوو هه ولی ده دا راستی و ناراستی زانیاریه که بزانیته، بو نمونه له گوندی پرۆشخوران، قازی ناوچه که خه لیفه سادق سیخوری ئیران بوو، ئیران راسپاردبوو پیلانیکی بگپریته و نه هیلیته بارزانییه کان ده رباز ببن و بیانخه له تینیت، خه لیفه سادق خو ی به بارزانییه کان گه یاند و دلسوژی خو ی بو ئه وان و خه باتی کورد ده برپی و خو ی وا نیشانداوه داخباره بارزانییه کان وایان به سه رهاتوو، خه لیفه سادق ده لی: "من له بهر خاتری جه نابتان نه م راسپارده ی شای ئیرانم په سهند کردوو، هاتووم پیت بلیم: شای ئیران هیزیکی له راده به ده ر زوری ناردوو، هه موو که لین و قوژبنه کانی ناوچه ی گرتوو، ئیران ولاتیکی یه کجار به هیزه، به لام له رووی مروقایه تیه وه ئاماده ی ده برپیوه، برینداره کانتان بو تیمار بکات و ئازووکه و یارمه تیتان بو بنیریته و پیکاش ده دات له م ناوه بمیننه وه بی ئه وه ی خو یان به ئیوه بگه یینن". خه لیفه سادق، له به رده وامی قسه کانی خویدا ده لی: "با سه روک بارزانی خو ی جیگایه که ده ستنیشان بکات من خوم ده چم ئازووکه و داو و ده رمان و دکتور بو تیمارکردنی برینداره کان ده هیتم".

نه م خه لیفه سادقه که سیکه له گه ل دابوو ناوی عه لی بوو، عه لی خو ی له پیشمه رگه یه که نزیک ده کاته وه و پپی ده لیته: "به سه روک بارزانی رابگه یینه، هه رچی خه لیفه سادق ده لیته درویه و وانیه، هیزی ئیرانی به م ناوچه یه نه گه یشتون، به لام عه جه مه کان ده یانه ویت دواتان بخه ن تا هیزه کانی ئیران ده گهن، هیچ هیزیکی نه وتوشیان له سه ر پیکای نیه، جگه له دۆلی کوتول نه بیته"، نه م هه واله به سه روک بارزانی گه یشته و نه ویش بی ئه وه ی خه لیفه

سابق ههست پي بکات، وای پيشان دا، قسه کانی باوه پيکراون، زور سوپاسی کردوو پيی گوت: خوټ شوپيیکی گونجاو بو مانه وه مان بدوزره وه منيش ليره داده نيشم و چاوه پروانی وه لامي ئيران و هاتنه وهی تو ده که م، خه ليفه سادق به په له گه پرايه وه و پيی وابوو پيلانه که ی سهریگرتوو و ده یویست به په له ئەم موژده یه به ئیرانییه کان بدات.

ئەمە له کاتیکدا بوو شای ئیران چوو بووه ناوچه ی نازره بايجان و فەرمانی دابوو هه موو ریگا و بانه کان بگیریښ و به هه ر نرخیك بیت بارزانییه کان له ناوبه رن، هه ر له وکاته ی خه ليفه سادقی سیخوړ له به رچاو ون ده بیت، سه روک بارزانی فەرمانده کانی کوډه کاته وه و پيیان ده لیت: "پيویسته نانی ته واو له گه ل خوټان هه لگرن، چونکه ئەو قوئاغهی له پيشمانه پر له مه ترسییه، پيویسته هه ول بده یین به زووی له دوئی (کوټول) ده رباز بیین".

دوئی کوټول:

دوئی کوټول، دوئیکی مه ترسیدار بوو، سوپای ئیران به که لوپه ل و یه که گه لی زور له پیاده و سواره و توپخانه و هاوه ن و تانک و شه رکه ره وه له مپه ریکیان دروست کردبوو، لایان وابوو هیلیک و سه نگه ریکه که س لیی ده رباز نابیت، پيیان وابوو ئەم جاره بارزانییه کان له م دوئه کوټمه لکوژ ده که ن.

هه مایونی، له و روژانه له شاری خوئی بووه، چاوه پروانی هاتنی شای ئیرانی کردوو، بریار وابوو سه ردانی باکووری روژئاوای ئیران بکات، له شاری خوی هه والی جموجوئی بارزانییه کانی پیده گات، شای ئیران په پینه وه ی سه روک مسته فا بارزانی و پيشمه رگه کانی به خاکی ئیراندا بو یه کیتی سوڤیه تی پيشوو به ته حه دای که سی خوئی ده زانی، ئەوه بوو به پيی نه خشه یه کی داریژراو بریاری داوه دوو که تیه ی سوپای ئیرانی له دوئی کوټول ری له بارزانییه کان بگرن و بیانه یینه ناو شه ره وه و هه ر هه موویان له ناو به رن و نه هیلن که سیان لیی ده ربچیت، بو ئەو مه به سته ش چه ند یه که یه کی سوپای ئیران بو باکووری دوئه که ئیردران تا ئاگاداربن، نه وه ک بارزانییه کان له که مینیان ده رباز بن، به لام هیزه کانی ئیران له ئاستی ئەزموون و شاره زایی پيشمه رگه کانی سه روک بارزانییدا نه بوون.

سه روک مسته فا بارزانی، زانیاری ته واوی له سه ر ریگاوبانی ئەو دوئه به ده ست هینابوو، ئەو شوپانه شی ده ستنیشان کردبوو که هیزی ئیرانییه کانی لی جیگیر کرابوون، چونکه دوئی

کوتول هیچ جوړه پیچ و په نای تیدا نییه، یان دبا هیرشیکې کتوپری بو بگریت، بو ئه وهی ئاسانتر و زووتر تیکیانېشکینن، یان دبا خوځیان له و هیله پاریزن که بو له ناوبردنیان دایامه زراندهوو، سوپای ئیرانییه کان له نیوان گوندی پرؤشخوران و دۆله که دا دامه زرابوون، سه روک بارزانی به مانوړیکې سه رکه وتوو پریگای دووم هه لده بژپریت، نه خسه یه کی وا داده نیت به شه و سنووری ئیران ببه زینن و دووباره بچنه وه ناو خاکی تورکیاوه. له ریکه وتی ۶ ئیار له چیاوه سه ره ولیژ بوونه وه به ریگایه که له دۆله که وه به ره و تورکیا ده چوو ره تبوون، له چیا سه رکه وتن و به ره و گوندی که لت به ریکه وتن، دۆلی کوتولیان به جیهیشت و چهند کاتزمیری که به ناو خاکی تورکیا دا پویشتن، له سنووری تورکیا جه ندرمه کان هاتنه پیشه وه و ته قه یان کرد، چهند جه ندرمه یه که کوژران، دواتر بو ناو خاکی ئیران گه رانه وه، به م شیوه یه به ناو دوو هیزی پر چه که دهر باز بوون.

تیه پرین به دۆلی کوتول، به سه رکه وتنیکی گه وه ی سوپایی ده ژمیردی، چونکه ئه و دۆله گه وره ترین کوسی سه ر ریگا بو، ئه گه به هیرش و پیکدادان له دۆله که دهر باز بیوونایه، بیگومان بارزانییه کان زیانیکی زور گه وره یان لیده که وت، دوور نه بوو چاره نووسی ری ئاراس به شیوه یه کی دیکه بوایه، به لام توانای گه وره ی شاره زایی سه روک مسته فا بارزانی له سه رکر دایه تیکردن و مانوړی سه ربازییدا، وایکرد خوی و هیزه که ی له و مه ترسیه ش دهر بازیان بییت و له به ره به یانی ۶ ئیار بچنه نیو ناوچه ی هۆزی عروس و ئه و هۆزه ش هه لویستی کوردانه و مه ردانه ی خوځیان ده نوینن و به هه موو هیزو توانایانه وه پیشوازی و پالپشتی له بارزانییه کان ده که ن و چیان له ده ست هاتبی دریغیان نه کردوو. بو ئاشنا بوونی زیاتر له (بنه مای مانوړ) دوو نمونه باس ده که یین:

۱- جهنگی پالاتینت:

جه نه رال جوړج پتون، له تیکووشانی خویدا له بنه مای مانوړ سوودی وه رده گرت، له سه ره تادا هیزی پیاده یی به ره و پیشه وه ده نارد و به ره و سه نگه ره کانی ئه لمانییه کان هیرشیان ده برد، ئه لمانییه کانیش هیزی یه ده کی خوځیان بو ربه رو بوونه وه ده نارد، له هه مان کاته دا جه نه رال پتون له لای چه پ و راسته وه چهند یه که یه کی له شکرې ره وانیه هیله کانی پیشه وه ده کرد، به م شیوه یه گوړه پانی شه ری له هیزه کانی ئه لمانی به رته سک ده کرده وه، له سالی ۱۹۴۵، جه نه رال پتون توانی به م مانوړه سی سه دوو په نجا هه زار سه ربازی ئه لمانی به دیل بگریت،

لیره دا (بنه ما مانور) بزاونن و سهنه گرگرتنی هیزه به شیوه یه که سهرکه وتنی له شکر مسوگه ر بکات، وه که نه وه ی سهروک مسته فا بارزانی له داستانی ماکو دا نه نجامیدا.

۲- جهنگی دورگه ی سولومون:

جهنه پال داگلاس مه ک ئارتور، سوودی له (بنه ما مانور) بو گه یشتن به سهرکه وتنی له زه ریای ئارام وه رگرت، له سهره تای سالی ۱۹۴۲، ژاپونییه کان هیزو پیگه ی زوریان له دوورگه ی سولومون له ریگای ئوسترالیا بو فلیپین جیگیر کردبوو، نه وان به و ئاکامه گه یشتبوون، نه گه ر هیزه کانی نه مریکا بیانه ویئت هیرش بو نه و دوورگانه بکه ن، هیزه کانی جیگیر له و دوورگانه تاراده یه کی زور ده توانن نه و هیزانه ته فروتوونا بکه ن، به لام مه ک ئارتور له پوخ نه و دوورگانه به نهینی تیپه ری و هیرش بو نه کرد، نه و دوورگانه ی گه مارو دا، تا کو چه ک و ته قه مه نیان پی نه گات، به م شیوه یه به بی نه وه ی هیرش بکات، چه ند دورگه یه کی داگیرکرد، لیره دا مه ک ئارتور له جیگای نه وه ی سهرنج له هیرش بو سهر هیزه کانی ژاپون بدات، هه ست و سهرنجی بو چاره سهر کوکرده وه و به ئاکامی دلخواز گه یشت.

کارامه یی فه رمانده به ناوبانگه کانی میژوو به ره چاوکردنی (بنه ما مانور) و خوړپیکه خستن له گه ل هه لومه رجه که گرنگترین هوکاری سهرکه وتنیان مسوگه ر کردوو، چونکه لیکدانه وه و بریاری ژیرانه و واقیعه مندانه وا ده کات ریگاکانی سهرکه وتنت بو فه راهم بکات، ههروه ک چون له نه نجامی پلان و شاره زایی و بریاری دروستدا، سهروک مسته فا بارزانی له ریپیوانی ئاراس و جهنه پال داگلاس مه ک ئارتور له جهنگی دوورگه ی سولومون به په پره وکردنی (بنه ما مانور) توانییان له م هه ردوو داستانه دا سهرکه وتنی مه زن به ده سته بیینن، وه ک دوو پروودای سهرنجراکش، بن به چیروکی سهرکه وتنی و له جیهان ده نگ بده نه وه.

بنه‌مای پاراستنی نه‌ینی له‌شکر و به ده‌سته‌ینانی زانیاری له‌سه‌ر دوژمن

سه‌رۆک مسته‌فا بارزانی له‌باره‌ی بنه‌مای کاریگه‌ری (پاراستنی نه‌ینی له‌شکر و به‌ده‌سته‌ینانی زانیاری له‌سه‌ر دوژمن) ئه‌زموونیکی زۆر ده‌وله‌مهن‌دی هه‌بوو، هه‌ر کار و مه‌به‌ستیکی بۆ جو‌له و پارێزراوی و سه‌رکه‌وتوویی هه‌یه‌که‌ی بو‌یستایه، ئه‌نجامی ده‌دا، هاوکات به‌هه‌مان شپوه ده‌یزانی چۆن دوژمن فریو و سه‌رله‌شپواو بکات، ده‌یزانی چۆن زانیاری له‌سه‌ر به‌رنامه و خاله لاوازه‌کانی دوژمن به‌ده‌ست به‌یئیت، پێگای جو‌راو‌جو‌ری بۆ ئه‌م مه‌به‌سته‌تاقیده‌کرده‌وه، زۆربه‌ی یاوه‌رانی سه‌رۆک بارزانی له‌ پێپه‌وه می‌ژوو‌ییه‌که‌ی ئاراس‌دا، گه‌واهی له‌سه‌ر ئه‌م توانا گرنکه له‌ سه‌رکردایه‌تیکردن و پلان‌پێژی لای سه‌رۆک مسته‌فا بارزانیان داوه.

بۆ ئه‌مونه: سه‌رۆک مسته‌فا بارزانی ده‌یفه‌رموو: "کاتیک به‌ ئاوا‌ییه‌ک ده‌گه‌ن و پشوو ده‌ده‌ن زانیاری له‌و که‌سانه‌ وه‌ربگرن بۆ ناو ئاوا‌ییه‌که‌ ده‌گه‌رپه‌نه‌وه، به‌لام پێگا مه‌ده‌ن به‌ که‌سیک له‌ ئاوا‌ییه‌که‌ ده‌ربچیت تا له‌ ئاوا‌ییه‌که‌ دوور ده‌که‌وینه‌وه"، به‌م شپوه‌یه هه‌قالانی بارزانی زانیاریان له‌سه‌ر دوژمن کو‌وده‌کرده‌وه و پێنماییه‌کانی بارزانی‌ش وایکردبوو، هه‌یچ زانیاریه‌کیش له‌سه‌ر ئه‌و پێنج سه‌د پێشمه‌رگه‌یه به‌ دوژمن نه‌گات.

سه‌رۆک مسته‌فا بارزانی پشتی به‌و زانیاریانه‌ ده‌به‌ست که‌ توانای هه‌یه‌کانی دوژمنی بۆ رووندە‌کرده‌وه، ده‌یزانی دوژمن ژماره‌یان چه‌نده و چ جو‌ره چه‌کیکیان هه‌یه، خاله به‌هه‌یز و لاوازه‌کانی دوژمنی هه‌له‌سه‌نگاند، له‌ به‌رانه‌ریشدا وایده‌کرد به‌ به‌رده‌وامی دوژمن زانیاری و تیگه‌یشتنی هه‌له و ناراست له‌ هه‌یه‌که‌ی به‌ده‌سته‌به‌یئیت، واتا به‌رنامه و پلانی وای داده‌نا که‌ دوژمن غافلگیر و فریو بدات، بۆ ئه‌مونه:

ئه‌وه‌ی شاره‌زایی ناوچه‌ی هه‌رکی بنه‌جی بۆ ده‌زانۆ بۆ ده‌ربازبوون له‌ سنوور بۆ ناو خاکی تورکیا چه‌ندین پێگا هه‌یه، به‌لام بارزانییه‌کان له‌ لایه‌ن عێراق و تورکیا گه‌مارۆ درابوون، سه‌رۆک مسته‌فا بارزانی زانیاری هه‌بوو تورکیا برپاری دابوو به‌ هه‌یچ شپوه‌یه‌ک نه‌هه‌یلتیت بارزانییه‌کان له‌ سنوور ده‌ربازبین، ئه‌و پێگایانه‌ی به‌ره‌و سنووری تورکیا ده‌چوون به‌ جه‌ندرمه‌ی ته‌نی بوون و فرۆکه‌ی تورکیا و عێراقیش به‌ به‌رده‌وامی چاودێری سنووری ده‌کرد،

۱- دیمانه‌یه‌کی تایبته‌ له‌ گه‌ل یاوه‌رانی بارزانی له‌ په‌پینه‌وه‌ی چۆمی ئاراس.

بویه سه روک بارزانی ریگه یه کی دوزیه وه، تورکه کان بیریشیان لئی نه کردبووه وه، له و که شوهه وا سه خته دا، که سائیک هه بن له هه ورازیک ئاوا به به فر داپوشراودا سه ربکه ون. سه روک مسته فا بارزانی به کوکردنه وه ی زانیاری له سه ر دوژمن به مانوړیک سهرکه وتوو به کیوکی سی هه زار مه تر به رز و به به فر داپوشراودا، به سه ره نیزه و قوندای تفهنگ شوین پیان له به فره که دا هه لده کوئی و پیان له جیه کیتز داده نا، به و شیوه یه به نه خوښ و برینداره کانیانه وه له چوارچه لی سه رسه خت سه رکه وتن.

له م ریپوانه دا سه روک مسته فا بارزانی به به رده وامی پرسی به فه رمانده کانی هیزه که ی و که سانی شاره زای ناوچه که ده کرد، گوئیانی لی راده گرت و دوا ی هه لسه نگاندن بریاری خوی ده دا، له هه رسنی پارچه ی کوردستاندا، که سائیک هه بوون یارمه تیده ر و دلسوژ بوون، به لام که سائیک دیکه ش هه بوون له لایه ن داگیرکه رانه وه هاندره بوون، ده ستی ناپاکیان بو دریز ده کرا، له ری ئاراسدا، کوردی دلسوژ هاوکاریان بوون، له جموجوئی دوژمن سه روک مسته فا بارزانیان ئاگادار ده کرده وه، نهینی جو له ی روژانه ی دوژمنیان پی راده گه یاند، بویه زورچار دوژمن هه وئی پیلانی ده دا، به لام پیش جیه جیکردنی پیلانه که سه روک مسته فا بارزانی ریگایه کی دیکه ی ده گرت به ر و مه رامه که ی دوژمنی پوچه ل ده کرده وه، بو نمونه:

ئیواره ی روژی ۲۵ ی ئیاری ۱۹۴۷ به گوندی بای گه یشتن، سه روک مسته فا بارزانی له موختاری گوند ده پرسیت: نزیکتین و باشتین ریگا بو سنووری ئیران کامه یه؟ موختاره که ش ده لئ: زینیا ئاسنگه را باشتین ریگایه. زینیا ئاسنگه را ده که ویتته نیوان گه وهر و شه مزینان، هیزه که ی بارزانیه کان به و ریگایه دا رویشتن تا هیزی به رای ی جه ندرمه کانی تورکیان بینی که خه ریکی سه نگر لیدان بوون، ریگیان گرتبوو، پیشمه رگه کان ناچار بوون له نیو ده وه ن و قامیشاندا خو یان حه شار بدن، چونکه دوئی زینیا ئاسنگه را دوئیکی ته نگه به ری سه خته، له و دو له شدا هه ردوو به شی له شکر یه کیان گرتبووه وه و به به رده وامیش فرۆکه ی چاودیری تورکیا به سه ریاندا ده سورانه وه، به لام به و ریکارانه ی په پره وده کران پیشمه رگه کان نه ده دوزرانه وه^۱.

سه روک مسته فا بارزانی زانیاری ته وای له سه ر ئه و هیزه ی تورکه کان به ده ست هینابوو، بویه به رنامه یه کی سه رکه وتوو ی دارشت، هیزی خوی پیشانی تورکه کان دا، بینیان جه ندرمه کان خو یان بو جه نگ ئاماده ده که ن، دوا ی له پیشمه رگه کان کرد به ره و روژه لات به ریکه ون، تا شه و دادیت، دواتر بو هه مان شوین بگه رینه وه، به و خو نواندنه تا دوژمن وا هه ست بکات

۱- حامید گه وهه ری، سه رچاوه ی پیشوو، ل ۱۱۳.

ئاراسته‌که‌یان بۆ رۆژه‌لات گۆریوه، به‌م شیوه‌یه‌ تورکه‌کان وایانزانی بارزانییه‌کان له رۆژه‌لاته‌وه تیده‌په‌رن، بۆیه‌ دوای دوو کاتژمێر چه‌ك و که‌لوپه‌لی خۆیان هه‌لگرت و به‌ره‌ و رۆژه‌لات چوون و رێگایان کرده‌وه. به‌و ریکاره‌ تاکتیکیه‌ بارزانییه‌کان به‌ مانۆرێک به‌هه‌مان شویندا تێپه‌رین و کاتیکی تورکه‌کان به‌ خۆهاتن بارزانییه‌کان له‌ زینیا ئاسنگه‌را ده‌رباز ببوون و له‌ ده‌قه‌ره‌ دوورکه‌وتبوونه‌وه، کاتیکی تورکه‌کان بینیان، (پیشمه‌رگه‌) لێیان دوورده‌که‌وتیه‌وه، ده‌ستیان به‌ رێژنه‌ی ته‌قه‌کردن کرد، به‌لام بیهووده‌ بوو، به‌م شیوه‌یه‌ له‌سه‌ر (بنه‌مای مانۆر) سه‌ریان له‌ هه‌یزه‌کانی تورکیا شیواند و به‌ر له‌وه‌ی تورکه‌کان به‌ هۆش بینه‌وه، به‌ره‌و سپه‌رێز به‌ریکه‌وتبوون و له‌ ئیواره‌ی رۆژی ۲۷ ئیاری ۱۹۴۷ هه‌یزه‌کانی سه‌رۆک بارزانی گه‌یشتنه‌ گوندی جیرمی له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان.

ئه‌م رووداو و ئه‌زمونه‌ سه‌رکه‌وتووئه‌ و زانیارییه‌مان پیده‌دات، بۆ پاراستنی نه‌ینی له‌شکر و به‌ده‌سته‌هێنانی زانیاری له‌سه‌ر دوژمن و فریودانی له‌ کاتی ئۆپه‌راسیۆن و پیشه‌هاتی وادا، پێویسته‌ ریکاره‌ تاکتیکیه‌ سه‌ربازییه‌کان ژیرانه‌ و لێزانانه‌ بگه‌یژته‌به‌ر، تا به‌سه‌ر مه‌رام و پیلانی دوژمندا سه‌ربکه‌ویت.

یه‌کیکی له‌ رێساکانی کاری فه‌رمانده‌ له‌ کاتی جه‌نگدا، ئه‌وه‌یه‌ فه‌رمانده‌ پێویسته‌ تێگه‌یشتنی ناپه‌ست به‌ دوژمن بدات، کاریکی ئاوا بکات دوژمن هه‌لبه‌خه‌له‌تیت بۆ ئه‌وه‌: وا پێشان بدات ده‌یه‌ویت بۆ شوینیکی هه‌رش بکات و هه‌یزه‌کانی کۆبکاته‌وه‌ و سه‌نگه‌ره‌کانی به‌هه‌یز بکات، به‌لام له‌ لایه‌کی دیکه‌ هه‌رش بکات یانیش تێپه‌ریت، وه‌ك ئه‌وه‌ی سه‌رۆک مسته‌فا بارزانی به‌ جوانترین شیوه‌ و به‌ بێ هیچ زیانیکی له‌ زینیا ئاسنگه‌را ئه‌نجامیدا، به‌مه‌ش ئه‌زمونیکی ناوازه‌ی تۆمارکرد.

بۆ ئه‌وه‌ی گه‌رنگی پاراستنی نه‌ینی له‌ناو له‌شکر و به‌ ده‌سته‌هێنانی زانیاری له‌سه‌ر دوژمن بزانی، باس له‌م چه‌رۆکه‌ی ده‌زگای په‌یوه‌ندی (ئانیگما) ده‌که‌ین، له‌ ماوه‌ی بیست ساڵ ئینگلیز و فه‌ره‌نسیه‌کان هه‌ستیان به‌ هه‌ره‌شه‌کانی نازییه‌کان نه‌کردبوو، به‌ هیچ شیوه‌یه‌ک بۆ جه‌نگ ئاماده‌نه‌بوون، له‌ کاتیکیدا سوپای ئه‌لمانی له‌ سه‌رده‌مه‌دا، به‌ ئامه‌ره‌ جه‌نگیه‌کانی و به‌ سه‌دان هه‌زار سه‌ربازی مه‌شق پیکراوه‌وه، خۆیان بۆ جه‌نگ ئاماده‌ ده‌کرد، به‌ هه‌زاران تانک و زه‌رپۆش و هه‌زاران فه‌رۆکه‌ی بۆمه‌هاوێژ دروست ده‌کران، ئه‌لمانییه‌کان وێپرای ئه‌مه‌ش چه‌کیکی نه‌ینیان به‌ ناوی ئامه‌ری (ئانیگما) هه‌بوو، ئامه‌ریکی تایبه‌تمه‌ند و نه‌ینیکار بوو، ئه‌وه‌ هه‌له‌ی بۆ ئه‌لمانییه‌کان ده‌ره‌خساند به‌و کۆده‌ نه‌ینییه‌ی به‌ هیچ شیوه‌یه‌ک نه‌ده‌توانرا زانیاری لێوه‌بگه‌یژت و هه‌ر شیوه‌یه‌کی بویستایه‌ په‌یوه‌ندی به‌ یه‌کتره‌وه‌ ده‌کرد، په‌یامه‌کانیان به‌ هۆی

ئامپیری (ئانیگما) بۆ یه کتر ده نارد و کۆده کانیس ده گۆردران و هیزه کانی هاوپه یمانان نه یان ده توانی مانای ئەم په یامه بزانی، ئەلمانییه کانی به هۆی ئەم ئامپیره وه به بی ترس په یامی زۆر نه ییان بۆ یه کتر ده نارد، کاری شاراوه ی نازییه کانی به و ئامپیره تا ماوه یه ک دوا ی هه لگیرسانی جه نگیس هه ر به نه یینی مایه وه، تا له رووداوی کدا هاوپه یمانان توانیان ده ست به سه ر ئامپیری (ئانیگما) دا بگرن و بۆ ولاتی به ریتانیای بگوازنه وه، ئەم ئامپیره وای کرد هاوپه یمانان له نه یینی په یامه کانی ئەلمانییه کانی ئاگادار بن، تا کۆتایی جه نگیس که س نه یده زانی هاوپه یمانان ده ستیان به سه ر ئامپیریکی ئاوادا گرتوه.

هاوپه یمانان په که یه کی تاییه تیان له سه یرانگه ی په لچلی له دووری ۴۰ کیلۆمه تری شاری له نده ن دامه زانده بوو، له و شوینه نه یینییه دا پسپۆرانی جیاواز کاریان ده کرد، تا کو به درێژی جه نگی دووه می جیهانی به شه و و پۆژ له په یامی ئەلمانییه کانی ئاگادار بن، ئەم ئامپیره هۆکاریکی سه ره کی بوو، بۆ ئەوه ی هاوپه یمانان له جه نگدا سه رکه وتوو بن.

لیره دا بۆمان روون ده بیته وه، هه ندیکجار ته نیا زانیاریه ک یان هه والیک چاره نووسی خه باتیکی سه خت و دژوار ده گۆریت، بۆیه به ده سه ته یینی زانیاری هیزی دوژمن و پاراستنی نه یینی ناو له شکر خۆت، یه کیک له گرن گترین هۆکاره کانی سه رکه وتنه له گۆره پانی جه نگی دا، هه ر وه ک سه رۆک مسته فا بارزانی له م خاله گرن گه تیگه یشتنی هه بوو، بۆیه له ئەرگۆش، تا په رینه وه له ئاراس دوژمن نه یده زانی ژماره و چه کی پێشمه رگه چه ند و چۆنه، چونکه سه رۆک مسته فا بارزانی وه ک سه رکرده یه کی مه یدانی و قالبووی مه یدانی به رگری، نرخی زانیاری له سه ر دوژمن و پاراستنی جو له و پلان و تاکتیکه سه ربازییه کانی هیزه که ی ده زانی.

ئەم شاره زایی و پیکاره زانسته یانه یس بوو به یه کیک له و هۆکارانه ی سه رۆک بارزانی و هیزه که ی بتوانن له و بارودۆخه دژواره دا، ئەو پێپوانه سه رنجراکیشه بنه خشیین و بیته ویستگه یه ک له میژووی سه ربازی جیهاندا و شاره زایان و بیرمه ندان به نموونه بیه یینه وه و به رووداوه سه ربازییه میژوویه کانی دیکه ی ولاتان به رواردی بکه ن.

بنه ما ی هه ماهه نگی و خو پیکه خستن

پیکه خستن و ئاماده کردنی پیشمه رگه به شیوازیکی له شکر ی توکمه ی دهسته بژارده و فه رمانده ی به توانا، به پیره بردنیان له و دوخه سهخت و دژواره دا، هاوکارییه کی یه کجار مه زن بوو، بو دابینکردنی ئاسایشی له شکر ی و هه ماهه نگی و پیکه وه یی بو سه رکه وتن له ریپووانی ئاراسدا.

هه قالانی سه روک مسته فا بارزانی به ئیراده یه کی به هیژ و له بن نه هاتوو به ره و پیشه وه ده چوون و فه رمانه کانی بارزانیان جیه جی ده کرد، چونکه دابه شکردن و ریزبه ندی ئه رگ به پی شاره زایی و توانای پیشمه رگه و فه رمانده کان ئه نجام درابوو، بو یه به ئاسانی به سه ر کو سپ و له مپه ره کاندای زال ده بوون.

هیلی جه ماوه ری و ری یاز و سیاسهت و نیشتمانپه روه ری سه روک مسته فا بارزانی له خه بات و به ر خوداندا، پسپوری له زانستی له شکر ی به تایه تی له شه ری به ره یی و پارتیزانی دا بی وینه بوو، بو یه به رنامه که ی وا پیکه خرا بوو هه ماهه نگی ته واو له نیوان خودی پیشمه رگه و فه رمانده کانی و ئه و جه ماوه ره ی به ناویاندا گوزه ریان ده کرد به هیژ و توکمه بی، خال به خالی ئه و به رنامه یه جیه جی ده کرا.

له سه رده می ریپووانی ئاراسدا، تیکرای کوردی دلسوز به نه مانی کو ماری کوردستان له مه هاباد تاسا بوون، ته نیا ئومیدیان به سه روک بارزانی و پیشمه رگه کانی مابوو، بو یه دلسوزانی کورد له سه روک بارزانی کو ده بوونه وه، ده یانگووت: "دلی کوردان له گه ل هه نگاوه کانی ئیوه دا لیده دات، تاکه ئومید مابیت ئیوه ن".

ئهم وتانه هانده ربوون، تا پیشمه رگه بویرانه تر هه نگا و بنی و له پی ناو ئامانجه کانی نه ته وه که مان بو گیشتن به ئازادی پیدا گربن.

یاوه رانی سه روک بارزانی ژیا نی پیکه وه ییان هه لبرارد بوو، هه ر هه موویان پالپشتی یه کتر بوون، هه ماهه نگیه کی به هیژ له نیوانیاندا هه بوو، بو یه به یه ک دل و یه ک ئاراس ته فه رمانه کانی بارزانیان جیه جی ده کرد، شان به شانی یه کتر له کاتی شه ر و پیکه داداندا ده ست به کار ده بوون، فه رمانده کانیش به رنامه و به رپر سیاریه تیان بو تیکرای ده سه ته کان دیاری ده کرد، له هه ر هه نگا و پیکه ده ماهه نگی ته واو هه بوو.

چینییه کان په نډېکیان هه یه ده لیت: "ئو که سه ی ده یه ویت به لوتکه بگات، فیربووه چوون فه رمان جیبه جی بکات".

لیره دا نمونه ییک ده هیئینه وه، له سه ر هه ماهه نگی و جیبه جیکردنی فه رمان و سه رکه وتن له به رهی جه ننگدا، ئه ویش جه نگی شیکاما گایه.

له رېکه وتی ۱۸ ی ئه یلوولی ۱۸۶۳، جه نگیک له نیوان هیزه کانی یه کگرتوو به فه رمانده یی جه نه رال و یلیام ئیس روسکرانز و هیزه کانی فیدرال به فه رمانده یی جه نه رال براکستون روویدا. هه رچه نده روسکرانز له چه نډین جه نگی بچووک سه رکه وتوو بوو، بویه له خو ی دلنیا بوو له م جه نگه ش سه رده که ویت. هیزه کانی خو ی له شیکاما گا گریکی جو رجیا دابه ش کرد، به لام براگ هیزه کانی خو ی کو کرده وه و له به رامبه ر ئه واندا جیگیر بوو.

لانک ترییت، سی هیزی له پشت یه که وه رېکخست.

ئهرکی له شکرې یه که م: تیکشکاندنی هیلی پېشه وه ی به رهی جه ننگ بوو.

ئهرکی هیزی دووهم: پاراستنی ئه و شوینانه بوو رزگار ده کران و پاشان هیرشى کتوپر بو سه نگره کانی پېشه وه.

ئهرکی هیزی سییه م: هیرش و له یه کتر دابرا نی هیزه کانی به رامبه ر بوو.

له جه نگی شیکاما گا، ئاکامه که به سه رکه وتن هیزه کانی فیدرال کو تایی پېهات، ده سته یه کی گوره له هیزه کانی فیدرال، بینیان رېکوپیکی و هه ماهه نگی له نیوان سه ربازه کانی روسکرانزادا نییه، بویه هیرشیان کرد، هه زاران سه رباز له به رهی یه کگرتوودا کوژران، ئه وانهی دیکه بو چاتانوگا پاشه کشه یان کرد، لیره ده ده بینین، هه نگاوه رېکوپیکه کانی هیزه کانی فیدرال سه رکه وتیان مسوگه ر کرد و ئه و وانیه ی خسته پروو، زور جار ده بینین هیزیکی که م، به لام یه کگرتوو که بنه ما ی په یوه نډی و دیسپلین و هه ماهه نگی جیبه جی ده کات، به سه ر هیزیکی گوره دا سه رکه وتوو ده بیت.

ئه گه ر پېپووانی سه روک بارزانی بو سو فیهت له گه ل ئه م جه ننگه به راورد بکه ین، ده بینین هه ماهه نگی و یه ک دلې له نیوان هیزه کانی روسکرانز نه بووه، به لام له نیوان بارزانییه کان، هه ماهه نگیه کی ته واو هه بووه و په یوه نییان توکمه بووه، هه روه کو هیزه کانی فیدرال، سه روک بارزانی له شکرې رېکخستوو و ئهرکی دابه ش کردوو.

له درېزایی رېپووانه که دا هه ماهه نگی ته واو له نیوان بارزانییه کاند له وپه رې به هیزیدا بووه، ئه م هه ماهه نگیه ش تا کو ده رباز بوون له ئاراس پاریزراو بووه، چونکه بارزانییه کان

خاوهن بیرو باوه پیکری پته و بوون، فه زمانه کانی بارزانیان به دل و گیان جیبه جی ده کرد، بویه سه رکه و تنیان مسوگه رکرد.

بنه ما ی په کبوونی له شکر

یه کبوون و په یوه ست بوون به یه کتر له ناو بارزانییه کاند، له و بیروباوه په به هیزه وه سه رچاوه ده گریت، که بارزانییه کان به بنه ماله ی سه روک بارزانی هه یانه، نه و پینچ سه د پيشمه رگه یه ی سه روک مسته فا بارزانی بو پیره وی ئاراس هه لیبژاردبوون، پيشمه رگه ی خاوه ن بیروباوه پیکه پته و به هیزه بوون، باوه پریان به سه روک مسته فا بارزانی و ئامانجی دۆزی نه ته وه که یان هه بوو، باوه پریان نه وه نده به هیزه بوو، ئاماده بوون خو یان به خت بکه ن، بویه له به ره کانی جهنگ دا به وره به رزی و ئومیدی سه رکه و تنه وه ده جهنگان.

نه و باوه په به هیزه پینیشانده ر بوو، کو سپ و له مپه ره کانی ری ئاراسی راده مالی، نه و باوه په هیزه و وزه ی به هه نگاوه کانیان ده به خشی، به و باوه په وه به رگه ی سه رما و سو لیان ده گرت، ماندوو بوونیان نه ده ناسی و به و هیزه که مه له به رامبه ر چه ند دو ژمنی کی سه رسه خت به چه کی سو کی ده ستیان، تانک و توپ و فرۆکه ی دو ژمنیان تیکده شکاند.

سه روک مسته فا بارزانی داد په روه رانه هه ل سو که وتی له گه ل خه لکی کوردستان ده کرد، هیه جیا وازیه کی له نیوان خی ل و ئاین و نه ته وه ی دیکه و نه وانیه له کوردستان ده ژیان نه ده کرد، بویه له په پینه وه ی ئاراس، ئاشووری و ئازه ری هه بوون، سونه و شیعه هه بوون، نه ک ته نیا کوردی باشووری کوردستان، به لکو کوردی رۆژه لاتی کوردستانیش له گه لیاندا بوون.

سه روک مسته فا بارزانی سنووری ده ستکردی نه ده ناسی، نه و سنووره ی داگیرکه ران بریاریان دابوو نه م دیو به و دیو نه گات، نه م سنووره ی تیکشکاند، له په پینه وه ی ئاراس، نه و هه سته له زه یین و هو شی کورد دروست بوو که (کوردستان یه ک پارچه یه و له توانایدیه یه ک بگریته وه)، سه روک مسته فا بارزانی به به رده وامی له شو رش و پا په پینه کاند، کوردی فی ره یه کبوون و یه کپیزی ده کرد، فی ری کردن یه ک بن تا سه رکه ون. سه روک بارزانی ده یفه رموو: "هیه ج شتیك له یه کبوون گرنگتر نییه".

ئامانجی سه ره کی سه روک مسته فا بارزانی یه کبوونی نه ته وه ی کورد بوو، بو نه م ئامانجه هه لومه رجه کانی هه لده سه نگاند و بایه خی به ده رفه ته کان ده دا، بریاری روون و ئاشکرای ده رده کرد، ده یزانی که ی و چو ن هه نگاو بنیت، به یه کبوون و کو کردنه وه ی هیزه که ی توانای مانو رکردن و به ده سته پینانی زانیاری به هه نگاوی هه ماهه نگ به ره و پيشه وه ده چوون. لیره دا

بۆ ئه وهی بزانی بۆ سه رکه وتن له جه نگدا په کبوون چه ند گرنه گه، باسی جه نگی (گیتسبورگ) ده که یڼ.

جه نگی گیتسبورگ:

پۆبرت ئای لی، په کیك له جه نه پال له شه رکه ره کانی جه نگی پیشکه وتو بوو، توانی له به رامبه ر سوپای به هیتر له خوئی سه رکه وتنی گه وه به ده سته پینیت، له هه موو جه نگی کدا سه ربازانی هیزه په کگرتوه کان له هیزه کانی جه نه پال پۆبرت لی زیاتر بوون، له پیکه وتی ۳ ته مووزی ۱۸۶۳، جه نگی گیتسبورگ روویدا، ئەم جه نگی به گه وره ترین جه نگی پۆبرت لی ده ژمیردیت، به لام نه بوونی چاودیری و په نه بوونی فه رمانده یی بوو به هوئی ئه وهی جه نه پال لی له وه جه نگی دا بدوړینی و هیزه کانی فیدرال تیکبشکین.

له په که م پۆژی جه نگدا له جیگای ئه وهی جب ئستوارت بلیت: لپی دوورنه که ویتته وه لپیگه پرا تا جه نه پال ئستوارت زور لپی دوور بکه ویتته وه، هیزه کانی ئستوارت توانیان ته نیا له پۆژی دووهم دا، به گۆره پانی جه نگی بگن، به لام تاکو گه یشتن کار له کار تازا بوو، هیزه کانی پۆبرت لی و هیزه کانی فیرجینیای باکوور گه یشتبوون، به لام دیسان ده کرا له جه نگی گیتسبورگ سه رکه ون.

زانایانی بواری له شکر لی له و باوه په دان دوورکه وتنه وه له هیزه کانی جه نه پال جیمز لانگ ئستریت و نه چوونیان بۆ پیشه وه له پۆژی دووهم، بوو به هوئی ئه وهی هیزه کانی فیدرال تیکبشکین، لی به لانگ ئستریتی گووتبوو، له شکره که ی بۆ به ره ی لای راستی شه ره که ببات و گردۆله که ی لیتل راند داگیر بکات، به لام لانگ ئستریت له گه ل ئه و هاوړا نه بوو، ئه و ده یویست بۆ لای چه پ بچیت و له پیشه وه هیرش بۆ سه ر هیزه په کگرتوه کان بکات، هه ربویه شه هیزه کانی له پۆژی دووهم دا هیرشیان نه کرد، کاتیک فه رمانی هیرش کردنی دا، هیزه کانی په کگرتوو هه ستیان به مه ترسی کردبوو، بۆ پاراستنی گردۆلکه ی لیتل راند هیزیکی زیاتریان بۆ ناردبوو، هیزه کانی فیدرال نه یان توانی گردۆلکه ی لیتل راند بگرن و له ئاکامدا دانیان به شکسته که یان دا نا.

بویه له هه ر بواریکی گرنگی ژياندا، پيوسته رپه ریک بریاری گرنگ و ستراتیژی بدات، له ناو له شکریشدا هه ر شتیک جگه له په کبوونی فه رمانده یی ئاکامه که ی سه ر لیشیواوییه و هه وله کان و ده رفه ته کان به فیرو ده درین، له کوئایشدا تیکده شکین.

بنه ما یه کبوونی فه رمانده یی بو به ده سته پنیانی هر ئامانجیک پیوسته له ژیر فه رمانی ریبه ریگدا بیت، ئاماده سازی و یه کبوون له ناو له شکرده هه بیت، یه ک بوون و ئاماده سازی پیوستی به وه یه هه موو نه وانهی له ناو هیزه که دان به هه ماهه نگی بو به ده سته پنیانی ئامانجی هاوبه ش تیبکووشن، هاوکاری یه کترکردن، یه کبوون و یه کپیزی و ئاماده سازی ریگده خات، به لام نه گهر یه ک فه رمانده یی هه بیت، باشترین ئاکام به ده ست دیت، به ره یی کی چهند فه رمانده یی زیان به یه کبوونی فه رمانده یی و بریار ده گه یینیت.

له ری ئاراسدا ریبه ریکی نه ته وه یی سه ره رشتی هیزه که ی ده کرد، ئامانجی نه و ریبه ره یه کبوونی نه ته وه یی بوو.

له جه نگی گیتسبورگ، چهند فه رمانده یه کی ناوکه له گه ل یه کتر سه ره رشتی هیزه کانی فیدرالیان ده کرد، بویه تیکشکان.

له ری ئاراس، بریارده ر و نیشانده ر خودی سه روک بارزانی بوو، به لام له جه نگی گیتسبورگ، نه بوونی چاودیری و یه کنه بوونی فه رمانده یی له ناو هیزه کانی فیدرالیان بووه هو ی دۆرانیان.

له ری ئاراس، هه ماهه نگی و (بنه ما ی کوکردنه وه) هه بوو، به وه هیزه که مه هیزی داگیرکریان تیکشانده، به لام له جه نگی گیتسبورگ دوورکه وتنه وه له یه کتری و نه بوونی هه ماهه نگی و کوکردنه وه هوکاری شکسته که یان بوو، جیه جی نه کردنی فه رمان و دوو دلی له جه نگی گیتسبورگ، نه وه هه له ی له ده ستدا، دووباره خو یان ریگبخه نه وه، به لام له په رینه وه ی ئاراس، یه ک دل و یه ک ئاراسته یی نه و سه رکه وتنه میژوویه لیکه وته وه، سه روک بارزانی له ریپووانی ئاراسدا، پردی نه ته وه یی به یه که وه به سته وه و سه لمیندرا نه و سنوورانه ده سکردن و به ئاسانی تیکده شکیندرین، چاره نووس و ئامانجی کورد له هه موو پارچه کاندایا وابه سته ی یه کتره، نه مپرو یان سه ی هه ر به و ئامانجه ده گات.

بنه ما ئاسایش

سه روک بارزانی ئاسایشی- نه ته وه یی به ئاسایشی- له شکرى ده به سته وه، دابینکردنی ئاسایشی له شکر له به رایى ستراتیژییه کانی خوځى داده نا، به تایهت له پیره وی ئاراس، بایه خیکى په کجار زوری به م پروسه یه داوه. هه میسه ده لاین: ئاکامى به رنامه پریژی سهرکه وتنه. به رنامه پریژی سه روک بارزانی له پیره وه میژووییه که ی ئاراس، وه ک بنه ما و پیکارى سه ربازی و بنه ما ئاسایش و خو پاریزی له به رچا و گرتبوو، مه به ستى بوو نه هیلی دوزمن مه رامیکى چاوه پروان نه کراو به ده سته پینیت، نه هیلی هیزه که ی ده رفته تیک به دوزمن بدنه گورز بوه شینیت، نه هیلی دوزمن زانیاریان له سهر کوکاته وه. له لای سه روک بارزانی بنه ما ئاسایش به و مانایه بوو، خو پاریزی نه ک له راده به ده ر بکری و مه به ستى بوو به به رنامه هیزه کان نه نجام بدرین، نه م به رنامه پریژی له سهرده میکدا بوو که دواى پرووخانى کوامارى کوردستان، هیچ تروسکاییه ک نه بوو، تا که میک له و تاریکيه نه نگوسته چاوه ی به سهر نه ته وه ی کوردا هاتبوو که م بکاته وه، له سهرده میکدا بوو زولم و غه در و چه وساندنه وه جه سته ی مروقی کوردی ته نیوو، ئومید به هیچ هه ولپیکى دیکه نه ما بوو، له و بارودوخه سه خت و دژواره دا، هه موو نیگاکان به یه ک ئاراسته پرووه و ناو و خه بات و تیکوشانى سه روک مسته فا بارزانی و هیزه که ی بوو، سه روک بارزانی وه ک په مز و نه پینی توانای خو پارگری و به رهنگار بوونه وه ده بینرا.

سه روک بارزانی له ته نگانه ترین کات و ساتدا، خه مپه وینى کورد و پيشمه رگه بوو، خوځى به رنامه پریژی ده کرد، هه ر بویه له پیره وی ئاراسدا، سه ره رای برسیه تی و تینویتی و مه ترسى، به زه ره و زیانیکی که م دوزمنیان تیکده شکاند، چونکه به پلانی ورد هه نگاوى ده نا، دلسو زانی کوردیش هاوکار و پشتیوانی بوون.

لیره دا باس له جه نگیك ده که یین، به جه نگی (چه نلسور سویل) به ناوبانگه، ده بینین چون به به رنامه و به راویژ، هیزیکی توکمه و به هیز تیکده شکینن، دواتر نه م جه نگه و داستانی پری ئاراس به راورد ده که یین.

جهنگی چه نلسور سويل:

سالی ۱۸۶۳ جهنگی چه نلسور سويل رووی دا، ئەم جهنگه به یه کیك له گه وره ترین شکسته کانی هیزیکی تۆکمتر و به هیزتر له خوی له جهنگی پیشکه و تودا ده ژمیردریت، هیزی رابرت لی له فیرجینیای باکوور به ژماره و قه باره نیوهی هیزی جهنه رال جویف هوگر بوو، جویف هوگر به پراده یه ك له سه رکه و تنی خوی دلنیا بوو، له لای راستی هیزه کانی خوی هیچ ئاماده باشیه کی ئەنجام نه دابوو، ته نیا بیرى له وه ده کرده وه چۆن به ره و پیشه وه بچیت، له ئیواره ی پوژی دواتر وه رزیریک سهردانى رابرت لی کرد و گوتی: لای راستی هیزی هاوپه یمانان پپی له هه وایه، واته له لای راسته وه خو ئاماده کردن نییه^۱. رابرت لیش بریاری دا، ههنگاوکی بویرانه هه لبتیت و هه قده هه زار سه ربازی خوی بو رووبه روو بوونه وه له گه ل هیزه هاوپه یمانه کان ئاماده کرد و فه رمانی دا سى هه زار سه رباز له لای راسته وه هیرش بو سهر هیزه هاوپه یمانه کان بکه ن و گه مارویان بده ن. دواى چه ند کاتژمیریک له ریکه وتی ۲ى ئیاری ۱۸۶۳، هیزه کانی جاکسون به هه موو توانایه کیان هیرشیان بو سهر هیزه هاوپه یمانه کان ده ست پیکرد.

هیزه هاوپه یمانه کان له ناو کامپه کانیا دا خه ریکی ئاماده کردنی نانی ئیواره بوون، خو یان بو شهر ئاماده نه کردبوو، هه ر بویه تیکشکان و پاشه کشه یان کرد، له ریکه وتی ۴ى ئیاری ۱۸۶۳، به ته وای له و ناوچه یه کشانه وه، ئەمه ش بو هیزه کانی باکوور کاره سات بوو، ئەم شکسته له به ره ئه وه روویدا، هیزه هاوپه یمانه کان په پره وی (بنه ما ی ئاسایش و خو پاراستیان) نه کردبوو، ئەگه ر به راوردی ئەم جهنگه له گه ل داستانی ئاراس بکه ین، ده بینین ژماره ی هیزه کانی رابرت لی نزیکه ی هه قده هه زار سه رباز بووه، هیزی هاوپه یمانانیش دوو به رامبه ری ئەوان بووه، واته نزیکه ی سی و چوار هه زار سه رباز بووه، به لام له په رینه وه ی ئاراس، هیزی سه روک بارزانی ژماره یه کی که م بوو، له به رامبه ر سوپای سى ده وله تی داگیرکه ردا، زیانی هه ردوو هیزه که ی جهنگی چه نلسور سويل ژماره یه کی زوربووه، به تاییه تی بو هاوپه یمانان کاره سات بووه، به لام بارزانییه کان هه ر له ئەرگوش هه تا ئاراس ته نیا یازده شه هیدیان داوه، له م جهنگه ی چه نلسور سويل، جویف هوگر ئاماده باشی ئەنجام نه دابوو، به لام سه روک بارزانی به به رنامه به ره و پیشه وه چوو، به دریژیای ریکاکه هه ر له ئەرگوش تا چوارچه ل، فرۆکه ی عیراق و ئینگلیز به سه ر سه ربان ده سووران ه وه، له دالانپه ر تا سنووری

۱- بریایان تریس، سه رچاوه ی پیشوو، ل ۲۱۴.

تیران فرۆکه ی تورکیا و ئیرانیش تا په پینه وه له ئاراس به سهر سه ریانوه بووه، به لام به په پیره وکردنی (بنه ما ی خو پاریزی) نه یان توانی گورز له بارزانییه کان بدهن، یان له دۆلی کوتۆل به (بنه ما ی مانۆر) ده ربازی ناو خاکی تورکیا بوون، ته نیا له رووبه رووبونه وه یه کی که مددا توانیان چهند سه ربازیکی تورك بکوژن و بگه پینه وه ناو خاکی ئیران و به رده وامی به پی شه وه چوون بدهن، یان کاتیکیش پیویست بوو هی رشی کتوپر ئه نجام بدهن وه ک له داستانی ماکو دا توانیان هی زیکی مه زنی سوپای تیران ته فروتونا بکهن، هی زه کانی هاوپه یمانان له جهنگی چه نلسۆر سو یل پاشه کشه یان کرد، به لام سه روک بارزانی و یاوه رانی به سه ربه رزی ئه و ری پیوانه میژووییه یان به ئه نجامگه یاند و سه رکه وتووانه له چۆمی ئاراس په پینه وه.

که واته سه رکه وتووترین له شکر، ئه و له شکره یه حساب بو دوزمنه که ی ده کات و ماهیه تی دوزمنی خو ی ده زانی ت، به ورتترین شیوه خو ی له پیلان و ته کتیکه کانی دوزمن ده پاریزی ت، که واته ره چاوی بنه ما ی ئاسایشی له شکر ی ده کات، ئه وه ش ئه و ری چکه یه بوو که سه روک مسته فا بارزانی و له شکره که ی له ری پیوانه میژووییه که یان به ره و یه که تی سوقیه تی پی شوو گرتیانه بهر و به و هۆیه وه توانیان هه م گورز له دوزمنی سی ولات بوه سینن، هه م خو یان پاریزن و به که مترین زیان له و هه موو پیلانانه ده ربازین.

بنهماي پلانی هاوکاری و ئاسانکاری له په پینه وهی پووباری ئاراس

سروشتی ده فهری بارزان له چپای بهرز و دۆل و نهالی بهرز و سهخت پیکهاتووه، شوړش و پاپه پینه کانی بارزان له ناو ئه و سروشته هه لگیرساون، سروشتی سهخت مروّف وه ک ئاسن توند و توّل ده کات، ئه وانهی له سروشتیکی ئاوادا په روه رده ده بن، به تاییه تی که میژوو یه کی دوور و درپژئی له تیکووشان و بهر خودان له پیناو ئازادی و که سایه تی نه ته وه پیدا هه بوویت، ناچار ده بیت خوئی له گه ل سروشت بگونجینیت.

بارزانیه کان له سروشتیکی ئاوادا گه و ره بوون، ئه و سروشته ی لیی گه و ره بوونه، گوړه پانی شه پرو جهنگ بووه، ناچار بوونه له دوو به رده دا شه پ بکه ن، شه پ له گه ل داگیرکه ران، شه پ له گه ل ئه و سروشته سهخته دا، ئه وانهی له بارودوخیکی ئاوادا ده ژین، ناچارن پشت به خویمان بهستن، باوه رپان به توانا کانی خویمان ده بی و سروشتیش بلیمه تی و بیری پاکي پیده به خشیّت.

ئو جوړه مروّفه خوړاگرانه شانازی به خویمان ده کهن، هه ست به سه رفیرازی و به هیزی ده کهن، ده ست به مافی خویمان وه ده گرن و هه ولی به ده سته پینانی ده دهن.

ژیانی پیشمه رگایه تی له کیو و شاخدا، به ساده کردنی ژیان مه یسه ر ده بی، به و شیوازه ژیان ه به به هر مه ندی زیاتر ده گن و به سه ر کوّسپ و له مه په رکاندا زالّ ده بن، ئاسانکاری زیاتر به ده ست ده هی نن. سه روک مسته فا بارزانی له ژیانی پیشمه رگایه تی دا، ئه زمونیکی ده ولّه مهندی له هاوکاری و ئاسانکاری له بارودوخی سه ختا هه بوو، له سه ره تای پریپوانه که دا هه ر له ئه رگوش تا په پینه وه له ئاراس په چاوی بنهماي ئاسانکاری ده کرد، زانیاری ته واوی به پیشمه رگه ده دا، چونکه که سانیك هه بوون پیوستیان به و زانیاریانه هه بوو، تا کو بتوانن له بارودوخیکی وا سهخت و دژواردا، ئه رکی خویمان ئه نجام بدن، بو نموونه له کاتی پرو به پرو بوونه وه پیویست بوو به خیرایی ئه و شوینه بگرن که بویمان ده ست نیشان ده کرا، چونکه چه کی دهستی پیشمه رگه چه کی سووک بوو، دوژمنیش خاوه ن چه کی قورس و هه مه جوړ بوو، یان له هه لمه تی هیرش بردندا، پیویست بوو بویر و چاونه ترس بن و فه رمان به بی دوودلی جیبه جی بکه ن، هاوکار و پشتیوانی یه کتر بن.

له بنهماي به رنامه ی ئاسانکاری باس له به رنامه ییکی ناسه رکه وتوو ده که ین، ده بینین هوئی سه ره کی ئه و شکسته په چاو نه کردنی بنهماي ئاسانکاری بووه، دواتر بو به رنامه ی ریی ئاراس

ده گه پینه وه، له ئیلوولی سالی ۱۹۴۴، واته سی سال پیش داستانی په پینه وه له ئاراس نه و بهرنامه یه جیبه جی کراوه.

داستان و چالاکی مارکت گاردن:

فیلد مارشال مونتگومری، وه لومی له جه نه رال ئیزنهاوهر وه رگرت، نه گه ر هیژیکی باشی بو دابین بکات، ده توانیت جه نگی دووه می جیهانی به کوتا بهینیت، نه و ده یویست به داگیرکردنی پینج پرد له رووباری راین له هو له ندا به پرتته وه، هیرش بو ناو خاکی نه لمانیا بکات، له و سهرده مه دا پیویست بوو تانکه کانی هاوپه یمانان و هیزی پیاده له سهر نه و پردانه تیبپه رن و بو ناو خاکی نه لمانیا بچن، جه نه رال ئیزنهاوهر له ژیر گوشاری چه رچل په زامه ندی له سهر نه م بهرنامه یه ده رپری، بریار درا مونتگومری چالاکی مارکت گاردن ده ست پی بکات. هه رچه نده ئیزنهاوهر بهرنامه یه کی جیاوازی بو نه م جه نکه هه بوو و بهرنامه کeshی جیبه جی کرا، به لام پاشان ئاشکرا بوو، پیشنیاره که ی مونتگومری هه له یه کی کوشنده ی له شگری بوو.

له کاتی بهرنامه ریژی له و جه نکه دا، نه فسه ریکی هه والگری به ناوی جه نه رال بو ی براونینگ رایگه یاند، داگیرکردنی چوار پرد، پاشان داگیرکردنی پردی پینجه م له نه رنهام مه ودایه کی زور ده خاته ناو هیزه کانی هاوپه یمانان، له وانه یه گورزی کاریگه ریان بهرکه ویست، پاشان نه م بوچوونه راست ده رچوو.

له هه لمه تیکی کتوپردا، هه زاران په ره شووتوان له هو له ندا دابه زین، تاکو به پیی نه و فرمانه ی پیان درابوو پرده کان داگیر بکن، به لام له بهر نه وه ی نه خشه که یان هه له بوو، زوریکی له و په ره شووتوانانه له مه ودایه کی دوور له و پردانه ی بریار بوو داگیر بکرین دابه زین، نه و سهر بازانه ناچار بوون، تاکو به پرده کان بگن به چه کی سووک له بهرنامه یه هیزی زریپوشی نه لمانیه کان بجه نگن، هیزه کانی هاوپه یمانان ئاگادارکران، سهر بازانی نه لمانیا له و ناوچه یه له ناماده باشیدان، به لام کار له کار ترازا بوو، هیزه کانی نه لمانیا هیرشیان بو سهر هیزه کانی هاوپه یمانان ده ستییکرد و توانییان په کیان بخهن.

جگه له نه خشه یه کی ناریک و بهرنامه یه کی ناسه رکه ووتوو و هه بوونی کیشه ی په یوه ندی زور له کامیون و ئامرازی گواستنه وه که زور به یان له ناوچوون، دیسان به فرمانی فرمانده کان بریاردر، هیزی زیاتر له هو له ندا دابه زیت، به لام له کاری هیزی گه یاندندا، هاوپه یمانان

فرۆکه یان کهم بوو، له لایه کی دیکه ئه لمانییه کان دژه فرۆکه ی به هیزیان له ئارنهم جیگیر کردبوو، هیزه کانی هاوپه یمانان ناچاربوون له دووری ده کیلومه تر دابه زن و ئه لمانییه کان ئه و دابه زینه یان بینی، به هیزی فرۆکه و پیاده هیرشیان بو کرد، له م جهنگه دا هیزه کانی هاوپه یمانان شکستیکی گه وره یان بهرکه وت، هه زاران سه ربازی هاوپه یمانان کوژران، هوی سه ره کی ئه م شکسته ئه وه بوو له سه ره تادا، (بنه ما ی ئاسانکاری) په چاو نه کرابوو.

داستانی ئاراس، به به راورد به داستان و چالاکی مارکت گاردن له هه ردوو داستانه که دا، چه کی سووک به رامبه ر به دوژمنیکی پر چه ک به کار هاتوو، به لام له پیره وی ئاراس، هیزی پشتیوانی نه بووه، له داستانی مارکت گاردن، له ئاسمان و زه وییه وه پشتیوانی کراون، له داستانی ئاراسدا په چاوی خوگونجاندن له گه ل سروشت کراوه، بویه ئه و ریگیانه ی هه لباژاردوو له چاوی دوژمن به دووربن، به لام له داستانی مارکت گاردندا، به په ره شووت به بهرچاوی هیزه کانی ئه لمانیا دابه زیوون، له سه ره تای پیره وی ئاراس، په چاوی بنه ما ی (ده ست پیوه گرتن) کراوه، چونکه روحی پیشمه رگه له لایان به نرخ بووه، به لام له داستانی مارکت گاردندا، گرنگی به ژبانی گیانی نه دراوه، له (بنه ما ی به ده ست هیئانی زانیاری) سه روک بارزانی ئاگاداری جموجولی دوژمن بوو، ده یزانی له کام شوین بوسه و مو لگه دوژمنی لیه، به لام له کاتی دابه زینی په ره شووتوانان، مونته گومری نه یانده زانی ئه لمانییه کان له و ناوچه یه له ئاماده باشیدان، له ری ئاراس، سه روک بارزانی سه ره په رشتی هیزه که ی ده کرد، هیز و وه ی به پیشمه رگه کان ده به خشی، به مه به ستی تواناکانی پیشمه رگه ده به رامبه ر ده بوو، به لام له داستانی مارکت گاردندا، مونته گومری له دووره وه فه رمانده یی هیزه که ی ده کرد، بویه داستانی مارکت گاردن به شکستی هاوپه یمانان له و جهنگه دا کو تایی هات.

به لام له داستانی ئاراس، پیشمه رگه ئه زموونیکی ده وله مه ندی له شه ری پارتیزانی دا هه بوو، په ره شووتوانانی هاوپه یمانان له شه ری مارکت گاردن، ئه زموونی شه ری پارتیزانیان نه بوو، بو موونه له داستانی ما کو دا هیرش کتوپر ئه نجام دراوه و تانک و توپیان تیکشکاندوو، به لام له مارکت گاردندا، به تانک و توپه کانی ئه لمانیا، په ره شووتوانانی هاوپه یمانان ته فروتونا کران.

له ریپوونی ئاراسدا، پیشمه رگه به پیاده سی ولاتی داگیرکه ری به زاند و به ناو دوژمندا به سه دان کیو و شاخدا تپیه ریوه و سوودی له بنه ما کانی (زانستی له شکر) وه رگرتوو، به لام له داستانی مارکت گاردندا، خویندنه وه یان بو سوپای ئه لمانیا هه له بووه، له ئاسمانه وه به په ره شووت بو ناو دوژمن دابه زیون، به ئاسانی لیان دراوه و قه لچو کراون، به لام په پینه وه له

ئاراس به خوږاگری و بویری ئه و پینجسه د پشمه رگه یه ئه و سه رکه وتنه نه ته وه یی و میژووییه تۆمار کرا، بوو به لاپه ریه کی پرشنگدار له میژووی خه باتی ئازاد یخوازی گه لان دا.

بنه ما ی دهست پیوه گرتن

وتهیه ك هه یه ده لیت: "مالی پیشمه رگه به کۆلی خۆیه وه یه تی"، له م پێپوانه ی ئاراسیشدا سه رچاوه ی پیکه یشتنی یارمه تی و کۆمه کیان ئه و چه کانه ی شانیا ن و ئه و په ختانه ی پشتیا ن و ئه و ته قه مه نیا نه بوو که پیا ن بوو، بۆیه ئامۆژگاری ده کران، فیشه کیك به هه ده ر نه ده ن، ده ست به ته قه مه نییه کانی خۆیا ن بگرن، سه رۆک بارزانی ئه و پیکایانه ی هه لده بژارد مه ترسی که متری هه بوو، له زۆر شوین بۆ ئه وه ی رووبه روو بوونه وه روونه دات، به بنه ما ی مانۆر خۆی له شه رو پیکدادان ده پاراست، چونکه ده یویست ئه و پیشمه رگانه ی له گه لیدا بوون به سه لامه تی به شوینی مه به ست بگه یینیت، گیا نی ئه وان له لای سه رۆک بارزانی له هه موو شتیکی دیکه به نرختر بوو.

سه رۆک مسته فا بارزانی له و بارودۆخه سه خته دا، گرنگیه کی زۆری به پاراستنی پیشمه رگه ده دا، بۆ ئه وونه: له گوندی هاسۆن کاتیک سێ پیشمه رگه ون ده بن، سه رۆک بارزانی بریار ده دات، هه ر که سیك له شوینی خۆی مینیته وه، تا کو هه والیک له و سێ پیشمه رگه یه بزانی، تا نه دۆزرانه وه ئه و ناوه یان به جینه هیشت، به هه ر شیوه یه ک بوا یا برینداره کانیان له گه ل خۆیا ندا هه لده گرت، ته رمی شه هیده کانیان له گۆره پانی شه ر دوورده خسته وه و له شوینیکی دوور له شه ر به خاکیان ده سپارد.

سه رۆک بارزانی هه موو هه ولیکی ده دا، ئه و ده رفه ته به دوژمن نه دا، زیان له پیشمه رگه بدات، بۆیه له کاتی شه ردا، هه ر کاتیک هه لی بۆ په خسابا گورزی کاریگه ری له دوژمن ده دا. سه باره ت به بنه ما ی (ده ست پیوه گرتن) یا وه ریکی سه رۆک بارزانی بۆ سو فیه ت به ناوی لاوکۆ مامه ند مه سیح، به م شیوه یه باس له و بنه ما یه ده کات و ده لیت: "ئه گه ر شه ره زایی و هونه ری به کاره ییانی ئه و ریککه وتنه ی سه رۆک بارزانی نه بوا یا، ئه و نه ک پینجسه د پیشمه رگه بگه ر، پینج هه زار پیشمه رگه ش بوونا یه، که سیکیان به زیندووی به سو فیه ت نه ده گه یشت"^۱.

بۆ ئه وه ی به باشی له بنه ما ی ده ست پیوه گرتن بگه ین، ده گه رپینه وه بۆ میژووی کۆن و باس له جه نگی (ئه سکولام) ده که ین.

۱- دیمانه یه کی تایبه ت له گه ل لاوکۆ مامه ند مه سیح یا وه ری بازانی بۆ یه کیتی سو فیه ت.

سالی ۲۷۹ پ.ز، له ئه سکولام، بايروسی پاشای یونان توانی به سهر له شکرې پومدا سهرکه ویت، به لام لهم جهنگه دا یه که له سهر سی له شکرې خوئی له ده ستدا، کاتیک بو ئه م سهرکه وتنه پیروزیان لی کرد، هه ناسه ییکی ساردی هه لکیشا و گوئی: "ههر ئه وه نده ماوه سهرکه وتنیکی دیکه ی ئاوا به ده ست بهینین، ئه و کات به ته واوه تی ته فروتونا ده بین".^۱ هه رچه نده له م جهنگه دا سهرکه وتوو بوون، به لام ئه و هه موو زیانه به های ئه و سهرکه وتنه ی بی نرخ کردبوو.

لیره دا نموونه یه کی دیکه ده هیینه وه له سهر شه ری ناوخوی ئه مریکا، له و شه په دا باسی جهنگی کولد هارپور ده که یین. له ریکه وتی ۳ی حوزه ی رانی ۱۸۶۴، جه نه رال ئولیس ئیس گراند فه رمانده ی هیزی ویلایه ته یه کگرتوه کان بو تیکشکاندنی هیزه کانی فیدرال له کولدهارپوری فیرجینیا هیرشه که ی ده ستپی کرد، له م جهنگه دا دوانزده هه زار سهر بازی هیزه کانی یه کگرتوو کوژران و زامدار بوون، له هه مبه ر ئه م زیانه گه وره یه دا، هیزه کانی هاوپه یمانان هیچ سوودیکیان پی نه گه یشت و نه یانتوانی شوینیکی داگیربکه ن، هیزه کانی فیدرال بارودوخی خوئیان پاراست، ئه م هه موو قوربانیه به فیروچوو و ئه نجامیکی سهرکه وتووشی نه بوو.

له م هه ردوو جهنگه دا، پاشای یونان و جه نه رال ئولیس ئیس گراند، گرنگیان به بنه های ده ست پیوه گرتن نه داوه، زیانه کان بیشومار بوون و کاریکیش ئه نجام نه دراوه، به لام کاتیک میژووی داستانه کانی به رگری له کواماری کوردستان و شه ر و پیکدادانه کانی دوای کوامار و په رینه وه له ئاراس ده خوینینه وه له حکمه ت و شاره زایی و لیزانین و ئه زموونی پر به های سه روک مسته فا بارزانی سه رسورماو ده بین، ده بینین چوون گه ماروی دوژمنی تیکده شکاند و بو پیشه وه ده چوون، به که مترین زیان سهرکه وتنیان به ده ست ده هیئا. ناسینی دوژمن به هه موو په هه نده کانیه وه و فریودانی دوژمن به (بنه های مانور) شاکاریکی ئه و داستانه بوو، سه روک بارزانی به وپه ری لیها تووییه وه جیه جیی ده کرد، بویه گه وره ترین سهرکه وتن له وه دا بوو به که مترین زیان به چه ند رووبه روو بوونه وه یه کی که م به ده سته ات.

نه جه ف قولی پسیان، له کتیه که ی ((له مه ابادی خویناوییه وه هه تا لیواره کانی ئاراس)) ده لیئ: "خالیکی سه رنج راکیش ئه وه یه شه رکه رانی سه روک بارزانی، یه که گوله ی خوئیان به فیرو نادهن"، هه مان نووسه ر له باره ی خویراگری بارزانیه کانه لیئ: "له کاتی شه ردا به له تیک نانی وشک زیان ده که ن، له وه رزی زستاندا له و په ری سه رما و سوئدا، سه ره رای نه بوونی جلکی

۱- برایان تریسی، سه رچاوه ی پیشوو، ل ۲۴۳.

پییوست ماوه یه کی زور له لوتکه ی چپای به فرگرتوودا، له سهنگه ری به رگری ده مینن و له رووی وره به رزی و چه کداری و ته قه مه نییه وه هاوتای ئه وان نه بووه و نییه".

هر له م باره یه وه ئه بو حه سهن ته فره شیان، به م جوړه باسی سروشتی تایبه تی سه روک مسته فا بارزانی و پیشمه رگه کانی ده کات:

۱- له که لک وه رگرتن له زهوی بو به رگری له خو کردن، ئه وه نده پسپور و شاره زان وینه یان نه بیته وه.

۲- له ته قه مه نی به کاره پیناندا گه لی ده ست ده گرنه وه و ورده کارن، هه تا ئیستاش نه بینراوه، بارزانییه ک له ماوه ی پینج سه د مه تر یکدا به ریژنه ته قه بکات، هه موو به گشتی زور له نزیکتره وه ته قه ده که ن.

۳- گه لی زوو هه ست به خاله لاوازه کانی دوژمن ده که ن، به راستی ئه م سروشته یان زور سه رسوپه پنه ره.

۴- که سانیکي گورج و گولن و ده شت و کیو زوو به خیرایی ده برن بی ئه وه ی هه ست به ماندوویتی بکه ن^۲.

ئه م خه سله تانه ش به پله ی یه که م ده گه ریته وه بو ژینگه ی بارزانییه کان و سروشتی ده قه ری بارزان که شاخاوییه، شوړشه کانی بارزانییش له و کیوه سه رکه شانهدا سه ریپه لداوه، ئه م چه شنه سروشت و ژینگه یه مروقی به جه سته به هیز له روو بوونه وه ی بارودوخی سه خت و دژواردا پیده گه یه نی، مروقیک به کرده وه به توانا و نه ترس و ماندووونه ناس و خوړاگر ده بن، سه رباری ئه م خه سله ته ژینگه ییه، باوه ر و که لتووری نیشتمانیپه روه ری بارزانییه کان و قالبوونه وه یان له ناو سه نگره رو به رگریدا، له هوکاره سه ره کیه کانی خه سله تی ده ست پیوه گرتن لای بارزانییه کان و هاوریازه کانیان، بویه به خو لقانندی ئه و قاره مانیه تییه وه ک سو مبولی سه رکه وتن و خوړاگری ده ناسرین.

۱- نه جف قوی پسپان، سه رچاوه ی پیشوو، ل ۵۸-۵۹.

۲- ئه بولحه سهن ته فره شیان، بارزانییه کان، چه ند لاپه ره یه ک له خه باقی سه ربازه ونبووه کانی کو ماری دیموکراتی کوردستان، (هه ولیتر-۲۰۰۴)، ل ۸۴.

بنه ماکانی به رنگاری سه رسو پیه نهر

کاتیک ئامانج پیروز بیت، له پیناو نه و ئامانجه پیروزه مروڤ باکی به مردن نابیت، کاتیک به ره و خوری ئازادی ههنگاو دهنی، سل له تینویتی و برسییتی ناکاته وه، له چهک و هیزی بیشوماری دوژمن ناسله میته وه، شان به شانی پیه ره که ی پیده کات، نه سه رما جهسته ی پی گرموله دهکا و نه گه رما له رویشتن خاوی ده کاته وه، به دلسوژی و گیانفیدایی دوژمن به چوکتا ده هیئیت، به خوڤراگری داستانی پر له سه روه ری تومار ده کات و بو پیه شه وه ههنگاو ده نیئت.

سه رنج بده و بینه به رچاوی خوټ سی ولاتی داگیرکه ره له سه ر زیدی خوټ مافی ژبانی ئاسایی پیټ ره و نابینن، نه و سی هیزه بریاری له ناوبردنت بدهن، وه ره له نیو نه و سی هیزه داگیرکه ره دا، بریار بدهیت خوټ نه ده هیت به دهسته وه، دوژمنیش چی له ده ست هاتیټ له چهک و سوپا و هیزی خوڤروشان بینه مهیدانی شه ری له ناوبردنت.

به لام ئامانجی سه روک بارزانی له باوه ریکی پولاینه وه سه رچاوه ی گرتبوو، ویستی مروڤی ئازادیخوازی کورد بوو، ریگی هاتوو نه هاتی له پیناودا بری، له ناو هه وراز و نشیوی شاخ و چیا و چوم و زه لکاوی ده و ره دراوی سوپای دوژمن تیپه ری، نه گه ره نه مه بدهیته به ره دیدی خوټ، له وانه یه هوشت له ئاستیدا دا میټی و بروا نه که ی.

نه وه ی نه و ریپیانوه میژووییه، له سه ره تاوه تا په پینه وه له رووباری ئاراس بخاته به ره دید و خه یالی خوټی، یان خوټی بخاته ته که نه و له شکره ی هه موو ده رگایه کی لی داخرا بوو، که چی نه سه روت و به ناو هیزی داگیرکه راندا ههنگاوی دهن، سه رسام ده بی و موچرک به له شیدا دیټ، نه و ریپیانوه به په رچوو موعجزه ده زانی و نه وانه ی له و ریپیانوه به شدار بوون به پالهلوانی نه ته وه ته ماشا ده کات.

هیټ و ئیراده و بروای سه روک مسته فا بارزانی به مافی ره وای نه ته وه که ی له م ریپیانوه دا کار ساز بوو، نه م ریپیانوه کوردی بوو ژانده وه، نه وانه ی بیر له و ریپیانوه ده که نه وه له ئاست بویری و گه پناسی و ماندوونه ناسی سه روک مسته فا بارزانی و هه قالانی سه ریان سوو پماوه.

له راستیدا نه و ریپیانوه سه رسو پیه نهر بوو، نه هیه شت کورد به رووخانی کواماری کوردستان چوکتا دابدا و ناومید بیت، نه و بلیسه یه بوو سه روک بارزانی له پیناو ئازادی و سه ربه خوئی هه لگیرساند بوو.

داستانه کانی بهرگری له کوماری کوردستان و دواتر داستاننه کانی پاشه کشه ی بارزانیه کان بۆ گادهر و په پینه وه یان له پروباری ئاراس، وانیه ک بوو، بۆ ئهوسا و ئه مپووی نه ته وه ی کورد، ئه گهر ئه و بنه مایانه ی سه روک بارزانی به کاری ده هیئان که ئه زموونی ده یان سال خه بات و بهر خودان دژی داگیرکهران بوو، شوو که بکه ین لپی فیتر بین، به ئاسانی به سه ر له مپه ره کاندایا زال ده بین، چونکه ئه م داستاننه نیشانه ی سه رکه وتنی مروقی کورد بوو، به لگی ی پروا و پته وی په رچوو موعجزه بوون، ههر پروای پته و ده توانی به دهستی بهیئیت.

بارزانیه کان له م میرخاسیه گه وره یه دا، به م پروا پته وه چه کدار بوون و ههر ئه مه ش بوو له سنووری به ئامانج گه یشتندا ئه م په رچوو موعجزه یان خو لقا ند، ئه و داستانانه به تایبه تی په پینه وه له ئاراس پرودا و داستانیکی بی وینه بوو له هه موو جیهان دهنگی دایه وه، چوو ه ریزی ئه و داستانانه ی جیهانی تووشی سه رسوپمان کرد، دل و دهروونی هه مو کوردیکی پر له ههستی شانازی و سه ربه رزی کرد.

لیره دا بۆ ئه وه ی به باشی له بنه مای (بنه ماکانی به ره نگاری سه رسوپه یئنه ر) بگه ین، باس له جهنگی (فرود ئینچون) ده که ین.

جهنگی فرود ئینچون:

له ریکه وتی ۲۵ی حوزه ی رانی ۱۹۵۰، هیزی کوریای باکوور به ده هه زار سه ر باز و به شیوه یه کی کتوپر هیرشه ی بۆ سه ر کوریای باشوور کرد، واتا سی سال دوا ی په پینه وه میژووییه که ی ئاراس ئه نجام درا، له م هیرشه دا، هیزه کانی کوریای باشوور و هاوپه یمانانی تا کو شاری بۆ سان پاون، هیزه کانی کوریای باکوور توانیان سی له سه ر چواری خاکی کوریای باشوور داگیر بکه ن و نیوه ی هیزه کانی کوریای باشوور یان له ناو برد، به لام کوریای باکوور هه رگیز له بیرتیژی جه نه پال داگلاسی مه ک ئارتور به ئاگا نه بوو، مه ک ئارتور سه ره رای به ره له ستی چه ندین فه رمانده ی دیکه، له ریکه وتی ۱۵ی ئه یلوولی ۱۹۵۰، هیزه کانی خو ی له ریگای ده ریاهه بۆ پشته وه ی کوریای باکوور نارد، به م شیوه یه ریگای دا بین کردنی ته قه مه نی و چه کی له هیزه کانی کوریای باکوور به ست، ئه م هیرشه سه رکه وتنیکی بیوینه بوو، له ماوه ی چه ند روژدا، مه ک ئارتور به هه موو ئامانجه کانی خو ی گه یشت و جیهانی سه رسام کرد، هیزه کانی کوریای باکوور تووشی بارودوخی پیشینی نه کراو بوون، ههر زوو به زوو توانای شه رکردنیان له ده ستدا، ناچار بوون بۆ سنووری پیش شه ره که بگه ریئنه وه. لیره دا مه ک ئارتور به بنه مای (به ده ست هیئانی زانیاری) و هونه ری مانور توانی به سه ر کوریای باکووردا سه ربکه ویت،

ئه گهر له رووی زانستی سهربازییه وه به راوردی داستانی په پینه وهی ئاراس و داستانی فرود ئینچون بکهین له رووی چهك و ژمارهی سهربازه وه، ئه و هیزه ی له گه ل بارزانیدا بوون، ته نیا پینچ سه د پشمه رگه بوون، به لام ژمارهی سهربازه هیرشبه ره کانی کوریای باکوور ده هه زار سهرباز بوون، بارزانیه کان ئه و چه که سووکانه یان پیوو که له شانیا ن بوو، به لام چه کی کوریای باکوور تانك و توپ و فرۆکه بوون، جهنگی فرود ئینچون دوو سال و نیوی خایاند و زیانه کانی هه ردوو کوریا ده یان هه زار سهرباز بوو، به لام زیانه کانی بارزانیه کان له په پینه وهی ئاراس ته نیا ۱۱ شه هید بوو، به ماوه یه کی که م به ناو سی ولاتی داگیرکه راندا تیپه رین.

کوریای باکوور بارودۆخی پیشینی نه کردبوو، غافل گیربوون، ناچاربوون بو دواوه بگه رینه وه و هیچ ده سته که وتیک به ده ست نه هیئن، هیزی هاوپه یمانان به سه رکرده یه تی ئه مریکا پشتگیری له کوریای باشوور ده کرد، به لام بارزانیه کان بی پشت و په نا بوون، له کوریای باشوور ته نانه ت به رنامه ریژی جهنگ له لایه ن ئه مریکه کانه وه بوو، به لام سه روک مسته فا بارزانی به ئه زموون و به شاره زایی خو ی له بنه مای جهنگدا، توانی ئه م سه رکه وتنه مه زنه بو کورد و کوردستان به ده ست به یینیت و جیهان سه رسام بکات.

بنه ما پیداکری

سهرۆک مستهفا بارزانی له پارێزگاری له کۆماری کوردستان له مههاباد شکستی نههینابوو، به لکو به پێچهوانه وه له بهرگری له کۆمار سهرکهوتنی مهزنی به دهست هینابوو، له پاشه کسهی بارزانییه کان بو گادهر گورزی جهرگپری له سوپای ئیران وه شاندهبوو.

له په پینه وهی ئاراس، سهرۆک بارزانی ئه و سیمبو له مهزنه بوو، له بهرامبهر سی سوپای بيشومار و درنده دا، ئه فسانه ی داستانی په پینه وهی ئاراسی تۆمارکرد، ئه م په پینه وهی موژده ی خو به دهسته وه نه دان و بهرده وامی خهباتی به نه ته وهی کوردی به خشی، گیانفیدایی و وره به رزی و ئومیدی له دل و ناخی مروقی کورددا، باوهر به خو بوونی له بهرزیدا به زیندوویی هیشه ته وه، خهونی داگیرکهرانی زراندا، پيشمه رگه ی سهرۆک بارزانی وه ک هیزی سوپای ئیران شکین ناسرابوو.

سهرۆک بارزانی له م هه موو داستان و نه به ردیانه دا، نه ک له باشووری کوردستان، به لکو له پارچه کانی دیکه ی کوردستانیش وه ک خهباتگپری و سهرکرده یه کی کۆلنه ده ر و گیانفیدای پرزگاری نه ته وه و خا که که ی ناسرا، به رگری و خهباتی ئه و رابه ره بوو به سیمبو لی به رخودان و خو پراگری له هه ر چوار پارچه ی کوردستان، بارزانییه کان پۆلی سهره کیان له پیکه پینان و پاراستنی کۆماری کوردستان بینی، هه ر ئه وان بوون له به ره کانی هه ره پيشه وه ده جه نگان، هه رچی شه ر و سهرکه و تیش هه بوو هه ر له سه ر دهستی ئه وان به ده سه ته ات، دوای پروخانی کۆماریش سهرۆک مستهفا بارزانی نائومی د نه بوو، ته نانه ت له گه رانه وه یان بو سنووری عیراق چه ندين داستانی بی وینه یان تۆمارکرد، شکستی کۆماری به سهرکه و تن گۆری، ئومیدی خسته وه ناو دلی بی ئومیدان و تۆوی سهرکه و تتی چاند، تا راده یه ک قه ره بووی پروخانی کۆماری کوردستانی کرده وه، ههستی له خو دلنیا بوونی خه لکی کوردستان که تیک شکابوو، ئاسایی کرده وه و پیی گوتن: "نائومی د مه بن چه ندی بگلیین ده بینه سواری باشت"، به م نه فه سه به رزه ی خهباتگپرییه وه ئه و بره وایه ی لای تاکی کورد و کوردستانی به هیز کرد و جه ختی کرده وه، له شکری داگیرکهران هیزی له شکان نه هاتوو نین و له توانادایه به خهبات و پیداکری ئازاد یخوازن تیکیان بشکینن، ئه وه بوو سهرۆک مستهفا بارزانی به کرده وه سه لماندی له توانای نه ته وهی کورددایه به رامبه ر به داگیرکهران بوه ستیت و سهر بکه ویت.

له راستیدا سهرۆک مستهفا بارزانی به خو پراگری و به رگری، شاره زایانه له باربردنی کۆماری کوردستانی تا راده یه ک قه ره بووی ئه و تراژیدیایه ی کرده وه و په ندیکی میژو ویشی

به داگیرکهرانی کوردستان دا، قهت له بیریان نه چیته وه، جگه له وه ئه و خورپاگری و بهرگریه بوو به هوی ئه وهی هیزه سه رکوتکه رانی ئیرانی نه ویرن خه لک بگرن و بکوژن و توله ی شکسته کانی رابردوویان بکه نه وه.

ئه گهر ئاورپیک له میژووی هاوچه رخی کورد بده پینه وه، به درپژایی بزووتنه وهی رزگاربخوازی نه ته وهی کورد هیچ شورش و تیکۆشانیك هینده ی خه بات و رپبازی بارزانی به کرده وه بۆ درپژترین ماوه له پینا و ئامانجی نه ته وهی و بده سته پینانی مافه په واکانی گه لی کورد پیداکر نه بووه و له مهیدانی بهر خوداندا نه ماوه ته وه، ئه مه ش وانهی پیداکیرییه کی زور سهخت و کهم وینه یه و داکۆکیه کی ئازایانه ی وایه که له لاپه ره زپینه کانی میژوو دا وه ک خور به پرشنگذاری ده می پینه ته وه.

ههر له م وانهی (پیداکیری) یه ی رپه وی ئاراس دا، پشتراست ده بینه وه که باوهر به خو بون و کۆلنه دان و مکور بوون له سه ر ئامانجه په واکان بنه مایه که بۆ شارپیکه ی سه رکه وتن، له میژوو شدا دیاره هه می شه سه رکه وتن بۆ ئه و سه رکرده و فه رماندانه بووه که زورترین خورپاگری و پیداکریان نواند بیت، ئه گهر فه رمانده یه ک له ئامانجه که ی پیداکر نه بیت، به دلنیا ییه وه شکستی هینا وه، لیره دا با ئه م ئموونه یه ی خواره وه بخو پینه وه.

جهنگی داردانیل:

سالی ۱۹۱۵، هیزی ده ریایی ئینگلیز ویستی له داردانیل دابه زیت و له وپوه هیرش بکاته سه ر تورکیا، له و سه رده مه دا تورکیا هاوپه یمانی ئه لمانیا بوو، مه به ستی ئینگلیزیش ئه وه بوو گه وره ترین شاری تورکیا که قسته تینییه بوو واته (ئسته نبۆل) ی ئه مپرو داگیربکات، گه مییه کانی جهنگی ئینگلیز بۆ ناو گه رووه که چوون، بۆ ماوه ی چه ند رۆژیک به به رده وامی به رزاییه کانی ئه و ناوه یان له ناو خاکی تورکیا توپاران کرد، تورکیاش به و توپانه ی هه یوو توپاران هیزه کانی ئینگلیزی ده کرد، ته قه مه نی تورکه کان خه ریک بوو به کۆتا ده هات، وا دیار بوو سه رکه وتنی ئینگلیز مسوگه ر بوو، ده وله تی تورکیا له کاتژمیر ۱۲ ی پاش نیوه پرو فه رمانی به هیزه کانی کرد، خو یان به ده سته وه بدن و دوورگه ی گالی پوولی پاده ستی هیزه کانی ئینگلیز بکه ن، به لام له کاتژمیر ۱۱ ی به یانی بی ئاگابوون له وهی هیزه کانی تورکیا ده یانه ویت خو یان به ده سته وه بدن، توپاران توپه کانی خو ی راگرت، نه بوونی به رده وامی و خورپاگری ته نیا له ماوه ی کاتژمیری ک دا سه رکه وتنی هیزه کانی ئینگلیزی له ناو برد.

ئه گهر خویندنه وه یه ک بو ئه م داستانه بکهین، ده بینین نه بوونی زانیاری له سهر بریاری خوږبه ده سته وه دانی تورکیا و نه بوونی پیداکری له ناو هیزه کانی ئینگلیز، بوو به هوکاري شکستی ئینگلیزه کان له و جهنگه دا.

به لام ئه گهر داستانی پرپه وی ئاراس ههر له سهره تاوه تا په پینه وه بخوینینه وه، ده بینین چوون سهروک مسته فا بارزانی به به کارهینانی بنه ما و پیکاری له شکرې ئه و سهرکه وتنه ی به ده ست هیئاوه، ده بینین به پیداکری و خوږاکری له و پرپیوانه دا، تا دوا قوناغ به رده وام بووه، چونکه ئامانجی سهروک بارزانی له رپی ئاراسدا سهرکه وتن بوو، بویه سهروک بارزانی و هه قالانی به پیداکری دوژمنی له هاوسهنگی ده رده هیئا، ههرگیز رپگه ی نه دا دوژمن دووباره خو ی ریکبخته وه، کاتیک دوژمنی تیکده شکاند بو پیشه وه ده چوون.

تواناکانی سهروک بارزانی و هه قالانی له پرووی پیداکری و کوئنه دان بیهاوتا بووه، له پرووی به رگه گرتنی برسیتی و ماندویتی و سهرما و سو له له راده به ده ر بووه، چونکه ئه م رپیوانه له نیوان سهرما و سو له یه کی یه کجار سخت و به فر و بارانیکی چرو به لیزمه دا به برینی سیسه د و په نجا کیلومه تر به ناو هیزی سی ولاتی داگیرکهر و پرچه ک به تانک و توپ و فرۆکه دا بوو، پرپه وی ئاراس سه لماندی هیزیکی که م، به لام به بیروباوه ر و خاوه ن ئامانج توانای شکاندنی سوپاییکی به هیز و پرچه کی هه یه، ئه مهش بوو به ئه زمونیکی پر له به ها، بو خه بات و کوئنه دانی رزگاریخوازی و بوو به وانیه ک بو باوه ری پته و بو گه یشتن به دوا ئامانج و سهرکه وتنی یه کجاره کی، راستی و کاریگه ری ئه م ئه زمونونه له خه باتی بارزانیدا، وایکرد له و کاته دا فه رمانده ی هیزه کانی ئیران ته له گرافیک بو شا بنیری و پی بلیت: "ئه گهر پینج سه د سهربازی وه کو پیشمه رگه ی بارزانیم هه ییت، ده توانم هه موو رۆژه لاتی ناوه راست داگیر بکه م".^۱

۱- کوومه له ی (ژ-ک) تا کو مار، (بیره وه رییه کانی موحه مه د ئه مین قادری کولیچ) باسنه کراوه کانی کو ماری کوردستان - مه هاباد، نه یینه کانی دروست بوونی (ژ-ک)، نووسین و ئاماده کردنی کاوه قادری، چاپی یه که م، (چاپخانه ی رۆژه لات-هه ولیر-۲۰۰۸)، ل ۲۱.

بهنگه نامه يهك

لیره دا به لگه يهك ده خه پنه روو له وه و له و پيداگريه ي پزيمی ئيران بو له ناو بردنی بارزانیه کان گرتیه بهر، يه کيک له و راپورته سهربازيانه ي پزيم بلاوده که موه که پيشاندهری راستی يکی حاشاهه لنه گره له تاکتيکه سهربازيه کانی سه روک بارزانی و نازايه تي و ديسپليني هه قالانی له و پیره وه ميژوويه دا:

- راپورتي گورانکاری سهربازی پوژانی ۶ تا ۱۷ ی جوژهردانی سالی ۱۳۲۶، ۲۷ ی ئیاری ۱۹۴۷ - ژماره - (۵)

- دوخ و رووداوی گه پانه وه ی بارزانیه کان بو کيشوهری شاهه نشاهی

- ميژوو (۱۳۲۶/۳/۶)، ۲۷ ی ئیاری ۱۹۴۷

- له سه ر نه خشه (۱- ۲۵۲۰۰۰)

- کاتژميئر هه وتی پوژي (۱۳۲۶/۳/۶) - ۲۸ ی ئیاری ۱۹۴۷

سه رکردايه تي له شکر ی ورمی ئاگادار کرایه وه که ژماره ييک له بارزانیه کان کاتژميئر دووی ئەو پوژه هاتوونه ته ورمی و ۲۰ بیست سه ر مه ریان به تالان برده وه.

له لایه ن ئامر هیزی عیراقیه کانیشه وه ئاگادار کراین، بارزانیه کان رایانکردووه ته تورکیا و رهنگه بینه وه ناو خاکی ئیران.

کاتژميئر ۱۳:۰۰، کوره کانی نوری به گ هاتنی بارزانیه کان له شه ش کیلومه تری باشوری ئەنبه پشتراست کرده وه و کاتژميئر ۱۴:۰۰ ئاگاداریان کردینه وه که بارزانیه کان خه ریکی پیشره وین.

له و راپورتانه ده رده که ویت که بارزانیه کان له سنووری تورکیا وه به به رده سورچایی دا خزاونه ته ناو خاکی ئیران و ژماره یان نزیکه ی چوار سه د که سه، ده سته جی داوا له سه روان عه دل زه رایی و ره شید به گ کرا، بینه سه رکردايه تي له شکر و فه رمانیان پیدرا له گه ل سه د چه کدار بچن بو مه وانا.

ناوبراو کاتژميئر ۱۸:۰۰ ی ئەو پوژه له ورمیه وه به پیکه وتن و کاتژميئر ۲۲:۰ له لهرنی و کاتژميئر ۵:۳۰ له گه لی گرده بلیج دابه زی و هه ر ئەوکاته کاروانیکی پیکه اتوو له دوو گوردانی پیاده، گوردانی ئیسفه هان و گوردانی دووی نازه رپاد، چوار زرپوشی جهنگی، ده سته ييکی

توپخانه به ده زگاییکې بئ تهل، به فه رمانده یی سه ره ننگ سه ردادوهر پاسپیدرا کاتژمیر ۰۰:۰۴ ی رۆژی ۳/۷ ئاماده ده بیت.

کاتژمیر ۰۰:۱۴ ی رۆژی ۱۳۲۶/۳/۶ هه لفرینیکی شناسایی به سه ر به رزاییه کانی سنوور و گونده کانی ناوچه که دا ئه نجامی گرت، به لام به هو ی بوونی هه وری زۆر، شناساییه که نیگاتیف بوو، ئه و کاروانه کاتژمیر چواری به یانی رۆژی ۱۳۲۶/۳/۷ هه ژده باره لگر به ره و له رنی چوو تا کاتژمیر ۰۰:۱۷ له له رنی جیگیر بوو، کاتژمیر ۰۰:۰۵ ی رۆژی ۸/۳ به ره و مه وانا چوون و ناوچه که یان گرت، ئه و کاروانه به زووی ده چپته بزنیان و ریگا له بارزانییه کانه گریت که به ره و باکوور نه چن.

کاتژمیر ۰۰:۱۲ ی رۆژی ۱۳۲۶/۳/۷، نوری به گ هاته تیلگرافخانه و نامه ییکی مه لا مسته فای پیوو، داوای کردبوو له نیوان ئه و و ده وله تدا ناوژیوانی بکات، هه روه ها نامه ییکی هاوشیوه ی مه لا مسته فا گه یشته سه رکرده ی تی له شکر و وه لامی درایه وه به بی مه رج بچپته ورمی و خو ی به ده سه ته وه بدات، به لام له نامه که ی ده رکه وت ئامانجی خافلانن و کات کوشتنه و بو فه رمانده یی کاروانه که دووپات کرایه وه که به په له بچپته مه وانا و په یوه ندی پیوه بکه ن، تا به لکو ئاکام به خشیته.

له دوا هه لفرینی شناساییدا که رۆژی ۱۳۲۶/۳/۶ له نیوان تلوع و ئه نبه ئه نجامی گرت، نزیکه ی پازده سه ربزیو له به رزاییه کان له ناو سه ننگه ردا بیندران که خو یان هه شار دابوو، به لام به کو مه ل نه بوون و هه رچه نده فرۆکه که به مه ودایه کی که م به سه ر زه ویدا ده فپی، ته فه یان لی نه کرد.

دوا زانیاری له و کاروانه، له کاتژمیر ۰۰:۲۱ دا ئه وه بوو که مه لا مسته فا کاتژمیر ۰۰:۲۰ ی رۆژی ۱۳۲۶/۳/۷ ئه نبه ی به جی هیشتوو و چوو ته خانه گئی خانه قا و ژماره ییک له چه کداره کانی په وانه ی نازلو چایی کردوو، به م جوړه بو له شکر روون بو وه که ئامانجی بارزانییه کانچوون به ره و باکوور و پیکهینانی هاوده نگی له گه ل عه شاییره جییاوازه کانی باکوور و رۆژ ئاوی ورمییه.

به یانی رۆژی ۱۳۲۶/۳/۸ کاروانی په وانه کراوی ته رگه وه پ که له مه وانا جیگیر بوو و رایگه یاند مه لا مسته فا نامه یه کی بو کاروان ناردوو و ده یه ویت خو ی به ده سه ته وه بدات، به لام ده بی ئه فسه ریک و سه رۆک عه شیره تیک بو په یوه ندی دیار بکرین، به جوانی روونه که ئامانجی مه لا مسته فا کوشتنی کات و خو دزینه وه بووه و ده یانه ویت به ره و باکوور بچن که

تا کاتژمیر ۱۲:۰۰ ی پوژی ۱۳۲۶/۳/۸ هه موو بارزانییه کانله نازلوچاییه وه به ره و باکوور چوون، هه والی گه یشتوو له کاتژمیر ۹:۳۰ ی نه و پوژه، باس له وه ده کات که بارزانییه کان چوونه سیرووی و سیروک، نه و هه واله له لایه ن کاروانی ته رگه وه په وه گه یشت و سه رگورد سولج جو سه رپه رشتی شکاکه سواره کان پشتراستی کردوه ته وه، هه روه ها گوتویه تی بارزانییه کاندیه انه ویت له سیروویوه بچن بو هو سین، نه و هه واله به کاروانه کانی چیکر له ماکو، قهره زیانه دین، خوئی، قتور، سه چه شمه و شاپور، سه رهنگ فولادوه ند پراگه یینرا و هو شیار کرانه وه.

کاتژمیر ۸:۰۰ ی پوژی ۱۳۲۶/۳/۹ واته ۳۱ ی ئیاری ۱۹۴۷، گوردانی ۲ ی سه ره هنگ به هادور و ده سته یه کی توپخانه ی ۷۵ ملیم له خو بییه وه به ره و قتور چوون و پاسپردان له گه ل گوردانه کانی ۳ ی هه نگی ۱۰ ی قتور، پیکاکانی هاتوچوی دوئی قتور بگرن، هه روه ها به زووی یه که ی به هیز کردنیان پیده گات.

کاتژمیر ۱۲:۰۰ ی پوژی ۱۳۲۶/۳/۹ گوردانی ۲ ی هه نگی ۳۲ له شنوو ه گه یشته ورمی و کاتژمیر ۱۶:۰۰ ی نه و پوژه چوو بو شاپور، بارزانییه کان پوژی ۳/۹ ده ستیان به سه ر به رزاییه کانی گولی شیخان و که رته ش و گوندی سیرویدا گرت و ژماره یه کیشیان په وانیه گوندی سینیا کرد.

هه روه ها له و پوژده دا به ژماره یه ک چه کدار به سه رپه رشتی، نه سه ده ده ستیان به سه ر به رزاییه کانی گولی جیان داگرتوو ه که بو پاشه کسه کردنیان گرنگایه تی هه بووه، له په وتی پرووداوه کانی نه و سی پوژده دا، به یانی و ئیواران هه لفرینی شناسایی کراوه و زوربه یان به هوئی خراپی که ش ئاکامییان نه بووه و له که شی باشیشدا چونکه بارزانییه کانبه شه و پیشپه وی ده که ن و لیها تووی ته وایان له خو حه شارداندا هه یه، فرۆکه کان به زوری نه یان تانویه بیان دوزنه وه.

به گشتی به و زانیاریانه ی که تا کاتژمیر ۲۲:۰۰ ی پوژی ۱۳۲۶/۳/۹ گه یشتوه ته ده ستمان، ئاشکرایه که ئامانجی بارزانییه کانچوونه بو سنووری باکوور و ناو چیاکانی ماکو بو فریودان و کوشتنی کات.

بارزانییه کان پوژی ۹ ی مانگ له سیرووی و به ردوکه وه چوون ده ستیان به سه ر به ردوکی خواروودا گرت وه به ره و به ردوکی سه روو چوون، له به رزاییه کانی پوژئاوا و باکووری گوندی ئاخچه گوول بو ماوه ی دوو کاتژمیر له نیوان بارزانییه کان و شکاکه کانی ژیر نه مری سه رگورد

سولج جو تىكەھەلچوون روويدا، شناسايى ھەوايى كاتژمىر ۹:۳۰ تا ۱۲:۰۰ ى رۆژى ۱۳۲۶/۳/۱۰، باس لە چالاكى سوارەكانى عەشايىرى لە بەرزايىەكانى باكوور و رۆژئاواى گونبەد دەكات، بەلام شوپنەوارىك لە بارزانيەكان نەبيندرا، فەرماندەى سوپا كاتژمىر ۱۸:۰۰ ى رۆژى ۱۳۲۶/۳/۹، دواى لىكۆلنەوۋەى دۆخەكە، پلاننىكى بەم شىوۋەى خوارەوۋە داپشت و دواى ئەوۋەى كە پىشگايى خاوەنشكۆ گەيشت، پلانە پىشنيازكراوۋەكە و پىريارى لەشكر لە كاتژمىر ۲۴:۰۰ ى رۆژى ۱۳۲۶/۳/۹ بە ھەموو يەكەكانى سوپا راگەيىندرا و بەرپۆھە چوو.

۱- بەستنى رىگەى بارزانيەكان لە دۆلى خوۋى، قتور و سنوور، بەھۆى كاروانىكى پىكھاتوو لە: چوار گوردانى پىادە، گوردانەكانى ۳ ى ھەنگى ۱۰، گوردانى ۲ ى بەھادور، گوردانى ۲ ى ھەنگى ۳۲، گوردانى ئاسن يەكەيەكى تۆپخانەى ۷۵ ملىم كىوى، چوار زىپۆشى جەنگى و دەزگايىكى بىتەل.

۲- راوانانى بارزانيەكان لەلايەن كاروانى تەرگەوۋەر كە پىكھاتوو لە:

گوردانەكانى ئىسفەھان ۲ ى ئازەرىپاد، دەستەيەكى تۆپخانەى ۷۵ ملىمى كىوى، دوو زىپۆشى جەنگى و دەزگايىكى بىتەل بە فەرماندەيى سەرھەنگ سەردادوۋەر، سەرۆھەر بىنگلەرى جىگىرى لەشكر، فەرماندەيى ئەو دوو كاروانانەى لە ئەستۆيە، سەرھەنگ قزلياغ لەگەل ئەندامى پىويست بۆ بەرپۆھەبردنى كارەكانى ئەركانى ئەو كاروانە ديارىكراوۋە.

۳- ھەنگى سوارەى فەوزيە جگە لە يەكەيەكى سوارە كە بە دۆشكە بەھىز كراوۋە، لە شاپوور جىگىركراوۋە و دەزگايىكى بىتەلى گەرۆكيان پىيە لە شاپوور جگە لە چاودىرى كردنى گشتى ناوچەكە و شكاكەكان، راسپىردراون بە گوپىرەى پىويست بۆ عەمەليات ئامادەبن.

۴- كاروانى ماكو، پىكھاتوو لە گوردانەكانى ھەنگى ۱۲ ى كرماشان و گوردانى ۲ ى ھەنگى ۲۷، لەگەل دەستەيەكى خۆمپارەھاويزى ئىسفەھان، يەكەيەكى تۆپخانەى ۷۵ ملىمى كرماشان و دەزگايىكى بىتەل، بە فەرماندەيى سەرھەنگ موزەفەرى، راسپىردراوۋە چاودىرى بەسەر ناوچەى پلدەشت و سنوورى بازگانەوۋە بكەن كە پىشتىر شناسايان كردوۋە.

۵- لە سىە چەشمە گوردانىك لە ھەنگى بەھادور و دەزگايەكى بىتەل دانراوۋە، لە قەرەزىائەدين گوردانى ۲ ى ھەنگى ۱۲ و ھەنگى سوارەى كوردستان جگە لە يەكەيەكى گەرۆكى سوارە، بە يەدەگ لە خوۋى جىگىركراوۋە، سەرتىپ زەنگەنە فەرماندەى تىپ، فەرماندەيى كاروانەكانى ۳ و ۴ ى لە ئەستۆيە و سەرگوردى ئەركان بەھادور لەگەل ئەندامى پىويست بۆ بەرپۆھەبردنى ئەركانى ئەو كاروانانە ديارى كراوۋە، گوردانى سەرگورد گوردانى

به دواى بارزانییه کان بکه ویت، گوردانه کانی ئیسفه هان، گوردانی ۲ى کرمانشان و گوردانی ۲ ههنگى ۲۷ى په وانه ی ساری باشکه ند، که شمه که ش ته په، موسا، ئاقللاغ، خه نده ر و قزلداغ کران، که له و ناوچانه جیگیر بن و دهسته ی پیشقه روالی خویمان بو دامه زراندى پیوه ندى بنیرنه وه پیشه وه.

له و پوژده دا سه رتیپ زهنگه نه چاوی به فه رمانده ی تیپی بایزید (مه به سته ی تیپیکی تورکیایه - نوسه ر)، له بازرگان که وت و کیشه ی بارزانییه کانی پیراگه یاندا، بارزانییه کانکه به پوژ له به رزاییه کاندای خویمان هشار ده دا و شه وانه به دوندى چیاکاندا ده رویشتن، چوونه بله سورى گه وره و بچوک و سیپراگل و له وپوه به یه ک ماله دا که له سی کیلومه تری ناوهر به باشورى شیخ مه ملودا گه یشتنه محالی سیه چه شمه، سه رههنگ زهلتاش له گه ل چه ند پله داران، به ۱۵۰ تفهنگ و ژماره یه ک فیشه ک چوو که چه ک بدات به تایفه ی میلانى و چه کداریان بکات.

پوژى ۱۳۲۶/۳/۱۷ بارزانییه کان به شه و چوونه ده وروبه رى قه ره ده ره و چونکه گومان ده کرا به ره و که ره له ر بچن، ناچار ده بن به هیلی بازه رگان- ماکو- خه ندور- قزلداغ دا برۆن و کاروانه کان به و شیوه یه ی خواره وه هیله که یان گرتوه، به پی بریاری سه رههنگ نه یساری له گه ل دووگردانی پیاده، ده سته یه کی توپخانه ی ۷۵ ملیم، یه که یه کی سواره و ده سته یه کی دوشکه ی سه حرایى له کولتیی سه روو، خه ریکی کاره کانیانن، سه رههنگ له شکرى له گه ل گوردانیك و یه که یه کی سواره و دوو زریپوشی جهنگى له به رزاییه کانی سه گار، گوردانیکی پیاده، ده سته یه کی توپخانه ی ۷۵ ملیم، دوو زریپوش له سیه چه شمه، گوردانیکی پیاده، ده سته یه کی توپخانه ی ۷۵ ملیم، دوو زریپوشی جهنگى له هیلی ساری ئوجاق و کشمس ته په، گوردانیك له به رزاییه کانی سه نگه ر، گوردانیك و ده سته یه کی توپخانه ی ۷۵ ملیم کیوی له خه ندوه ر، دووگردانی پیاده و ده سته یه کی توپخانه ی ۷۵ ملیم، یه که یه کی سواره، سی زریپوشی جهنگى له گه ل سه رههنگ سه ردادوه ر له شوت.

فه رمانده یی سه باره ت به و بریاره و هیزه جیگیرکراوه کان، بیرى له وه کردوه ته وه که به ر له ده رچوونى بارزانییه کان، ئه گه ر له و هیله دا بیندران سه رکوتیان بکه ن، ئه گه رنا له ناوچه ی که ره له ر گه مارویان بده ن، به هوى دورى ناوچه ی عه مه لیات له ورمى، سه رکرده یه قى عه مه لیات له پوژى ۱۳۲۶/۳/۱۶ وه له ماکو داندرای و بریار و فه رمانه کان له وپوه به شیوه ی راسته وخو به یه که کان ده گات و رووداوه کانی عه مه لیات راسته وخو ئاراسته ی سه رکرده یه قى سوپا ده کرین.

سه روکی سه رکرده یه قى له شکرى چواری ئازهربايجان

سه رههنگى ئه رکان فیوزى (پاشبه ندى ۱۰)

دوژمن، به و هه موو هیزه و نه و هه موو هه و ل و ته قه لایه ی، نه یان توانی ته نانه ت له یه ک شهرو یه ک شوینی نه م کوردستانه به سهر بارزانییه کاندایا ل بیت و هه موو پیلانه کانی بو له نیوبردنی بارزانییه کان وه ک بلقی سهر ئاویان لیها ت، نه گهر ئاغا جاشه خو فرۆشه کان نه بووایه ن له مه شیان خراپتر به سهر ده هات و توشی رسواییه کی زیاتر ده بوون که بو خو یان سه لماندیان له م باره یه وه سهرنج بده نه نه م راپورتانه ی خواره وه:

۱- راپورتی کو میسیونی لیکولینه وه ی وه زارهی جهنگ، نویسنگه ی سهرکردایه تی سوپا، به ژماره ۱۳۲۶/۳/۲۱ و اتا ۱۲ ی حوزه یرانی ۱۹۴۷، به ئیمزای سهر له شکر ره زمئارا سهرۆکی سهرکردایه تی سوپا بو سپه هبود شابه ختی.

۲- نامه ی وه زارهی جهنگ نویسنگه ی سهرکردایه تی سوپا به ژماره (۲۰۴۱ / ا)، به میژووی ۱۳۲۶/۳/۲۱ به رامبه ر به ۱۲ ی حوزه یرانی ۱۹۴۷، به ئیمزای سهر له شکر ره زمئارا سهرۆکی سهرکردایه تی سوپا بو سهرله شکر خه سه روانی.

۳- نامه ی وه زارهی جهنگ نویسنگه ی فه رمانداری سهر بازی شاری ما کو، به ژماره "۹۳۳" کاتژمی ر (۲۰:۱۵) به میژووی ۱۳۲۶/۳/۲۶ به رامبه ر به ۱۷ ی حوزه یرانی ۱۹۴۷، به ئیمزای سهره هنگ په زا زه ل تاش بو سهر له شکر ی وسوق.

۴- وته ی نه فسه رانی به رپرس سه باره ت به سهر نه که وتیان له شه ر دژی سهرۆک بارزانی:
- سهر له شکر هوما یونی سه باره ت بی توانایی له پیشگرتنی بارزانییه کانله چوونیان بو باکوور.
- وته ی سهر تیپ بیگلهری سه باره ت به سهر نه که وتیان له پیشگرتنی بارزانییه کان له ده ر بازبوونیان له دولی قتوور.

- وته ی سهره هنگی فولادوه ند له شکسته پینانیان له قتور.
- وته ی سهره هنگی دوو هم نه فیس فه رمانده ی گوردانی ئاسن و گوردانه کانی سهرگورد په ره یزکار و سهرگورد زریپوش سه باره ت به شکسته کانیان.
- وته کانی سهره هنگ زه ننگه سه باره ت به سهر نه که وتیان له به رزاییه کانی سوکار یومورداش، قزلد اش شوت.

- وته کانی سهره هنگ له شکر ی سه باره ت پیوه ندی گرتن له گه ل بارزانییه کان له روژی ۱۳۲۶/۳/۱۹ به رامبه ر به ۱۰ ی حوزه یرانی ۱۹۴۷.

پاڤورتى ئۆپەراسىيۇن

نهرکانی هیژ و فیرقه ی ورمی، روکن ۳، ژماره ۶۴۴/ه

سهعات ۲۴ میژوو ۲۶/۳/۹

قوانای سییه می نؤپه راسیون

فرمانی نؤپه راسیون ژماره ۱

۱- بارودوخی گشتی

نهلیف. زانیاری له باره ی دوژمن: به پتی راگه یانندی پتوه لکاو (ژماره ۲)
به کورتی به گویره ی توه ی له باره ی بارودوخی بارزانیسه کانه وه به ده ست هینراوه توه ان
ده یانه وی هر به په له خو یان به سنووری ماکو - بازگان بگه یین.
بی. هیژی خو مانه به شیوه ی خواره وه کوچی بوونه:

ماکو: دوو فهوجی پیاده، گروویکی هاوهن وه شین، که تیبه یه کی توی ۷۵ ی،
که تیبه یه کی سواره، ده زگایه کی بیتل.

سییه چیشمه: فهوجیکی پیاده، گروویکی توی ۷۵ ی، دوو مروه لگر، ده زگایه کی
بیتل.

قهره زبانه دین: سریه یه کی پیاده، سریه یه کی ره شاش له که تیبه ی ۲ فهوجی ۱۲
خوی: سریه یه کی پیاده له که تیبه ی پیاده.

قتوور: که تیبه یه کی پیاده.

له نیوان ریگه ی خوی و قتووردا: فهوجیکی پیاده، گروویکی هاوهن، گروویکی توی
۷۵ ی، که تیبه یه کی سواره.

شاپوور: که تیبه یه کی پیاده که سریه یه کی که مه، که تیبه یه کی سواره.

تهرگه وه: دوو فهوجی پیاده، گروویکی هاوهن وه شین، دوو مروه لگر، که تیبه یه کی
سواره، ده زگایه کی بیتل.

شنو: فهوجیکی پیاده، گروویکی هاوهن وه شین (که تیبه یه کی له م کاروانه سهعات ۲ -

فهوجی پیاده (فهوجی نه‌سفه‌هان و فهوجی ۲ی نازه‌ریاد)، گرووپیکی تۆپهاویژ و چوار مرۆه‌لگر، ده‌زگه‌یه‌کی بیته‌ل، به‌یانیه‌ی ئه‌مرۆ له‌گه‌ڵ ۱۸ لۆری به‌ره‌و له‌رنی که‌وتنه‌ ریگه و هه‌تا سه‌عات ۱۷،۳۰ له‌ له‌رنی مانه‌وه و بۆ رۆژی پاشتر له‌ مه‌وانا جیگیر ده‌بن.

۸ - ئه‌مرۆ سه‌عات ۱۲،... نووری به‌گ هات بۆ تیلیگرافخانه و نامه‌یه‌کی هینابوو که مه‌لا مسته‌فا بۆ ئه‌وی نووسیوو و بۆ ئه‌وه‌ی ناوبراو له‌ نیوان ته‌و و ده‌وله‌تدا بیتلایه‌ن بووه‌ستی، په‌نای بۆ ناوبراو برده‌وو. سه‌عات ۱۶،۰۰ ش نامه‌یه‌ک که له‌ مه‌لا مسته‌فاوه بۆ فیرقه‌ نووسرابوو گه‌یشته‌ ئه‌رکانی سویا و، به‌و ناوه‌ی که‌وا نیاز له‌ گه‌رانه‌وه‌م خۆبه‌ده‌سته‌وه‌دانه‌ به‌ده‌وله‌تی شاهه‌نشا، وه‌لامی درایه‌وه‌ که‌وا بی ته‌ملا و ئه‌ولا و ده‌سه‌جی به‌ره‌و ورمی بکه‌ویته‌ ری. به‌لام بۆچوونی فیرقه‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌ نیاز ی ناوبراو ده‌سخه‌له‌تدان و کات رابویرییه‌ بۆیه‌ فه‌رمان به‌ کاروانی ناردراو درا له‌ بزواتی خۆی به‌ره‌و رووکاری مه‌وانا پێ هه‌لگری بۆ ئه‌وه‌ی له‌ سایه‌ی پالنه‌په‌ستۆی زیاتره‌وه‌ بتوانی چیی زووتره‌ به‌ ئه‌نجامیک بگات.

۹ - دوا فرینی سه‌رانسۆکه‌ر رۆژی پێشوو ده‌لی: له‌ ده‌وره‌یه‌ری ته‌لو و ئه‌مبێ که‌سانی گومان لیکراو بینران که‌ هه‌ر به‌ده‌رکه‌تنی باله‌فه‌ر خۆیان شارده‌وه‌ و نیتزیکه‌ی ۱۵ که‌سیش له‌ پیاوانی خراپه‌کار له‌ باشووری ته‌لو له‌سه‌ر به‌رزاییه‌کان له‌ناو سه‌نگه‌ر بینران به‌لام کۆجیبوون (تمرکز) یکی گرینگی خراپه‌کاران به‌رچاو نه‌که‌وت. هه‌رچه‌نده‌ فرینه‌که‌ نه‌وییش بوو به‌لام ته‌وان ته‌قه‌یان له‌ باله‌فه‌ر نه‌کرد.

۱۰ - دوا زانیاری که‌ سه‌عات ۲۱،... له‌ کاروانی ته‌رگه‌وه‌ر گه‌یشت، مه‌لا مسته‌فا سه‌عات ۲۰،۰۰ ئه‌مبێ به‌جی هیشته‌وه‌ و به‌ره‌و خانکی رۆشته‌وه‌ و ژماره‌یه‌ک له‌ پیاوانی خۆی ناردوه‌ بۆ نازلووچای. به‌م ئاوایه‌ نیازی ته‌وان تی هه‌لکشانه‌ به‌ره‌و ژووورو و ده‌ست تیکه‌ل‌کردنه‌ له‌گه‌ڵ خیتلانی باکور و رۆژئاوای ورمی.

سه‌رکرده‌ی فیرقه‌ی ۴ و هیتی کوردستان - لیوا هوماپیونی

سه‌رۆکی فیرقه‌ی ۴ و هیتی کوردستان - عه‌قید فه‌یووزی

راپورتی ئۆپه راسیۆن

۱

نهرکانی هیتزی کوردستان، روکنی ۲، ورمی، ژماره ۲۶۷۸۸ / د،

سهعات ۲۱،۰۰۰، میژوو ۲۶/۳/۷

راگه یاندنی ژماره ۱

هه لومه رجی ۲۴ سهعاتی رابردوی هیتز و فیرقه ی ۴ ی ورمی به شپوهی خواره وه
را ده گه یینین:

۱ - سهعات ۲ ی رۆژی شه شه م، هه و آل بۆ نهرکانی فیرقه له ورمی هات که سهعات ۲ ی
ئهو رۆژه ژماره یه که له بارزانییه کان هاتوونه ته جرمی و ۲۰ سهر مه ریان بردوو ه.

۲ - ده سه به جی له سه رکرده ی هیتزی عیراقه وه زانیاری هات که و بارزانییه کان له عیراقه وه
بۆ تورکیا هاتوون و له وانه یه به ره و ناخی ئیران بین.

۳ - سهعات ۱۳،... کورانی نووری به گ و هه رکۆ به گ (به گزاده) هاتن بۆ نهرکانی سوپا
و هاتنی بارزانییه کان یان بۆ (خوشکی) ی شه ش کیلومه تری باشووری ئه مبی (ئهنبی)
را گه یاند.

۴ - سهعات ۱۴،... ی هه ر ئهو رۆژه کوره که ی نووری به گ رایگه یاند که و بارزانییه کان
له خوشکی - یه وه به ره و ئه مبی خه ریکی پیشوه چونن.

۵ - له سه رجه می ئهو روودا وانه وه ده رکه وت بارزانییه کان له سنووری تورکیا له ریگه ی
به رده سوور چای - هه هاتوون بۆ ئیران و ژماره یان نیتزیکه ی ۴۰۰ که سه.

۶ - ده سه به جی سهعات ۱۴،... فرینتیکی سه رانسۆبی له سه ر به رزایییه کان سنوور و
گونده کان ناوه اتوو له پیشه وه ئه نجام درا به لام به هۆی هه بوونی هه ور و هیله وه هپچ
ئه نجامیک له سه رانسۆبه که وه گیر نه که وت.

۷ - ده سه به جی نه قیب عه دل زه رابی ته بای ره شید به گ و کورانی نووری به گ بۆ نهرکان
بانگه یشتن کران، فه رمانی ناردنی ۱۰۰ تفه ننگدار به ره و مه وانا درا. ناوبراوان
سهعات ۱۸،... که وتنه ری و هه تا سهعات ۲۲،... له رنی و سهعات ۵،۳۰ یش
گه رووی گرده پپچ - یان گرت. هه ر ئهو ده مه کاروانیک که پینک هاتبوو له دوو

۱۱- له ری بینه‌وه‌ی بارزانییه‌کان له هیتلی گه‌لیی قتوردا سستی و گوی پی نه‌دان به ئاشکرا به‌رچاو ده‌که‌وی.

۱۲- پروداوی شووت که بوو به‌مایه‌ی زبانی گه‌وره‌ی گیانه‌کی و ده‌ربازبوونی بارزانییه‌کان، هۆیه‌که‌ی ده‌گه‌رپته‌وه بو: چه‌وتییه‌کانی سه‌رکردایه‌تی، گوی پی نه‌ده‌ری و ناوردییه‌تی له رازاندنه‌وه و سستی و که‌مته‌رخه‌می و به‌شداری پی نه‌کردنی هه‌وله‌کان - له‌لایه‌ن جیبه‌جی که‌رانه‌وه که له پروپه‌ره‌کانی پیتوه‌لکاودا شو‌قه‌کراوه.

۱۳- نامی‌رگه‌لی باره‌لگری و گواستنه‌وه شیوه‌یه‌کی ریک و په‌وانی نه‌بووه. ژماره‌یه‌کی به‌رچاو له لۆزییه‌کان له‌وانه‌بوون که نوی کرابوونه‌وه، ته‌نانه‌ت له‌وه‌ش که هه‌بووه سوودی ته‌واویان بو گواستنه‌وه و جیگۆرکه‌ی یه‌که‌گه‌ل له‌کاتی پیتویستدا لی وه‌رنه‌گیراوه.

ئیمزا: فه‌ریق شابه‌ختی، لیوا خه‌سرۆوانی، عه‌مید گورزه‌ن، عه‌مید وه‌سووق

ده‌سخه‌له‌تی و گوئی پئی نه‌دان و سستی نواندن، هه‌روه‌ها ناوی ئه‌و ئه‌فسه‌رانه‌ی که له ئۆپه‌راسیۆندا به‌به‌رپرسیار دانراون له‌ رووپه‌له‌ پیتوه‌ به‌ستراوه‌کاندا شروقه‌کراون. وێپرای ئه‌مه‌ش بوچوونی گشتی و ئه‌نجام وهرگریی کۆمیسسیۆن له‌ بواری کرده‌وه‌کانی فیرقه و یه‌که‌گه‌لی پیتوه‌ندیدار له‌ دژ به‌دژی بارزانپیه‌کاندا به‌ شیتوه‌ی ژیره‌وه‌ ده‌خرتته‌ روو:

۱- لاوازی سه‌رکردایه‌تی: کرده‌وه‌گه‌لی دژ به‌ بارزانپیه‌کان به‌ شیتوه‌یه‌کی نابه‌جی به‌ پیتوه‌براون.

۲- یه‌که‌گه‌لی فیرقه‌ به‌لایه‌نی زۆره‌وه‌ له‌کات و شوینی پتویستدا سوودیان لی وهرنه‌گیراوه‌.

۳- به‌ تایبه‌تی، سوودی پتویست و به‌کار له‌ سواره‌گه‌لی فیرقه وهرنه‌گیراوه‌.

۴- به‌ دواکه‌وتنی بارزانپیه‌کان، رووبه‌رووبوون و سه‌رکوئینه‌وه‌یان به‌په‌له‌ جێبه‌جێ نه‌کراوه‌ بگره‌ به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ به‌دواکه‌وتنیان به‌ شینه‌یی بووه‌.

۵- ته‌نانه‌ت ئه‌و بیره‌ش بو لێژنه‌ سه‌ری هه‌لداوه‌ که‌ کاروانگه‌ل له‌ رووبه‌رووبوونی ته‌واو له‌گه‌ل پیاوخراپاندا خۆیان داوه‌ته‌ لا.

۶- سه‌رکرده‌ی فیرقه‌ هه‌ر له‌ سه‌ره‌تا هه‌تا بنه‌تای ئۆپه‌راسیۆن سه‌باره‌ت به‌و ئه‌فسه‌رانه‌ی له‌ به‌جی هینانی فه‌رماندا که‌مه‌ترخه‌مییان نوواندوو و گوئیان نه‌داوه‌تی، چاوی پۆشیوه‌. کاری ئاگه‌دارکردنه‌وه‌ی به‌ توندی نه‌کراوه‌ له‌ کاتیکدا که‌ بابته‌ی ئاگه‌دارنه‌کردنه‌وه‌ و سزانه‌دانی ئه‌فسه‌رانی هه‌له‌کار له‌کاتی کرده‌وه‌دا، کاریگه‌ره‌.

۷- له‌ نیوان قوناخه‌ جو‌راوجۆره‌کانی ئۆپه‌راسیۆن و پاش رووبه‌رووبوون، کاتی گرینگ به‌فیرۆ له‌ ده‌ست رۆبشتوون و هه‌لی وا به‌ بارزانپیه‌کان دراوه‌ که‌ له‌ یه‌که‌بینه‌ رووه‌و باکور برۆن.

۸- فه‌رمانه‌ جو‌راوجۆره‌کانی فیرقه‌ سه‌باره‌ت به‌ شوون هه‌لگرتنی بارزانپیه‌کان، کارێکی به‌گریمان و له‌سه‌ر رووبه‌ره‌ بووه‌ که‌ هیچ کات کاروانگه‌لی جو‌راوجۆر به‌ شیتوه‌ی کاریگه‌ر فه‌رمانی وه‌دواکه‌وتنی ئه‌وانیان به‌جی نه‌هیناوه‌.

۹- له‌و شوێنانه‌ش که‌ رووبه‌رووبوون رووی داوه‌، ده‌موده‌ست پچراوه‌ و ئیتر کارێکی به‌جی نه‌کراوه‌، پیاوخراپان به‌ ته‌واوه‌تی سوودیان له‌م بارودۆخه‌ وهرگرتوو.

۱۰- له‌ سازدانی که‌سانی تفه‌نگدار، سوودی ته‌واو نه‌هاتووته‌ دی.

قوئاخی یه‌که‌م: کرده‌وه پیشینه‌کانی فیرقه له پیناو ری لئ برینی بارزانپیه‌کان له ده‌ریازبوون به‌ره و باکور و تەفروتووناکردنیان.

قوئاخی دووهم: کرده‌وه‌کانی فیرقه له پیکه‌وه‌نانی هیتلی ری لئ بری له نیوان خوی- گه‌لیی قتوور و سنووردا.

قوئاخی سیتیهم: کرده‌وه‌کانی فیرقه له ری لئ برینی په‌له‌هاویشتنی بارزانپیه‌کان پاش ده‌ریازبوونیان له گه‌لیی قتوره‌وه به‌ره و ناوچه‌کانی باکور و، پیکه‌وه‌نانی هیتلی له گه‌مارۆ کیشانیان له ده‌ورو به‌ری ناوچه‌ی ئاقداش- یوموورداش (ئەو شوپنانه‌ی له رۆژی ۱۸دا بارزانپیه‌کان لیبی هیتوریبوون) و رووداوی شووت.

کرده‌وه و رابوونی فیرقه له هه‌رسێ قوئاخدا تووشی سه‌رنه‌که‌وتن هات و له رووداوی شووتدا یه‌که‌گه‌لی فیرقه ۳۱ که‌سیان زیان لئ که‌وت و ۳۵ که‌سیش بریندار بوون.

فه‌رمان و راسپیرییه‌کانی ئه‌رکانی سوپا بۆ سه‌رکردایه‌تی فیرقه‌ی ۴ له باره‌ی بارزانپیه‌کانه‌وه روون و راشکاو بووه:

پیکه‌وه‌نان و وه‌گه‌رخستنی کاروانگه‌لی بژارده له ژئیر سه‌رکردایه‌تی ئه‌فسه‌رانی لیته‌اتوو، ده‌سوه‌شانندی به‌په‌له له پیاوخراپان، سه‌رکوئینه‌وه و تەفروتووناکردنیان له که‌مترین کاتدا، سوود وه‌رگرتن به‌ پیتی ده‌سه‌لات له هه‌موو که‌سان و یه‌که‌گه‌لی تر (به‌تایبه‌تی سواره) له‌پیناو به‌جێ گه‌یانندی فه‌رمانگه‌لی سه‌روو، ئه‌رکانی سوپا که‌ رۆژ به‌رۆژ له چالاکی و کرده‌وه‌گه‌لی فیرقه ئاگه‌دار ده‌بوو جگه له ده‌رکردنی فه‌رمانی تایبه‌ت به‌شوین و بارودۆخی رۆژانه، هه‌روه‌ها پیداپیدا فه‌رمانگه‌لی سه‌ره‌وه‌شی دووپات ده‌کرده‌وه.

سه‌رۆکایه‌تی پشکنینی ناوچه‌ی ۲ شه‌رمانگه‌لی لیکه‌ی له‌مه‌ر سه‌رکوئینه‌وه‌ی بارزانپیه‌کان داوه‌ته سه‌رکردایه‌تی فیرقه‌ی ۴ که‌ چۆنیه‌تی ئه‌و فه‌رمانانه له‌گه‌ڵ فه‌رمانگه‌لی ئه‌رکانی سوپادا تیک ده‌که‌نه‌وه.

کرده‌وه‌کانی فیرقه و یه‌که‌گه‌لی پتوه‌ندیان له هه‌ر سێ قوئاخی پیشوودا، له‌لایه‌ن لیژنه‌وه که‌وتوونه‌ته به‌ر توژینه‌وه و کوئینه‌وه و راویژ، که‌ ئه‌نجامه‌که‌یان له شه‌ش رووپه‌لدا پیشکیش ده‌کری. کوئینه‌وه و توژینه‌وه‌ی لیژنه (کوئمیسیۆن) له‌و رۆژه دیاریکراوانه و سه‌باره‌ت به‌و یه‌که‌گه‌له پتوه‌ندیاره بووه که‌ کرده‌وه‌ی ئه‌وان له دیاریکردنی چاره‌نووسی بارزانپیه‌کاندا کارا بووه.

به شیتویه کی گشتی له هه موو ئوپه راسیوئندا: کاری سه رکردایه تیی له پیتناو جیبه جی کردن و ریکخستنی هه ولتی یه که گه لی جوراوجور و، ده رکردنی فرمانگه لی ده سبه جی و له شوتینی خو، بو هینانه کایه ی کاری ته بایی له نیوان هیزگه لی جوراوجوری ئوپه راسیوئن و به گه ریکخستنی هه ول له پیتناو کوجیکردنی هیز له به رامبه ر دوژمندا نه هاتووه ته دی و، پاش رووبه رووبون له گه لیاندا هه لی هه لاتن و خو ریکدانه وه یان به دوژمن داوه. سه رکردایه تی هیچ جور سپتیکارییه کی نه بووه. بویه ئوپه راسیوئن شیتویه کی پچر پچری گرتووه ته خو که له سی قوناخی پیشوودا چهند رۆژ له نیوان هه ریه که یاندا هه بووه و بووه ته هوی زال نه بوونی هیزی سویا.

ئیمزا: فهریق شابه ختی، لیوا خه سرۆوانی، عه مید گورزن، عه مید وه سووق

۱۴

هه لسه نگاندنی یه که جاره کیی لیژنه ی توژینه وه له باره ی

کاری نه فسه رانی سه رکرده ی کرده وه گه لی بارزانی

نوو سراوی دانیشتن

نیشان به فرمانی ژماره ۲۰۲۳ / ۱ - ۲۶ / ۳ / ۲۶

ئه رکانی سویا بو توژینه وه له کرده وه گه لی فه رقه ی ۴ له هه مبه ر بارزانیه کاندا که له میژووی ۲۶ / ۳ / ۲۰ هه تا میژووی ۲۶ / ۳ / ۲۰ دریژه ی کیشاوه و به زال نه بوون کوتای پی هاتووه، لیژنه یه که به سه رۆکایه تیی فه ریق شابه ختی - سه رۆکی پشکنینی ناوچه ی ۲ و نه ندامه تیی لیوا خه سرۆوانی - جیگری ئه رکانی سویا، عه مید گورزن - سه رۆکی به رپویه به رایه تیی به سه ربازگری «تجنید» و عه مید وه سووق - سه رۆکی روکنی سییه می ئه رکانی سویا له ماکو پیکه وه نرا و له رۆژانی ۲۴-۲۷ ی جوژه ردانی ۱۳۲۶ دا له شاری ناوبراو دهستی دایه کوئینه وه ی فایل و توژینه وه له سه رکرده ی فه رقه و ته واوی نه فسه رانی به رپرس، نه نجام به شیتویه خواره وه بوو:

کرده وه و رابوونه کانی فه رقه له دژی بارزانیه کاندا دابه شی سی قوناخی خواره وه ده کریت:

که‌تیبه‌ی رائید زرپپۆش بخریته ری و نه‌یتوانیوه له رازانه‌وه‌ی چاوه‌پروان‌کراوی به‌شه‌که‌ی عه‌قید سه‌ردادوه‌ردا له شه‌ر به‌شداری بکات.

هیچ جو‌ر پتیه‌ندی و به‌ندیوارپیه‌ک له‌نیوانی یه‌که‌گه‌لدا نه‌بووه، عه‌قید زه‌لتاش هه‌ر له به‌ره‌ته‌وه له بوونی به‌شه سوپاییه‌کان له شوینه دیارپیکراوه‌کاندا بی ئاگا بووه، جگه له‌مه‌ش هیچ جو‌ره یارمه‌تی و باربووکردنی یه‌کتر له نیوان یه‌که‌گه‌لدا نه‌بووه و کاریکی گونجاو له‌لایهن سه‌رکردایه‌تیبه‌وه له‌م ئۆپه‌راسیۆنه‌دا جیبه‌جی نه‌کراوه.

۲- عه‌قید زه‌لتاش شه‌ر و پیکدادانی به‌ ئاوایه‌کی پتیبست به‌جی نه‌هیناوه و به‌رووبه‌رووبوونی دووراودوور و راپۆرت ناردن و وازی هیناوه (وه‌ک زانرا سواره‌گه‌لی خیلانی سه‌ر به‌ عه‌قید زه‌لتاش دوا‌ی کوژرانی یه‌ک سه‌ر چه‌کدار به‌ره‌و دوا هه‌لاتوون).

۳- به‌رپرسیاره‌تیبه‌کی گران له نه‌ستۆی عه‌قید له‌شکری - دایه که هه‌رچه‌نده زانیویه‌تی عه‌قید سه‌ردادوه‌ر تووشی شه‌رپه‌وه به‌لام بچووکترین یارمه‌تیی بو‌ناوبراو نه‌بووه و له ته‌واوی رۆژی ۱۹ی مانگ و شه‌وی ۲۰دا له شوینی خۆبه‌وه خه‌ریکی ئاگره‌او‌یشتنی بی سوود بووه.

۴- عه‌قید سه‌ردادوه‌ر: به‌ شپه‌یه‌کی تیکرایی ئه‌و هۆبان‌ه‌ی بوونه‌ته‌ ماکه‌ی زیان گه‌یاندن به‌ یه‌که‌گه‌لی ئه‌م کاروانه و ده‌ربازبوونی بارزانییه‌کانیان له ناوچه‌که‌دا ئاسان کردوه، به‌شپه‌ی خواره‌وه‌یه:

۱- سه‌راسۆ نه‌کردنی ناوچه‌ی کار و، نه‌بوونی وردایه‌تی و ژیری عه‌قید سه‌ردادوه‌ر له دانانی پلاندان.

ب - بی سپیکاری «احتیاط» له به‌ره‌وپیش ناردنی سربه‌گه‌ل بی ئه‌وه‌ی بیر له بوونی دوژمن کرابه‌ته‌وه.

ج - نه‌گه‌یشتنی که‌تیبه‌ی رائید زرپپۆش به‌شوینی خۆی له پیناو پالپشتی له‌م کارانه.

د - سوود وه‌رنه‌گرتنی راست له به‌شی سواره، به‌م جو‌ره عه‌قید سه‌ردادوه‌ر به‌ به‌رپرسیار ده‌زانری.

۵- به‌شه‌و په‌وانه‌ کردنی لۆژی رائید زرپپۆش و تانکی عه‌قید غه‌فاری کاریکی بی سوود بووه که به‌بی سپیکارییه‌کی ته‌واو جیبه‌جی کراوه و بووه‌ته‌ مایه له خافله‌کی لیدان و زیانی گیانیی زۆر و زه‌وه‌نده.

٤- عه‌قید سه‌ردادوه‌ر سه‌عات ٦ی به‌یانی به‌هۆی تفه‌نگدارانی خوۆلاتییه‌وه پرووبه‌پرووی بارزانییه‌کان بووه‌ته‌وه و سه‌عات ٨،٣٠ به‌ره‌و داش فیشل بزواوه و فه‌رمانی به‌که‌تیبه‌ی سواره‌گه‌ل داوه زارگه‌لیی (یه‌لی ده‌ره) بگرن.

به‌گوێره‌ی ناخاوتنی عه‌قیدی ناوه‌اتوو نیو سه‌عات دوای نیوه‌پۆ دوو سه‌ریه‌ی پیاده به‌پالپشتیی رشینه‌ک و هاوه‌ن و له‌گه‌لدابوونی چوار تانکی شه‌ری، به‌ره‌و بانه‌کان مل ده‌نن به‌لام تانکه‌کان سه‌باره‌ت به‌چه‌وتیی زه‌وییه‌که‌ گیرده‌بن و پیاده‌ش کتوپر ده‌که‌ونه به‌ر په‌لاماری له‌نیزیکه‌وه‌ی - به‌نارنجۆک و تفه‌نگی، بارزانییه‌کان. شه‌ره‌که‌ شه‌ری ده‌سته‌ویه‌خه‌ بووه و ده‌وره‌به‌ری سه‌عات ١٥ پاش گه‌یشتنی باله‌فر و بۆمبارانی شوێنگه‌ی بارزانییه‌کان ئه‌وجا یه‌که‌گه‌لی پیاده توانیانه‌ خوێان له‌ شه‌ر ده‌ریاز بکه‌ن و به‌ره‌و پاش بکشینه‌وه.

ئاگرهاوێژی هه‌تا سه‌عات ٣٠، ٢٠ به‌رده‌وام ده‌بی و پاشان ده‌پری.

٥- کاری رائید زریپۆش: له‌ ته‌واوی ئه‌م که‌تیبه‌یه‌ که‌ هه‌تا سه‌عات ١٥ی رۆژی ١٩ی مانگ له‌ خوی بووه، له‌ سه‌عات ١٢٠ شه‌ش لۆری هه‌لگری ناندین و رشینه‌کی گه‌وره‌وگران و چل سه‌ر سه‌ریازی به‌چه‌ک ده‌گه‌نه‌ ماکو، ده‌سه‌جی به‌پیتی فه‌رمانی سه‌رکرده‌ی فیرقه‌ رائید زریپۆش ته‌بای لۆریه‌ک و چل سه‌ریاز به‌ هه‌قاله‌تیی عه‌قید روکن غه‌فاری که‌ خۆی سواری تانک ده‌بی به‌ره‌و شووت به‌ری ده‌که‌ون، له‌ قزڵداغ لۆریه‌که‌ له‌ناکاوه‌که‌وتیه‌ به‌ر په‌لاماری پیاوخرایان و عه‌قید غه‌فاری که‌ له‌ پێشه‌وه‌ له‌ناو تانکی شه‌ریدا بووه به‌ره‌وپیش داژوا و پاشان ده‌گه‌رپه‌ته‌وه شوینی پیکدادان و ١٦ سه‌ر سه‌ریاز و عه‌ریفیتک و سه‌رکرده‌ی که‌تیبه‌ بریندار ده‌بن و ٥ سه‌ر که‌سه‌یش ده‌کوژرین که‌ هه‌لده‌گیرینه‌وه.

بۆچوونی کۆمیسسیون:

١- سه‌رکرده‌ی هیتز له‌ چوار که‌تیبه‌که‌ی که‌ له‌ نیوان بازرگان و قزڵداغ هیتورییوون سوودی وه‌رنه‌گرتووه و پیکدادان ته‌نیا به‌ هۆی دوو که‌تیبه‌ی پیاده‌وه‌ پرووی داوه، له‌ کاتی‌کدا که‌ نیشانه‌ی شوینه‌واری ٢٤ سه‌عاتی رابردوو پێشانی ده‌دا بارزانییه‌کان پروویان له‌ تیبه‌رگه‌ی قزڵداغ بووه و له‌لایه‌کی تریش جاده‌ی سه‌ره‌کی بۆ گواستنه‌وه‌ی یه‌ک دوو که‌تیبه‌ له‌ چوار که‌تیبه‌ی ناوبراو له‌ توانادا بووه و به‌هه‌بوونی نامپیری باره‌لگری و گواستنه‌وه‌، چی‌گۆرکی ده‌هاته‌ دی. هه‌روه‌ها نامپیره‌کان له‌ کاتی خویدا ناماده‌ نه‌کراون بۆ ئه‌وه‌ی

هیزه‌وه به عه‌مید زه‌نگه‌نه ده‌دری هه‌ر به‌په‌له له کاروانگه‌لی جو‌راوجۆر هیزیکه‌ی هاوبه‌ش له‌پیناو به‌ستنی ریبازگه‌کانی نیتوان بازرگان و پول ده‌شت پیکه‌وه بنی و، چیش پیتویست بی له بن ده‌ستی ناوه‌توودا دابنری.

به‌یانیه‌ی رۆژی ۲۶/۳/۱۹ رازانه‌وه‌ی هیزگه‌ل به‌م ئاوایه‌ی خواره‌وه بوو:

چوار که‌تیه‌به له ساری ئۆجاخه‌وه هه‌تا خندۆر و قزڵداغ.

له‌شووت که‌تیه‌به‌یک (سریه‌یه‌کی که‌م) له‌گه‌ل ۴ زریدار و سریه‌یه‌ک سواره و سریه‌یه‌ک رشینه‌ک، سریه‌یه‌ک تۆپی ۷۵ ی به‌سه‌رکردایه‌تیی عه‌قید سه‌ردادوه‌ر.

ریگه‌ی نیتوان قزڵداغ هه‌تا شووت و مه‌رگن، ۱۸۰ سه‌ر جه‌ندرمه.

له‌سه‌کار که‌تیه‌به‌یک پیاده (سریه‌یه‌کی که‌م- سریه‌ی دوپه‌لی) و پرای سریه‌یه‌ک سواره و ۵۰ سه‌ر سواره‌ی ناوچه‌یی.

سه‌د و حه‌فتا سه‌ر تفه‌نگداری سواره‌ی ناوچه‌یی به‌سه‌رکردایه‌تیی عه‌قید زه‌لتاش له یومووری داش و ئاخداش.

که‌تیه‌به‌ی رائید زریتۆش که‌ چاره‌روان بوو له‌گه‌ل رازانه‌وه‌ی عه‌قید سه‌ردادوه‌ردا له شووت دابه‌زری (هه‌تا سه‌عات ۱۵ ی رۆژی ۱۹ ی مانگ له خوی بووه).

باززانییه‌کان له شه‌وی ۱۹ ی مانگدا له ناوچه‌ی نیتوان زینۆیکانی سه‌کار و یومووری داش و ئاخداشدا بوون.

ئۆپه‌راسیۆنی یه‌که‌گه‌لی سه‌روو له رۆژی ۱۹ ی مانگدا

۱- چوار که‌تیه‌به که له نیتوان سنووری بازرگان هه‌تا ماکو- خندوور و قزڵداغ جیگیر بووبوون به‌شداریبیان له ئۆپه‌راسۆندا کردووه.

۲- سواره‌گه‌لی عه‌قید زه‌لتاش به‌گویره‌ی راپۆرتی ئه‌فسه‌ری ناوه‌توو سه‌عات ۸ ی به‌یانیه‌ی رۆژی ۲۶/۳/۱۹ له ئاقداش پووبه‌پرووی باززانییه‌کان بوونه‌ته‌وه و راپۆرتیان به‌سه‌رکرده‌ی هیز داوه، بی له‌مه ئه‌فسه‌ری ناوه‌توو کاریکی له‌باری نه‌کردووه.

۳- عه‌قید زه‌لتاش ته‌بای هیزی خۆی له زینۆیکانی سه‌کار و سوسوز له ته‌واوی رۆژی ۱۹ و شه‌وی ۲۰ ی مانگدا به ئاگره‌اویتنی دووراودوور له‌گه‌ل باززانییه‌ ری وه‌پیشده‌ره‌کانی نیتوان به‌رزاییه‌کانی یومووری داش- ئاقداش- سه‌کاردا به‌س (اکتفا) یان کردووه.

۳- کهسانی کۆکه ره وهی زانیاری که بینه مایه ی سوود وه رگرتنی ئۆپه راسیۆن به شپوهیه کی له بار به کار نه براون و کاتیکیش یه کیتی گونده کی سه عات ۲ ی رۆژی ۱۴ ی مانگ له راویان دپته نک عه قید نه فیس ی و پیتی ده لئی بارزانییه کان سه عات ۱۸ له راویانه وه نیازی به رۆی که وتنیان هیه ، ئه فسه ری ناوه اتوو سوود له م زانیارییه وه رناگری بگره به پیتچه وانوه گومان له کابرای زانیاریده ر ده کات و راگیری ده کات.

به پیتی شرۆفه کردنی ژۆر، له ئۆپه راسیۆنی گه لیبی قتووردا: عه مید بیلگه ری، عه قید نیساری، مقده م نه فیس ی به به رپرس داده نرین. له کاتی کۆلینه وه ی فایل ی ئۆپه راسیۆنی دواییدا کۆمیسسیۆن سه رنجی که وته سه ر راپۆرتی ۱۰۵۹-۲۶/۳/۱۴ سه عات ۲۳ ی لیوا هوما یوونی که ناواخنه کی به شپوهیه ی خواره وه یه :

«بارزانییه کان هیشتا له باشووری هیل ی قتووردان، فه رمان به عه مید بیلگه ری دراوه که سانیکی سووکه له ی بزپو به ره وپیش بنیرۆی بۆ سه راسۆی». له وکاته یدا که ته واو به ر له ۲۴ سه عات (سه عات ۲۳ ی رۆژی ۱۳/۳/۲۶ بارزانییه کان له هیل ی قتوور په ریوونه وه. کۆمیسسیۆن گومانی هیه له وه ی کاتی لیوا هوما یوونی تیل یگرافی سه ره وه ی ناردوه له ده ربازبوونی بارزانییه کان بی ئاگابووبی به تایبه تیش که هه ر له م راپۆرتهدا بۆچوونی لیوا هوما یوونی نه وه بووه یه که گه لی سوپایی بۆ ماکو و خالانی باکور بنیردرین و ئه گه ر گرمان سه رکر دایه تیبی هیز به راستی ۲۴ سه عات پاش ده ربازبوونی بارزانییه کان له گه لیبی قتوور له بابه ته که بی ئاگابووبی ئه مه واتای خراپیی به رپوه بردنی کرده وه گه ل و لاوازی سه رکر دایه تیبی هیز ده گه ینی.

پاش ده ربازبوونی بارزانییه کان له هیل ی قتوور ئیتر هیچ جوړه چالاکییه کی به په له بۆ راوه دوونانی نه وان له لایه ن که تیبه گه لی نیتزیک به تیبه رگه کان نه کراوه و هیچ جوړه کاریکی گرینگ له لایه ن سه رکر دایه تیبیه وه جیبه جی نه کراوه. هه رچه نده بارزانییه کان پاش ده ربازبوون له گه لیبی قتوور، له که لیت بینران، به لام هیچ سوودیک له م زانیارییه کان وه رنه گیراوه و له رووبه رووبوونه وه له گه ل ئه واندا ده توانین بلتین خۆ دراوه ته لا.

قوناغ ۳: رووداوی شووت

پاش نه وه ی بارزانییه کان له گه لیبی قتوور ده ربازبوون، سه رکر دایه تیبی هیز برپاری دا بارزانییه کان له ناوچه کانی سه روو وه رگیر بیتی و له ناویان بیات. به م مه به سته له میژووی ۲۶/۳/۱۶ به پیتی نووسراوی (ژماره ۴۵ ی خولاوه) فه رمان له لایه ن سه رکر ده ی

قتوور به عه‌قیدی پیاده نیساری و یاریده‌ری عه‌قید فولاده‌وه‌ند ده‌سپێردری. سهرپه‌رشتیی ته‌واوی کرده‌وه‌گه‌ل ده‌خرتته ستوی عه‌مید بیلگه‌ری جیگری فیرقه‌وه. بۆ به‌جی گه‌یانندی فه‌رمانی سهره‌وه، عه‌مید بیلگه‌ری فه‌رمان ده‌دات به سهرکردایه‌تی گه‌لیی قتوور (عه‌قید نیساری) که‌وا هه‌تا ده‌مه‌و ئیواره‌ی ۲۶/۳/۱۲ که‌تیبه‌گه‌لی ئه‌رک پیدراو بۆ به‌ستنی قتوور له شوێنگه‌کانی خواره‌وه بنه‌جی بن:

مقدم نه‌فیس	که‌تیبه‌یه‌ک له ئه‌سته‌ران (رائید زرپۆش)
	که‌تیبه‌یه‌ک له زه‌ری (رائید په‌هتکار)
	که‌تیبه‌یه‌ک له قتوور (رائید نه‌وابی)
	که‌تیبه‌یه‌ک له رازی (عه‌قید فولاده‌وه‌ند)

نیوه‌شه‌وی ۱۳-۱۴ وێرای ئه‌وه‌ی هه‌ر چوار که‌تیبه له شوێنگه‌ی دیاریکراویان بنه‌جی بووبون به‌لام بارزانییه‌کان به‌بی پیکدادان له تپه‌رگه‌ی نیوان مه‌خیل و حه‌به‌شه‌وه به‌ره‌و باکوری گه‌لیی قتوور ده‌ریاز ده‌بن و به‌م ئاوايه گچکه‌ترین ئه‌نجام له هیتلی به‌ستنی قتوور به‌دی نایه‌ت و سهره‌تا پیتی چه‌له‌نگی فیرقه له‌م قوناخه‌ی ئۆپه‌راسیۆندا بی‌مايه ده‌بی. بۆچوونی کۆمیسسیۆن:

۱- چوار که‌تیبه‌ی دامه‌زراو له شوێنگه‌ی قتوور له راستیدا به‌هیچ بارتیک هیتلی به‌ستنیان پیک نه‌هینابوو، بگره هه‌ر یه‌ک له گوندی وه‌ک له مۆلگه‌یه‌ک بۆ خۆی هینوربوو، هیچ جوژه که‌سانیکی سوپایی به پاناییدا بۆ پتوه‌ندی دامه‌زاندن، یانه‌خۆ به‌ره‌و پیتش بۆ سه‌راسۆبی و هه‌له‌پنجانی زانیاری له باره‌ی شوێنی بارزانییه‌کان و ئه‌وه‌ی ناخۆ به‌ره‌و کیه‌هه‌ لا ده‌رۆن، نه‌ناردراوون. به‌لگه‌ی پتی ناوی ئه‌م شیوازه‌کاره و به‌ره‌و چاوکردنی ئه‌وه‌ی درێژی گه‌لییه‌که (نیزیکه‌ی ۷۰ کیلومه‌تره) به‌و شیوه‌یه‌ی که‌تیبه ئه‌رک پیدراوه‌کان دامه‌زراوون نه‌ده‌کرا گه‌لیی ناوبراو بی‌به له‌مه‌په‌رتیک له پیتش تپه‌رینی بارزانییه‌کاندا.

۲- له‌م ئۆپه‌راسیۆنه‌دا، سهرکردایه‌تی به‌واته‌ی راستی هیچ هه‌بوونه‌کی ده‌ره‌کیی نه‌بووه، عه‌مید بیلگه‌ری کاریکی له سهرکردایه‌تی و به‌رپه‌رینه‌یه‌تی کرده‌وه‌ی هاوبه‌شی ئه‌م هینانه‌دا به‌جی نه‌گه‌یاندوه‌وه و عه‌قید نیساری ئه‌و کاته گه‌یشتوه‌ته شوێنگه‌ی قتوورچای چهند سه‌عاتیک پیتشتر بارزانییه‌کان ئاوابووبون.

سه رنج ده درئ که وا گچکه ترین سوود له تفهنگداران وهرنه گیراوه.

له لایه کی تره وه کومیسسیون پتی وایه که نه قیب زه رابی و رائید سولج جو هه ولیان نه داوه رووبه رووی بارزانییه کان ببنه وه و ئه و رووداوه ی پیکدادانیش که دراوته پال رائید سولج جو به بوچوونی کومیسسیون جتی گومانه و دیار نییه، به لام نه گهر رووبه رووبوون له نیوان تفهنگدارانی خوولاتی و بارزانییه کان رووی دابی به و پتییه هیتری رائید سولج جو سواره و بارزانییه کانیش پیاده بوون ئه م رووبه رووبوونه چون ئاوها به هیسانی پچراوه و بارزانییه کان شیاون ملی رتی باکور بگرته بهر هه روه ها به و پتییه له م پیکدادانه دا چ زیانی به سواره گه لی رائید سولج جو نه گه ییوه.

ئیتر به م ئا وایه، کومیسسیون له باره ی کرده وه گه لی سه روو رائید سولج جو و نه قیب زه رابی به بهر پرسیار ده زانی.

قوناغ ۲: پیکه پتانی هیتلی به ستنی قتوورچای

پاش ئه وه ی چه له نگییه کانی هیتر بو ری لی برینه وه ی بزواتی بارزانییه کان به ره و لای باکور تووشاری سه رنه که وتن هات، سه رکرده ی هیتر بریاری دانانی هیتلی به ستنی گه لیبی قتوورچای ده دا و له فه رمانی ئۆپه راسیونی ژماره ۱ (سه عات ۲۴ ی رۆژی ۹) دا ئاوه ها گوتراوه:

ئه لف: به ستنی ریگه ی ده ربازبوونی بارزانییه کان به ره و باکور له گه لیبی خوی - قتوور - سنووره وه به یاریده ی چوار که تیبه .

ب: به دو اکه وتنی به په له ی بارزانییه کان له باشوور به یاریده ی کاروانی ته رگه وه ر (عه قید سه ردادوهر) که ئه رکی ئه وه ی هه یه بارزانییه کان به ره و شوینگیه ی قتوور پال بدات (ئه م کاروانه به یانییه ی رۆژی ۱۰ سه باره ت به نه بوونی وزه ی وه دو اکه وتن، بو ورمی و شاپوور بانگه پتشتن ده کریتته وه و ئه م به شه ی فه رمانی ئۆپه راسیون به و شتیه به ی چاوه پروان کرابوو، ئیتر به کرده وه جیبه جی ناکریت).

چۆنیه تیبی جیبه جی کردنی ئه م بریاره، به شتیه ی خواره وه له لایه ن سه رکرده یه تیبی هیتره وه چاوه پروان کرابوو:

- کاروانی گه لیبی قتوور پیک هاتبوو له چوار که تیبه ی پیاده، سه ریه یک هاوه ن، چوار تانکی شه ری، توپیککی ۷۵ ی، سه ریه یک سواره، ده زگه یه کی بیتهل، سه رکرده یه تیبی هیتلی

یه که گه لی سوپادا سستی نواندراوه.

۲- کاروانی عه قید سهردادوهر رۆژی ۷ و شهوی ۸ به بی نه نجام له له رنی و یستاوه و کاتی به نرخی له ده ست چواندووه. ناوبراو بیانوی ئه وه یه که له له رنی چاوه پروانی گه یشتنی ئامیری گواستنه وه بووه به لام ئه م بیانوه شایه نی په سندی نییه و خوی به پرسپاره.

به ئاویه کی گشتی له م قوناخه دا فیرقه له ناردنی زۆر به په له ی کاروانی سوپادا سستی نواندووه، ههروه هاش عه قید سهردادوهر له به جی هینانی ئه رکی پی سپاردراویدا بی ده سه لاتی کردووه.

کۆمیسینۆن به م پتیه پروای وایه ئه گه ر فیرقه هه ر به په له یه که گه لی خوی هه ر له رۆژی شه شه مدا بۆ پرووبه پرووبونی بارزانیه کان ده نارد و کاروان له له رنی نه ده وه ستا و شه ر له گه ل شه رخوازندا پرووی ده دا ئه وا هه ر له و رۆژانه ی به راییدا کتیه که به کۆتا ده هات. چۆنیه تیی کاری سواره گه لی خیلان:

۱- نه قیب زه رابی ته بای سه د سه ر له سواره ی خیلان له بن ده ستی عه قید سهردادوهر دا بووه که له له رنی فه رمان به نه قیبی ناوبراو ده دات مه وانا و بانه کانی ئه وی به زووترین کات بگری و ئه گه ر هاتوو بارزانیه کان بیری ده ربا زبوونیان له و بواره دا هه بی ئه وا هه تا کاروان ده گاته ئه وی، به رگری بکات. به لام بارزانیه کان له پیش مه وانا وه ده ربا ز ده بن و چ جوړه چالاکییه کی کاری نایه ته کرن.

۲- رائید سولج جو ته بای سه د سه ر مرۆف له سواره گه لی خیلان له شوینی په پینه وه ی بارزانیه کان له ساردیک (۱۷) له گونبه ت بووه و پاش ئاگه دار بوونی له بوونی ئه وان، له بریتی ئه وه ی راسته وخۆ هیرش بۆ بارزانیه کان بیات، شان به شانی پووباری لوساتی به ته ربیی هیلی رۆیشتنی ئه وان به ره و باکور هه لده کشی و سه عات ۹ رۆژی ۹ مانگ له نیوان به ردۆک و ئاغچه گۆل له گه لیاندا تیک ده گیرئ و به قسه ی خوی پیکدادان ده کات. سه ر له نوی پرووبه پرووبون ده پسیت.

بۆچوونی کۆمیسینۆن:

به شیوه یه کی گشتی له ته وای ماوه ی کاری ئه م دوواییه له هه مبه ر بارزانیه کاند

(۱۷) مه به ستی له (سه ردیک) ه.

راپورت و هه لسه نگانندی تیکراییی لیژنه ی توژینه وه

له قوناخه جوړاو جوړه کانی کرده وه کانی بارزانی

قوناخ ۱: له باره ی کاره کانی فیرقه ی ۴ دژی دهریازبوونی بارزانییه کان به ره و باکور.

۱- یه که مین زانیاری له باره ی هاتنی بارزانییه کان بو ناو سنووری ئیران له میژووی ۸ ی به یانییه ی رۆژی ۶ ی جوړه رانداندا گه یشتووه ته فیرقه.

۲- یه که مین کاری فیرقه ئهرک پیدانی نه قیب عه دل زه رابی بووه که ته بای سهدت سهر سرۆقی تفه نگدار بچیتته مه وانا هه روه ها ئهرک به رائید سولج جوش دراوه ته بای ژماره یه ک تفه نگداری خوولاتی بکه ویتته شه ری بارزانییه کان.

۳- فیرقه له میژووی ۲۶/۳/۲۷ کاروانیتیکی پیکه اتووی له دوو که تیبه ی پیاده، سربه یه ک هاوهن، ده زگایه کی بیتهل و چوار تانکی شه ری له ژیر سهر کردایه تیبی عه قید سهر دادوهردا به ره و لای مه وانا ناردووه. ئهرکی عه قید سهر دادوهر بزوتنه وه ی به په له به ره و مه وانا و رووبه رووبوون و تفر و توونا کردنی بارزانییه کان بووه. یه کیک له که تیبه کانی باره لگر له سه عات ۱۳ ی رۆژی ۷ و که تیبه یه کی تر له سه عات ۱۷ ی ههر ئه و رۆژه ده گه نه (له رنی) ی نیوه ریگه ی نیوان ورمی و مه وانا.

به ره چاو کردنی ئه وه ی ماوه ی نیوان ورمی و مه وانا ته نیا ۲۸ کیلومه تره عه قید سهر دادوهر شه و له له رنی به سهر ده بات و به یانییه ی رۆژی پاشتر به ره و مه وانا مل ده نیی به لام مه لا مسته فا ته بای تفه نگداری خوی به گویره ی راپورتی ۲۶/۳/۸ - ۲۶۸۳۰ فیرقه پاش ناگه داربوون له گه یشتنی کاروان به له رنی له رۆژی حه و ته مدا شوینی خوی به جی هیتشووه و به ره و باکور هه لکشاهه.

بوچوونی لیژنه «کومیسۆن»:

۱- یه که مین کاری هیز بریتی بووه له چه کدار کردنی سواره گه لی خوولاتی له دژی بارزانییه کانداندا که ئه م کاره له هه مبه ر بارزانییه کانداندا نه نجامیتی کاری نه بووه، ده بوو له جیتی ئه م کاره یان ته بای ئه و کاره، پاش زانیی هاتنی بارزانییه کان بو ناو ئاخى ئیران بی وچان یه که گه لی سوپا که له ورمی له بن دهستی فیرقه دا بوون بی چواندنی کات واته ههر له رۆژی شه شه مدا به ره و لای مه وانا رابدراپهن، به م پییه له ناردنی به په له ی

گرتبوه به‌ر ده‌سپێژ و به‌ نارنجۆک په‌لاماریان دابوو، لۆرییه‌که له‌سه‌ر چه‌قی نه‌وجاده‌یه‌دا تووشی که‌له‌شی سێ وشتری کوژراو ده‌بی، نه‌و وشترانه‌ پیشتر پیتبژیویان هه‌لگرتبوو و ته‌بای سه‌ربازتیک و عه‌ریفیک به‌ر له‌یه‌ک سه‌عات له‌و شوینه‌وه ره‌ت بووبوون و که‌وتبوونه به‌ر گولله‌باران، سێ وشتره‌که تۆپبوون و جاده‌که‌یان گرتبوو.

له‌ هه‌لومه‌رجیک ئاوه‌ادا، وه‌ک نه‌ریت پتوبست بوو تانکه‌که له‌به‌ر که‌له‌شی وشتره‌ گولله‌ پتی که‌وتوه‌کاندا بووه‌ستی و سه‌راسۆبی بکات، هه‌ر نه‌بی ده‌ربازبوونی لۆرییه‌که له‌سه‌ر پرده‌که ده‌سته‌به‌ر بکات به‌تایبه‌تیش به‌ قسه‌ی یه‌کیک له‌ سه‌ربازه‌ برینداره‌کان، له‌وکاته‌دا لیخوری تانکه‌که هه‌ر ئه‌م پیشنیازه‌ بۆ عه‌قید غه‌فاری ده‌کات به‌لام عه‌قید غه‌فاری فه‌رمان ده‌دات له‌ جاده‌ لا‌بدا و لۆرییه‌که که‌ پرستی رویشتنی له‌زه‌ویی له‌مپه‌رداردا نه‌بووه‌ ناچار ویتساوه و بۆ خۆی که‌وتوه‌ته به‌ر په‌لامار. به‌گۆره‌ی ئاخاوتنی سه‌ربازانی بریندار، نه‌قرمه‌ژنی گولله‌ و، نه‌هات و هاواریان ناگاته‌ گۆتی سه‌رنشینانی تانک، تانکه‌که بۆ خۆی ده‌روات و پاش ته‌واوبوونی پیکدادان که‌ تیایدا ۵ سه‌رباز کوژران و ۱۶ سه‌رباز و عه‌ریفیک و رائید زرپۆش بریندار بوون، ئیتر تانکه‌که ده‌گه‌رپته‌وه سه‌ریان.

له‌به‌ر ئه‌مه‌، سه‌باره‌ت به‌ نه‌بوونی وشت و وریایی پتوبست بۆ پارێزگاری له‌ لۆرییه‌که (رویشتن له‌ پێشه‌وه - رانه‌وه‌ستان له‌ کاتی تووشبوونیان به‌ کۆسپه‌) عه‌قید غه‌فاری به‌ته‌واوی به‌رپرسه‌ و ته‌تانه‌ت ئه‌وه‌ش تی ده‌خوینرپته‌وه که‌ ئه‌و کاته‌ی لۆری ده‌که‌وتیه‌ به‌ر په‌لامار، ئه‌فسه‌ری ناویراو به‌ده‌ستی مه‌به‌ست بۆ خۆ ده‌ربازکردن له‌ مه‌ترسی درێژه‌ به‌ رویشتنی خۆی ده‌دات.

له‌ کۆتاییدا، کۆمیسۆن هه‌ستی به‌و خاله‌ کرد که‌ رائید زرپۆش هه‌رچه‌نده هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه بریندار ده‌بی به‌لام به‌وپه‌ری بویری به‌ هه‌لدانی نارنجۆک و ناگرهاویتی به‌ پارابلوم ده‌ستی کردووه‌ته‌وه و ئه‌رکی سه‌ربازی خۆی به‌ چاکترین شیوه‌ به‌جی گه‌یاندووه که‌ ئه‌فسه‌ری ئاوه‌ها شایه‌نی هه‌موو جوژه‌ په‌سنیکه‌.

سه‌رۆکی کۆمیسۆن: لیوا خه‌سرۆ وانی - ئیمزا:

عه‌مید گورزه‌ن - ئیمزا:

عه‌مید وه‌سووق - ئیمزا:

هه‌والیک نییه و تانک به‌پێ کەوتە‌وه. له‌کاتی به‌پێ کەوتندا ته‌قه له ئۆتۆمۆبیل و تانک کرا. بۆیه فه‌رمانم به ئۆتۆمۆبیل دا خێرا باژوا له نا‌کاو بینیم شو‌فێره‌که وه‌رگه‌رایه سه‌رم. خۆم هاو‌یتته خوار ده‌ستم بریندار بوو، ها له‌و کاته‌دا نارنج‌وکیکیان هه‌لدایه ناو ئۆتۆمۆبیل‌ه‌که و پیکدادان ده‌ستی پێ کرد. سه‌ربازه‌کان ده‌مۆده‌س خۆیان هاو‌یتشته خوار و منیش چه‌ند نارنج‌وکیکم لێ وه‌رگرتن و هه‌لم دانه ناو کاو‌لگه‌که‌وه، پاش تفه‌نگه‌هاو‌یتزییه‌کی کورت که له نێوان هه‌ردوولاوه کرا، ده‌نگیک له کاو‌لگه‌که‌وه نه‌ها ده‌ر. چوومه ناو کاو‌لگه‌که‌که‌سی لێ نه‌بوو، تاو‌یکیش له ناو ئه‌و تاریکییه‌دا گه‌راین هه‌موویان رۆیشته‌بوون، گه‌رینه‌وه لای ئۆتۆمۆبیل‌ه‌که، نا‌له‌نالی برینداران به‌رزبووه‌وه. له‌وکاته، تانکه شه‌رپیه‌که که بۆ پێشه‌وه چووبوو گه‌رایه‌وه و پرسیا‌ری کرد چی رووی دا؟ سه‌رپه‌هاته‌که‌مان گێ‌رایه‌وه. له‌و پیکدادانه‌دا، خۆم و عه‌ریفیک و شو‌فێری ئۆتۆمۆبیل‌ه‌که و ١٤ سه‌رباز برینداربووبوون و (٥) سه‌ر که‌شیش کوژا‌ریوون.

نیمزا: لیوا خه‌سرۆ وانی، عه‌مید وه‌سووق، عه‌مید گو‌رزه‌ن

١٢

راپۆرتی ده‌سته‌ی تۆژینه‌وه له ناخاوتنی

بریندارانی رووداوی شووت

له ئه‌نجامی ئه‌و تۆژینه‌وانه‌ی له‌کاتی سه‌ر لێدانی برینداران له نه‌خۆشخانه‌ی ورمی له عه‌ریفیکی بریندار و سه‌ربازانی بریندار به‌جێمان گه‌یاندن، ئه‌م خالانه‌ی خواره‌وه بۆ کۆمیسسیۆن روون و دووپات بووه‌وه:

١- له بنه‌ره‌ته‌وه ناردنی لۆری به‌شه‌و له‌گه‌ڵ عه‌قید غه‌فاری و رائید زرێپۆشدا کاریکی بێ سوود و دوور له وشیا‌ری بووه.

٢- عه‌قید غه‌فاری به‌خۆ و به‌تانکیکه‌وه له‌گه‌ڵ لۆرییه‌ک به‌پێ کەوتبوون که لۆرییه‌که چل سه‌رباز و رائید زرێپۆشی هه‌لگرتبوو، بۆ ئه‌مه ده‌بوو تانکی عه‌قید غه‌فاری به نیازی پارێزگاری و ده‌سته‌به‌ری، له دواوه نه‌ک له پێشه‌وه‌ی لۆرییه‌که‌وه په‌رات هه‌تا ئه‌گه‌ر رووبه‌رووبوونه‌وه‌یه‌ک به‌شه‌و رووی دا بتوانی پارێزگاری و پالپه‌ستی بکات.

٣- له‌سه‌ر پردی قه‌لداغ، له ته‌نیشته کاو‌لگه‌یه‌ک که خراپه‌کاران له‌وتیوه لۆرییه‌که‌یان

بارزانپیه کان خوځان تیدا وه شیردبوو، له گه ل هیزه کانی ئیمه تیکه لاو بوون و دهنگی گرمه ژنی ناگراویتی و نارنجوک بهرزبووه وه، نهو دهمه فرمانم به سربیه نوبه م دا (سه عات ۳۰، ۲۰ ی پاشنیوه رو) خوځان به پاشدا بکیتشنه وه و بانه کانی دواوه بگرن. بارزانپیه کانیش بهر هوپیش هاتن و نامانجی یه که می که تیبه یان گرت و ناگراویتی هه تا سه عات ۳۰، ۲۰ به گرمی درتزه ی کیتشا، ناگری هاوهن و بومبارانی باله فریش زبانی هه ست پی کرای پی گه یاندن.

ناخاوتنی رائید زرتپوش

له باره ی کیشه ی قزداغ

که تیبه که ی من له سه عات ۱۸ ی روژی ۱۶ ی مانگ له نهسته ران که وته بزوت و سه عات ۶ ی به یانی روژی ۱۷ ی مانگ خوم گه یانده خوی، چاوه روانی ئوتومبیل بووم که بهر وه ماکو بکه وینه ریگه و هه ر بو ئهم مه بهسته ش هه تا روژی ۱۹ ی مانگ له خوی بووین، روژی ۱۹ ی مانگ سه عات ۱۵ هه ندی ئوتومبیل ناماده بوون و ده سه جی فرمان درا به ری که وین. عه قید شه فیکی سه روکی باره لگری گوتی به م ۶ ئوتومبیله ی له به رده ستان نه وه تان پی ده کری به ری بکه ون، نه وه ی ده مینیتته وه من به ری ده خه م. بویه ناندین و، سربیه رشینه ک و، پیترپوی و ئه رکانی که تیبه مان به هو ی نهو (۶) ئوتومبیله وه هه تا به رشه وی روژی ۱۹ گه یانده ماکو و چووم بو سه ربازه گه، ریزدار سه رکرده ی هیز بانگه یشتنی منی کرد و فرمانی دا نه م که تیبه یه بو پالپشتی له بنکه کانی جه ندرمه ی قزداغ- قزل ئولووم و شووت بکه ونه ریگه، بویه ۴۰ سه ربازی که تیبه که ناماده بوون له ئوتومبیلکم سوارکردن و عه قید غه فاربی سه رکرده ی ئه رکانی ئوپه راسیونی هیزیش به ره و لای سه رکرده یه تی سواری ئوتومبیلک بو، سه عات ۳۰، ۲۱ ی روژی ۱۹ ی مانگ له سه ربازگه وه که وتینه ری و بریار بوو نه م ۴۰ سه ربازه له بنکه ی قزداغ دابنیتین و پاشان پیکه وه له گه ل عه قید غه فاریدا ته بای تانکه کان بچین بو شووت و چاوه روانی گه یشتنی پاشماوه ی هیزه کانی که تیبه بین بو نه وه ی بیانکه یین به هیزی سپتر بو پالپشتی له عه قید سه ردادوه ر. کاتئ گه یشتینه کاولگه یه ک له نیزیکی پردی قزداغ (سه عات ۳۰، ۲۲) بینیم ۲ وشر کوژراون و له سه ر چه قی جاده فری دراون بویه تانکه شه ربیه کان ویستان و ئیمه ش هه ر ویستاین، بریک هه لوستان بینیمان هیچ

رۆژی ۲۰ به گوپره ی فه رمانی هیزی زهوی، هیزی خومان کووه کرد و به ره و لای شووت رویشتن و له م پیکدادانه دا چ زیانه کی گیانیمان نه بوو نه وه نه بی دوو کهس له سواره ی خوولاتی برینداربوون.

ئاخواتنی عه قید سه ردادوه ر

له باره ی ئوپه راسیونی خو ی له رۆژی ۱۹ ی جو زه ردان ۱۳۲۶ له شووت

سه عات یه کی رۆژی ۱۹ ی مانگ کاروانیک به سه رکر دایه تی خو م که پیک هاتبوو له ۲ سربه ی پیاده، سربه یه ک رشینه کی گه و ره، که تیبه یه کی سواره، ۴ تانکی شه ر و سربه یه ک توپی ۷۵ ی و، سربه یه ک هاوه نه اویتز له شووت گیرسانه وه. سه ت پارچه چه کیشمان پی درا بو نه وه ی سواره گه لی خوولاتی چه کدار بکه م به لام جگه له وه ۵۰ که سی تریش چه کدار کران و درانه پال کاروانی عه قید له شکر، ته نیا ۹۰ سه ریان له بن دهستی من داندرا ن، ههروه ها ۱۸۰ سه ر جه ندرمه شیان به ئیمه دا بو نه وه ی له ماکووه هه تا تازه کهن دابه ش بکرین و هه رواش کرا.

سه عات ۶ ی به یانیه ی رۆژی ۱۹ ی مانگ تفه نگداریک زانیاری هینا که بارزانییه کان هاتوونه ته داش فیش بو یه برپارم دا به خو و هه موو نه وانه ی له گه لمدان بو رووبه رووبوونه و هیان بچم و تپه رگه ی ناو گه لی بگرم، سه عات ۸،۳۰ ی رۆژی ۱۹ کاروان که وته بزوات به لام نه مزانی کاروانی عه قید له شکر تووشی شه ر بووه. پتویسته نه وه ش بلیم پیتشتر له سه عات ۶ ی به یانی زانیاری هات که وا ۹ سه ر تفه نگداری خومان له «یه لی دهره» تووشی پیکدادان هاتوون و که سیک کوژاره و هه ر به و هۆبه ش بوو که ئه رک به که تیبه ی سواره درا زارگه لیبی «یه لی دهره» بیهستی و بگری (له سه ره وه ئامازه ی پی درا). سه عات ۱۰،۳۰-۱۱ که تیبه ی سواره بی رووبه رووبوونی دوژمن ئامانجی خو یان گرت و پیاده ش به سه رگه ی هه لمه تی خو یان گه یشتن، توپ و هاوه نیش دامه زران.

سه عات نیوی پاش نیوه رو، هیرش ته بای ۴ تانک و پالپشتی هاوه ن و توپ دهستی پی کرد، ئامانجی یه که م که پکه چیا یه کی سوور بوو که پیاده به بی زیان پی گه یشتن و مرۆه لگره کان به باشی گه یشتن، له قوناخی دووه مدا، تانکه کان له نیوه ی ریگه دا به هۆی زهویی به رده لانه وه له بزوات که وتن به لام پیاده نه ویستان، درپژهیان به بزواتنه وه دا و گه یشتن به ئامانجی دووه میان، من له روانگه ی سه راسو کردنی سواره دابه زیم و چووم بو روانگه ی توپخانه، له نا کاو سه یرم کرد له سه ر به رزاییه که دا ئاوییه کی کاول هه یه و

ئاخاوتنی عه‌قیدی پیاده له‌شکری

له‌باره‌ی پووبه‌پووبونه‌وه له‌گه‌ل بارزانییه‌کاندا له رۆژی ۱۹ی جۆزه‌ردان

رۆژی ۱۶ی جۆزه‌ردان فه‌رمانم پێ درا که‌وا ته‌بابی یه‌که‌گه‌لی خۆم و ۵۰ سه‌ر له تهن‌نگداری خۆلاتی به‌ره‌و بانه‌کانی سکار بکه‌ومه‌ ری بۆیه‌ رۆژی ۱۷ی مانگ که‌وتینه‌ ری، له‌به‌رته‌وه‌ی زانیاری هاتبوو که‌وا بارزانییه‌کان گه‌شستوونه‌ته‌ نێزیک زۆرئاوا، سه‌راسۆی بانه‌کانی سکارم کرد. رۆژی ۱۹ی مانگ بارزانییه‌کان به‌به‌ر بانه‌کانی عه‌ره‌فات- سکاره‌وه‌ به‌ره‌و چه‌مه‌نلی ئاقداش- یومورداش رۆشستبوون، ده‌مه‌و به‌یانیی به‌یانییه‌ی رۆژی ۱۹ی مانگ ژماره‌به‌کی زۆریان په‌لاماری بنکه‌ی (سوسوز)یان دا‌بوو که ۱۰ سه‌ر سواره‌ی خۆلاتی ده‌یانپاراست. پاش ده‌ست پێکردنه‌وه‌ی ئاگرهاوێژی، سوارگه‌لی خۆه‌لات به‌ره‌وژێر به‌ته‌قله‌کوت هه‌لدتین و بارزانییه‌کان نه‌و شوینه‌ ده‌گرن منیش ده‌سه‌به‌جی بنکه‌کانی خۆم رێک دایه‌وه‌ و لی وردبوومه‌وه‌ که‌وا رێگه‌ی هاتنه‌ خواره‌وه‌یان لی بگرم و، به‌هۆی سواره‌گه‌لی خۆبیه‌وه‌ زانیاریم بۆ سه‌رداوه‌ر نارد که‌وا شوینی جیگی‌ربوونی بارزانییه‌کان ها له‌کوئ، دلنیا‌بووم نه‌م سواره‌گه‌له‌ له‌به‌رته‌وه‌ی به‌رپرسیاره‌تیه‌کیان نییه‌ نایانه‌وی زانیارییه‌که‌ بگه‌ین، له‌ زانیارییه‌که‌شدا نه‌وه‌م تۆمارکردبوو که‌ بانه‌کانی شووت بگرت، نه‌م زانیارییه‌م بۆ هێزیش نارد.

سه‌عات ۱۰ی به‌یانی له‌ بالی راسته‌وه‌ به‌ هۆی سواریلی خۆه‌لاتی خۆمانه‌وه‌ ده‌ست به‌ ئاگرهاوێژی کرا و ده‌رکه‌وت هه‌ندی له‌ سواران له‌ ژێر سه‌رکردایه‌تی عه‌قید زه‌لتاش - دان. کاتی نێزیک بوونه‌، بارزانییه‌کان که‌ خۆیان وه‌شاردبوو ده‌سپێژیان کرد و سواره‌گه‌لی خۆلاتیش پاشه‌کشییان کرد. پاشان به‌هۆی سواریلی خۆمانه‌ی بن ده‌ستی خۆمه‌وه‌ هه‌ولم دا سوسوز داگیرکه‌م به‌لام بۆم نه‌چوه‌ سه‌ر. فه‌رمانم دا دان به‌خۆدا بگیری هه‌تا شه‌و دادی و سوود له‌ تاریکی وه‌رگیری و کاره‌که‌ دووباره‌ بکه‌مه‌وه‌. فیرقه‌شم به‌ راپۆرت له‌وه‌ ئاگه‌دارکرده‌وه‌ و داوام کرد به‌هۆی باله‌ف‌ر بانانی پێشوو بۆمباران بکه‌ن له‌به‌رته‌وه‌ی هێزی یاریده‌رم نییه‌ و هێزه‌که‌ی خۆیشم که‌مه‌ (۲ سربه‌ی پیاده‌ هه‌ر سربه‌ی دوو و په‌ل و چوار رشینه‌کی گه‌وره‌ و که‌تیه‌یه‌کی سواره‌ و نێزیکه‌ی ۵۰ سه‌ر تهن‌نگداری عه‌جه‌م) ئیواره‌ ئاگرهاوێژی برا و کتوی سوسوزمان گرت به‌لام له‌ لای راسته‌وه‌ هه‌ر له‌ به‌رشه‌وێوه‌ ده‌سپێژ دای گرت (له‌ به‌رامبه‌ر پیاده‌گه‌لدا ورده‌ ورده‌ و له‌ به‌رامبه‌ر سواره‌گه‌لدا به‌زۆر و زه‌وه‌ندی) و ئاگرهاوێژی هه‌تا سه‌عات ۳ی پاش نیوه‌شه‌وی درێژه‌ی دای و پاشان برا - به‌یانییه‌

ناسویایی زانیمانه وه کهوا سه عات ۱۱ شهو بارزانییه کان له راویان بهرئ کهوتون. له بهرئه وهی متمانه م به زانیاریی ئه و پیاوه نه بوو بویه راگیر (توقیف) م کرد. پاشان ناردم بو لای سهر کردهی که تیبیهی خۆم ههتا دوو کهسی له گه لدا بنیترن بو راویان و له راستییی قسه کانی بتوژنه وه، له بهرئه وهی شهو بوو نه مده ویست پیش دلنیا بوون کارئ بکه م.

ئاخاوتنی عه مید زه نگه نه

له باره ی بیده سه لاتئ له بانه کانی سوکار- یوموورداش- قزلداش- شووت

له بهرئه وهی وا بیر ده کرایه وه که بارزانییه کان بو ده ربازبوونی خۆیان به ره و باکور دوو رووکار هه لده ووژتین، واته یان له رۆژئاوا یاخۆ له رۆژه لاتئ ماکو وه تی ده پهن بویه چوار که تیبیه له شاری ئوجاق ههتا قزلداش داهییوران و ره چاوی ئه وهش کرا که تیبیه یه ک له ده ره وهی ده ربه ندی ماکو وه ک سپیتر هه لوه سه ته بکات و ۲ که تیبیه ش له شووت له بن دهستی عه قید سهر دادوه ردا بمینئ (که تیبیه گه لی فه وجی نازه ریاد) به لام له بهرئه وهی فه وجی رائید زرئپۆش نه گه یشته جئ، بریار درا که تیبیه یه ک له فه وجی نازه ریاد له ناوه وهی ده ربه ندی ماکو له سه ر تیپه رگه گرینگه کان بهیئورئ (تیپه رگه ی رۆژئاوای گه لیبی خندوو ر).

سه بارهت به مه بوو نه مانتوانئ ۲ که تیبیه له بن دهستی عه قید سهر دادوه ردا دابنئین، هوی نه گه یشتنی که تیبیه ی رائید زرئپۆشیش بو ئه وه ده گه رپته وه کهوا له خوی چاوه پروانی گه یشتنی ئامیئری گواسته نه وه بوو. به هه ر ئاوا یه ک بی، عه قید سهر دادوه ر ده مه و ئیواره ی رۆژئ ۱۸ ی جوژه ردان ته بای یه که گه لی ژیر سهر کردایه تیئ خوی داهییوری و رۆژئ ۱۹ به ره و لای (یه لی ده ره) که وته رئ. بو ژبده زانیاری ئه وهش روون ده کاته وه کهوا به گویره ی زانیاریی وه رگیراو له رۆژئ ۱۷ ی مانگ سو راغی بارزانییه کان به چاکی کرا و سهر کردایه تیئ له روو گه ی ده ربازبوونی بارزانییه کان ئاگه دار کرایه وه به لام رۆژئ ۱۸ ی جوژه ردان ۳ جار قوئی بزوو تنه وه گوړا و نه ده کرا به راستی بزانیئ له کیه ه قوئ بزوو تنه وه مان ده بیئ.

ئاخاوتنی عه‌قیدی پیاده فولادوه‌ند

رۆژی نۆبەمی جۆزه‌ردان له (خوی) یه‌وه فه‌رمانم پێ گه‌یی به‌خۆ و که‌تیبه‌کانی فه‌وجه‌که‌ به‌ره‌و قتوور بکه‌ومه‌ پێ و، پێ له‌ ده‌ربازبوونی بارزانییه‌کان بگرم، بۆی له‌سه‌عات ۱۰ به‌پێ که‌وتم و له‌ سه‌عات ۲۰ گه‌یشتم به‌ قتوور، به‌لام پێشتر دوو که‌تیبه‌ی پیاده‌ و سه‌ریه‌یه‌ک رشینم که‌م له‌ زه‌ری دامه‌زراند. سه‌ریه‌یه‌کم له‌ که‌تیبه‌ی خۆم ته‌بای سه‌ریه‌یه‌ک هاوه‌ر له‌ که‌تیبه‌ی رائید نه‌وابی و سه‌ریه‌یه‌کی رشینم که‌یشم له‌ که‌تیبه‌ی خۆم له‌ قتوور به‌جێ هێلا به‌لام سه‌رنج‌م دا درێژی گه‌لی قتوور ۷۵ کیلومه‌تره‌ و گه‌لی قوولی باکور- باشووری زۆه و زه‌ه‌ندی هه‌ن ته‌نانه‌ت فیرقه‌گه‌لیش ده‌توانن له‌وێ ده‌ربازبن به‌لام له‌به‌رته‌وه‌ی ئه‌رک پێ سپاردراو بووم وه‌ک چۆن پێشتر بۆچوونی خۆم روون کرده‌وه، پارێزم گرت.

ئه‌وکاته‌ رائید نه‌وابی له‌ سنوور دیمانه‌ی له‌گه‌ڵ تورکه‌کاندا کرد و تورکه‌کان گوتیان که‌وه هێزگه‌لیکیان ئاماده‌ کردووه‌ و له‌ کاتی پێوستدا ئاماده‌ی یارمه‌تیدان، راپۆرتی هه‌موو ئه‌و بابته‌تانه‌ی سه‌ره‌وه‌م له‌و رۆژه‌دا (۱۱ی جۆزه‌ردان) به‌سه‌رکه‌رادایه‌تی فیرقه‌ راگه‌یانده‌وه. هه‌روه‌ها بز په‌یاکردنی زانیاری، هه‌ندی خه‌لکی ناوچه‌ییم نارد هه‌و ناوانه‌ ئه‌و کاته‌ و پێرای وه‌بیره‌ینه‌وه (مذکره‌) یه‌ک که‌ له‌ عه‌قید نیساری سه‌رکه‌ده‌ی کاروانه‌وه- له‌ باره‌ی رازانه‌وه‌ی هێزگه‌ل- گه‌یشتبوو، فه‌رمانی ئۆپه‌راسیۆنیش گه‌یشت. له‌به‌رته‌وه‌ی که‌تیبه‌ی فه‌وجی ئاهه‌نیش به‌سه‌رکه‌رادایه‌تی رائید په‌ره‌یزکار و سه‌ره‌رشته‌یی عه‌قید نه‌فیسێ گه‌یشتبوووه‌ جێ بۆیه‌ پێ له‌ یه‌که‌کانم له‌ بن سه‌رکه‌رادایه‌تی خۆمدا به‌پێی فه‌رمانی پێدراویان له‌ ئۆپه‌راسیۆنه‌وه، رازاندنه‌وه‌یان گۆری و دامه‌زراندن.

ئاخاوتنی مقه‌ده‌م نه‌فیسێ

سه‌رکه‌ده‌ی که‌تیبه‌ی ئاهه‌ن و سه‌ره‌رشته‌یاری که‌تیبه‌گه‌لی رائید په‌ره‌یزکار و رائید زریپۆش سه‌باره‌ت به‌ سوود وه‌رنه‌گرتنیان له‌ زانیاریه‌ک که‌ له‌ یه‌کتی له‌ دانیه‌شتووانی (راویان) هه‌و له‌ باره‌ی به‌ری که‌وتنی بارزانییه‌کان له‌ گوندی راویان - هه‌و به‌ ناوبراوی دابوو

مقه‌ده‌م نه‌فیسێ سه‌باره‌ت به‌ سوود وه‌رنه‌گرتنی له‌و زانیاریه‌ی به‌هۆی ئه‌و که‌سه‌وه‌ پێی درابوو گوتی سه‌عات ۲ی به‌یانیه‌ی رۆژی سێزده‌ی جۆزه‌ردان له‌ رێگه‌ی یه‌کتی له‌ پیاووانی

ئاخاوتنی عه‌مید پینگله‌ری

له باره‌ی نه‌توانینی ری لئی برینه‌وه له بارزانپیه‌کان

له ده‌ریازبوون له گه‌لیی قتوور

هۆی نه‌توانینی ری لئی برینه‌وه‌ی بارزانپیه‌کان له (ده‌ریازبوون) له گه‌لیی قتوور نه‌وه‌بوو که درێژی گه‌لییه‌که نێزیکه‌ی ۱۲ فرسه‌خه (۱۵) و، هه‌روه‌ها که‌می هیز (۴ که‌تیه‌)، له‌وانه‌یه و‌ا خه‌یال بکری بۆچی نه‌و تپه‌رگه‌ ناچارپیه‌کانی بارزانپیه‌کانم به‌م هیزه‌ نه‌گرتوه، نه‌مه له‌به‌رته‌وه‌ی تپه‌رگه‌کان ژماره‌یان زۆره، بۆ نه‌وه‌ی هه‌تا بۆمان بلوی نه‌و نیازه پینینه دی له‌گه‌ل جیب‌روایانی ناوچه‌ییدا راویژمان کرد و له نه‌نجامدا چوار خالی «نه‌سته‌ران-زه‌ری-قتوور-رازی» (۱۶) مان بۆ هیتوواندنی ۴ که‌تیه‌ دیاری کرد و بی له‌مه‌ شتیکی تر نه‌ده‌کرا.

ئاخاوتنی عه‌قید نيساری

له‌باره‌ی نه‌توانینی ری لئی برینه‌وه‌ی بارزانپیه‌کان

له ده‌ریازبوون له گه‌لیی قتوور

هۆیه‌که نه‌وه‌بوو یه‌که‌م هه‌رچه‌نده خۆم داوام کرد گه‌لیی قتوور به ۴ که‌تیه‌ دا‌بخه‌م به‌لام کاتی گه‌یشتمه شوینه‌که سه‌یرم کرد نه‌م کاره له‌کردن نایه‌ت، له‌به‌رته‌وه‌ی نه‌م ناوچه‌یه‌ فره‌وانتر بوو له‌وه‌ی من بیرم لئی کردبووه‌وه و، له‌گه‌ل نه‌و نه‌خشه‌یه‌ی لیم کۆلیبووه‌وه تیکی نه‌ده‌کرده‌وه، نه‌مه‌شم به‌ راپۆرت گه‌یاند هه‌رکردایه‌تی هیز، و‌یرای نه‌مه‌ش به‌ هۆی دره‌نگ گه‌یشتن به‌و شوینه‌ نه‌متوانی هیتووانی که‌تیه‌گه‌ل له نه‌سته‌ران و زه‌ری بی‌نم و سه‌راسۆبیه‌کی تر له‌باره‌ی شوین و دا‌به‌زینی دوو که‌تیه‌که‌ی تر بکه‌م و چوار سه‌عات پاش گه‌یشتم به‌قتوور بارزانپیه‌کان له‌ نیوان مه‌خین و حه‌به‌شه‌وه تی په‌ریبوون.

(۱۵) یه‌ک فرسه‌خ له شه‌ش کیلۆمه‌تر که‌متره (وه‌رگێر).

(۱۶) له‌وانه‌یه هه‌ندی له‌م ناوانه به‌راستی نه‌نوسرا، له ده‌سته‌هاویژه‌کاندا واهاتوون و کتیه‌که‌ش وای نووسیونه‌ته‌وه، هه‌ندی‌ک جاریش به‌شپه‌وه‌ی جیا‌جیا نووسراون (وه‌رگێر).

خواره‌وه ده‌سوه‌کارین:

ئه‌لیف: نه‌قیب زه‌رابی به‌ره‌و لای مه‌وانا ملی ری ده‌گری و ئه‌رکی ئه‌وه ده‌بی پروبه‌رووی بارزانییه‌کان بی و له‌گه‌لیاندا بکه‌وتته شه‌ر هه‌تا هیتی سوپا ده‌گاته جی.
بی: رائید سولج جو به‌ره‌و گونبه‌ت له‌گه‌ل کوری عه‌مه‌رخاندا بچیتته سیرۆ بو ئه‌وه‌ی ری له بارزانییه‌کان بی‌پنه‌وه.

هه‌ر ئه‌و رۆژه کاروانیکی پیکهاتوو له ۲ که‌تیه‌ی پیاده و ۴ تانک و سربه‌یه‌ک هاوه‌ن و سربه‌یه‌ک توپی ۷۵ی له بن سه‌رکردایه‌تی عه‌قید سه‌رداده‌ردا ئه‌رکی پی درا به‌ره‌و مه‌وانا پروات و ری له ده‌ریازوونی بارزانییه‌کان بگرت، له‌به‌رئه‌وه‌ی دوا‌ی گه‌یشتنی عه‌قید سه‌رداده‌ره‌ بو له‌رنی بارزانییه‌کان له (ئه‌نبی) ده‌رکه‌وتبوون و له رۆژئاوای مه‌واناوه تی په‌ریبوون، فه‌رمانم دا (رۆژی نۆیه‌می جو‌زه‌ردان) به‌دوایان که‌ون و له‌به‌رئه‌وه‌ی به‌ گوێره‌ی ئه‌و زانیارییه‌ی هاتبوون بۆم روون بوو به‌دواکه‌وتنی ئه‌مانه‌ بو سه‌رداده‌ره‌ شیاو نییه، کاروانی ناوبراوم بانگه‌یشتن کرد و ئه‌رکی ناوچه‌ی باکوری (ماکو- شووت)م پی دا. هه‌روه‌ها بریارم دا له هیتلی قه‌توره‌وه ری له تپه‌رینی بارزانییه‌کان بگرم بۆیه کاروانیکی پیکهاتوو له ۴ که‌تیه‌ی پیاده، ۴ تانک و که‌تیه‌یه‌کی سواره و که‌تیه‌یه‌کی هاوه‌ن و توپیکی ۷۵ی به‌سه‌رکردایه‌تی عه‌قیدی پیاده نیساری نارد که له ژیر سه‌رکردایه‌تی عه‌مید بیگلهریدا رازانه‌وه‌ی پیوست بگرتته خو، به‌لام له‌به‌رکو وچانی نیوان که‌تیه‌گه‌ل فره‌ بوو و پیاوانی بارزانی ده‌سوژیر بوون بۆیه گرتنی گه‌لیی قه‌تور له توان وه‌ده‌ریوو و به‌دواکه‌وتنیشیان به‌ هۆی پیاوگه‌لیک که ژیهاتوویی بارزانییه‌کانیان نه‌بوو شتییک بوو کاری کردن نه‌بوو، له‌به‌رئه‌مه‌ و له‌م سۆنگه‌یه‌وه بریارم دا له ناوچه‌ی ماکو- شووت- مه‌رگن- هوه‌ ریگه‌ی ده‌ریازوونیان لی بی‌په‌مه‌وه بۆیه فه‌رمانی پیوستم به‌ عه‌مید زه‌نگه‌نه‌ دا و به‌ گوێره‌ی فه‌رمانی ئۆپه‌راسیۆن، بریاری گرتنی هیتلی پیشه‌وه‌م دا. له‌و ناوچه‌یه‌شدا به‌هۆی به‌ره‌له‌دایی ناوچه‌که و که‌می ئه‌ژمار و نه‌بوونی ئامیتری پیوست بو گواستنه‌وه و نالیتهاتوویی پیاوه‌کان سه‌رکه‌وتن نه‌هاته‌دی و بارزانییه‌کان پاش پیکدادان له باشووری شووت و پروبه‌روبوون له‌گه‌ل گروپه‌کانی جه‌ندرمه‌دا، به‌شه‌و ده‌ریاز بووبوون.

ناخاوتنی نهفسه رانی بهرپرس له کرده وه گهلی بارزانی

ناخاوتنی لیوا هوما یوونی

سه بارهت به هوی سهرنه که وتن له ری لی پینه وهی ده ریا زبوونی بارزانییه کان بو باکور له میژووی هاتنیان بو زهویی ئیران له ۲۶/۳/۶ ههتا نهو ده مهی بارزانییه کان له گهلی قتوور تپه پین و به رهو باکور هه لکشان:

پاش نه وهی بارزانییه کان له جاری یه که مدا به هوی پاله په ستوی هیزگهلی سوپا له زهویی ئیران چونه ده ر، له لایه ن ئه رکانی سوپا وه بریار درا یه که گهلی کاروباری ئویه راسیون له ماکو وه هه تا... (۱۴) به نیازی چهک لی کردنه وهی خیلانی کورد له و ناوچانه بگیریستنه وه و هه تا ۱۵ ی جو زهردان کاری چهک لی کردنه وه به کو تا بیت. بو نه م مه به سه ش گواستنه وه و جیگۆزیه ی یه که گه ل دهستی پی کرد و خه ریکی چهک لی کردنه وه بوون. له ماوه ی نه م کاره دا فه رمان هات که وا بو پیشوازی ریز لیگرانه پیوسته یه که گه ل بچن بو نه و شارانه ی که که ژاوه ی پاتشایی پیاندا تپه پ ده بی، راپورت درایه ئه رکانی سوپا مۆله ت به رموی نه و یه کانه ی ده ستیان به چهک لی کردنه وه کردوه دریه به کاری خۆبان بدن و تکا له پیشوه ری شا بکریت سهردانی خۆی بخاته نیوه ی دووه می جو زهردان به لام په سند نه کرا بو یه به گویره ی فه رمانگه لی دراو، یه که گه ل به رهو شارانی ورمی، شاپوور، خوی و ماکو ره وانه کران.

له ماوه ی نه م گواستنه وه و جیگۆزییه دا له رۆژی ۲۶/۳/۶ به هوی نووری به گی خاوه نی (نه نبی) وه زانیاری هات که وا ژماره بی مه ر له گوندی (جرمی) که له نیزیکی سنوور هه لکه وتوه رفینراون و وهک ده ریش که وتوه نه م کاره به هوی پیوانی بارزانییه وه پرووی داوه، پاش پیوهندی له گه ل سهرکرده ی هیزی عیراکی ناشکرا بوو مه لا مسته فا له ریگه ی تورکیا وه به رهو سنوور هاتوه و پیی ناوه ته ناو زهویی ئیران. بی وچان ۲۰۰ پارچه چهک به سه ر خیلاندا بلاو کرایه وه که سه تیان به سه ره رشتیی نه قیب زه رابی و سه ته که ی تریان به سه ره رشتیی رائید سولح جو دامه زران و فه رمان درا نه مانه به شیوه ی

(۱۴) له ده سه تاویژه بنه ره تییه که دا به تاله.

۱۷ له ماکووه بهره و نه واجیق ملی ریکه گرت و روژی دواتر به سییه چیشمه گه یستم و نیزیکه ی سته و حفتا پیای سواره ی چه کدارم سازدا و ساعات ۲ پاش نیوه شه و بهره رووکاری به دوکوتنی بارزانیه کان که و تمه پری. ساعات ۸ ی به یانیه ی روژی / ۲۶ ۳/۱۷ له ئاغ داش رووبه رووبونه وه رووی دا و به په له به نامه ی ژماره ۸۲۹ - / ۳ / ۲۶ ۱۹ نه مه م خسته بهرچاوی ریزدار سهرکردایه تیی فیرقه وه. ههروه ها زانیاریم له کاروانی عه قید له شکر ی و عه قید سهردادوهر نه بوو و پاشان زانیاریم به ده ست که وت که وا کاروانی عه قید له شکر ی بانه کانی چپای سو ماری گرتووه به لام بچوو کترین یارمه تیی بو کاروانی من نه بووه و شه ویش هه تا به یانی به بی ئامانج یه کترین گولله باران کردووه. له لای تریشه وه عه قید سهردادوهر له باتی ئه وه ی بانه بهرزه کانی دهره یلی بگری که بریتی بوو له سی که پک و، ریکه زگی رویشتنی بارزانیه کان له داوینی که پکه کانه وه بوو که به سه ر جاده یاندا دهروانی، ته نیا دوو که پکیان گرتبوو و که پکه سه ره کییه که یان که له وانی تر بهرتربوو نه گرتبوو، بو به دوژمن په لاماری دان و زیانیک ی کاری پی گه یان دن و پاشان به سه رکه و توویش بو ی دهرچوون. دوا جار کاتی له سییه چیشمه وه به ری که وتم، به نامه ی ژماره ۸۲۶ - / ۳ / ۱۸ دوو پارچه رشینه کی گرانم له مو لگی سییه چیشمه (رائیدی یاسایی) داوا کرد. ناوبراو به نامه ی ژماره ۱۸۶۹ - / ۳ / ۱۸ وه لامی دایه وه که وا پیوسته له ریکه ی هیزه وه داوا بکن. بیگومان ئیوه ش پشتیوانی له وه ده فهرموون به م جو ره هاوکاری و پالش تیییه ی نه فسه ران هه یانه دوژمن له و شوینه ی که له راستیدا وه ک نه لقه یه ک له گه مارو نرابوو پیی کرا بو ی دهرچی و، له بهرئه وه ی منیش کاتم نه بوو بو م نه لوا له ریکه ی فیرقه وه داوای رشینه ک بکه م، نه م بابه تم بو ئاگه هداریی بییری پیروزی بهریتان خسته بهرچاو.

سه رکرده ی سوپای باژیری ماکو، عه قید زیانه دین زالتاش

(نه م تیبینییه له پشته وه ی لاپه ره ی راپورتی عه قید زالتاش نووسراوه ته وه):

شه و له قه ره بو لاغ مامه وه به یانی ساعات ۲ پاش نیوه شه و بهره یومووری داش و ئاقداش که وتمه ری و بهره لای شووت شو پوومه وه و پاشان بو وه رگرتنی فه رمان چووم بو ماکو، له نیوان ریکه دا چاوم به سه رکرده تیی فیرقه که وت و منی بو شووت گیرایه وه و فه رمانی دابوو چه کی خیلان کو بکه مه وه.

عه قید زالتاش

کرده ووهیه له لایه نی کیوه بووه، له بهرته وهی ئه م سه ریته هاته روومهت و پله ی سویای له بهر چاوی دراوسییان و تنانهت له بهرچاوی خیلا نی خوولا تیش هیناو ته خوار و دهسته پارچه یی یه که گه لی سویای هر به به جار ی خستو و ته روو. نه نجامه که به زووترین کات بده نه وه دهست، بو ته وهی بخریته بهرچاوی شایانه.

سه رۆکی ئه رکانی سویا، لیوا رهزم نارا

۹

وهزاره تی شهر، نوسینگه ی ئه رکانی سویا، ژماره ۲، ۴۲ / ۱

میژوو ۲۶ / ۳ / ۲۱

لیوا خه سرۆوانی، به پیتی فه رمانی هاو پیچ که بو لیکۆلینه وه له ناوچه ی ۲ ده رچووه، پیویسته ده سه به جی به ره و ته ور تیز به ری بکه ون و له و شانده یه ی به سه رۆکایه تیی فه ربیق شابه ختی پیک دیت، به شداری بکه ن.

سه رۆکی ئه رکانی سویا - لیوا رهزم نارا

۱۰

وهزاره تی شهر، به ری توه به رایه تیی سه رکر دایه تیی سویا، ژماره ۹۳۳،

سه عات ۲۰ / ۱۵، میژوو ۱۳۲۶ / ۳ / ۲۶

به ری تیز عه مید وه سووق

له گه ل ری زماندا، وه بهرچاوتانی ده خه م که وا له میژووی ۲۶ / ۳ / ۱۶ فه رمانیکم به ژماره ۴۹ - ۲۶ / ۳ / ۱۶ له ری گه ی سه رکر دایه تیی کاروانگه لی باکو ره وه به م ناوه رۆکه پی گه یشت که وا "تیوه ئه رکتان پی سپار دراوه به ره و (ئه واجیق) بکه ونه ری گه و به چه کدار کردنی پیوانی جی متمانه به نیازی وه رگرتنی زانیاری له باره ی شوینی بارزانییه کان خه ربیک بن و له پی ناو له ناو بردنی ئه واندا کار بکه ن". بو یه رۆژی ۲۶ / ۳ /

راپورتى لىئەنەى تۆزىنەووە

۸

وەزارەتى شەر، بەرپۆبەرايەتیی نووسىنگەى ئەركانى سويا،

ژمارە ۲۰۴۳ / ۱، مېژوو ۲۶/۳/۲۱

پىزدار فەرىق شابەختى، بەپىي فەرمانى شايانە پىتان رادەگەينىن، ھەرەك ناگەدارن بارزانىيەكان لە مېژوو ۱۵۳/۶ ھاتنە ناو زەوىي ئىران، ھەرچەندە لە يەكبينە بە فېرقەى ۴ دەگوترا بەدوايان بگەوئ و لەناويان ببات بەلام فېرقە لە مېژوو ۳/۱۹ رووبەرەووى ئەو خراپەكارانە بوو لە كاتىكدا ژمارەى ھىزى فېرقە بۆراوانانى ئەمانە دە جارەن ھىندەى ژمارەى پياوخراپان بوو ھەرەھا ھەموو جۆرە نامىرى ئۆتۆمبىلى و شتى تر لە بەردەستى فېرقەدا بوون بەلام بارزانىيەكان بە ناوايەكى گشتى بەپىيان بوون و شىوہى پىرۆشتى بەپەلەيان نەبوو و تەنانت مەزنىزدارى پىرۆزى شاھەنشايى پاش ناگەداربوونى لە رووداوەگەل فەرمانى پىرۆزى خۆى فەرموو كەوا پىتۆستە لە ھەلى ۴۸ سەعاتدا ئەم كارە بە كۆتا بەيتىرى. ئەمە بەھىچ ناوايەك نەھاتەدى ھەتا ئەوہى لە مېژوو ۱۹ى مانگدا لە دەرووبەرى شووت لەگەل شەرخوازەندا رووبەرەو بوونەو و لە ئەنجامى ئەو كەردەوہەيدا كە فېرقە راپورتى داوہ ۳ كەس كوژراون و ۳۵ى تىرىش برىندار بوونە و بارزانىيەكانىش توانيويانە سەرەراى ئەو پىشھاتەش ھەر بەرەو باكور ھەلگىشن. لە بەرئەوہى ئەم بابەتە لە ھەموو بارىكەوہ شايەنى بايەخە بۆبە بەپىي فەرمانى شايانە بىيارە شاندىيەك لە ژىر سەرکردايەتیی بەرپىزان و ئەندامەتیی: لىوا خەسرەوانى، عەمىد گورزەن، عەمىد وەسووق لە شوئىنەكەدا پىكەوہ بنرى و بە وردى لە سەرھەتاپىي رووداوەگەل بكوئىتەوہ:

(۱) بۆچى فېرقە دەمۇدەس دەسوہكار نەبووہ؟

(۲) بۆچى كاروانگەل وپراى ئەو نامىترانەى لە بەردەستىياندا بووہ لە دەسوكەرىدا

سەرکەوتوو نەبوونە؟

(۳) كەمتەرخەمى لەم كەردەوہەيدا بەھۆى كىيە؟

(۴) سۆنگەى كەردەوہى دواجارە چى بووہ و كەمتەرخەمى سەبارەت بە كىيە؟ بە

ئاوايەكى گشتى پىتۆستە لىي بكوئىتەوہ و بە راستى ديار بكرى كەمتەرخەمى لەم

خۆپانه‌وه بۆ چه‌واشه‌کردنی بیری هیتز و بۆچوونی خه‌لک بلاوه‌ی پێ ده‌کری و به‌ هیچ بارت هیتزیکێ له‌م ئاوايه له‌ گۆرپیدا نییه.

دووهم: بارزانپیه‌کان به‌هۆی بۆمبارانی رۆژی ۲۰ و ۲۱ی مانگ له‌ هاسوونی مه‌زن ۱۸ کوزارویان داوه‌ که‌ ههر له‌وێ له‌ ژێر ناخیان وه‌شاردوون و ژماره‌یه‌کی زۆریشیان لێ بریندار بوونه. مه‌لامسته‌فا زۆر تیکۆشاهه له‌ پیناو بۆخۆ به‌کیش کردنی جه‌لالپیه‌کان و، دیمانه‌ی له‌گه‌ڵ بریکیشیاندا کردوه به‌لام هه‌موویان وه‌لامی هیوابریان پێ داوه‌ته‌وه و له‌م رووه‌وه هیوای نییه و، ته‌بای هه‌موو هیتزگه‌لی خۆی چوه‌ته‌ ئاق گولی نیتزیکێ ئاراس و خیتلی جه‌لالیش سه‌رله‌به‌ر چوونه‌ته‌ زۆزان و، نوای کاروانی ته‌وان گه‌یبوه‌ته‌ کشمیش ته‌په و چه‌کی خۆپان هیتناوه که‌ به‌دهسته‌وه‌ی بده‌ن، عه‌مه‌رئاغا خۆپیشی له‌ پاشکۆوه‌ خه‌ریکی بزواندنی پاشماوه‌که‌یانه و ئەمرۆ ده‌گاته‌ کشمیش ته‌په. سه‌راسۆکه‌ری ئاسمانیش، ئەمرۆ سه‌عات ۶ سه‌رله‌به‌ری خیتلی له‌ باری کۆچه‌ریدا بینیه که‌ به‌ره‌و باشوور هاتوون. فرینتیکێ ئاسمانی ئەمرۆ سه‌عات ۶ی به‌یانی به‌سه‌ر ئاق گۆله‌وه‌ کراوه، سه‌ره‌تا سه‌راسۆکه‌ر پیتی وابوه‌ گونده‌که‌ چۆل و قالا‌یه به‌لام پاشان چهند که‌سیتیکێ سواره‌ی گومان لیکراوی له‌و ناوانه‌ که‌وتوه‌ته‌ به‌رچاو و بۆمبارانی کردوون، پیاوخراپان له‌ هوندوری ماله‌کان ده‌رکه‌وتوون و که‌وتوونه‌ته‌ به‌ر شالاوی رشینه‌ک.

ئه‌وه‌ی روون و ئاشکرایه به‌ته‌واوی، هیتزگه‌لی خراپه‌کاران له‌ ئاق گۆلن. فه‌رمان دراوه فرینی پیتدا پیتدا به‌ بۆمبای گه‌وره‌وه به‌سه‌ر ئاق گۆله‌وه‌ بکری.

ئه‌وه‌ی له‌ کۆی زانیارییه‌کانی پێشه‌وه ده‌رده‌که‌وتی ئه‌وه‌یه که‌ بارودۆخی خراپه‌کان هیتجگار ناله‌باره، هه‌موو ریتبازگه‌یه‌کی ئالیکاری کردنیان لێ گیراوه و که‌س ئاماده‌ی یارمه‌تیدانیان نییه. شیخ هه‌سه‌ن و شیخ ره‌سوول و عه‌لی مستۆش ته‌بای نیتزیکه‌ی چل مال له‌ سنووری تورکیا ئاوابوونه و ئەم قسه‌یه‌ش له‌ لایه‌ن به‌رپرسیارانێ ره‌سمیی تورکیاوه‌ پشتیوانی کراوه.

سه‌رۆکی ئه‌رکانی هیتز، عه‌قید روکن فه‌بوزی
سه‌رکرده‌ی فیرقه‌ی ۴، ئامیر لیوا هوما‌یوونی

ماده ۱۰: پتوهندی

هر یه‌کتی له کاروانگه‌ل و پیرای که‌لویه‌لی سوپایی، دوو ده‌زگای بیته‌لی له‌به‌رده‌ستدا ده‌بیت و، پتوه‌ندیی هیز به‌هوی بیته‌ل و ته‌تیری سواره‌وه ده‌بیت.

مه‌لبنده‌کانی سه‌رکردایه‌تی

مه‌لبنده‌ندی سه‌رکردایه‌تی هیز له ماکو

سه‌رکرده‌ی کاروانی رۆژه‌ه‌لات هه‌تا به‌یانیه‌ی رۆژی ۲۶/۳/۲۵ له ئوزون دیزه‌دا ده‌بیت و له پاشان له شوینی گۆرانی خۆی ئاگه‌دار ده‌کریته‌وه. سه‌رکرده‌ی کاروانی رۆژئاوا هه‌تا به‌یانیه‌ی رۆژ ۲۶/۳/۲۵ له قه‌ره‌ته‌په و پاشانیش له هاسوونی گه‌وره‌دا ده‌بیت.

سه‌رۆکی ئه‌رکانی هیز، عه‌قید روکن غه‌فاری

سه‌رکرده‌ی هیز، لبوا هوما‌یوونی

۷

ئه‌رکانی هیزی کوردستان، روکن ۲، بنکه‌ی سه‌رکردایه‌تی ماکو،

ژماره ۴۰۹، سه‌عات ۹ به‌یانیه‌ی ۲۶/۳/۲۴

راگه‌یانده‌نی ژماره ۶

یه‌که‌م: له دوو رۆژی له‌مه‌وبه‌ره‌وه زانیاریگه‌لی له چاوگه‌ی جو‌راو‌جو‌ره‌وه به ئه‌رکانی هیز ده‌گات که هیزتیک‌ی دووسه‌ت که‌سی له بارزانییه‌کان سه‌رله‌نوو له‌به‌ری باشووره‌وه به‌ره‌و باکور ملی رینگه‌یان گرتوه و له نیتزیک‌ی ئه‌له‌ند و قه‌ره‌ده‌ره‌دا بوونه و ته‌نانه‌ت ناوی زیترو به‌هادوور - یش (۱۳) له سه‌ره‌تای ئه‌وانه‌وه گوترا‌بوو، له سای ئه‌و لیکۆلینه‌وه‌کارییه‌نی کراون و مۆلگه‌ی سییه‌چیشمه‌ش راپۆرتی داوه که‌وا ئه‌م باس و خواسه به هیچ کتوه‌جی راست نییه. زیترو به‌هادووری ها له به‌غدا له گرتیگه‌هدا و هیزی بارزانییه‌کانیش هه‌ر ئه‌و هیزه‌یه که له رۆژی ۱۹ی مانگدا به‌ره‌و باکور رۆیشتون و ئه‌م دمگۆیه‌ش له لایه‌نی ئه‌وان

(۱۳) زیترو به‌هادووری له‌ورۆژانه ته‌بای ئیمه له گرتووخانه‌ی ئه‌بوغرتیبی بیست کیلۆمه‌تری دوور له به‌غدا بوو و پاشانیش هه‌ر ته‌بای ئیمه گوزارایه‌وه گرتووخانه‌ی سامه‌را. پاش دووسال گیراوی، به هه‌ولتی فه‌تاح ئاغای هه‌رکی - نوینه‌ری ئه‌نجومه‌نی عیراق و به‌ده‌سته‌به‌ری ئه‌و به‌ریبوو. نووسه‌ر.

بکه وپته شوپنیان و به لیدانی یه کجاره له ناویان بیات و بیان پووکیپته وه.

کاروانی رۆژهه لات ئه رکی ئه وهی هه یه له ته وه ره ی قه ره ته په - هاسه نی مه زنه وه به ره وپیش مل بنی و پاش گرتنی هاسه نی مه زن و ژماره ۶۸۲۵ بانی ناوبراو به باشی کۆنترۆل بکات و چاوه پروانی فه رمانی داهاتوو بیت.

هیزی دهسته به رکه ری ماکو پپووسته به پله یه ک ناوچه ی باله فرگه و له پله دوودا رپبازگه کانی رۆژهه لات و رۆژئاوای دهر به ندی ماکو و بانه کانی باکوری شار دهسته به ر بکات و هه رچی په لها ویتشتنیکی خراپه کاران بو ئه و ناوچه یه هه یه نه یه یلی.

مۆلگه ی سییه چیشمه ش له ناوچه ی سییه چیشمه دا ئه رکی دهسته به رکردنی هه یه و ، ده بی پاشه به ره له په لاماری گرووی جیاواز و بچووک بپاریزی.

ماده ۶: ئه رکی پۆلی هه وایی

۱- فرین به پیتی داوخوازی سه رکرده کانی کاروان جیبه چی ده کری، ئه م داوخوازانه ش پپووسته له رپگه ی بیته له وه به راپۆرت بدری به ئه رکانی هیزی.

۲- سه راسۆکردنی بارودۆخی دوژمن، به تایبه تیش چاوه دتیری کردنی په پینه وه له رپبازگه کانی دهر بازیوون له سنووری ئاراس.

ماده ۷:

دهسته به رکردنی هیلی به یه که وه به ستنی ماکو- خوی، ماکو - پولده شت له ئه ستۆی که تیبه ی جه نده رمه ی ماکو و هیزی جه نده رمه ی پشتیوانی که له ورمیوه ره وانه کراوه - دا، ده بیت.

ماده ۸: سپیتر

سپیری خوجیه تیبی هه ر کاروانیک بریتی ده بی له که تیبه یه کی پیاده که له لایه ن سه رکرده کانی کاروانه وه دیاری ده کریت. که تیبه یه کیش له مۆلگه ی ماکو وه ک سپیری گشتیی هیز له به رده ستدا ده بیت.

ماده ۹: جیبه جیکاری

بزووتنه وه ی کاروانگه ل له سه رگه (مبدا) ی ماکو وه له سه عات ۶ ی رۆژی ۲۶/۳/۲۶ ده بیت و دهسته به رکردنی دوور و نیزی که له ئه ستۆی سه رکرده کان خویاندا ده بیت.

هه‌ولتی مه‌لامسته‌فا بۆ به‌کیش کردنی خیتلانی جه‌لالی بۆ خۆی، هه‌تا ئیسته‌ نه‌گه‌بیه‌وه به‌ شوینیک. هه‌ندی له‌ سه‌رۆک خیتلانی جه‌لالی دویتنی هاتن بۆ ماکو و ملکه‌چی خویان پیشان دا، تکای ئه‌وه‌یان کرد له‌گه‌ڵ سوپادا هاوکاری بکه‌ن، فه‌رمانیان پێ درا ده‌سه‌بجی په‌ز و مالی خویان له‌ ناوچه‌ کتیوه‌لانییه‌کان ده‌ربکه‌ن و خوشیان بۆ خزمه‌تکاری بیتنه‌وه‌ ماکو.

ماده ۲: ئه‌رکی فیرقه

فیرقه ئه‌رکی پێ دراوه‌ که‌وا به‌ داپرنی خراپه‌کاران له‌ سنوره‌کانی ئاراس و پێشپه‌ری له‌ یه‌کبوونیان له‌گه‌ڵ جه‌لالیه‌کاندا، له‌ ناوچه‌یه‌کی کتیوه‌لان له‌ گه‌مارۆیان بکیشی و به‌ لیدانی کاریگه‌ر ته‌فر و تونایان بکات.

ماده ۳: نه‌خشه‌ی کار

پرنی هه‌ر جوړه‌ پێوه‌ندی و یه‌کگرته‌وه‌یه‌کی خراپه‌کاران له‌گه‌ڵ سنوره‌کانی ئاراسدا بۆ ئه‌وه‌ی نه‌هیتلن له‌ سنور ئاوا بن. پالتانی ئه‌وان به‌ره‌و رۆژئاوا و پاش ئه‌وه‌ی موڵ ده‌بن، سه‌رکوئینه‌وه‌ و له‌ نیویردنیان له‌ رینگه‌ی گرتنی ناوچه‌ی ماکو و سییه‌چیشمه‌ و زۆرئاوا له‌ ته‌وه‌ری هه‌له‌ج- دۆشان ته‌په‌سی، شو‌ربلاغ- ئاق گول.

ماده ۴: رازاندنه‌وه

دوو کاروان هه‌ر یه‌که‌ له‌ ۴ که‌تیه‌ی پیاده‌ و هیزی پشته‌وانی پیک دی و به‌پیتی فه‌رمانی پێشوی ژماره‌ ۲ داده‌م‌زرتن، یه‌که‌میان له‌ ته‌وه‌ری هه‌له‌ج- دووشان ته‌په‌سی- شو‌ربلاغ - ئاق گول له‌ ژێر سه‌رکردایه‌تی عه‌مید بینگله‌ری و دووه‌میان له‌ ته‌وه‌ری قه‌ره‌ته‌په‌- هاسه‌نی مه‌زن له‌ ژێر سه‌رکردایه‌تی عه‌مید زه‌نگه‌نه‌دا ده‌سه‌کار ده‌بن.

هیزی ده‌سته‌به‌ری ماکو له‌ ۳ که‌تیه‌ی پیاده‌ و دوو زری‌داری شه‌رکه‌ر له‌ ژێر سه‌رکردایه‌تی عه‌قید مزه‌فه‌ریدا دی و ده‌کتیه‌ی به‌هادور له‌ ژێر سه‌رکردایه‌تی رائید یاسایی، ته‌بای دوو زری‌دار له‌ سییه‌چیشمه‌ و زۆرئاوا ده‌بن.

ماده ۵: ئه‌رکی کاروانگه‌ل

کاروانی رۆژه‌ه‌لات ئه‌رکی ئه‌وه‌ی هه‌یه‌ به‌ پێشه‌وه‌چوونی گورج گۆلانه‌ی خۆی له‌ ته‌وه‌ری هه‌له‌ج- دۆشان ته‌په‌سی- شو‌ربلاغ- ئاق گول، هه‌رچی پێوه‌ندی و په‌له‌اویشتنیکی خراپه‌کاران به‌ سنووری ئاراسه‌وه‌ هه‌یه‌ بپه‌رته‌وه‌ و به‌ره‌و رووکاری رۆژئاوا پال بنی،

پیاده و توپیککی ۷۵ی و که تیبه یهک سواره و سنی زریرداری شه رکهر له گهل عه قیبه سهردادوهر له شووت.

بهم بریاره وه، چاره دوزی سهر کردایه تی له سایه ی ئه و پیکه خسته نه دا ئه وه بوو ئه گهر پیش ده ریا زبوون له هیلتی ناوبراوی سهره وه، پیکدادان رووی دا، ئه و ته فروتو نایان بکه ن ئه گهر نا له ناوچه ی کوره لهر له گه مارویان بکیشن.

سه باره ت به دووری ناوچه ی ئه پهراسیون له ورمیوه، ئه رکانی ئه پهراسیون که له میژووی ۱۶ی مانگه وه له ماکو پیک هاتوه، فه رمان و بریاره کانی خو ی راسته وخو به یه که گه لی هیتز ده گه ینی و چو نیه نیی ئه پهراسیونیش راسته وه خو به راپورت ده داته وه به ئه رکانی سوپا.

سهرۆکی ئه رکانی فیرقه ی ۴ی نازه ربا یجان، عه قید روکن فه یووزی

۶

ئه رکانی ئه پهراسیونی ماکو، روکنی ۳، بنکه ی ئه پهراسیونی ماکو، ژماره ی تو ماری ۳۰۳ی گه رۆک، سه عات... ۲۳/۳/۲۷
فه رمانی گشتیی ئه پهراسیونی ژماره ۲ (نه خسه ۲۵۳۰۰۰)

ماده ۱: بارودۆخی گشتی

خرابه کارانی بارزانی پاش پیکدادانی رۆژی ۱۹ و شهوی ۲۰/۳/۲۶ دوا ی پیکه وتنی زبانی گیانه کی، توانییان له ناوچه ی نیوان قزداغ و شووته وه به ره و باکور ده ربا ز ببن. پاش تی په رینیان، له لایه ن خه لکی قه ره ته په وه به ره نگاریه ک هاته کایه و خرابه کاران خو بان له چوونه ناو گوندی ناوبرا و دایه لا و رویشتن بو هاسنی مه زن. له رۆژانی ۲۰-۲۱-۲۲ دا فرینی باله فر له سه ر گوندی هاسن جیبه جی کرا و خرابه کاران که وتنه به ر هیتشی بۆمبای گران و سووک و رشینه ک و ته نگه تا و کران. دوا سه راسۆ که سه عات ۱۷ی دوینی هاتوه ته کایه ده لی خرابه کاران هاسنی مه زنیان چۆل کردوه و به ریان کردوه ته بانوه کانی باکوری رۆژئاوای ناوچه ی تاتان. ئه م دیتنه هه واییه ئه مرۆ سه عات ۶،۳۰ به راپورتی زه وینی پشتیوانی کرا.

گرت و ههر نهو رۆژهش به پلهی ئهركانی ئۆپه راسیۆن له ماكو دامه زرا.

رۆژی ۱۶ی مانگ کاروانی قهره زبانه دین به رهو چیای سگار و، که تیبه یه کی سواره و سرپه یه کی رشینه ک (رشاش) له فهوجی سواره ی کوردستان به رهو چیای فه رهادخانی که وتنه ریگه و، فه رمان به کاروانی سییه چیشمه درا که وا هیزی پیشکوی خوی بو رووبه رووبوون به رهو پیش بنیڕی. یه که گه لی هیللی قتوور و که تیبه ی رائید زیرپوش به لۆری به رهو ماكو رۆیشتن و که تیبه ی ۲۷ی به هادور و که تیبه ی ۳ی ئاهه ن له ژیر سه رکردایه تیبی عه قید فولاده ونددا که رتی به دو اکه وتنیان پی سپاردرا. که تیبه گه لی ئه سفه هان، که تیبه ی ۲ی کرماشان، که تیبه ی ۲ی فهوجی ۲۷ بو شاری باشکه ند و کشمیش ته په، مووسا ئاقبلاغ، خندۆر و قزله داغ ناردران و شوپنگه لی پیشوویان گرت و هیزی پیشه وه ی خو بان بو رووبه رووبوون به رهو پیش هه نار.

ههر نهوی رۆژی، عه مید زهنگه نه دیمانه ی سه رکرده ی لیوای بایه زیدی له بازرگان کرد و بابه تی بارزانییه کانی له رووی زانیارییه وه بو شروقه کردن. بارزانییه کان که به رۆژه وه خو بان له زینوئیکان حه شار ده دا و به شه و به سه ر گازی چیایه کانه وه ریگه یان ده بری، به رهو به سووری مه زن و بچووک و سیریاگوو له وه تیشه وه به رهو یه که ماله ی سی کیلو مه تری بناری باشووری شیخ مه ملو له ده قه ری سییه چیشمه هاتوونه ته پیش.

عه قید زالتاش ته بای ۱۵۰ پارچه چه ک و بری گولله و چه ند (عه ریف) یک بو چه کدار کردنی خیللی میلان وه ری که وتوون.

رۆژی ۱۷ی مانگ بارزانییه کان به شه و هاتنه شوپنیک له نیزیکی قهره دهره و، له به ره وه ی شیمانه ی نه وه له گوژیدا بو که به رهو رووکاری کوره له ر برۆن و ده بوو به ناچاری له هیللی بازرگان- ماكو - خندۆر- قزله داغ بپه رنه وه، کاروانگه ل به م ئاوایه ی خواره وه له هیللی ناوبراو جیگیر بوون: به پیی نه و بریاره ی ههر له گوژه پان وه رگیرا، عه قید نیساری ته بای دوو که تیبه ی پیاده، که تیبه یه کی توپی ۷۵ی، که تیبه یه ک سواره، سرپه یه ک رشینه ک له کلیتی ژۆری له حاله تی شوپن که وتندا بن، عه قید له شکر ی ته بای که تیبه یه ک و که تیبه یه کی سواره و دوو زریدار له زینوئیکانی سگاردا، که تیبه یه ک پیاده و سرپه یه ک توپی ۷۵ی، دوو زریدار له سییه چیشمه، که تیبه یه کی پیاده، دوو زریدار ی شه رکه ر و سرپه یه ک توپی ۷۵ی له هیللی ساری ئوجاق و کشمیش ته په، که تیبه یه ک له بانه کانی سنگه ر، که تیبه یه ک و سرپه یه ک توپی ۷۵ی چیایی له خندۆر، دوو که تیبه ی

قهه زبانه دین که تیبیه ی ۲ی فهوجی ۱۲، فهوجی سواره ی کوردستان (که تیبیه یه کی سواره ی که مه) وه ک سپیری جیگور که له مۆل بووندا یه. تهواوی کاروانگه لی ۳ و ۴ له ژیر سهر کرده تیبی عه مید زهنگه نه ی سهر کرده ی لیوا ی ورمیدا ده بن و، رائید روکن به هاروه ند تهبا ی که سانی پتوبست بو له نه ستو گرتنی ئه رکانی کاروانگه ل دامه زراون.

که تیبیه ی رائید زریپوش سه عات ۱۲ی رۆژی ۲۶/۳/۱۰ به کامیۆن چوو بو خوی و، ۴ زریرداری شه ر که ره بو قتوور رهوان کران. تهواوی یه که و سهر کرده گه لی کاروان فه رمانیان دراوه تی کهوا پلانی باسکراو له سه عات ۱۲ی رۆژی ۲۶/۳/۱۱ د جیبه جی بکن (۱۲). عه مید بیگله ری و عه قید نیساری رۆژی ۲۶/۳/۱۰ به ره و ئه رکی پی سپار دراوی خو بان وه ری که وتن و عه قید زهنگه نه به یانییه ی ۱۱ی مانگ ورمیی به جی هیشت.

فه رمانگه لی تهواو که ری تر له باره ی جیگیر بوون له هیللی قتوور بریتی بوو له وه ی کهوا که تیبیه ی رائید زریپوش خرایه پال سی که تیبیه که ی پیشوو. بارزانییه کان له سه عات ۳ی رۆژی ۲۶/۳/۱۲ هه تا سه عات ۱۴ی هه ر ئه و رۆژه له هه بلوران هه لویتستان و پاشان له قۆلی ئاشنگ و بریشخۆرانه وه که وتنه ریگه. له گه ل گزنگی رۆژی ۱۳ گه یشتنه راویان و له و پینه ده ر چهنه که سیکی سه ر به پیوا نی خیلان که له لایه نی کاروانگه له وه بو په یاکردنی زانیاری نارد رابوون، گرتیانن و بریک و لاخی به رزه و پیتخۆریان له نیو ئاوا یییه کانی پیشوو کۆوه کردوو و له نیوان حه به شی ژیری و مه خین-ه وه رۆیشتون و به ره و که لیتی ژۆری سه ریان هه لگرتوو. رۆژی ۲۶/۳/۱۵ بارزانییه کان گه یشتون به سه گ مه ن ئاوا و له و رۆژه دا له به ره ئه وه ی هیزگه لی بلاوه بووی سه ر هیللی قتوور هه رکاتی بو شوون هه لگرتنی بارزانییه کان ده که وته ری، به دهستی به تال ده گه رایه وه بو به که تیبیه ی ۲ و ۳ نازه رپاد و که تیبیه ی که مکردنه وه ی خزمه تی فهوجی ۹ که رۆژی ۹ی مانگ بو خوی نارد رابوو، به لۆری بو شووت بارکران بو ئه وه ی له وی ری له بارزانییه کان بگرن و رووبه روویان بووه ستن.

رۆژی ۱۵ی جۆزه ردان، زه عیم سهر کرده تیبی هیز و فیرقه ۴ له ورمیوه که وتنه بزوات و هه ر ئه و رۆژه به ماکو گه یشتن و عه قید روکن غه فاری له شنۆه بانگه یشتن کرا، ناوبراو سه عات ۱۸ی رۆژی ۲۶/۳/۱۶ گه یشته ورمی و بی وچان به ره و ماکو ملی ریگه ی

(۱۲) له په راویزدا نووسراوه «به داخه وه مه لا مسته فا چاوه پروان نه بوو».

سولج جو که له بانه کانی باکوری ئاچه گول بنه جی بووون، رووی دا. سه راسوکردنی ههوايي سهعات ۹،۳۰ ههتا ۱۲ ی رۆزی ۱۰ ی مانگ باسی له چالاکیی سواره گهلی خیلان له بانه کانی باکور و باکوری رۆژناوای گونبهت ده کرد به لام شوینه واریکی بارزانییه کانی چاو پین نه که وتوووه.

سه رکردایه تیی هیز له سهعات ۱۸ ی رۆزی ۹ ی مانگ پاش لیکۆلینه وه له بارودوخ، به پاریکی به شیوهی خواره وهی دا و بو نه وهی پاش خسته نه به رده می پیروزی پاشایه تی ده ست به جیبه جی کردنی بکری. ئیسته پلانی بیر لی کراره و په سندکراوی فیرقه که له سهعات ۲۴ ی رۆزی ۲۶/۳/۹ به ته وای یه که گهلی هیز راگه به نراوه و جیبه جی کراره:

۱- گرتنی ریگهی بارزانییه کان له دۆلی خوی- قسوور- سنوور به هۆی کاروانیکی پیکهاتوو له چوار که تیه ی پیاده: که تیه گهلی ۳ فهوجی ۱۰، که تیه ی ۲ به هادر، که تیه ی ۲ فهوجی ۳۲، که تیه ی ۳ ئاهن، توپیکی ۷۵ ی چیاپی، چوار زیرتداری شه رکهر، بیته لیک.

۲- به دواکه وتنی بارزانییه کان به هۆی کاروانی ته رگه وه پی پیکهاتوو له که تیه گهلی نه سفه هان و ۲ ی نازه ریاد، دهسته یک توپخانه ی ۷۵ ی چیاپی، دوو زیرتداری شه رکهر، ده زگایه کی بیته له ژیر فه رمانی عه قید سه ردادوه ر. ئه م دوو کاروانه له ژیر فه رمانی عه مید بیلگه ری جیگری فیرقه داده نرین، عه قید قزل نایاغ و کهسانی پیوست بو له نه ستو گرتنی نه رکانی کاروانگه لی ناوبراو دیار و ده سنیشان کران.

فهوجی سواره ی فهوزیه (یهک که تیه ی سواره ی که مه)، به هۆی که تیه یه کی توپی چیاپی به هیز ده کری و له شاپوور بنه جی ده بی و ده زگایه کی بیته لی پین ده درئ. هیزی سپیری جیگۆر که ره له شاپوور پیکه وه ده نرئ و نه و نه رکه شی پین ده درئ که جگه له سه راسوکردنی گشتی ناوچه ی شاپوور و شکاک، ههروه ها له کاتی پیوستدا بو ئۆپه راسیۆن کۆک و ته یار ده بی.

۳- کاروانی ماکو پیک هاتروه له که تیه گهلی ۱ فهوجی ۱۲ کرماشان، که تیه ی ۲ فهوجی ۲۷، دهسته ی هاوه نی نه سفه هان، توپی ۷۵ ی کرماشان، ده زگایه کی بیته له بن سه رکردایه تیی عه قید مزه فه ریدا نه رکی پین ده درئ بو نه وه ی ریبازگه کانی پولده ست و سنووری بازگان که پیستر سه راسوی کردوه له بن چاودیریدا بگری.

۴- له سیبه چیشمه، که تیه یه یک له فهوجی به هادر و ده زگایه کی بیته له

بارزانییه کان له نازلووچایه وه بهره و باکور تی په رین. به پیتی نه و زانیارییه ی له ساعات ۹،۳۰ ی رۆژی پیشوو هات بارزانییه کان گهیشتوننه ته سیرۆ و سه رویک، نه م زانیارییه له لایه ن کاروانی ته گه وه ره وه گه یشت و له لایه ن رائید سولج جوی سه ره پهرشتیاری سواره گه لی شکاکه وه پشتیوانی کرا و، ناوبرا گوتیشی که وا بارزانییه کان ده یانه وی له سه رویک-ه وه بو هوسین پرۆن. نه و زانیارییه کان ی پیشه وه به کاروانگه لی مۆلبوو له ماکو، قهره زبائه وین، خوی، قتوور، سییه چیشمه، شاپوور و عه قید فولادوه ند دران و فه رمانیان پی درا وریا بن.

رۆژی ۹ مانگ، که تیبه ی ۲ ی فه وجی به هادر و دهسته یه ک توپخانه ی ۷۵ ساعات ۸ له (خوی)ه وه به ره و دۆلی قتوور که وتنه ری و ئه رکیان پی سپاردرا بو ئه وه ی له گه ل که تیبه ی ۳ ی فه وجی ۱۰ ی مۆلبوو له قتوور، بو به ستنی رتیازگه کانی دۆلی قتوور ده سوه کارین. ههروه ها یه که گه لی پشته وانیی تریش یه ک له دوا ی یه کتر ده چنه پالیان. که تیبه ی ۲ ی فه وجی ۳۲ له شنۆه بانگه یشتن کرا و ساعات ۱۲ ی رۆژی ۲۶/۳/۹ گه یشته ورمی و ساعات ۱۶ ی هه ر نه و رۆژه به ره و شاپوور که وته ری. بارزانییه کان رۆژی ۹ ی مانگ بانه کانی گه لی شیخان و که رتش و گوندی سیرۆیان گرت و ژماره یه کیشیان به ره و گوندی سینا چوون. ههروه ها له و رۆژه دا ژماره یه ک له تفه نگداران به سه ره پهرشتیی نه سعه د بانه کانی گه لی جیهانیان- که بو پاراستنی پاشه به ری نه وان گرینگ بو- داگیرکرد. له ماوه ی رووداوه گه لی نه و سی رۆژه دا فه رینی سه راسۆیی یه ک له دوا ی یه کتر به یانی و ئیواره به سه ر نه و ناوچه یه دا کران به لام سه به رته به درژی هه واوه چ نه نجامیتک له و سه راسۆیه به دی نه هات. له هه وا ی خو شیشدا له به ره نه وه ی بارزانییه کان زۆریه ی به رتیوه رۆیشتنی خو یان به شه و جیبه جی ده که ن و، له به ره ی خو وه شتیریدا و ردن و هه تا بلتی لیوه شاوه ن بۆیه باله فه ری سه راسۆکه ر زۆرجاران ناتوانن شوینی نه وان به چاکی بدۆزنه وه. له کۆمه له ی نه و زانیارییه کان هه تا ساعات ۲۲ ی رۆژی ۲۶/۳/۹ به ده ست هاتوون روون و دیاره که نیازی بارزانییه کان رۆیشتنه بو سنووری باکور و چوونه ناو کتیوه کانی ماکو به، نه و نامانه ش که ده یاننیرن به مه به ستی خافلاندن و کات به سه ربردنه.

بارزانییه کان رۆژی ۹ ی مانگ له سیرۆ و به ردۆک به ری که وتن و به ردۆکی خو اروویان داگیرکرد و به ره و به ردۆکی سه روو رۆیشتن. دوو ساعات له بانه کانی رۆژئاوا و باکوری گوندی ئاقچه گول پیکدادان له نیوان بارزانییه کان و شکاکه کان به سه ره پهرشتیی رائید

راپورتیک له باره ی گۆرانکارییه سوپاییه کان

له وچانی نیتوان ۶ هتا ۱۷ ی جوژهردانی ۱۳۲۶د

هه لومهرج و چۆنیه تیی گه رانه وه ی بارزانپیه کان بۆ ولاتی شاهه نشایی

میژووی ۲۶/۳/۶ (له سه ر نه خشه ی ۲۵۲۰۰۰ / ۱)

سه عات ۷ ی رۆژی ۲۶/۳/۶ زانیاری گه یشته ئه رکانی فیرقه له ورمی که وا سه عات ۲ ی هه ر ئه و رۆژه بریک له بارزانپیه کان هاتونه ته جرمی و ۲۰ سه ر مه ریان بر دووه . له سه ر کرده ی هیزی عیراقیشه وه زانیاری هات که وا بارزانپیه کان هه لاتوون بۆ تورکیا و ، وی ده چی به ره و زه ویی ئیران بێن . سه عات ۱۳ کورانی نورری به گ گه یشتنی بارزانپیه کانیا ن به خوشکیی شه ش کیلۆمه تری باشووری ورمی دوویات کرد و ، سه عات ۱۴ زانیاری گه یشت که وا بارزانپیه کان به ره و رووکاری خوشکی له پیشوه چوندان . له تیکرای ئه و رووداوانه وه ده رکه وت بارزانپیه کان له سنووری تورکیا و له ریکه ی به رده سوورچای -ه وه هاتونه ته ناو ئاخى ئیران و ژماره یان له ده وروبه ری چوارسه ت که سدايه . ده موده س نه قیب عه دل زه رابی له گه ل ره شید به گدا هاتن بۆ ئه رکان و فه رمانیا ن وه رگرت که وا له گه ل سه ت که سی تفه نگداردا بۆ مه وانا بچن . ناوبراوان سه عات ۸ ی ئه و رۆژه له ورمیوه که وتنه ری و سه عات ۲۲ له رنی و سه عات ۵،۳۰ ی به یانی بستووی گرده پلیچ -یا ن گرت و هه ر له و ده مانه دا کاروانیکی پیکه اتوو له دوو که تیبه ی پیاده (که تیبه ی ئه سفه هان و که تیبه ی ۲ ی نازه ریاد) ، چوار زرتدار ، سربه یه کی تۆپ ، ده زگه یه کی بیه تهل به سه رکرده تیبه ی عه قید سه ردادوه ر دروست کرا و راسپاردرا که وا سه عات ۴ ی رۆژی ۳/۷ بۆ وه ری که وتن ساز بێ .

له سه عات ۱۴ ی رۆژی ۲۶/۳/۶ فرینیکی سه رانسۆبی به سه ر به رزاییه کانی سنوور و دپیه کانی پیشوودا هاته جیبه جی کرن به لام سه باره ت به هه بوونی هه ور و هیله وه ئه نجامی سه رانسۆبه که پووچ بوو .

کاروانی ناوبراوان سه عات ۴ ی به یانیه ی ۲۶/۳/۷ به خو و به ۱۸ کامیۆنه وه به ره و

له ژیر ده‌ستدا بئ و، ریگه له ده‌ریازبوونی بارزانیسه‌کان به‌رهو باکور به باشی بگیری. ولاخی باره‌به‌ری کریگرته بۆ بارکردنی که‌لوپه‌لی که‌تیبه‌کانی ئاهن و کرماشان بۆ ئیرانلی بنی‌دری.

خوی ژماره ۱۴، ۲۶/۳/۱۲ سه‌عات ۶ی به‌یانی، عمید بیگلهری

راپۆرتی بارودۆخ له ده‌مه‌و ئیوارهی رۆژی ۲۶/۳/۱۱ به‌ شتیوهی

خواره‌وه پیشکیشی سه‌رکردایه‌تی فیرقه ده‌که‌ین:

زه‌عمیم، سه‌رکردایه‌تی فیرقه‌ی ۴ که‌تیبه‌ی ئاهن هه‌ر له‌گه‌ل ئه‌و لۆریانه‌ی که‌ له‌ ته‌وریزه‌وه هاتبوون بۆ ئیرانلی (۱۵ کیلۆمه‌تری دوور له‌ خوی که‌ به‌ره‌هال ناسراوه) ره‌وانه کرا.

هیشتا لۆریه‌کان نه‌گه‌راونه‌ته‌وه بۆ ئه‌وه‌ی که‌تیبه‌ی رائید زریپۆشیش بگوازنه‌وه، به‌یانی سه‌عات ۴ی به‌یان به‌ردان که‌تیبه‌گه‌لی که‌ له‌ ئیرانلی بۆ شویتانی ئاماژه پیدراوی خواره‌وه ره‌وانه ده‌کرتین که‌ شویتنی لیکۆلینه‌وه لێ کراو و مه‌لبه‌ندی زۆر باشن بۆ تیدا مانه‌وه:

که‌تیبه‌ی رائید زریپۆش له‌ بانه‌کانی ئه‌ستران (مه‌به‌ست که‌تیبه‌ی فه‌وجی ۳۲) ه.

که‌تیبه‌ی رائید په‌ره‌یزکار له‌ بانه‌کانی ره‌زی (مه‌به‌ست که‌تیبه‌ی ئاهن) ه.

که‌تیبه‌ی رائید نه‌وابی له‌ بانه‌کانی قتوور (مه‌به‌ست که‌تیبه‌ی فه‌وجی ۱۰) یه.

که‌تیبه‌ی عه‌قید فولادوهند له‌ بانه‌کانی رازی (مه‌به‌ست که‌تیبه‌ی فه‌وجی به‌هادر) ه.

له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌تا ئیستا بنه‌گه‌ و که‌لوپه‌ل ئاماده نه‌کراون بۆ جی نیشته‌بوون له‌ شویتنی دیاریکراودا بۆیه هه‌تا ده‌مه‌و ئیوارهی رۆژی ۱۲ ده‌خایه‌نی. به‌لام چاوه‌دیری کردنی هیتلی خوی - قتوور هه‌تا گه‌یشتنی هۆکارگه‌لی ئاماژه پیدراو له‌م راگه‌یاننده‌دا، له‌لایه‌ن کاروانی دۆلی قتوور (عه‌قید نیساری) یه‌وه له‌ ده‌مه‌و ئیوارهی ئه‌مرۆه ده‌ست پێ ده‌کات.

خوی - به‌ئاماده‌بوونی خۆی ۲۶/۳/۱۱ سه‌عات ۱۸.۳۰

له‌ وه‌لامی تلیگراف سه‌ره‌وه‌دا، فه‌رمانیکی نوێی ئۆپه‌راسیۆن به‌شیتوه‌ی خواره‌وه ده‌رچوو و گه‌یشته ده‌ست (۱۱).

(۱۱) ئه‌م وه‌لامه‌مان له‌ نیو ده‌سته‌هاویژه‌کاندا به‌ده‌ست نه‌که‌وت.

له کاروانگه‌لی باشوور ئه‌رکی وه‌رگرتبوو) و به‌هۆی بیسته‌له‌وه پیتوه‌ندی به (خوی) هوه بکات.

سه‌عات ۸.۳۰ رۆژی ۲۶/۳/۱۱ عمید بیگلهری، ژماره ۹

جه‌نه‌رال عمید بیگلهری پاش ده‌رکردنی فه‌رمانگه‌لی پیتشوو، له سه‌عات ۹ دا چوو بۆ خوی. له خوی زانیاری پی گه‌یشت که‌وا که‌تیبه‌ی ۳ی فه‌وجی ۹ی ورمی به‌ره‌و شاپوور دیت و به‌ریگه‌وه‌یه. به‌هۆی ته‌له‌فۆن فه‌رمانی به‌عه‌قید (په‌رته‌وی)ی سه‌رکرده‌ی فه‌وجی ۴ی سوارة و مۆلگه‌ی شاپوور دا که‌وا له پیتناو پالپشتی له ناوچه‌ی هه‌وده‌ر- کوکان- چوارستوون- شوربلاغ به‌ری بکه‌وی. پاشان له سه‌عات ۱۳ی هه‌ر ئه‌و رۆژه (رۆژی گه‌یشتن به‌خوی ۲۶/۳/۱۱) ته‌بای عه‌قید نیساری (سه‌رکرده‌ی کاروانی دۆلی قتوور) بۆ سۆسه‌کردنی ناوچه‌ی دۆلی قتوور به (جیب) چوو بۆ ره‌هالی (ئیرانلی) له ۱۵ کیلومه‌تری دوور له خوی که‌ ریگه‌ی ئۆتۆمۆبیلی هه‌بوو و پاش سۆسه‌کردن فه‌رمانی ژیره‌وه‌ی ده‌رکرد:

فه‌رمان بۆ عه‌قید نیساری سه‌رکرده‌ی کاروانی دۆلی قتوور:

سه‌رکرده‌یه‌تی کاروانی دۆلی قتوور (عه‌قید نیساری) بۆ به‌جی هیتانی فه‌رمانه‌کانی (۶/۶/۴)ی فیرقه‌ی ۴ی ورمی، که‌تیبه‌کانی ئاهن و کرمانشانی به‌هۆی لۆری نارد بۆ ئیرانلی و هه‌روه‌کو له کاتی تاماده‌بوونی شیمان له‌م شوینه‌دا فه‌رمانان دا که‌وا شوینی دامه‌زراندنی که‌تیبه‌گه‌ل به‌شیوه‌ی خواره‌وه‌ ده‌بی که‌ هه‌تا ده‌مه‌و ئیواره‌ی رۆژی ۲۶/۳/۱۲ پیتوسته‌ له شوینه‌کانی خۆباندای جیگیر بین:

- ۱- که‌تیبه‌ی فه‌وجی ۳۲ له بانه‌کانی ئه‌ستران، رائید زرپیۆش.
- ۲- که‌تیبه‌ی فه‌وجی ئاهن له بانه‌کانی زرپی، مقه‌ده‌م نه‌فیس.
- ۳- فه‌وجی ۱۰ له بانه‌کانی قتوور، رائید نه‌وابی (ئیتسته له گوندی قتووره).
- ۴- که‌تیبه‌ی فه‌وجی به‌هادر له بانه‌کانی رازی، عه‌قید فولاده‌وند (ئیتسته له نیزیگ هه‌مان ناوچه‌یه).

که‌واته سه‌ره‌رای وه‌رگرتنی زانیاری له باره‌ی شوین و هیتلی بزواتی بارزانییه‌کان به‌هۆی ناردنی خه‌فیه‌ی کوکرده‌وه‌ی زانیارییه‌وه، پیتوسته‌ هیتلی خوی - قتوور - رازی - سنوور

راپورتی جیبه جی کردنی فرمانه که له لایه ن عه قید په ته وی - یه وه درایه وه که وا رائید (والی) ی سه رکده ی که تیبه ی ۳ ی فه وجی تازه ریاد له گه ل که تیبه یه کی سواره و فرمانی پیوست به ری خران و له شوتنه که دا بنه جی بوون.

۴- راپورتی نه نجامی کاره که له لایه ن عه مید بیگلره بیه وه به تیلیگراف ناردرایه وه بو فیرقه له ورمی.

تیلیگراف بو ورمی: سه رکدایه تیبی فیرقه ی ۴ له گه ل ریزماندا، له کوی نه و زانیاریانه ی هه تا به یانی نه مرۆ به ده ست گه یشتون، نه وه دهرده که وی که وا کومه له ی سه ره کیی بارزانییه کان هه تا شه وی پیشوو له شه پیران کوجی بوو بوون و له دپلزی خه ریکی کۆکردنه وه ی نان و پیخو بوون، سوارانی خیلانی رائید سولج جو له گه ل سه رگه له دارانی نه واندا له ناقچه گول رووبه رووی یه کترن. به مه به ستی پیشبری له تیبه پرنی بارزانییه کان به روکاری باکور فرمانگه لی ژیره وه دران:

۱- فرمان به رائید سولج جو درا که وا رووبه روو بوونی به رده وامی خوی له گه ل نه واندا بپاریزی و بهر له په رینه وه ی نه وان له هیللی چه هریق شیناتار- خه رابه جاندا (نه خشه ۱/ ۲۵۳۴۴۰) بگریت.

۲- عه مه رخان شه ریفی که وا له گه ل سواره گه لی خویدا پیشبری له دهر بازوونی نه وان به ناو خیللی شکاکدا بکات.

۳- فرمانی به فه وجی ۴ ی سواره ی فه وزیه ی مو لگه ی شاپوور درا که وا به که تیبه یه کی پیاده و که تیبه یه کی سواره وه هیللی له شگه ران- کولان- هوده ر- چارستوون- شو ربلاخ هه تا سه عات ۱۲ ی نه مرۆ بگری و، بی بی به پیشبری له دهر بازوونی بارزانییه کان له م هیلته وه. ههروه ها پیوه ندیی به رده وامی خوی به سولج جو وه بپاریزی و ناگه داری ده ست پیشخه رییه کانی خیللی شکاک بی و په ره سه ندنی گشتیی بارودوخه که - که نامانجی سه ره کی بریتیبه له ری لی پرنه وه ی بارزانییه کان له په لها ویتشتن بو باکور، له بهرچا و بگری و، راپورتی نه نجامی جیبه جینکاریه که سه عات ۴ ی نه مرۆ به (خوی) بگه ینیتته وه.

نیشانه به وه ی پیشه وه و له بهر نه وه ی که تیبه ی پیاده و که تیبه ی سواره به ره و شوتنی پی سپاردراویان وه ری که وتوون و منیش به ره و (خوی) دهرۆم تکایه نه مر بفرموون کاروانی عه قید سه ردادوهر که هیشتا نه مان توانیوه پیوه ندییان پیوه بکه ین، به ره و باکور پروات (نه م کاروانه پیشتر له شوون هه لگرتنی بارزانییه کاندای بو و له کاتی نه رک پی سپاردندا

ئیوهی به پریز و سواره گهلی خوتان ده سوه که ریبه کی ته و او بکه ن نه و ده توانن ریگه ی
ده ربازوونی نه و ان بو باکور بپرن و ، به م ئا وایه زه برتیکی کار بیان لی بوه شینن و خر مه تیکی
سویا بکه ن.

شاپور، ساعات ۸.۳۰ رۆژی ۲۶/۳/۱۱ ژماره ۵، جیگری
فیرقه ی ۴ و سه رکرده ی کاروانگه لی باشور عه مید بیگلهری

۳- بو سه رکرده ی فه وجی ۴ ی سواره ی فه وزبه و مۆلگه ی شاپور:

به گویره ی نه و راپورتانه ی سه باره ت به زانیاری له باره ی بارزانییه کان له ناوچه ی دیتلی و
شه پیران-هوه ناردووتانه و ، ههروه ها به گویره ی نه و دوا زانیارییه کان له سه رچاوه گه لی
تره وه گه یشتوون وا ده رده که وئ ژماره ی بارزانییه کان له ۳۰۰ که س پتر نییه و وره یان زور
دابه زبوه و ژماره یه کیش برینداریان پییه و هیشتا له هیلی چه هریق شیناتار-
خه رابه جاندار نه په ریونه ته وه . له گه ل نه مه شدا ، رائید سولج جو راسپاردراوه که و ته بای
سواره گه لی خیتلی شکاک بن به له مپه ر له پیش برینه وه یان له هیلی ناوبراودا .

ههروه ها فه رمان به عه مه رخانیش دراوه که و به تیگرای هیزی خو به وه ریگه له
ده ربازوونی نه و ان به ناوچه ی خیتلی شکاکدا بگری . ئیوه راسپاردراون بو نه وه ی به خو و
به که تیه به کی پیاده و که تیه به کی سواره وه هیلی له شگه ران- کولان- هه وده ر-
چارستوون- شوربلاغ هه تا ساعات ۱۲ ی نه مپو بگرن و زور به توندی ریگه له په رینه وه ی
بارزانییه کان له م هیله دا به ستن . ههروه ها پیوه ندیی خوتان له گه ل رائید سولج جو بپاریزن
و له ده سپیشخه ریبه کانی خیتلی شکاک ناگه دارین . چۆنیه تی بارودوخی گشتیش - که
ئامانجی بنه رته ی برتییه له ریگه لی برینه وه ی ده ربازوونی بارزانییه کان به ره و باکور ،
چاوه دیری بکه ن و راپورتی نه نجامی جیه جی کردنی فه رمانه که له ساعات ۱۴ ی نه مپو دا
بو (خوی) بنیره وه .

عه مید بیگلهری، ژماره ۷، شاپور، ساعات ۸.۳۰ ی رۆژی ۲۶/۳/۱۱

تییینی: به ر له ده رچوونی فه رمانی سه ره وه ، سه رکرده ی فه وجی سواره به زاره کی له
چۆنیه تی بارودوخی ناگه دار کرایه وه ، نه ویش فه رمانی به ری که وتنی که تیه به و سواره گه لی
دا و ، یه که گه لی ناوبرا و له شاپوره وه که وتنه ری و ده مه و ئیواره ی رۆژی ۲۶/۳/۱۱

راپورتیک له باره ی نووسراوه سوپاییه کان

به گه یشتنی فرمانی ئۆپه راسیۆنی ژماره (۱) به هه ژماره ۶۴۴ و ه ۲۶/۳/۹ ساعات ۲۴ بۆ گشت سه رکرده کان، عه مید بێگلهری خو ی له لایه ن فیرقه وه راسپاردرا بو و ئه رکه کانیشیان له لایه ن فیرقه وه دیار و ده سنیشان کرابوون. جه نه رال عه مید بێگلهری له ساعات ۱۹ ی رۆژی ۲۶/۳/۱۰ له ورمیوه به ره و شاپوور که وته ری و ساعات ۱ ی رۆژی ۲۶/۳/۱۱ گه یشته شاپوور و به یانیه ی ۳/۱۱ فه زمانگه لی ژیره وه ی ده رچواند:

۱- بۆ رائید سولج جو سه ره ره شتیاری سواره گه لی خیتلان:

رائید سولج جو، ئیوه له گه ل یه که ی سواره گه ل و تفه نگدارانی که له ژیره ده ستی خو تاندا به پیویسته رووبه روو بوونه وه تان له گه ل بارزانیه کاندا بپارتیزن و ریگه ی ئه وان له په له او تیشتن بۆ باکور زۆر به باشی بگرن. به هۆی هیتزگه لی سوپاشه وه پشتیوانیتان لی ده کری و، بێگومان بۆ به جی هیتانی ئه م مه به سه شه ل له به ره وه ی بارزانیه کان پیاده ن پیویسته چواره وریان بگرن و ناچاری شه ریان بکه ن. باشته رین شوین ئه وه یه ئیوه خو تان به هیتلی چه هریق- شینا تار- خه رابه جاندار بگه یخن و دوا ئه رکیشتان ئه وه یه ریگه ی ده ربازبوونی ئه وان له هیتلی پیشو و هه تا رۆژی ۱۲ ی مانگ نه ده ن. له پیتنا و به جی گیاندنی ئه م ئه رکه دا هه ر گیان له سه ر ده ستیه کی بکری شایه نی خو به تی.

ژماره ۶، شاپوور، ساعات ۸.۳۰ رۆژی ۲۶/۳/۱۱ جیگری
فیرقه ی ۴ و سه رکرده ی کاروانگه لی باشوور عه مید بێگلهری

۲- بۆ عه مه رخان شه ریفی - سه رۆک خیتلی شکاک:

کاک عه مه ر خان شه ریفی به گویره ی ئه و زانیاریانه ی له مه ر ده ربازبوونی بارزانیه کان به ره و باکور هه تانه و، ئه و ئه رکه ش به کاک نه جیب و رائید سولج جو سپاردرا وه، ئه وه پری هه ولتی خو تان به کاربینه و زۆر به باشی ریگه له تپه رینی ئه وان به نیتو خیتلی شکاکدا بگه ره. به پیتی ئه و زانیاریه ی له ناوچه که وه پیمان گه یشتو وه ژماره ی ئه وان له ۳۰۰ که س زیاته ر نییه. و ره یان زۆر دابه زیوه و بریک برینداریشیان له گه لدا به. ئه گه ر

خافلانندن و به‌ری کردنی کات و بیانوو هینانه‌وه و به‌دره‌نگ خستن.

رۆژی ۸ی مانگ بارزانییه‌کان ناوچه‌ی مه‌رگه‌وه‌پریان چۆل کرد و پاش ده‌ریازبوون له نازلووچای به‌رهو سوّمای برادۆست کهوتنه‌ ری. نیوه‌رۆی ۸ (به‌یانیه‌ی ۲۶) (۱۰) بانه‌کانی گه‌لیی شیخان و که‌رتش و گوندی سیرۆیان گرت و هه‌ندیکی تریان به‌رده‌وام به‌رهو باکور ده‌رۆن.

ئه‌م‌رۆ بارزانییه‌کان بانه‌کانی گه‌لیی شیخان و که‌رتش و گوندی سیرۆیان به‌ته‌واوی گرت و هه‌ندیکیشیان وا به‌رهو گوندی سینا ده‌رۆن.

ئه‌م‌رۆ له‌گه‌ل هه‌ندی له‌ تفه‌نگداران به‌سه‌رپه‌رشتی ئه‌سه‌د، بانه‌کانی گه‌لیی جیهان - یان که‌ بو پاراستنی پاشکۆی هیزه‌کانی ئه‌وان یه‌کجار گرینگه، گرتووه. رۆژی پێشتر کوری عه‌مه‌ر شاکاک له‌گه‌ل هه‌ندی له‌ تفه‌نگداران له «مه‌لوونه» بووه و به‌گه‌یشتنی بارزانییه‌کان ئه‌و شوینه‌یان به‌جی هیشتووه و به‌رهو سیرۆ رۆیشتون، له‌ویش که‌وا ده‌بینن وا دیسان بارزانییه‌کان خه‌ریکن دینه‌ ناو گوند، ئه‌وان دوا‌ی به‌جی هیشتنی گونده‌که به‌رهو گونبه‌ت ده‌چن. له‌ ماوه‌ی سێ رۆژی دوواییدا، فیرینی باله‌فپانی سه‌رانسوکه‌ر، به‌یانی و ئیواره‌ چهند فیرینیکی یه‌ک له‌ دوا‌ی یه‌کیان به‌جی هیناوه به‌لام زۆربه‌یان به‌هۆی خراپیی هه‌واوه ئه‌نجامیکیان له‌ سه‌رانسوکردنی ئه‌وان به‌ده‌ست نه‌که‌وتووه. وێرای ئه‌مه له‌ هه‌وا‌ی خوشی‌شدا له‌به‌رئه‌وه‌ی بارزانییه‌کان بێ راده له‌باره‌ی سه‌رانسوکییه‌وه وریایی و لیها‌توویی ته‌واویان هه‌یه‌ بۆیه‌ باله‌فپه‌کانی سه‌رانسوکه‌ر، زۆربه‌ی زۆریان ناتوانن شوینی وردی ئه‌وان دیاری بکه‌ن.

ئه‌نجام: له‌وه‌ی هه‌تا ئێسته به‌ده‌ست هاتووه، نیازی بارزانییه‌کان رۆیشتنه به‌رهو باکوری ماکو و بازرگان و، به‌و نامه‌ گۆرینه‌وانه‌ی که‌ ده‌یکه‌ن ده‌یان‌ه‌وی بمانخافلین و کات به‌سه‌ر بیه‌ن.

سه‌رۆکی ئه‌رکانی فیرقه‌ی ۴ - عه‌قید روکن فه‌یووزی

ئهرکانی هیز و فیرقه‌ی ٤، روکنی ٢، ورمی، ژماره ٢٧٠٠٠، سه‌عات ٢٤، میژوو

٢٦/٣/٩

راگه‌یانندی ژماره ٢

بارزانپیه‌کان که هه‌تا رۆژی ٣١ ناخه‌لیتوه له ئه‌نجامی لیدان و پاله‌په‌ستۆی یه‌ک له دوا‌ی یه‌کی کاروانگه‌ل و هیز، ناخی ولاتی شاهه‌نشاهی‌یان به زۆرداره‌کی به‌جی هیتلا و به‌شیکیان له‌گه‌ل شیخ نه‌حمه‌د و چه‌ند که‌سیکی تر له سه‌رۆکانی خیتل خویان به‌ده‌ستی سوپای عیراقه‌وه دا به‌لام مه‌لا مسته‌فا له‌گه‌ل هیزتیکی ده‌سبژاری خۆی که نیزیکه‌ی ٣٠٠ هه‌تا ٤٠٠ که‌سن له ریگه‌ی (خواکورک - باکره) وه‌چوونه‌وه ناو زه‌ویی عیراق.

له ماوه‌ی ئه‌م مانگه‌ی دوا‌ییدا گه‌لیک جار له‌گه‌ل پۆلیسی عیراقیدا له شه‌ر و پیکداداندا بووه‌وه و زیانی پێ گه‌یشتووه. دوا‌جار هاته‌وه ناو زه‌وی تورکیا و له‌ویش کتوپر تووشی کاروه‌رانی ناوه‌خۆ و سنووروانانی تورکیا بووه‌وه و له نیویاندا شه‌ر و پیکدادان رووی داوه و زیانیان پێ گه‌یشتووه.

رۆژی ٦ جوژه‌ردان، سه‌عات ٢، بارزانپیه‌کان له ریگه‌ی دۆلی هاروونه‌وه له سنووری ئیتران ده‌ربازبوون و پاش په‌لاماردانی جرمی و بردنی ٣٠ سه‌ر مه‌ر، دلنیا ده‌بن که له ته‌رگه‌وه‌ر هیچ هیزتیک نییه و به‌خه‌یالێکی هین دینه ئه‌و ناوچه‌یه‌وه، ده‌موده‌ست گونده‌کانی: ئه‌مبێ، چه‌مه‌ن، قه‌رانی، تووله‌گی، سلینه‌ک، مسینه‌ک داگیر ده‌که‌ن.

رۆژی ٧ مانگ ناوبراو نامه‌یه‌کی له ریگه‌ی نووری په‌گه‌وه ره‌وانه کردووه و داوا‌ی لی کردووه که ببێ به‌ناو‌بژیوان له نیوان ئیتران و خیل. نووری به‌گ خۆی هه‌ر ئه‌و رۆژه هاته ئه‌رکان و بابه‌ته‌که‌ی به‌و شیوه‌یه راگه‌یاندا. فه‌رمان به‌ناوبراو درا که نامه‌یه‌ک بۆ مه‌لا مسته‌فا بنووسی و پیتی رابگه‌ینێ که‌وا پینووسته له ماوه‌ی ٢٤ سه‌عاتدا بیت بۆ ورمی و بێ ئه‌ملا و ئه‌ولا خۆی به‌ده‌سته‌وه بدات. رۆژی پینووسته نامه‌یه‌کی به‌هه‌مان شیوه بۆ عه‌قید سه‌رداده‌وه‌ر نووسیوه‌وه و داوا‌ی لی کردووه که‌وا ئاماده‌یه خۆی به‌ده‌سته‌وه بدات به‌لام بریار بدری که ئه‌فسه‌ریکی پایه به‌رز و یه‌کیک له سه‌رۆک خیتلان ببێ به‌ناو‌بژیوان له نیوان ئه‌و و ده‌وله‌تدا و کاروباری ئه‌و رابپه‌رتین. به‌لام به‌ پینووسته‌ی رابردووی مه‌لا مسته‌فا و به‌لگه و ده‌سته‌هاو‌په‌که‌نی که له‌به‌رده‌ستدان نیازی مه‌لا مسته‌فا بریتیه له

سهرانسو کراون، نه مهش بو دروستکردنی هیلتيکی ری لی ګره وهی په کجاره کی.
 ز. کاروانی قهره زياته دين پټک هاتووه له که تيبه په کی دوو سرپه یی فوه جی ۱۲ ی
 کرماشان. که تيبه ی ناوبراو سرپه په کی خوی که له (خوی) مۆل بووه بانگه ټیشن ده کات بو
 قهره زياته دين. کوی هر سچ کاروانی پښوو (سپیه چیشمه، ماکو، قهره زياته دين) له ژیر
 سهرپه رشتی عه مید زهنگه نه ی سهرکرده ی لیوای ورمیدا ده بیت. ناوبراو نهرکانی خوی له
 نیوان نه فسه رانی نهرکانی لیوای ناوبراودا هه لده بڅیری. ده زگایه کی بیتل و دوو زریدار له
 بن دهستی ناوبراودا ده بن.

ح. که تيبه کانی سواره گه لی کوردستان که و له ماکو و سپیه چیشمه و خوی جی ګیربونه له
 قهره زياته دين کو ده بنه وه و وهک سپیری جوولاه له ژیر سهرپه رشتی کاروانگه لی باکورد
 ده بن، ده زگایه کی بیتل شیان پی ده دری.

۴- سپیری هیز

که تيبه پیاده ی که مکړنه وهی خزمهت، دوو نوتوموینلی مره لگر، سرپه په کی تپی
 ۷۵ یی نه قیب فهرسیو، که تيبه ی ۱۰۵ یی به رزی نامیره کی. هیزی سپیریش له کاتی
 پتوبست و له شونی دیار بکراودا سوودی لی وهرده گیری.

۵- پتوبسته گرتنی ناوچه ی قتوورچای و هه موو گواستنه وه و جی ګورکی تیه ک هه تا
 ساعات ۱۲ ی روژ به کوتا هاتی.

۶- **باله فرهی:** پولی هه وایی به پتی فرمانی سهرانسو کراون که روژانه ده درین و سبه ینان
 و نیوان خه ریکی سهرانسو کاری ده بن و هه روه ها نهرکه کانی فرین و بومباران کردن
 به گویره ی بارودوخ جیبه جی ده کری.

۷- **پتوهندی:** پتوهندی کاروانگه ل به بنکه ی هیز و نهرکانی فیرقه وه له ریگه ی بیتل هه وه
 ده بی، هه روه ها نه و کاروانگه له ی له ته وهره ی ریگه ی ورمی - شاپوور - خوی -
 قهره زياته دين - ماکو دان و پرای بیتل سوود له تیلترگراف و ته له فونیش وهرده گرن.
 پتوهندی نیوان کاروانگه ل و په که گه لی هه ر کاروانیک پتوبسته به هو ی هه موو نه و
 که لویه له هه والده ریبانه وه بیت که له به رده ستیاندا هه په به تايبه تیش نه ینوک و چرا و
 ته تری نیوان سرپه کان.

سهرکرده ی هیز و فیرقه ی چواری نازه ربايجان، لیوا هوما یوونی

سهرۆکی نهرکانی هیز و فیرقه ی ۴ - عه قید روکن فیهووزی

کاروانه ۱۲۵ کهس له سوارانی شکاک به سه پهرشتی راتییدی سواره سولج جو و ۱۰۰ کهس له سوارانی هرکی و به گزاده به سه پهرشتی ملازم یه که می سواره «نهرده لان» له پیشه کی کاروانی ناوبراودا داده نی بو ئه وهی له کاتی دهسته و به خه بوونی بارزانییه کاندا سوودیان لی وهرگیری. ههردوو ئه م کاروانه له ژیر سه پهرشتی عه مید بینگله ری یاریده ری سه رکرده ی فیرقه ی ۴ی ورمیدا ده بی، پیوسته ناوبراو ئه رکانی خو ی له ئه فسه رانی ئه رکانی فیرقه و میره و بیتهل پیک بینی و بو ئه م مه به سه پته پته وندی به به ریرسانی پته وندیاره وه بکات و دوو ئوتومو بیلی مره ه لگر و ده زگایه کی بیتهل له ژیر دهستی ناوبراودا ده بی.

ج. فهوجی سواره ی فهوزیه که تیه به کی که مه و سربه یه ک ره شاش که له کاروانی مه رگه وه ردا ئه رکی پی سپاردراوه، به سه رکرده ی تیه سه رکرده ی فهوج له شاپوور کوجی ده بی و، هیوری ئه م ناوچه یه ده پاریزی و له کاتی پیوستیشدا پشتیوانی له یه کیک له کاروانه کان ده کات به پله ی یه که م کاروانی به رگه گری باشوور و به پله ی دووم کاروانی قتوورچای و، وه ک هیزکی سپیری جوولاه له ژیر سه پهرشتی کاروانگه لی ناوبراودا ده بی.

د. کاروانی مه رگه وه به و شیه یه ی پیک هاتووه (سربه کانی نادری و ئاهه ن، سربه یه ک هاوه ن، دوو ئوتومو بیلی مره ه لگر، ده زگایه کی بیتهل) و که تیه به کی سواره و سربه یه ک ره شاش له فهوجی فهوزیه، ئه رکی به ستنی ریبازگه کانی دالامپه ر و بزسینایان له باشووری مه رگه وه ره وه پی سپاردراوه.

ه. کاروانی سییه چی شه پیک هاتووه له که تیه ی ۲ی فهوجی به هادر یه ک سربه ی که مه (سربه یه ک له زورئاباده)، سربه یه ک توپی ۷۵ی و دوو ئوتومو بیلی مره ه لگر، ده زگایه کی بیتهل له ژیر سه پهرشتی رائید یاسائیدا.

ئه رک: پیکه پینانی هیلی دووم له پاشکزی ناوچه ی قتوور و ری برینه وه له هه ر په لهاویشتنیکی بارزانییه کان که له وانیه له لایه ن ئه وانیه به ره و باکور ئه نجام بدری.

و. کاروانی ماکو پیک هاتووه له که تیه ی ۱ فهوجی ۱۲، که تیه ی ۲ فهوجی ۲۷، سربه یه ک هاوه ن وه شینی ئه سفه هان، که تیه ی توپی ۷۵ی نه قیب ره ئیسیان، دوو ئوتومو بیلی، ده زگایه کی بیتهل، له ژیر سه رکرده ی تیه عه قیدی سواره مزه فه ریدا.

ئه رک: به ستنی هه موو ریبازگه گرینگه کانی نیوان بازگان و په ل دهشت که هه تا ئیسته

۹/۳/۲۶ گه یشته ورمی).

که تیبه ی سواره ی سهر به فوجی ۵ ی لورستان به یه ک ده زگای بیته له وه نه مړو له سنوره وه گه یشته نه غه ده.

۲ - رڼکخستنی سهر کردایه تی

نه لف. به ستنی رڼگه ی دهر بازبوونی بارزانییه کان به ره و باکور، له دؤلی خوی - هوه هه تا قتووری سهر سنوره.

بی. به دواکه وتنی به په له ی بارزانییه کان له باشوره وه به هوی کاروانی ته رگه وه، نه مه ش به به هیز کردنی کاروانی ناوبراو. له جیبه جی کردنی نامانجی سهر وه د رڼکخستنی خوا ره وه ده کریت.

۳ - راپه راندن

نه لف. کاروانی دؤلی قتووری پیکهاتوو له ۴ که تیبه ی پیاده، سر به یه کی هاو دن وه شین (که تیبه ی ۳ - فوجی ۱۰ که نیسته له قتوره - که تیبه ی ۱ فوجی به هادر - که تیبه ی ۲ فوجی ۲۲ - که تیبه ی ۱ فوجی نازه رپاد) ۴ مړه ه لگر، که تیبه یه کی توی ۷۵ ی چیا یی (که تیبه ی توپخانه ی فوجی کوپال)، سر به یه ک سواره له فوجی سواره ی کوردستان، ده زگایه کی بیتل، به سهر کردایه تی عه قیدی پیاده نیساری و جیگر به تی عه قید فولادوه ند.

نه رکی پی سپاردراو: به رڼکوپیکه کی گونجاو و گرتنی خاله گرینگه کان، رڼگه ی دهر بازبوونی بارزانییه کان به ستری و، بهر له په لهاویشتنیان بو باکور بگیری (۹).

ب. کاروانی مه رگه وه ری پیکهاتوو له که تیبه کانی ۲ و ۳ فوجی ۶ ی نازه رپاد، که تیبه ی ۲ ی نه سفه هان، سر به یه کی هاو دن وه شین له فوجی نازه رپاد، دوو مړه ه لگر، سر به یه ک توی ۷۵ ی و ده زگایه کی بیتل، به سهر کردایه تی عه قید سهر دادوه.

نه رکی پی سپاردراو: به دواکه وتنی به په له ی بارزانییه کان و گه یانندی نه وان به ناوچه ی قتوورچای به نیازی وه شانندی زهبری گه وره و گورچکپر لییان. هه روه ها سهر کرده ی نه م

(۹) نه م فرمانی کاره هندیک دستکاری تییدا کرابوو و له سهری نووسرابوو: «له نیوان خوی و قتوور و سنوره، گشت خال و شوتنه کان به جوړی بگیری که نیتر رڼگه ی دهر بازبوونی بارزانییه کان بو باکور نه میتنی».

هه‌فالانی بارزانی

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

زنجیره	ناو	شوئنی له دایک بوون	تیبینی
۱	ئیراهیم مه لاجه لال عه لی	(شکاک-رۆژه لات)	له سالی ۱۹۸۳ ئه نفال کراوه.
۲	ئیراهیم حه سه ن ئیراهیم	(ببیل - دۆله مه ری)	سه ره تاي شوړشی ته لیلول له ۱۹۶۱ شه هید بووه.
۳	ئیراهیم حوسین ئه حمه د	(خه رده ن-دۆله مه ری)	له شه ری باعه دری له به هاری ۱۹۶۳ شه هید بووه.
۴	ئیراهیم شیخو ئیراهیم شیخو	(شانه ده ر - شیروانی)	له سالی ۱۹۸۲ کۆچی دوایی کردووه.
۵	ئیراهیم قورتاس ئه حمه د رشید	(سه فتی- نزاری)	له سالی ۱۹۷۶ کۆچی دوایی کردووه.
۶	ئیراهیم میرالی میرو سلیم	(کورکی - شیروانی)	له سالی ۱۹۹۴ کۆچی دوایی کردووه.
۷	ئیراهیم خو شه وی ره شید (نافخو ش)	(پالانا- مزووری)	له ۳۱ / ۷ / ۱۹۸۳ ئه نفال کراوه.
۸	ئیراهیم شیخو مفردی	(لپرا- شیروانی)	له سالی ۱۹۸۵ کۆچی دوایی کردووه.
۹	ئه حمه د بریندار چیچو	(شیفکی- مزووری)	له ۳۱ / ته مووزی / ۱۹۸۷ ئه نفال کراوه.
۱۰	ئه حمه د عه لی سابلاغ	(سابلاغ - رۆژه لات)	کۆچی دوایی کردووه.
۱۱	ئه حمه د بیداوی	(بیداو- مزووری)	له یه کیتی سو فیه ت کۆچی دوایی کردووه.
۱۲	ئه حمه د حه دو ئه حمه د	(شانه ده ر - شیروانی)	له سالی ۱۹۷۳ کۆچی دوایی کردووه.
۱۳	ئه حمه د حه سه ن له شکری	(بیستری- شیروانی)	کۆچی دوایی کردووه (۲۰۰۴ له بیستری).
۱۴	ئه حمه د جه سیم ئه حمه د	(پیندرۆیی- مزووری)	له سالی (۲۰۰۳ له پیرمام) کۆچی دوایی کردووه.
۱۵	ئه حمه د ته ها یونس	(ئیسۆمه ری - نزاری)	له سالی ۱۹۸۳ ئه نفال کراوه.
۱۶	ئه حمه د عه لی مه حمود زیدین	(ئه رگوش- مزووری)	له ۲۵ / ۵ / ۲۰۱۲ کۆچی دوایی کردووه.
۱۷	ئه حمه د عه لی جه م	(ئه رگوش - مزووری)	له سالی ۱۹۹۸ له زیوه ی تیران کۆچی دوایی کردووه.
۱۸	ئه حمه د محه مه د ئیسماعیل	(هوستان- به رۆژ)	له سالی ۱۹۸۴ له قوشته په کۆچی دوایی کردووه.
۱۹	ئه حمه د میرو عه نته ر	(بیری-دۆسکی ژووری)	له ۲۷ / ۸ / ۲۰۰۳ له زاویته کۆچی دوایی کردووه
۲۰	ئه حمه د هه وار سه لیم	(شانه ده ر- شیروانی)	له سالی ۱۹۷۶ کۆچی دوایی کردووه.
۲۱	ئه حمه د یوسف عه بدالرحمان	(سه فتی- نزاری)	له ۲۵ / ۱۰ / ۲۰۰۶ کۆچی دوایی کردووه.
۲۲	ئه سحه د محه مه د خالید	(بازی - به رۆژ)	له ۳۱ / ۷ / ۱۹۸۳ ئه نفال کراوه.

بەنەما و پىكارە لە شىركىيەكانى پەرىنەووە لە رووبارى ئاراس

٢٣	ئەسحەد خۆشەوى عوديش	(سپىلكى - مزوورى)	لە سالى ١٩٧٧/٥/٣١ لە ئيران كۆچى دوايى كىردووە.
٢٤	ئەسحەد رەشۆ مەلا همزە	(مىرگەسۆر - شىروانى)	لە ٢٠٢٠/٦/٢٤ لە مىرگەسۆر كۆچى دوايى كىردووە
٢٥	ئەسحەد سلىمان قادر بادىن	(دىژۆ - مزوورى)	لە هاوینی ١٩٦١ شەهید بووە.
٢٦	ئەسكەندەر عبدالسلام برىندار محەمەد ئەمىن	(بىرى-دۆسكى ژوورى)	لە يەكىتى سۆفیه ت سالى ١٩٥٩ كۆچى دوايى كىردووە.
٢٧	ئىسماعىل مەلا ئەحمەد عەلى	(ببان - بەرۆژ)	لە سالى ١٩٧٥ كۆچى دوايى كىردووە.
٢٨	ئىسماعىل مەلا ئەحیا محەمەد	(لېترا - شىروانى)	لە ٢٠٠٤ لە لىرا كۆچى دوايى كىردووە.
٢٩	ئىسماعىل شىخ عومەر ئىسماعىل	(تېلى - مزوورى)	لە ١٩٨٣/٧/٣١ ئەنفال كراوە.
٣٠	ئىسماعىل عەبدالله هەمىرە محەمەد	(پىندرو - مزوورى)	لە سالى ١٩٦٥ شەهید بووە.
٣١	سەید ئىسماعىل سەید غەفوور سەید حوسىن	(ئىروان - نزارى)	لە زىوە لە سالى ١٩٨٧ كۆچى دوايى كىردووە.
٣	ئىسماعىل تەها عەلى خالد	(بازى - بەرۆژ)	لە ١٩٨٣/٧/٣١ ئەنفال كراوە.
٣٣	ئىسماعىل ئەحمەد محەمەد	(هوستان - بەرۆژ)	لە سالى ١٩٥٦ كۆچى دوايى كىردووە.
٣٤	ئاغا عەلى مىرخان	(ناقدارى - نزارى)	لە سالى ١٩٧٤ كۆچى دوايى كىردووە.
٣٥	ئافدەل مستەفا عەمەر	(باوہىي-مىرگەسۆر)	لە ٢٠٠٣/٧/٢٤ لە مىرگەسۆر كۆچى دوايى كىرد.
٣٦	ئافدەل حاجى مىكائىل حاجى	(بژيان - مزوورى)	لە سالى ١٩٥٧ لە يەكىتى سۆفیه ت كۆچى دوايى كىردووە.
٣٧	ئال عەلى ئال عوسمان	(هەفنىكا - بەرۆژ)	لە ١٩٨٣/٧/٣١ ئەنفال كراوە.
٣٨	ئالى شىخ عومەر	(بىندارون - شىروانى)	لە سالى ١٩٥٨ لە يەكىتى سۆفیه ت كۆچى دوايى كىردووە.
٣٩	ئەلىياس ئوسمان حاجى	(رىشە - بەرۆژى)	٢١/تشرىنى دووہم/٢٠٠٥ لە گوندى هەسنەكا كۆچى دوايى كىردووە.
٤٠	ئومەر حەدۆ عومەر	(شانەدەر - شىروانى)	لە سالى ١٩٩٥ كۆچى دوايى كىردووە.
٤١	ئىنۆ شوكر عەلى	(توبى - مزوورى)	لە سالى ١٩٦٩ لە هيران و نازەنن كۆچى دوايى كىردووە.

بڻه ما و پڙڪاره له شڪريه ڪاني په پڙينه وه له روواري ٿاراس

٤٢	بابه ڪر شيخ ياسين	(ڪرڪه مو-شپرواني)	له ٢٠٢٠/٣/٥ له پيرمام ڪوچي دوايي ڪردووه.
٤٣	بابه ڪر محمدهد زوبه پير	(هه سنڌ- به پوڙ)	له سالي ٢٠٠٣ له هه وٿير ڪوچي دوايي ڪردووه.
٤٤	بادين قادر بادين حه سن	(دڙو-مزووري)	له هاويني ١٩٦٣ ڪوچي دوايي ڪردووه.
٤٥	به درو له شڪري حوسين	(بيستري-شپرواني)	له ڙياندا ماوه.
٤٦	به هجهت عبدالخالق	(ٺاڪري)	له سالي ١٩٨٥ ڪوچي دوايي ڪردووه.
٤٧	بيجان جندو عه لي	(شڪاڪ - روڙهه لات)	له سالي ١٩٧٩ له سه ماس ٿيران شهيد بووه.
٤٨	پيرو چيچو عزيز ميرزا	(گويزي- مزووري)	١٥/تشريني دووه م/٢٠٠٦ ڪوچي دوايي ڪردووه.
٤٩	پيرو حه مو ٿيراهيم	(ڪه لڙي- گه ردي)	له سالي ١٩٨٣ نه نفال ڪراوه.
٥٠	پيرو يوسف هروري	(هرور- به روار)	له ١٩٩٧/٣/٢٣ له زاخو ڪوچي دوايي ڪردووه.
٥١	تاڙديد ٺاغا تاڙدين	(ڪه لووڪي- شپرواني)	له سالي ٢٠١٠ ڪوچي دوايي ڪردووه.
٥٢	تاڙدين مهلا حه سن تاڙدين	(بيهي- شپرواني)	له سالي ٢٠٠٤ له هه وٿير ڪوچي دوايي ڪردووه.
٥٣	ته وافيخ خواجه ميو پيرو	(ميرو- مزووري)	له ١٩٩٩/٧/٢٤ ڪوچي دوايي ڪردووه.
٥٤	تيلو باقي محمدهد	(زوره گفان- نزاری)	له سالي ١٩٨٣ نه نفال ڪراوه
٥٥	تيلي عبدالڪريم ٿيراهيم	(ڪه لڙي- گه ردي)	له گوندي زيت سالي ١٩٤٧ له سه سنوري ٿيوان عيراق و تورڪيا شهيد بووه.
٥٦	ته ميهز ٺاره ب قه تران	(سيلڪي - مزووري)	له ٢٠١٤/٨/٥ له پيرمام ڪوچي دوايي ڪردووه.
٥٧	ته مر مسته فا حه سن	(بنافي- مزووري)	له ١٩٤٧/٥/٢٣ له گوندي دري شهيد بووه.
٥٨	تيموور موسا جه عفه ر	(شڪاڪ- مزووري)	له ٢٠١٧/١١/١٨ له پيرمام ڪوچي دوايي ڪردووه.
٥٩	جادر جانگير جادر عارس	(ميرو- مزووري)	له يه ڪيٽي سوڦيه ت له سالي ١٩٥٩ ڪوچي دوايي ڪردووه.
٦٠	جادر عزيز حه ميد فه قي ٺه حمدهد	(ٺه رگوش- مزووري)	له ١٩٨٣/٧/٣١ نه نفال ڪراوه.
٦١	جهوه ر محمدهد عه لي عه بدولا	(تيلي- مزووري)	له سالي ١٩٨٨ ڪوچي دوايي ڪردووه.
٦٢	جوبرائيل يه حيا	(بيري- دوسڪي ڙووري)	له سالي ١٩٨٣ ڪوچي دوايي ڪردووه.
٦٣	جه ميل عه لي جه ميل	(ٺه رگوش - مزووري)	له سالي ١٩٦٣ ڪوچي دوايي ڪردووه.

بنه ما و پښکاره له شکرپه کانی په پښنه وه له روواری ناراس

٦٤	جومحه مستهفا يوسف مستهفا	(تیلی- مزووری)	له ١٩٨٣/٧/٣١ نه نفال کراوه.
٦٥	جه میل ته و فیک "سور" حوسین یه حیا	(بامه پښی)	له شه پری چیا ی مه تین له سالی ١٩٦٣ شه هید بووه.
٦٦	جه میل عه بدولله حه سهن عه بدولله	(ثافه دوور-مزووری)	له ١٩٨٣/٧/٣١ نه نفال کراوه.
٦٧	جه وهر حوسین محه مه د حوسین	(سیلکی- مزووری)	له شه پری چیا ی مه تین له سالی ١٩٦٣ شه هید بووه.
٦٨	چه تو محه مه د عه بدالکه ریم	(بابسیف- مزووری)	له سالی ١٩٨٣ نه نفال کراوه.
٦٩	چیچ حه تم شه مدین وه سمان	(شنگیل - مزووری)	له سالی ١٩٨٨ کوچی دواپی کردووه.
٧٠	چیچو نه حمه د حاد	(سهرده ری- شیروانی)	له سالی ١٩٩١ کوچی دواپی کردووه.
٧١	حاجی ثالی جو پرائیل عبدالرحمان	(دووری- شیروانی)	له سالی ١٩٨١ کوچی دواپی کردووه.
٧٢	حاجی شیخه میر وه سمان	(زرار- شیروانی)	له ٢٠٠١/١٢/٢٦ کوچی دواپی کردووه.
٧٣	حاجی عیسا گوران میروزی	(میروزی- مزووری)	له بهرواری بالآ(چیا ی مه تین) له سالی ١٩٦٣ شه هید بووه.
٧٤	حاجی مه لو چاوشین	(لیره بیر - شیروانی)	له ٢٠١٠/٩/١٥ کوچی دواپی کردووه.
٧٥	حاجک محه مه د حاجک	(چامه- شیروانی)	له ١٩٩٩/٥/٣ کوچی دواپی کردووه.
٧٦	حادی حه سکو کهک	(وازی- شیروانی)	له ١٩٦٦/٥/٦ شه هید بووه.
٧٧	حالی نه حمه د علی خیشکه لی	(خیشکه لی- دوله مری)	له ١٩٦٥ له هه ولیر شه هید بووه.
٧٨	حالی نه حمه د حالی	(بنی بیا- شیروانی)	له سالی ١٩٨٥ کوچی دواپی کردووه.
٧٩	حالی ناغا تاجه دین	(که لوکی- شیروانی)	له ١١ ی حوزه پیرانی ١٩٧٦ کوچی دواپی کردووه.
٨٠	حالی باپیر محه مه د	(که لوکی- شیروانی)	له سالی ١٩٦٣ شه هید بووه.
٨١	حالی محه مه د قادر خه لانی	(خه لانی- دوله مری)	له شه پری رواندز له ١٩٩٥ شه هید بووه.
٨٢	حالی مه م حه دو یوسف	(سهرده ری- شیروانی)	له سالی ١٩٨٣ نه نفال کراوه
٨٣	حاجی نه حمه د عه مر	(پښان- شیروانی)	له سالی ١٩٧٤ شه هید بووه.
٨٤	حاجی نه حمه د سوا	(نوره مار)	له سالی ١٩٨١ له شیلا دزی کوچی دواپی کردووه.

بىنەما و پىكارە لەشكرىيەكانى پەرىنەوۋە لە پروبارى ئاراس

۸۵	حەجى ئەبوبەكر شىخ	(بالانا- مزوورى)	لە سالى ۱۹۶۵ كۆچى دوايى كىردوۋە.
۸۶	حەجى حەيدەر سلىمان	(ئەرگۆش - مزوورى)	لە سالى ۱۹۸۳ كۆچى دوايى كىردوۋە.
۸۷	حەجى عەزىز مىرزا	(گويزى - مزوورى)	لە سالى ۱۹۴۷ لە گوندى درى لە پى چوون بۆ سۆقىت شەھىد بوۋە.
۸۸	حاجى عەمەر عەبدولا عەمەر	(كەلىتى - گەردى)	لە سالى ۱۹۸۷ كۆچى دوايى كىردوۋە.
۸۹	حاجى مەلا عەلى سلىمان	(ئاقەدوور - مزوورى)	لە سالى ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئەنفال كراۋە.
۹۰	حەجى ئەحمەد (حەجە لقرؤك)	(بانى - شىروانى)	لە سالى ۱۹۶۹ شەھىد بوۋە.
۹۱	حەدۆ ئەھمەد	(سەردەرى - شىروانى)	لە سالى ۲۰۰۶/۵/۲۶ كۆچى دوايى كىردوۋە.
۹۲	حەدۆ حەسەن ئەحمەد	(لىرا - شىروانى)	لە سۆقىت لە سالى ۱۹۵۹ كۆچى دوايى كىردوۋە.
۹۳	حەدۆ فەتاح مېر حەمەد	(گۆرەتوۋ - شىروانى)	سەرەتاي شۆرشى ئەيلول لە ھاوينى ۱۹۶۱ لە لولان شەھىد بوۋە.
۹۴	حەدۆ قادر قادر	(باۋى - دولەمەرى)	لە سالى ۲۰۰۳/۲/۲۷ لە مېرگەسۆر كۆچى دوايى كىردوۋە.
۹۵	حەدۆ محەمەد ئەحمەد پەريا	(رىزان - شىروانى)	لە سالى ۱۹۸۳/۷/۲۳ ئەنفال كراۋە.
۹۶	حەسكو ئىبراھىم عەبدولا	(خوشكان - دولەمەرى)	لە سالى ۲۰۰۶/۹/۱۳ لە مېرگەسۆر كۆچى دوايى كىردوۋە.
۹۷	حەسكو چىچۆ عەبدولا	(بارزان- بەرۆژ)	لە سالى ۱۹۵۱ لە سۆقىت كۆچى دوايى كىردوۋە
۹۸	حەسو مېرۆ حوسېن	(زرارا - شىروانى)	لە ھاوينى سالى ۱۹۶۱ شەھىد بوۋە.
۹۹	حەسەن ئەحمەد خانە مېر	(ژاژووك-شىروانى)	لە سالى ۱۹۹۵ كۆچى دوايى كىردوۋە
۱۰۰	حەسەن ئەحمەد ناز	(شىتتا-دۆلەمەرى)	لە سالى ۱۹۷۳ كۆچى دوايى كىردوۋە
۱۰۱	حەسەن خال ھەمزە مەلا	(مېرگەسۆر-شىروانى)	لە سالى ۱۹۹۸/۷/۱۱ كۆچى دوايى كىردوۋە
۱۰۲	حەسەن سلىمان مەلا	(ژاژووك-شىروانى)	لە سالى ۱۹۸۳ ئەنفال كراۋە.
۱۰۳	حەسەن سىمايل	(شانەدەر-شىروانى)	لە سۆقىت ماپەوۋە ھەر لەوئى كۆچى دوايى كىردوۋە
۱۰۴	حەسەن سوار عەمەر	(لىرا-شىروانى)	لە سالى ۱۹۷۹ كۆچى دوايى كىردوۋە
۱۰۵	حەسەن شەمدىن حاتم	(شىنگىل-مزوورى)	لە سۆقىت سالى ۱۹۵۶ كۆچى دوايى كىردوۋە
۱۰۶	حەسەن عەبدولا ئەحمەد	(سىلكى-مزوورى)	لە سالى ۱۹۸۹ ئەنفال كۆچى دوايى كىردوۋە

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له پروباری ئاراس

له ۲۰۱۳/۴/۲۹ مېرگه سۆر کۆچی دوايي کردووه	(سپینداري-شېروانی)	حه سه ن عه لی حه سه ن	۱۰۷
له ۱۹۷۳ کۆچی دوايي کردووه.	(گرانه-گه ردی)	حه سه ن محه مه د	۱۰۸
له سالی ۲۰۰۶/۷/۲۲ کۆچی دوايي کردووه.	(مېرگه سور- شېروانی)	حه سه ن مه لا محه مه د تاجه دین	۱۰۹
له سالی ۱۹۸۲ کۆچی دوايي کرووه.	(بنی بیا - شېروانی)	حه سه ن مسته فا وه سه مان حه مه د	۱۱۰
له سالی ۱۹۸۹ کۆچی دوايي کردووه.	(رېزان-شېروانی)	حه سه ن مه لا حه سه ن	۱۱۱
له سالی ۲۰۰۳ له قه زایي خه بات کۆچی دوايي کردووه.	(دېژۆ-مزووری)	حه سه ن مه لا یه حیا حه سه ن	۱۱۲
له سالی ۱۹۹۳ شه هید بووه.	(سیدان- مزووری)	حه سو صالح نادر	۱۱۳
دواي هاتنه وه له روسیا جاریکی تر گه رایه وه و له وئی مایه وه له سالی ۱۹۸۳ کۆچی دوايي کردووه.	(بابکښ- شېروانی)	حه سو فه ق ئه حمه د مسته فا	۱۱۴
له ۲۰۱۵/۲/۱۰ مېرگه سۆر کۆچی دوايي کردووه	(مېرگه سور- شېروانی)	حه سو محه مه د که کشار	۱۱۵
له ۲۰۱۰/۶/۴ کۆچی دوايي کردووه.	(رۆژه لآت)	حه مه د خه سه وه ی	۱۱۶
له سالی ۲۰۱۱ کۆچی دوايي کرووه.	(فاژۆ- شېروانی)	حه سو مه لا ته مه ز	۱۱۷
له ۱۹۹۶/۱۱/۲۳ کۆچی دوايي کردووه.	(خه رده ن- دو له مه ری)	حه سو میرخان ئه حمه د	۱۱۸
له ۱۹۸۳ وه له قه ندیل شه هید بووه.	(ژاژوک- شېروانی)	حه سو میرخان غه زالی	۱۱۹
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(کانیا لنجی- شېروانی)	حه سو ین مه لکو محه مه د مه سیح	۱۲۰
له سالی ۱۹۶۸ کۆچی دوايي	(هیزان- مزووری)	حه مو سلیمان ره شید میرخان	۱۲۱
له سالی ۱۹۹۱ کۆچی دوايي کردووه.	(ئیشو کۆر-شېروانی)	حه سو ین ئه حمه د تاهیر	۱۲۲
له سالی ۱۹۴۷ کۆچی دوايي کردووه.	(باپشتی-باله ک)	حه سو ین به کر به گ حا لی	۱۲۳
له سالی ۱۹۶۴ له به روا ری بالا کۆچی دوايي کردووه	(پیندرۆ-مزووری)	حه سو ین جه رگیس سه عید	۱۲۴
له ۱۹۸۱ کۆچی دوايي کردووه.	(بابکښ- شېروانی)	حه سو ین خال مه لا ئیبراهیم	۱۲۵
له سالی ۲۰۰۴ کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش-مزووری)	حه سو ین ره شید شه مدین	۱۲۶
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه	(بازی-به رۆژ)	حه سو ین سلیمان مه لا	۱۲۷
له سالی ۱۹۸۵ شه هید بووه.	(داویتکه- مزووری)	حه سو ین ئیبراهیم صالح	۱۲۸
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(کانیا لنج - شېروانی)	حه سو ین محه مه د چیچۆ	۱۲۹

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

له سالی ۱۹۸۵ کۆچی دوايي کردووه.	(بيدارون-شېرواني)	حوسين مه لا ته ها	۱۳۰
له سالی ۱۹۸۳ له ئيران کۆچی دوايي کردووه.	(هوستان-به روژ)	حوسين عه لي هوره ماري	۱۳۱
له سالی ۱۹۶۳ شه هيد بووه .	(به رده ري-شېرواني)	حوسين فه ق خانو	۱۳۲
له سالی ۱۹۹۳ کۆچی دوايي کردووه.	(هوپه-گه ردي)	حوسين محمه د حوسين	۱۳۳
له سالی ۱۹۸۳ نه نفال کراوه.	(ئه رگوش - مزووري)	حوسين محمه د سه ليم	۱۳۴
له سالی ۱۹۶۹ کۆچی دوايي کردووه.	(بيروخ - گه ردي)	حوسين مير شه کر	۱۳۵
له سالی ۱۹۸۸ له ئيران کۆچی دوايي کردووه.	(هوستان - به روژ)	حه کيم عه مه ر مه لا شني	۱۳۶
له سالی ۱۹۸۹ کۆچی دوايي کردووه.	(پيندرو - مزووري)	حه کيم ياسين ته ها	۱۳۷
له سالی ۱۹۸۷ کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش - مزووري)	حه م ئه حمه د حه م (حه ما سينه ما)	۱۳۸
له ۱۹۹۱ کۆچی دوايي کردووه.	(شيتني-دوله مه ري)	حه مه دين عه بدولا حوسين قادر	۱۳۹
له سالی ۱۹۸۲ له ئيران کۆچی دوايي کردووه.	(سه فتی-نزاری)	حه مو ئه حمه د ره ش ئيبراهيم	۱۴۰
له ۲۰۱۹/۶/۲۶ کۆچی دوايي کردووه.	(ژاژوک-شېرواني)	خانو جوج خان	۱۴۱
له سالی ۱۹۷۱ شه هيد بووه.	(هه سنې-به روژ)	خاله محمه مه د زوبه ير	۱۴۲
له سالی ۱۹۸۳ کۆچی دوايي کردووه.	(ريزان- شېرواني)	خاله مه لا عه لي ئه حمه د	۱۴۳
له ۲۰۱۶/۷/۱۹ کۆچی دوايي کردووه.	(بيدوود - شېرواني)	خدر خانو شيخومه ر خدر	۱۴۴
له سالی ۱۹۸۸ کۆچی دوايي کردووه.	(خه له کان- باله ک)	خدر حه سه ن عباس	۱۴۵
کۆچی دوايي کردووه.	(سليقانا)	خدر په مه زان ره مو	۱۴۶
له ۲۰۰۵/۷/ئايارى کۆچی دوايي کردووه.	(گوسکي - دوله مه ري)	خدر عيسا عه مه ر	۱۴۷
له ۲۰۱۱/۴/۱۴ کۆچی دوايي کردووه.	(بنې بيا- شېرواني)	خدر مه لا وه سه مان سليمان	۱۴۸
له سالی ۱۹۹۱ کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش- مزووري)	خليل ئيبراهيم عوسمان محمه د	۱۴۹
له ۱۹۶۳ کۆچی دوايي کردووه.	(سپينداری - مزووري)	خليل شيخو مح	۱۵۰
له سالی ۱۹۸۳ نه نفال کراوه.	(ئاغه دوور- مزووري)	خليل عه لي سليمان	۱۵۱
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ نه نفال کراوه.	(مووکا- مزووري)	خه مو شه مدين بايزدين	۱۵۲

بنه ما و پیکاره له شکرپییه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

له سالی ۱۹۷۲ کۆچی دوايي کردووه.	(هوپه - گهردي)	خواجه حاجي مه ولود	۱۵۳
له سالی ۱۹۹۱ له ههولپير کۆچی دوايي کردووه.	(سپلکي - مزووري)	خودپده حه سه ن خان به گزاده	۱۵۴
له سالی ۱۹۸۳/۷/۳۱ نه نفال کراوه.	(ئه رگوش - مزووري)	خواستی سنجو خواستی	۱۵۵
شههید بووه.	(تیلی - مزووري)	خورشید تیلی	۱۵۶
له سالی ۱۹۴۸ له یه که تی سوفیه ت کۆچی دوايي کردووه.	(هوره ماری - دوسکی)	خورشید نه بو	۱۵۷
له سالی ۱۹۸۹ له سلیمانی کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش - مزووري)	خورشید یوسف سلیمان	۱۵۸
له سالی ۱۹۸۳ نه نفال کراوه.	(زرارا - شیروانی)	خوشه فی سو فی محه مه د	۱۵۹
له سالی ۱۹۶۲ شههید بووه.	(بیخشاش - شیروانی)	خوشه فی محه مه د حه سه ن	۱۶۰
له ۲۰۰۲/۳/۱۵ له گوندی کانیه لنج کۆچی دوايي کردووه.	(کانیالنج - شیروانی)	خوشه فی مه لا محه مه د	۱۶۱
له سالی ۱۹۸۳/۷/۳۱ نه نفال کراوه.	(ئه رگوش - مزووري)	داوید علی جه میل	۱۶۲
له سالی ۱۹۸۵ له که ره چ کۆچی دوايي کردووه.	(ورمی - ئاشووري)	داود یوحنا لاوکۆ	۱۶۳
له سالی ۱۹۸۸ له ئیران کوچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش - مزووري)	ده رویش عه مه ر عه زیز	۱۶۴
له ۲۰۰۲/۹/۱۷ له لیره بیر کۆچی دوايي کردووه.	(لیره بیر - شیروانی)	ده رویش که کو قورتاس	۱۶۵
له ۲۰۰۳/۱/کانوونی یه که م کۆچی دوايي کردووه.	(بیرسیاف - شیروانی)	ده رویش میرۆ محه مه د ئەمین	۱۶۶
له سالی ۱۹۹۷ له تاشکه ند کۆچی دوايي کردووه.	(ده رگه له - باله ک)	ره حمان مه حمود ئەحمه د محه مه د	۱۶۷
له سالی ۱۹۷۱ کوچی دوايي کردووه.	(ماوه ت - مزووري)	ره شید که ریم سلیمان سامی	۱۶۸
له ۲۰۰۲/۱/کانوونی دووه م کۆچی دوايي کردووه.	(کورکی - شیروانی)	ره شید باقی محه مه د	۱۶۹
له ژياندا ماوه.	(شنگیل - مزووري)	ره شید حه مو حاجی	۱۷۰
له مانگی ۹ له سالی ۲۰۱۰ کۆچی دوايي کردووه.	(لیره بیر - شیروانی)	ره شید ره سویل قورتاس	۱۷۱
له سالی ۱۹۶۴ شههید بووه.	(بیره که پرا - زیباری)	ره شید عه زیز ره شید	۱۷۲
له سالی ۱۹۶۰ کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش - مزووري)	ره شید عه زیز حمید فه قی ئه حمه د	۱۷۳

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

۱۷۴	ره شید نه بی عه بدولپه حمان	(ئه رگوش - مزووری)	له سالی ۱۹۹۶ کۆچی دوايي کردووه.
۱۷۵	ره شید ئیبراهیم قادر	(سه روکانی- شپروانی)	له سالی ۱۹۹۹ کۆچی دوايي کردووه.
۱۷۶	ره زا ورمه یی	(ورمئ - روژه لات)	کۆچی دوايي کردووه.
۱۷۷	ره مه زان حاجی عه مه ر	(کۆران - مزووری)	له سالی ۱۹۹۲ کۆچی دوايي کردووه.
۱۷۸	ره یحانه شلیمون خانوۆ	(بیدیال- شپروانی)	له دیانه له ۱۹۹۳ کۆچی دوايي کردووه.
۱۷۹	زوبه یر فه قو حه سن	(ئیسومهری - نزاری)	له ۱۹۶۲ له شه ری مرپیا شه هید بووه.
۱۸۰	زرار سلیمان به گ سلیمان	(ده رگه له - باله ک)	له ۲۰۱۸/۵/۲۰ کۆچی دوايي کردووه.
۱۸۱	زیاب ده ر زیاب	(بارزان - به روژ)	له باشوری عیراق له ۱۹۷۶ کۆچی دوايي کردووه.
۱۸۲	زیاب زیاب عه لی	(هه سنئ - به روژ)	له سالی ۱۹۷۵ کۆچی دوايي کردووه.
۱۸۳	زیرۆ عه زیز هه مید فه قی ئه حمه د	(ئه رگوش - مزووری)	له سالی ۱۹۵۹ کۆچی دوايي کردووه.
۱۸۴	ساکو عه لی محه مه د	(کانیانج - شپروانی)	۸/کانوونی یه که م/۲۰۰۲ له خیرۆزوک کۆچی دوايي کردووه.
۱۸۵	سه دوۆ قادر یه حیا	(که لیتئئ - گه ردی)	له ۲۰۰۰/۷/۶ کۆچی دوايي کردووه.
۱۸۶	سه عه دی قاسم شین	(پالانا - مزووری)	له سالی ۱۹۸۹ کۆچی دوايي کردووه.
۱۸۷	سه عه دی ئه حمه د نادر	(بیدوود - شپروانی)	له ۱۹۹۹/۲/۵ کۆچی دوايي کردووه.
۱۸۸	سه عه دی بیبه کر شیخ	(پالانا - مزووری)	له سالی ۱۹۹۳ شه هید بووه.
۱۸۹	سه عه دی عه بدولکه ریم ئیبراهیم پیرۆ	(که لیتئئ - گه ردی)	له ۱۹۹۸/۶/۱ کۆچی دوايي کردووه.
۱۹۰	سه عه دی مه لا عه بدولله قاسم	(شنگیل - مزووری)	له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.
۱۹۱	سه عه دی عه بولو هه اب شیخ ئومه ر	(ئه رگوش - مزووری)	له ۲۰۰۱/۶/۱۸ کۆچی دوايي کردووه.
۱۹۲	سه عه دی عه مه ر جه میل	(ئه رگوش - مزووری)	له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.
۱۹۳	سه عه دی مه لا عه مه ر سه عه دی	(بیئ - شپروانی)	له ۱۹۸۲ کۆچی دوايي کردووه.
۱۹۴	سه عه دی وه لی به گ سه عه دی	(ریشان - شپروانی)	له ۲۰۱۶/۱۲/۷ کۆچی دوايي کردووه.
۱۹۵	سه لیم حوسین مراد	(گویریئ - مزووری)	له ۱۹۸۷/۳/۲۸ کۆچی دوايي کردووه.
۱۹۶	سه لیم خان مه رعان ئومه ر	(بیدوود - شپروانی)	له سالی ۱۹۹۲ شه هید بووه.

بنا و پکاره له شکرپه کانی په پینه وه له روواری ئاراس

له سالی ۱۹۶۷ کۆچی دوايي کردووه.	(ئهرگوش - مزووری)	سه لیم ره شید شه مدین	۱۹۷
له ۲۰۰۶/۱۰/۲ کۆچی دوايي کردووه.	(بابسیف - مزووری)	سه لیم ره شید سه لام	۱۹۸
له پیلانه که ی ۲۹ ئه یلول ۱۹۷۱ له حاجی ئومه ران که بو لیدانی بارزانی نهر کرابوو، شه هید بووه.	(بارزان - بهرۆژ)	سه لیم زوبهیر مه لا شه کر	۱۹۹
له سالی ۱۹۵۹ کۆچی دوايي کردووه.	(بیدوود - شیروانی)	سه لیم شیخومه ر خانۆ	۲۰۰
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(بارزان - بهرۆژ)	سه لیم سه عید فه ق عبدالرحمان	۲۰۱
له ۲۰۱۱/۳/۲۴ کۆچی دوايي کردووه.	(کورکن - شیروانی)	سه لیم عه زیز سلیم میرۆ	۲۰۲
له سالی ۱۹۸۶ کۆچی دوايي کردووه.	(پیندرۆ - مزووری)	سه لیم عیسا یاسین	۲۰۳
له سالی ۱۹۷۴ کۆچی دوايي کردووه.	(دهرگه له - باله ک)	سلیمان به گ به کر به گ	۲۰۴
له ۲۰۱۳/۱۲/۳ کۆچی دوايي کردووه.	(زرارا - شیروانی)	سلیمان حه دو شینۆ	۲۰۵
له ۲۰۱۱/۱۱/۵ کۆچی دوايي کردووه.	(پیندرۆ - مزووری)	سلیمان حه کیم یاسین	۲۰۶
له سالی ۱۹۸۷ کۆچی دوايي کردووه.	(بهرده ری - شیروانی)	سلیمان خال ئال	۲۰۷
له سالی ۱۹۶۵ کۆچی دوايي کردووه.	(بارزان - بهرۆژ)	سلیمان شه ریف مه لا حه سه ن	۲۰۸
له هاوینی سالی ۱۹۶۳ شه هید بووه.	(شانه ده ر - شیروانی)	سلیمان شه وائی وه سمان	۲۰۹
له سو فیه ت له سالی ۱۹۵۵ کۆچی دواي کردووه	(شیقی - مزووری)	سلیمان یاسین عه لی سلیمان	۲۱۰
له سالی ۱۹۷۷ له باشووری عیراق کۆچی دوايي کردووه	(بارزان - بهرۆژ)	شیخ سلیمان شیخ عه بدولسلام	۲۱۱
له سالی ۱۹۸۶ کۆچی دوايي کردووه.	(سه فتی - نزاری)	سلیمان عه لی یاسین	۲۱۲
له شه ری خواکورك له سالی ۱۹۶۱ شه هید بووه.	(خه لان - دۆله مه ری)	سلیمان عه مه ر عه بدولله حوسین	۲۱۳
له ۱۹۹۹/۹/۲۶ کۆچی دوايي کردووه.	(ئیسۆمه ری - نزار)	سلیمان فه قۆ حه سه ن ئه حمه د	۲۱۴
له سالی ۱۹۶۳ شه هید بووه.	(سپینداری - مزووری)	سلیمان لاج حوسین	۲۱۵
له سالی ۲۰۰۷ کۆچی دوايي کردووه.	(کانیادیری - شیروانی)	سلیمان میرخان ئاره ب	۲۱۶
له سالی ۱۹۶۲ له شه ری باعه درۆ شه هید بووه.	(خه رده ن - دۆله مه ری)	سلیمان میرخان ئه حمه د سلیمان	۲۱۷
له سالی ۱۹۶۴ شه هید بووه.	(میرگه سۆر - شیروانی)	سیامه ند عه زیز عارس	۲۱۸
له سالی ۱۹۷۵ کۆچی دوايي کردووه.	(هه ولیر)	سه ید سام ته یب مسته فا	۲۱۹

بنه‌ما و پیکاره له شکرپیه‌کانی په‌رینه‌وه له پروواری ئاراس

٢٢٠	سه‌ید فه‌قی عومه‌ر	(سه‌کۆبی - شپروانی)	له ١٩٨٣/٧/٣١ نه‌نفال کراوه.
٢٢١	سه‌ید عه‌زیز عه‌بدولله	(ورمی - رۆژه‌لات)	کۆچی دوایی کردووه.
٢٢٢	سه‌ید محمه‌د ئه‌مین سه‌ید	(بازی - به‌رۆژ)	له ساڵی ١٩٨١ کۆچی دوایی کردووه.
٢٢٣	سین عه‌لی صالح	(سه‌فتی - نزاری)	له ساڵی ١٩٧٣ کۆچی دوایی کردووه.
٢٢٤	سین حه‌سه‌ن تاجه‌دین	(لیره‌بیر - شپروانی)	له ١٩٨١ له ئێران کۆچی دوایی کردووه.
٢٢٥	شاکر به‌گ ئوغز به‌گ سه‌لیم	(زه‌رنی - گه‌ردی)	له مانگی ٢ له ساڵی ٢٠٠٨ کۆچی دوایی کردووه.
٢٢٦	شاهین ئیبراهیم شاهین محمود	(مامیسکی - شپروانی)	له ١٩٨٣/٧/٣١ نه‌نفال کراوه.
٢٢٧	شاهین عه‌لی	(زه‌رنی - گه‌ردی)	کۆچی دوایی کردووه.
٢٢٨	شه‌ره‌ف مه‌لا سه‌لام	(بیری - دوسکی ژووری)	له ساڵی ١٩٧١ کۆچی دوایی کردووه.
٢٢٩	شه‌ریف قورتاس مه‌لا	(زارا - شپروانی)	له ٢٠١٩/١/٢٠ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣٠	شه‌ریف له‌شکه‌ری حوسین	(بیستری - شپروانی)	له ساڵی ١٩٦٧ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣١	شه‌فیع مه‌لا عه‌بدولله قاسم	(شنگیل - مزووری)	له ١٩٨٣/٧/٣١ نه‌نفال کراوه.
٢٣٢	شه‌کر داوید عه‌بدی	(ئه‌رگوش - مزووری)	له ساڵی ١٩٥٧ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣٣	شه‌کر محمه‌د ئه‌حمه‌د	(سیلکی - مزووری)	له ساڵی ١٩٧٢ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣٤	شیخ یه‌زدین محمه‌د نه‌بی	(داویتکا - مزووری)	له ١٩٩٩/٤/٢٥-٢٤ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣٥	شیخ بابوک قورتاس محمود	(میرگه‌سۆر - شپروانی)	له ٢٠٠٥/٩/٥ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣٦	شیخۆ عه‌مه‌ر ئاغا	(بولی - باله‌ک)	له ساڵی ٢٠٠٤ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣٧	شیخ زوبه‌یر عه‌بدولله	(ره‌زیان - به‌رۆژ)	له ٢٠٠٨/٥/١٣ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣٨	شیخۆ عه‌مه‌ر عه‌زیز	(کانیادی - شپروانی)	له ٢٠١٨/١١/٦ کۆچی دوایی کردووه.
٢٣٩	شیخۆمه‌ر مه‌رعان حه‌سه‌ن	(دیژۆ - مزووری)	له ساڵی ١٩٩١ کۆچی دوایی کردووه.
٢٤٠	شیخۆمه‌ر ئه‌حمه‌د حاد یوسف	(سه‌رده‌ری - شپروانی)	له ساڵی ١٩٦٩ کۆچی دوایی کردووه.
٢٤١	شیخۆمه‌ر شینک مه‌لا ئومه‌ر	(دی‌ریشکی - شپروانی)	له ١٩٨٣/٧/٣١ نه‌نفال کراوه.
٢٤٢	شیخۆمه‌ر مرادخان	(فاژی - شپروانی)	له ساڵی ١٩٨٣ نه‌نفال کراوه.
٢٤٣	شیخۆمه‌ر محمه‌د ئه‌حمه‌د	(زیت - گه‌ردی)	له ساڵی ١٩٨٣ نه‌نفال کراوه.
٢٤٤	شیخۆمه‌ر مه‌لا یونس	(شانه‌ده‌ر - شپروانی)	له ساڵی ١٩٦٠ شه‌هید بووه.

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

له سالی ۱۹۶۸ کۆچی دوايي کردووه.	(بارزان - بهرۆژ)	سابق سلیمان عوسمان	۲۴۵
له سالی ۱۹۸۳ ئه نفال کراوه.	(فاژی - شپروانی)	سالح نه حمه د حوسین سیامه ند	۲۴۶
کۆچی دوايي کردووه.	(کوره مارکت - دۆسکی)	سالح محه مه د کوره ماری	۲۴۷
له سالی ۱۹۴۷ له ریگه ی چوونه رووسیا به لیدانی باله فره شه هید بووه.	(گویی - مزووری)	سالح حوسین مراد	۲۴۸
له سالی ۲۰۰۸/۴/۱۴ کۆچی دوايي کردووه.	(زیوی - نزاری)	سالح خانو عیمان	۲۴۹
له سالی ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(سیلی - مزووری)	سالح تاهیر خزیران	۲۵۰
له مانگی ۴ ۱۹۹۹ کۆچی دوايي کردووه.	(ببان - بهرۆژ)	سالح عه بدولله فه قی	۲۵۱
له سالی ۱۹۷۴ کۆچی دوايي کردووه.	(شیفی - مزووری)	سالح حه سه ن ته مر	۲۵۲
له سالی ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(خپرزووکا - شپروانی)	سالح عه لی ئاغا مه حموود	۲۵۳
له سالی ۱۹۷۵ کۆچی دوايي کردووه.	(هه فتنکا - بهرۆژ)	سالح عه لی زیاب	۲۵۴
له سالی ۱۹۹۳ کۆچی دوايي کردووه.	(پالانا - مزووری)	سالح عه مه ر حاجی موراد	۲۵۵
له سالی ۱۹۷۵ کۆچی دوايي کردووه.	(سپینداری - مزووری)	سالح محه مه د مح	۲۵۶
له سالی ۱۹۴۷ شه هید بووه.	(لیرا - شپروانی)	سالح محه مه د عه بدولا	۲۵۷
له سالی ۲۰۱۲/۱/۲۷ کۆچی دوايي کردووه.	(لیره بیر - شپروانی)	سالح محه مه د قورتاس	۲۵۸
له سالی ۱۹۹۷ کۆچی دوايي کردووه.	(ده ستازی - مزووری)	سه دیق به خشی	۲۵۹
له سالی ۲۰۲۰/۳/۲ کۆچی دوايي کردووه.	(کانیانا - شپروانی)	سه دیق خه لیل به عیا	۲۶۰
له سالی ۱۹۹۰ کۆچی دوايي کردووه.	(میرگه سۆر - شپروانی)	سورکان مه لا باس عه باس	۲۶۱
له سالی ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(تیلی - مزووری)	سلیمان عه بدولا سلیمان	۲۶۲
له سالی ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(تیلی - مزووری)	شا حوسین عه لی محه مه د	۲۶۳
له سالی ۱۹۸۹ کۆچی دوايي کردووه.	(هه مدلا - بهرۆژ)	تاهیر شه ریف عه لی ره شید	۲۶۴
له سالی ۱۹۶۷ شه هید بووه.	(بیرسیاف - شپروانی)	تاهیر عه زو خالد	۲۶۵
له سالی ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(ریشه - بهرۆژ)	ته ها نه سه کهنده ر حه سه ن	۲۶۶
له سالی ۱۹۸۴ له گۆزه توو شه هید بووه.	(میرووو - مزووری)	ته ها حاجی ته ها	۲۶۷
له زیوه له ۱۹۸۱ کۆچی دوايي کردووه.	(بیروخ - گهردی)	ته ها حه دو چیچو ته ها ره شك	۲۶۸

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

٢٦٩	تهها ياسين شه کر به کر	(ميروز - مزووری)	له سالی ١٩٩٣ کۆچی دوايي کردووه.
٢٧٠	زاهير قادر زاهير قادر	(هۆستان - به پوژ)	له سالی ١٩٧٨ وه چاره نووسی بزره:
٢٧١	عارس خانۆ	(بيداروون - شيرواني)	له نه غه ده کۆچی دوايي کردووه.
٢٧٢	عارس محهمه د خان سلیمان	(هوستان - به پوژ)	له سالی ١٩٩٥ کۆچی دوايي کردووه.
٢٧٣	عبدالرحمان مسته فا چه له بي	(گۆمه شين)	له سالی ١٩٧٩ کۆچی دوايي کردووه.
٢٧٤	عبدالرحمان عه لی مه لا یونس	(زێوه - نزاری)	له سالی ١٩٧٦ کۆچی دوايي کردووه .
٢٧٥	عبدالرحمان تيب عه بدولا موفتی	(تامیدی)	کۆچی دوايي کردووه.
٢٧٦	عبدالرحمان يه حيا عبدالرحمان	(بيهي - شيرواني)	له ٢٠١٦/٢/٤ کۆچی دوايي کردووه.
٢٧٧	عبدالکهریم ره سوول محهمه د	(بازی-به پوژ)	شه هید بووه.
٢٧٨	عبدالپه حيم عه بدولکه عومه ر	(بابکي - شيرواني)	١٣/کانوونی دووه م/٢٠٠٥ کۆچی دوايي کردووه.
٢٧٩	عبدالپه حيم جه سيم نه حمه د	(پيندرو - مزووری)	له ١٩٨٣ له قه نديل شه هید بووه.
٢٨٠	عبدالکهریم ئيبراهيم بيرو	(که ليتي - گه ردی)	له سالی ١٩٧٠ کۆچی دوايي کردووه.
٢٨١	عه بدولله نه حمه د عارس	(ميرگه سوړ - شيرواني)	له سالی ١٩٩٥ کۆچی دوايي کردووه.
٢٨٢	عه بدولله حه سه ن عه بدولله	(ئاقه دوور - مزووری)	له سالی ١٩٨٤ کۆچی دوايي کردووه.
٢٨٣	عه بدولله جاسم به گ تاهير	(خپره زووکا - شيرواني)	له سالی ١٩٦١ کۆچی دوايي کردووه.
٢٨٤	عه بدولله حوسين جه رگيس	(پيندروو - مزووری)	له ٢٠١٣/٩/٢ کۆچی دوايي کردووه.
٢٨٥	عه بدولله حه مو عوسمان	(گويزی - مزووری)	له سالی ١٩٨٢ له تيران کۆچی دوايي کردووه.
٢٨٦	عه بدولله داويد حوسين داويد	(بارزان - به پوژ)	له ٢٠٠٧/٢/٢ کۆچی دوايي کردووه.
٢٨٧	عه بدولله سه عيد نه حمه د	(خه لان - دوله مه ری)	له سالی ١٩٩١ له تيران کۆچی دوايي کردووه.
٢٨٨	عه بدولله سلیمان فه ق عه بدولره حمان	(بارزان - به پوژ)	له ١٩٧٨ له باشووری عيراق کۆچی دوايي کردووه.
٢٨٩	عه بدولله سآح عه بدولله	(بيکولي - شيفکن)	له ١٩٨٣/٧/٣١ نه نفال کراوه.
٢٩٠	عه بدولله عيسا عيسا	(شپيني - دوله مه ری)	له سالی ١٩٨٢ کۆچی دوايي کردووه.
٢٩١	عه بدولله مه حموود فه ق ئيسماعيل	(هه سنی - به پوژ)	له سالی ١٩٧٣ کۆچی دوايي کردووه.

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

له سالی ۱۹۸۰ کۆچی دوايي کردووه.	(کانیاتا - شپروانی)	عەلی خان ئافدەل	۳۱۵
له ۲۰۱۱/۱/۲۱ له پیرمام کۆچی دوايي کردووه.	(سپلکی-مزووری)	عەلی خەلیل خۆشهوی	۳۱۶
له ۲۰۰۹/۲/۱۲ کۆچی دوايي کردووه.	(مووکا - مزووری)	عەلی زێرۆ عەلی	۳۱۷
له سۆقیهت کۆچی دوايي کردووه.	(سلیمانی)	عەلی سلیمان فهتاح	۳۱۸
له ههولیر له ۱۹۹۵ شههید بووه.	(ههسنکا - بهرۆژ)	عەلی شهعبان ئیسماعیل	۳۱۹
له سالی ۱۹۸۳ ئه نفال کراوه.	(ریشه - بهرۆژ)	عەلی عهمر محهمه د عهمر	۳۲۰
له سالی ۱۹۹۱ کۆچی دوايي کردووه.	(تیلی - مزووری)	عەلی غازي ئیسماعیل صالح	۳۲۱
له ۱۹۸۴ کۆچی دوايي کردووه.	(کرکه موو - شپروانی)	عەلی لاجین	۳۲۲
له ۲۰۰۵/۳/۴ کۆچی دوايي کردووه.	(لیره بیری - شپروانی)	عەلی محهمه د قورتاس	۳۲۳
له سالی ۱۹۸۳ کۆچی دوايي کردووه.	(بارزان - بهرۆژ)	شیخ عەلی شیخ محهمه د سه دیق	۳۲۴
له ۱۹۸۵ کۆچی دوايي کردووه.	(میرگه سۆر- شپروانی)	عەلی محهمه د مه حموود گۆج	۳۲۵
له ۲۰۰۳/۱۰/۳۰ کۆچی دوايي کردووه.	(لیلووک - دۆله مەری)	عەلی مسته فا عهمر	۳۲۶
له سالی ۱۹۵۲ له سۆقیهت کۆچی دوايي کردووه.	(پیندرۆ - مزووری)	عەلی یونس شه مدین مام شه م	۳۲۷
له سالی ۱۹۸۱ کۆچی دوايي کردووه.	(هوستان - بهرۆژ)	عەمر مه لا شنی حه کیم	۳۲۸
له ۱۹۹۵/۵/۱۱ له زیارهت شههید بووه.	(لیلووک - دۆله مەری)	عەمر ئاغا محهمه د	۳۲۹
له سالی ۱۹۷۷ کۆچی دوايي کردووه.	(کوران - مزووری)	عەمر ئۆغز عهمر	۳۳۰
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(ژاژووک - شپروانی)	عەمر باپیر نه بی	۳۳۱
له سالی ۱۹۶۹ کۆچی دوايي کردووه.	(بهنان - مزووری)	عەمر بايز قادر	۳۳۲
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(پیندرۆ - مزووری)	عەمر عوسمان وه یسی	۳۳۳
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(هوستان - بهرۆژ)	عەمر حه سه ن عەلی	۳۳۴
له سالی ۱۹۸۹ کۆچی دوايي کردووه.	(شکاک - روژه لات)	عەمر حوسین محهمه د	۳۳۵
له سۆقیهت کۆچی دوايي کردووه.	(زرار- شپروانی)	عەمر شیخ میر عوسمان	۳۳۶
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئه نفال کراوه.	(سهفتی - نزاری)	عەمر شیخو عه بدولرحمان	۳۳۷
له سالی ۱۹۴۷ له سۆقیهت کۆچی دوايي کردووه.	(هوستان- بهرۆژ)	عەمر عه بدولا عه زیز	۳۳۸
له ۲۰۱۵/۵/۲۵ کۆچی دوايي کردووه.	(بیداروون - شپروانی)	عەمر فه قی ئه حمه د	۳۳۹

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

له سالی ۱۹۵۲ له سوڤیه کۆچی دوایی کردووه.	(ئیسۆمه ر - نزاری)	عه مەر مسته فا باسو	۳۴۰
له سالی ۱۹۷۶ کۆچی دوایی کردووه.	(پیندرۆ - مزووری)	عه مەر محه مه د جویرائیل عه بدولا	۳۴۱
له سالی ۱۹۸۳ کۆچی دوایی کردووه.	(لپرا - شپروانی)	عه مەر محه مه د ئە مین عه مەر	۳۴۲
له سالی ۱۹۴۷ کۆچی دوایی کردووه.	(شکاک - روژمه لات)	عه مەر محه مه د شه ریف	۳۴۳
له ۲۰۱۴/۱/۲۸ کۆچی دوایی کردووه.	(پیندرۆ - مزووری)	عیسا حه کیم یاسین	۳۴۴
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئە نفال کراوه.	(بازی - به روژ)	عیسا خالید حوسین	۳۴۵
له ۱۹۷۵/۳/۱۹ شه هید بووه.	(سێلکی - مزووری)	عیسا سوار عیسا	۳۴۶
له سالی ۲۰۰۱ کۆچی دوایی کردووه.	(پالانا - مزووری)	عیسا عه لی شیح بابه کر	۳۴۷
له سالی ۱۹۸۳ ئە نفال کراوه.	(کانیالنجی - شپروانی)	عیسا حه مه د مه لکو	۳۴۸
له ۲۰۰۶/۹/۲۰ کۆچی دوایی کردووه.	(چامه - شپروانی)	غه زالی ئیبراهیم ئاغا	۳۴۹
له ۱۹۹۷/۱۱/۶ کۆچی دوایی کردووه.	(ژاژووک - شپروانی)	غه زالی میرخان غه زالی	۳۵۰
له سالی ۱۹۹۰ شه هید بووه.	(ره زی - گه ردی)	فارس نه عمان شیخۆمه ر	۳۵۱
له ۱۹۷۴ کۆچی دوایی کردووه.	(هوستان - به روژ)	فارس مسته فا عه بد ولا	۳۵۲
له سالی ۱۹۹۱ کۆچی دوایی کردووه.	(شیتنی - دو له مه ری)	فه تاح ئە حمه د خان ئە حمه د	۳۵۳
له شه ری چه م له ۱۹۶۳ شه هید بووه.	(ئه رگوش - مزووری)	فه تاح عه مەر جه م داود	۳۵۴
له ۱۹۹۹/۷/۲۴ کۆچی دوایی کردووه.	(پیندرۆ - مزووری)	فه یزی عوسمان هه مپه ره محه مه د	۳۵۵
له سالی ۱۹۷۳ کۆچی دوایی کردووه.	(بارزان - به روژ)	فه یزی مه لکو عه بدولا	۳۵۶
له ۱۹۹۴/۲/۷ کۆچی دوایی کردووه.	(لپه بیه ر - شپروانی)	فریا مه لو چاوشین محه مه د	۳۵۷
له سالی ۱۹۸۵ کۆچی دوایی کردووه.	(بید اروون - شپروانی)	فه ز حه دو فه رزی	۳۵۸
له سالی ۱۹۸۲ شه هید بووه.	(ئیدلبی - مزووری)	فه ق حه سه ن میر میرزا	۳۵۹
له یه کیتی سوڤیه ت ماوه کۆچی دوایی کردووه.	(ده شتازی - مزووری ژووری)	فه ق سالح به خشی	۳۶۰
له سالی ۱۹۶۳ کۆچی دوایی کردووه.	(زیه - مزووری)	فه ق محه مه د حوسین فه قی	۳۶۱
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئە نفال کراوه.	(مامیسکی - شپروانی)	قادر ئیبراهیم شاهین	۳۶۲

بەنەما و پێکارە لەشکرپیەکانی پەڕینەووە لە پرووباری ئاراس

٣٦٣	قادر عەبدولە جوبرائیل صالح	(پێندروۆ - مزووری)	لە سالی ١٩٨٥ کۆچی دوایی کردوو.
٣٦٤	قادر دەرویش موسا	(ئاکرێ)	کۆچی دوایی کردوو.
٣٦٥	قادر محەمەد عەمەر محەمەد	(سەفتی - نزاری)	لە ٢٠١٩/٥ کۆچی دوایی کردوو.
٣٦٦	قادر عەبدولە شەمەدین	(گۆرەتوو - شێروانی)	لە سالی ١٩٧٥ کۆچی دوایی کردوو.
٣٦٧	قاسم سەعدی عەبدی ئیبراهیم	(ئەرگوش - مزووری)	لە سالی ١٩٨٣ ئەنفال کراوە.
٣٦٨	قاسم سەلیم سلیمان	(بێرسیاف-شێرانی)	لە سالی ١٩٩٩ کۆچی دوایی کردوو.
٣٦٩	قەپۆ خال زوبەیر	(بارزان - بەرپۆژ)	لە ١٩٨٣/٧/٣١ ئەنفال کراوە.
٣٧٠	کازم مستەفا ئومەر	(شانەدەر - شێروانی)	لە ژاندا ماوە.
٣٧١	کازم زولمات	(بال-شکاک-رۆژھەلات)	کۆچی دوایی کردوو.
٣٧٢	کەریم عەبدولە خدر	(شنۆ - رۆژھەلات)	لە سالی ١٩٦٦ کۆچی دوایی کردوو.
٣٧٣	کەریم مەلکوۆ ئەحمەد	(بارزان - بەرپۆژ)	لە سالی ١٩٨١ ئەنفال کراوە.
٣٧٤	کەژۆ عەبدولە مەلا عبدالرحمان	(ژاژووک - شێروانی)	لە ٢٠٠٧/٢/١٧ کۆچی دوایی کردوو.
٣٧٥	کەکوۆ حوسێن خانەمیر	(کەلووک - شێروانی)	لە ٢٠٠٥/٥/٣٠ کۆچی دوایی کردوو.
٣٧٦	کەکشار ئەحمەد عارس قورتاس	(مێرگەسۆر - شێروانی)	لە سالی ١٩٩٢ ئەنفال کۆچی دوایی کردوو.
٣٧٧	گۆران عیسا گۆران	(مێرووز - مزووری)	لە ٢٠٠٦/١١/١٩ کۆچی دوایی کردوو.
٣٧٨	گورگۆ مەحموود مستەفا	(بابکێ - شێروانی)	لە سالی ١٩٧٥ لە زیوہ کۆچی دوایی کردوو.
٣٧٩	لافکوۆ مامەند مەسیح	(سەرۆکانی - شێروانی)	لە ژاندا ماوە.
٣٨٠	مالخۆ مەحموود ئومەر شوان	(شانەدەر - شێروانی)	لە سالی ١٩٦٥ کۆچی دوایی کردوو.
٣٨١	مالخۆ میرالی سەلیم میرۆ	(کورکێ - شێروانی)	لە سالی ١٩٨٣ ئەنفال کراوە.
٣٨٢	مام حوسێن عەبدولقادر	(کوۆبی)	لە سالی ١٩٦١ کۆچی دوایی کردوو.
٣٨٣	مامس رەشید حەسوۆ حوسێن	(مامیسک - شێروانی)	لە ٢٠١٥/٥/١٩ کۆچی دوایی کردوو.
٣٨٤	مام میرزا میرزا ئەلندی	(شکاک - رۆژھەلات)	لە سوڤیەت کۆچی دوایی کردوو.
٣٨٥	مامەند مەسیح حالی	(سەرۆکانی - شێروانی)	لە سالی ١٩٦٢ کۆچی دوایی کردوو.
٣٨٦	مەجید ئافدەل نەبی	(بوسێ - مزووری)	لە سالی ٢٠٠٤/٣/١٥ کۆچی دوایی کردوو.
٣٨٧	مەجید حاجی تەها	(مێرووز - مزووری)	لە ٢٠٠٨/٧/٢٧ کۆچی دوایی کردوو.

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

له سالی ۱۹۶۹ کۆچی دوايي کردووه.	(بژيان - مزووري)	مه جید ميکائيل حاجي ئافدهل	۳۸۸
له سالی ۱۹۵۶ کۆچی دوايي کردووه.	(سهفتي- نزاری)	محهمه د ئه حمه د ره ش ئاغا	۳۸۹
له سالی ۱۹۹۲ کۆچی دوايي کردووه.	(شیتني - دۆله مهري)	محهمه د ئاغا بابه کر	۳۹۰
له سالی ۲۰۱۱ کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش - مزووري)	محهمه د ئاغا ره شید شه مدین	۳۹۱
له سالی ۱۹۹۲ له ئيران کۆچی دوايي کردووه.	(خه لان - دۆله مهري)	محهمه د ئاغا عه بدولا حوسين	۳۹۲
له ۲۰۰۵/۱۲/۲۴ کۆچی دوايي کردووه.	(خه لان - دۆله مهري)	محهمه د ئه مين حه سه ن عه بدولا	۳۹۳
له ۲۰۱۷/۸/۲۰ کۆچی دوايي کردووه.	(زپوه - نزاری)	محهمه د ئه مين سه عید عوسمان	۳۹۴
له ۲۰۰۶/۱۲/۱۷ کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش - مزووري)	محهمه د ئه مين شه مدین خالد	۳۹۵
له ۲۰۲۲/۶/۳۰ له سوران کۆچی دوايي کردووه.	(ده رگه له - ره واندرز)	محهمه د ئه مين فه ق حه سه ن	۳۹۶
له زیاندا ماوه.	(بیهی - شپروانی)	محهمه د ئه مين تاهیر مه حموود	۳۹۷
له ۱۹۹۸/۷/۱۷ کۆچی دوايي کردووه.	(بیستری - شپروانی)	محهمه د ئه مين فه ق وه سمان	۳۹۸
له سالی ۱۹۸۸ کۆچی دوايي کردووه.	(برادۆست)	محهمه د ئه مين که ریم عه لی	۳۹۹
له شه ری میریا له ۱۹۶۲/۳/۱۹/۱۸ له نه خو شخانه ی موصل شه هید بووه .	(میرگه سوړ - شپروان)	محهمه د ئه مين میرخان سلیمان	۴۰۰
له سالی ۱۹۹۰ کۆچی دوايي کردووه.	(میرووز - مزووري)	محهمه د ئه مين ميکائيل صالح	۴۰۱
له سالی ۱۹۹۶ کۆچی دوايي کردووه.	(میرووز - مزووري)	محهمه د به کو جادر	۴۰۲
له سالی ۱۹۶۹ کۆچی دوايي کردووه.	(لپرا - شپروانی)	محهمه د ئازدین محهمه د	۴۰۳
له سالی ۱۹۹۵ کۆچی دوايي کردووه.	(شنگیل - مزووري)	محهمه د جو لندی جو برائیل	۴۰۴
له سالی ۱۹۶۹ کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش- مزووري)	محهمه د جه میل محهمه د	۴۰۵
له سالی ۱۹۵۷ له روسیا کۆچی دوايي کردووه.	(ئه رگوش - مزووري)	محهمه د مسته فا چا وره ش	۴۰۶
له ۲۰۱۱/۲/۱۶ کۆچی دوايي کردووه.	(پیندرۆ - مزووري)	محهمه د چیچۆ ئه مين	۴۰۷
له سالی ۱۹۹۹ کۆچی دوايي کردووه.	(زینان - دۆله مهري)	محهمه د حه دۆ (تونیار) ده رویش	۴۰۸
له سالی ۲۰۰۴ کۆچی دوايي کردووه.	(بانی - شپروانی)	محهمه د حه سه ن خدر	۴۰۹
له سالی ۱۹۶۱ شه هید بووه.	(فاژی - شپروانی)	مه لا محهمه د حه سه ن	۴۱۰
له ۱۹۹۱/۳/۱۱ له ئازاد کردنی شاری هه ولیتر له	(گويزي - مزووري)	محهمه د حه مۆ عوسمان	۴۱۱

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

گرتنی مه نزوومه شه هید بووه.			
له سالی ۱۹۵۵ له سوڤیه ت کۆچی دوایی کردووه.	(بابکی - شپروانی)	محهمد خال مه لا حاجی برایم	۴۱۲
له ۲۰۱۱/۴/۱۴ کۆچی دوایی کردووه.	(بابسیڤا - مزووری)	محهمد ره شید محهمد	۴۱۳
له ۲۰۱۰/۹/۲۴ کۆچی دوایی کردووه.	(میرووز - مزووری)	محهمد سوار محهمد گاهر	۴۱۴
له سالی ۱۹۶۴ شه هید بووه.	(بادلا)	محهمد شریف به کر مسته فا	۴۱۵
له سالی ۱۹۷۷ کوچی دوایی کردووه.	(بارزان - به پوژ)	محهمد شاکر عوسمان ئەحمه د	۴۱۶-
له سالی ۱۹۷۷ کۆچی دوایی کردووه.	(ههڤنکا - به پوژ)	محهمد شپرو ده رویش	۴۱۷
له سالی ۱۹۸۷ به فرۆکه ی ئیران شه هید بووه.	(سه فتی - نزاری)	محهمد ته ها حه سن حوسین	۴۱۸
له سالی ۱۹۸۳ ئەنفال کراوه.	(بازی - به پوژ)	محهمد عه بدولله حوسین	۴۱۹
له ۲۰۱۴/۱/۲۶ کۆچی دوایی کردووه.	(ئیسۆمهری - نزاری)	محهمد عه بدولله حه سن	۴۲۰
له سالی ۱۹۷۴ شه هید بووه.	(سپینداری - مزووری)	محهمد وه سمان مسته فا	۴۲۱
له سالی ۱۹۸۳ ئەنفال کراوه.	(سپینداری - مزووری)	محهمد عه زیز محهمد	۴۲۲
له سالی ۱۹۸۹ له ئیران کۆچی دوایی کردووه.	(میرگه سوړ - شپروانی)	محهمد عه زیز عارس	۴۲۳
له ۲۰۰۱/۱۱/۲ له پیرام کۆچی دوایی کردووه.	(میرگه سوړ - شپروانی)	محهمد عیسا محهمد	۴۲۴
کۆچی دوایی کردووه.	(گويزي - مزووری)	محهمد فه ق به زدین	۴۲۵
له ۲۰۰۳/۲/۶ کۆچی دوایی کردووه.	(مائی - به رواری)	محهمد نه جیب محهمد سلیم	۴۲۶
له ۲۰۱۰/۱۰/۱۵ کۆچی دوایی کردووه.	(سپینداری - مزووری)	محهمد نوح محهمد	۴۲۷
له ۱۹۸۳/۷/۳۱ ئەنفال کراوه.	(شنگیل-مزووری)	محهمد مام ره ش شه مدین	۴۲۸
له سالی ۱۹۸۶ له ئیران کۆچی دوایی کردووه.	(ههڤنکا - به پوژ)	محهمد عه لی ئال عوسمان	۴۲۹
له سالی ۱۹۸۹ له نه غه ده کۆچی دوایی کردووه.	(بارزان - به پوژ)	محهمد مه حموود زوبه یر	۴۳۰
له سالی ۱۹۷۲ کۆچی دوایی کردووه.	(کانیالنجی - شپروانی)	محهمد مسته فا مه لا حه م	۴۳۱
له داستانی ماکو له ئیران ۱۹۴۷ شه هید بووه.	(بارزان - به پوژ)	محهمد مه لا محهمد	۴۳۲
له سالی ۱۹۷۹ کۆچی دوایی کردووه.	(پیندرو - مزووری)	محهمد یاسین محهمد	۴۳۳
کۆچی دوایی کردووه.	(ههڤدیان - دیانه)	محهمد خالی	۴۳۴
له شه ری زاویته له سه ره تای ۱۹۶۱ شه هید بووه .	(بابکی - شپروانی)	مه حموود عه بدولپره حمان	۴۳۵

بەنەما و پێکارە لەشکرپیەکانی پەڕینەووە لە پرووباری ئاراس

٤٣٦	سەید مەحموود عەجەم	(ورمى - رۆژھەلات)	کۆچی دوایی کردوووە.
٤٣٧	مەحموود فەق ئەحمەد	(بابکى - شێروانى)	لە سالی ١٩٦٣ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٣٨	مەحموود وەسمان نەبی	(لێرەبەر - شێروانى)	لە سالی ١٩٨٣ ئەنفال کراوە.
٤٣٩	محوۆ حەسەن شەکر	(شنگیل - مزووری)	لە ١٩٩٧/١١/٣ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤٠	مەمو ششان ناغا	(شانەدەر - شێروانى)	لە ٢٠٠٢/٧/١٥ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤١	محیەدین بابەزادە	(بالانش)	لە سۆقیەت کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤٢	مراد ناغا شیخۆ ئەحمەد	(بیری-دۆسکی ژووری)	لە سالی ١٩٨٤ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤٣	مراد میکائیل حاجی	(بزیان - مزووری)	لە سالی ١٩٦١ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤٤	مەرەعان محەمەد شێرۆ شەریف	(کەلیتی- گەردی)	لە سالی ٢٠٠٨ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤٥	مستەفا ئەیوب چیچۆ	(شیفکی- مزووری)	لە سالی ١٩٧٥ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤٦	مستەفا جانگیر	(ساق)	لە سالی ١٩٨٧ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤٧	مستەفا سەعید چیچۆ	(داویتکا - مزووری)	لە سالی ١٩٨٣ ئەنفال کراوە.
٤٤٨	مستەفا رەشو فەقی سۆفی	(لێلووک _ دۆلەمەری)	لە ٢٠٠٣/١١/٣٠ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٤٩	مستەفا شەریف مستەفا	(ئەلقۆش - بەرواری)	کۆچی دوایی کردوووە.
٤٥٠	مستەفا جادر عارس	(مێرووز - مزووری)	لە سالی ١٩٧٧ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٥١	مستەفا مەلاشێ حەکیم	(هۆستان - بەرۆژ)	لە سالی ١٩٨١ لە سۆقیەت کۆچی دوایی کردوووە.
٤٥٢	مستەفا صالح مەلا باس	(زێو-نزاری)	لە ١٩٩٩ /١١/١ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٥٣	مستەفا عەبدوڵا فەق نەبی	(کرکەمو - شێروانى)	لە ٢٠١٠/٨/٨ لە پیرمام کۆچی دوایی کردوووە.
٤٥٤	مستەفا عەبدوڵا هادی	(هیزان - مزووری)	لە سالی ١٩٩١ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٥٥	مستەفا عومەر یاسین	(سەفتی - نزاری)	لە سالی ١٩٩٤ کۆچی دوایی کردوووە.
٤٥٦	مستەفا محەمەد تەها	(بارزان - بەرۆژ)	لە ١٩٨٣/٧/٣١ ئەنفال کراوە.
٤٥٧	مستەفا محەمەد بیبەکر (حەجی محک)	(بارزان - بەرۆژ)	لە ١٩٨٣/٧/٣١ ئەنفال کراوە.
٤٥٨	مستەفا دەرویش شێخ نێرگز	(تیلی- مزووری)	لە سالی ١٩٧٩ شەهید بووە.
٤٥٩	مفردی خانۆ حەدۆ	(کانیانج - شێروانى)	لە سالی ١٩٨٣ ئەنفال کراوە.

بڻه ما و پڙڪاره له شڪريه ڪاني په پڙينه وه له پروباري ٿاراس

460	مه ل سوڻي هم	(هه سنڀ - به روڙي)	له سالي 1986 ڪوچي دوايي ڪردوه.
461	مه ل محمده ٽه مين	(ليڙا - شيرواني)	له داستاني ماڪو له 1947 بريندار بووه و پاشان شههيد بووه.
462	مه لا ره ش ٽه حمده	(مه زئي - دو له مهري)	له 2008/12/6 ڪوچي دوايي ڪردوه.
463	مه لاه عه بدولا سليمان	(ٽه رگوش - مزووري)	له سالي 1984 ڪوچي دوايي ڪردوه.
464	مه لا ٽه حمده له شڪري حوسين	(بيستري - شيرواني)	له سالي 1962 شههيد بووه.
465	مه لا ٽه حمده حدو قورتاس	(ليڙه بير - شيرواني)	له 2022/4/5 ڪوچي دوايي ڪردوه.
466	مه لا هه سن بابزدين	(بارزان - به روڙ)	له سالي 1991 له به غدا شههيد ڪرا.
467	مه لا ره سوول مه لا محمده	(ميڙگه سوڙ - شيرواني)	له يه ڪيتي سوڻيه ت له 1950 ڪوچي دوايي ڪردوه.
468	مه لا سليمان موسا	(ٽاڪري)	له سالي 2006 ڪوچي دوايي ڪردوه.
469	مه لا سه عيد عه لي	(مه ريوان - روڙهه لات)	له سالي 1981 له روڙهه لات ڪوچي دوايي ڪردوه.
470	مه لا سني قورتاس سمائل	(بيدارون - شيرواني)	له پيٽرس له 1963/6/27 شههيد بووه.
471	مه لا سالح عه لي	(شانه ده ر - شيرواني)	له 2013/10/14 ڪوچي دوايي ڪردوه.
472	مه لا عه بدولر حمان مه لا هه بيب	(بيدارون - شيرواني)	له سالي 2001/10/29 ڪوچي دوايي ڪردوه.
473	مه لا عه بدولا زياب عه لي	(زيوه - نزاری)	له سالي 2006/1/2 ڪوچي دوايي ڪردوه.
474	مه لا عه لي خدر	(ڙاووڪ - شيرواني)	له سالي 1977 ڪوچي دوايي ڪردوه.
475	مه لا ٽيبراهيم بابه ڪر	(هه سنه ڪا - به روڙ)	له 2018/1/21 له پيرمام ڪوچي دوايي ڪردوه.
476	مه لا ته ها فه قن	(ڪوله ڪا - نزاری)	له سالي 1971 له زيوه له ٽيران ڪوچي دوايي ڪردوه.
477	مه لا يونس مسته فا ٽومهر	(شانه ده ر - شيرواني)	له سالي 1995 ڪوچي دوايي ڪردوه.
478	مه لا شه ريف تاجه دين	(ڪانياڊيري - شيرواني)	له سالي 1988 شههيد بووه.
479	مه لا نه بي ياسين	(پيندرو - مزووري)	له سالي 1975 شههيد بووه.
480	مه لا ٽه حمده مه لا يه حيا	(ڪه ڪلي - شيرواني)	له سالي 1965 ڪوچي دوايي ڪردوه.
481	مه لا گوچ خدر	(ببان - به روڙ)	له سالي 1983 ٽه نفال ڪراوه.

بەنەما و پێکارە لەشکرپههکانی په‌رینه‌وه له رووباری ئاراس

٤٨٢	مه‌لا مېرخان بادین	(دووری - شېروانی)	له سالی ١٩٩١ له كه‌ره‌ج كوچي دوايي كردوو.
٤٨٣	مه‌ل هه‌م ئېپراهیم خان	(تیلی - مزووری)	له سالی ١٩٦٥ كوچي دوايي كردوو.
٤٨٤	مه‌لكۆ زێرۆ	(سه‌روكانی - شېروانی)	له به‌هاری سالی ١٩٦٤ له سلیمانی شه‌هید بووه.
٤٨٥	مه‌لكۆ عه‌باس محه‌مه‌د ئەمین	(بېرسیاف - شېروانی)	له ٢٠١٥/٤/١٠ كوچي دوايي كردوو.
٤٨٦	مه‌لۆ پېرۆ ئەحمه‌د	(بېستری - شېروانی)	له ٢٠٠٠/٥/٣ كوچي دوايي كردوو.
٤٨٧	مه‌لۆ هه‌سه‌ن مه‌لۆ	(باوه‌دۆله‌مه‌ری)	له ٢٠١٥/١/٣١ كوچي دوايي كردوو.
٤٨٨	مه‌لۆ قورتاس سه‌عید	(بابکێ - شېروانی)	له سالی ١٩٨٢ كوچي دوايي كردوو.
٤٨٩	موسا به‌گ ئۆغز به‌گ	(رزێ - گه‌ردی)	له سه‌ره‌تای ئەیلوولی سالی ١٩٦١ شه‌هید بووه.
٤٩٠	موسا نافخۆش محه‌مه‌د	(به‌نان - مزووری)	له سالی ١٩٦١ كوچي دوايي كردوو.
٤٩١	میران مېرخان مه‌سیح	(سه‌روكانی - شېروانی)	له یه‌كیتی سوڤیه‌ت مایه‌وه، له سالی ١٩٥٤ كوچي دوايي كردوو.
٤٩٢	مېرحاج ئەحمه‌د تاهیر	(ئاكرێ)	له سالی ١٩٨٨ له به‌غدا كوچي دوايي كردوو.
٤٩٣	مېرخان مامه‌ند تاجه‌دین	(كانیادیری - شېروانی)	له مانگی ئاداری ١٩٥٨ كوچي دوايي كردوو.
٤٩٤	مېرخان نه‌بی وه‌سمان ئېپراهیم	(زرار - شېروانی)	له رێگه‌ی سوڤیه‌ت گه‌رایه‌وه، له سالی ٢٠٠٦ كوچي دوايي كردوو.
٤٩٥	مېرزا ئاغا ره‌شۆ	(مېرگه‌سۆر - شېروانی)	له ئەیلوولی ١٩٦١ له نه‌هله له سه‌ری ئاكرێ شه‌هید بووه.
٤٩٦	مېرزا ئاغا عه‌بدو‌لا مېرخان	(مېرگه‌سۆر - شېروانی)	له سالی ١٩٨٣ ئەنفال كراوه.
٤٩٧	مېرۆ جوج چاوشین	(بېداروون - شېروانی)	له ٢٠١٩/١٠/٦ كوچي دوايي كردوو.
٤٩٨	مېرۆ هه‌یده‌ر كه‌ریم	(تویی - مزووری)	له سالی ١٩٧٩ له زیوه كوچي دوايي كردوو.
٤٩٩	مېرۆ مه‌حموود یاسین مه‌حمود	(شه‌روین - گه‌ردی)	له سالی ١٩٥٦ كوچي دوايي كردوو.
٥٠٠	مېرۆ محه‌مه‌د ئېسماعیل	(شېروان - شېروانی)	له ٢٠١٥/٣/٩ كوچي دوايي كردوو.
٥٠١	مېرۆ میرالی سه‌لیم	(كوركێ - شېروانی)	له سالی ١٩٧٥ له ئێران كوچي دوايي كردوو.
٥٠٢	میکائیل محه‌مه‌د جوهرائیل	(پیندرۆ - مزووری)	له سالی ١٩٨٣ ئەنفال كراوه.
٥٠٣	مسته‌فا لاو	(دووری - شېروانی)	كوچي دوايي كردوو.
٥٠٤	مه‌حموود عه‌بدو‌لا حوسین	(هه‌فتکی - به‌رۆز)	له ١٩٨٣/٧/٣١ ئەنفال كراوه.

بنه ما و پیکاره له شکرپیه کانی په پینه وه له رووباری ئاراس

٥٠٥	محي عهزیز محي	(سپینداری - مزووری)	له سالی ١٩٤٧ کۆچی دوايي کردووه.
٥٠٦	محهمه د عهلی شیخ محهمه د	(ئهرگوش-مزووری)	له سالی ١٩٦٨ کۆچی دوايي کردووه.
٥٠٧	محهمه د عهلی ئه لیجان	(بازی-بهروژ)	له ١٩٨٣/٧/٣١ ئه نفال کراوه.
٥٠٨-	نافخوش حوسین	(لیپه بیر - شیروانی)	له سوڤیه ت کۆچی دوايي کردووه.
٥٠٩	نافخوش هه دو قورتاس	(لیپه بیر - شیروانی)	له ٢٠١٤/١/٧ له پیرمام کۆچی دوايي کردووه.
٥١٠	نه بی هه سه ن عه بدولا	(خه لان - دوکله مه ری)	له ئایاری ١٩٦٢ شه هید بووه.
٥١١	نه عمان عه بدولپه حمان یونس	(بارزان - بهروژ)	له ١٩٧٥ کۆچی دوايي کردووه.
٥١٢	هه مپه قاسم باجو	(مامیسکی - شیروانی)	له سالی ١٩٨٣ ئه نفال کراوه.
٥١٣	وه سمان شیخو ئه حمه د سلیمان	(ژاژووک - شیروانی)	له سالی ١٩٩٧ کۆچی دوايي کردووه.
٥١٤	شیخ وه سمان محهمه د ئه مین	(میرگه سور - شیروانی)	له ١٩٨٣/٧/٣١ ئه نفال کراوه.
٥١٥	وه یسی عه لی هه دو	(شانه ده ر - شیروانی)	له ١٩٩٢/٥/١ له ئیران کۆچی دوايي کردووه.
٥١٦	یاسین ره شید مارس	(مپرووز - مزووری)	له ١٩٦٣ شه هید بووه.
٥١٧	یاسین میکائیل عه مه ر	(سیلکی - مزووری)	له سالی ٢٠٠٩ کۆچی دوايي کردووه.
٥١٨	یوسف عه بدولپه حمان محهمه د	(سه فتی - نزاری)	له ١٩٦٣ کۆچی دوايي کردووه.

ئەلبووومى ويّنه و نەخشەكان

ئەلبوومى كۆمارى كوردستان لە مەھاباد

بارزانی نه‌مر

جهنه پال بارزانی

پوژی راگه یانددنی کوماری کوردستان له مهاباد

بارزانی نهمر و قازی محهمه‌د

سه‌را

پوژی دامه‌زاندنی کۆماری کوردستان - مه‌باد ۱۹۴۶

بارزانی نهمر

له دوواوه، له راسته‌وه بۆ چه‌پ (مهمهد مه‌موود قودسی - عزه‌ت عه‌بدولعه‌زیز -
خه‌یرولا عه‌بدولکه‌ریم - عه‌بدولپه‌حمان موفتی)

مه‌باباد ۱۹۴۶

مه‌شقی له شکرپیه‌کانی کوردستان له مه‌باد ۱۹۴۶

هێرشێ فرۆکەیی به‌ریتانی بۆ سه‌ر بارزان ۱۹۳۲

هێرشى سوپای ئینگلیز و سوپای عێراق بۆسه‌ر گوندی بارزان ١٩٣٢

هێرشى سوپای ئینگلیز و سوپای عێراق و بۆردومانی گوندی بارزان ١٩٣٢

له شکرى بارزان له کۆمارى کوردستان ۱۹۴۶

رئوپه‌سمى پژهى پيشمه‌رگه له به‌رده‌م پيشه‌وا قازى ۱۹۴۶

ئەلبوومی داستانى پى ئاراس

بنه‌ما و پیکاره له شکرپیه‌کانی په‌رینه‌وه له رووباری ئاراس

پێی ئاراس

ته‌شتی بیداو و چوارچه‌لی هه رکیان

دۆلی کوتۆل

دهشتی ماکو

ریگای دهشتی هاسوون

سیگۆشه‌ی سنوری ئیران و تورکیا و ئهرمه‌نستان

لیواری پرووباری ئاراس - شوینی په‌پینه‌وه‌ی بارزانی نه‌مر و یاوه‌رانی بۆ

سوڤیه‌تی جارانی

تاوه ری پاسه وانی سووپای سوڤیه ت تا کو ته پرۆش له شوینی خوئی ماوه

نه خچه وان

ئهو گوندهی سهر لیواری پروباری ئاراس که بارزانی نهر پیدایا تیپه ری بو
یه کیتی سوڤیه تی جاران

چیا ی ئارارات

**بارزانی نەمر و ھەفالانی لە
یەکیتی سوۆقیەت**

بارزانی نهمر - ئەسەدەد خۆشەوی - عەلی خەلیل خۆشەوی - سەعید ئەحمەد نادر

۱۹۵۷ مۆسکۆ

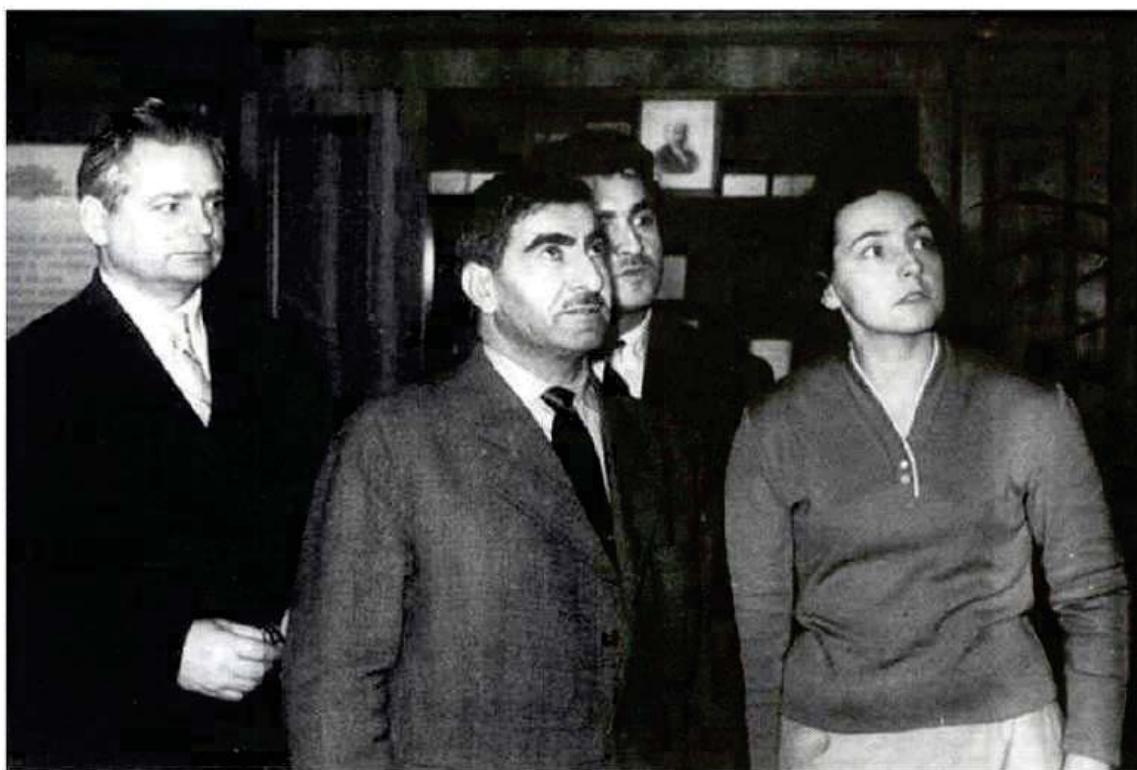
دانیشتووەکان (گورگۆ بابکەیی - حەکیم پیندرۆی - بارزانی نهمر - مە لا پەش)

راوەستاوەکان (محەمەد ئاغا دۆلەمەری - تەیمەز ئارەب - محەمەد ئەمین

میرخان - عومەر محەمەد ئەمین لێری) - تاشکەند ۱۹۵۲

به شیک له هه فالانی بارزانی نهر له سوڤیه تی جارن له کاتی خویندندا

سهردانی بارزانی نهر بو په یمانگای ته کنه لوجی له یه کیتی سوڤیه ت - ۱۹۶۰

به‌شیک له هه‌فالانی بارزانی نه‌مر له سوڤیه‌تی جارانی له‌کاتی خویندندا

به‌شیک له هه‌فالانی بارزانی نه‌مر له سوڤیه‌تی جارانی له‌کاتی خویندندا

ماوهی خویندن/ له چه په وه بو راست

ریزی یه کهم (عومەر پیندرۆیی - شه فیک مهلا عه بدولا - پیرو چه مو - مهلا نه بی یاسین -
عومەر پیندرۆیی)

ریزی دووهم (حه سه ن مهلا یه حیا - فه تاح عومەر ئه رگۆشی - جه وه هر حوسین - عیسا
سوار - سه عید مهلا عه بدولا - عیسا پالانی)

ریزی سییه م (موسابه گ - ره شید شنگیلی - محمه د نوح - جادر ئه رگۆشی - محمه د
عه زیز - سه عید عه بدولکه ریم)

ریزی چوارهم (عه بدولا حوسین جه رگیس - چه تو تیلی - عه لی غازی - عه بدولپرهم
جه سیم - ئه حمه د جه سیم - حوسین ره شید ئه رگۆشی)

۱۹۵۷

بارزانی و له‌لای راستیه‌وه (ئه‌سه‌د خۆشه‌وی) و له دواوه‌یان له چه‌په‌وه بو راست (حادی
حه‌سکو - محهمه‌د نوح - ئه‌حمه‌د حه‌سه‌ن - تاجه‌دین مه‌لا حه‌سه‌ن - محهمه‌د ئه‌مین میرخان)

۱۹۵۴

گەرپانەوہی بارزانی نەمر و ھەقالانی لە
یەکیتی سۆفیەتی پیشوو

بارزانی نهمر له سوؤقیهت

بارزانی نه مر له یه کیتی سوڤیه ت

بارزانی نه مر و جه مال عه بدولناسر - قاهره ۱۹۵۸

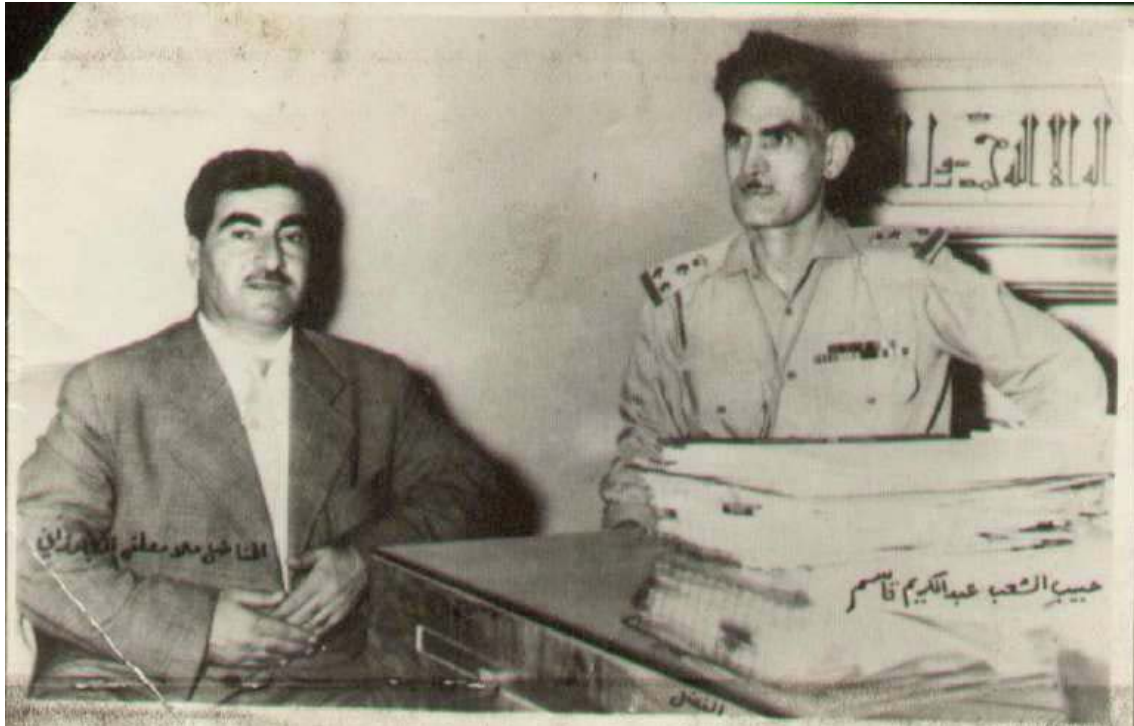
ریزی پیشه وه (بارزانی نه مر - جه مال عه بدولناسر - نوری ئه حمده تها - صالح به گ میران -
پراویژکاریکی عه بدولناسر)

ریزی پشته وه (میرحاج - ئیبراهیم ئه حمده د - سادق بابو بارزانی - ئه سعده خوشه وی)

بارزانی نهمر و برازیه‌که‌ی (سادی بابۆ)

بارزانی نهمر - عه‌بدولکه‌ریم قاسم

که‌رنه‌فالی پیشوازی پیکهاته‌کانی عیراق له بارزانی نهمر - ۱۹۵۸

پیشوازی بارزانی نهمر له هه‌فآل و خیزانه‌کانیان له به‌سپرا

لیستی سه رچاوه کان:

- ۱- مه سعود بارزانی، بارزانی و بزوتنه وهی پزگاریخوازی کورد، ۱۹۳۱-۱۹۵۸، چاپی یه کهم، کتیبی سییه م - ۲۰۱۲.
- ۲- بارزانی له مه هاباده وه... بو ئاراس، نووسینی نه جه ف قولى پسیان. وه رگپران و پیشه کی و په راویزی: شه وکته شیخ یه زدین، چاپی یه کهم، ۱۹۹۷.
- ۳- د. خالد یونس خالد، کۆنگره ی یاده وه ری سهد سألهی بارزانی نه مر، به شی یه کهم، مسته فا بارزانی نه مر. هیما ی خه باتی نه ته وه ی کورده، هه ولیر - ۲۰۰۳.
- ۴- حامید گه وه هری، مسته فا بارزانی- پیشمه رگه و سه رۆك، ستۆكهۆلم - ۲۰۱۷.
- ۵- نه جه ف قولى پسیان، له مه هابادی خویناوییه وه... هه تا لیواره کانی ئاراس، و. شه وکته شیخ یه زدین، هاوینه هه واری پیرمام - ۱۹۹۶.
- ۶- نه بو نه لحه سه ن ته فریشیان، راپه رینی نه فسه رانی خوراسان، و. گوشاد حه مه سه عید، هه ولیر - ۲۰۱۳.
- ۷- د. گونیتەر دیشنه ر، کورد گه لی له خشته براوی غه در لیکراو، وه رگپرانی له نه لمانییه وه بو عه ره بی عبدالسلام به روازی، وه رگپرانی بو کوردی حه مه که ریم عارف، چاپی دووهم - ۱۹۹۹.
- ۸- د. فه ره ی دوون نووری، بزاقی بارزانی، هه ولیر - ۲۰۰۷.
- ۹- تاقگه حه مکۆ عبدالله، بارزانی و بارزانیه کان- کاریگه رییان له پیشهاته سیاسییه کانی کوردستان و عیراق، هه ولیر - ۲۰۱۹.
- ۱۰- د. ئافراسیاو هه ورامی، په یوه ندییه کانی کوردستان و ئازه ربایجان و هه ره سه یئانی هه ردوولا له سالی ۱۹۴۶ دا، سلیمانی - ۲۰۰۸.
- ۱۱- بیره وه رییه کانی موحه مه د نه مین قادری کولیج، کۆمه له ی ((ژ-ك)) تا کۆمار، به شی یه کهم: کاوه قادری، باس نه کراوه کانی کۆماری کوردستان- مه اباد- نه یئیه کانی دروست بوونی ((ژ-ك))، هه ولیر - ۲۰۰۸.
- ۱۲- نه دیب چه لکی، کۆنگره ی یاده وه ری سهد سألهی بارزانی نه مر، به شی یه کهم، ده ربازبوون ژ نه ره س- په ند و وانه رپبازی بارزانی د هندی کاروانی دیروکی ویدا.

- ۱۳- د. شیرزاد نه جار، ئاسایشی نه ته وه یی و ئاسایشی نه ته وه یی کورد- پته وکردنی ریکخستنی پیشمه رگه له پیناو پیگه یاندنی له شکرپکی هاوچه رخ، هه ولیر- ۲۰۰۲، له بلاو کراوه کانی مه کته بی ریکخستنی پیشمه رگه، زنجیره (۵۴).
- ۱۴- یونس پوژبه یانی، سه ره تا کانی شه ری پارتیزانی له کوردستاندا، چاپی دووهم، هه ولیر - ۲۰۰۰.
- ۱۵- یاداشتی فه رمانده ی شه هید (حه سو میرخان ژاژوکی)، (۶۲) پوژ له گه ل (بارزانی) دا، چوونی بارزانییه کان بو یه کیتی سو فیه ت، هه ولیر - ۱۹۹۷.
- ۱۶- کرمانجی چالی، شو فیه یه ک له سه ر کرده سه ربازییه کان، له شکر ی تایبه تی (۱) یه ک.
- ۱۷- برایان ترپسی، سه رکه وتن: سوود وه رگرتن له بنه ما پیکاره سه ربازییه کان بو سه رکه وتن له کار و ژیاندا، و. فریاد بارزانی، هه ولیر - ۲۰۱۳.
- ۱۸- نه بولحه سه ن ته فره شیان، بارزانییه کان- چهند لاپه ریه ک له خه باتی ونبووه کانی کو ماری دیموکراتی کوردستان، وه رگپیرانی له فارسیه وه. به ختیار شه مه یی، هه ولیر - ۲۰۰۴.
- ۱۹- محمود عه بدله، پیره وه میژوو ییه که ی بارزانی نه مر و هه قالانی بو یه کیتی سو فیه تی جاران، گو فاری دهنگی پیشمه رگه، ژماره ۱۴۶.
- ۲۰- دیمانه ی مقداد شاسواری، پیشمه رگه ی دیرین (لاکو مامه ند مه سیح) خویندنی ئیمه وانه ی خه بات و کوردایه تی بوو له قوتابخانه ی بارزانی نه مر، گو فاری دهنگی پیشمه رگه ژماره ۴۵.
- ۲۱- ره شید مه لا عه لی کو له کی، ژیان و به رخودان د پارزینکی هه قالی بارزانی نه مر (کازم شانه ده ری) دا، هه ولیر - ۲۰۱۹.
- ۲۲- حه مه که ریم هه ورامی، په رینه وه له ئاوه که ی ئاراس، هه ولیر - ۲۰۱۶.
- ۲۳- دیمانه ی مقداد شاسواری، پیشمه رگه ی دیرین، عه مه ر فه قی عه مه ر بیداروونی، رپبازی بارزانی کورد به ره و رزگار بوونی یه کجاره کی ده با، گو فاری دهنگی پیشمه رگه، ژماره ۴۰.
- ۲۴- دیمانه ی مقداد شاسواری، پیشمه رگه ی دیرین، نه وسا (پیشمه رگایه تی) وه ک چوونه قوتابخانه و ابوو ... گو فاری دهنگی پیشمه رگه ژماره ۳۹.

۲۵- دىمانەى مىقداد شاسوارى، پىشمەرگەى دىرىن (رەشىد ھەمۆ جەرچىس) نائومىدى لە رىيازى بارزانى دا وجودى نىيە... گۆقارى دەنگى پىشمەرگە ژمارە ۳۸.

۲۶- دىمانەى مىقداد شاسوارى، پىشمەرگەى دىرىن (غەزالى ئىبراھىم ئاغا) ئاسوودەيى ويژدان لەو ھەدايە مەروڤ لە تەمەنى پىرى دا لە خۆى پىرسى (چ خزمەتتىكم بە گەل و نىشتمانەكەم كەردوۋە) گۆقارى دەنگى پىشمەرگە ژمارە ۴۷.

۲۷- دىمانەى مىقداد شاسوارى، پىشمەرگەى دىرىن (مەھمەد ئەمىن فەقى ھەسەن دەرگەلەيى) ناوى (بارزانى) رەمز و نەيىنى ھىزى خۆپراگرى و بەرەنگار بوونەو ھەمان بوو... گۆقارى دەنگى پىشمەرگە ژمارە ۴۶.

۲۸- ھاورى رەشىد، بايەخى مېژووى سەربازىيى، گۆقارى دەنگى پىشمەرگە ژمارە ۱۶۱.

۲۹- قارەمان مەھدى، لە پىشوازى (۱۰۰) سەد سالى لە داىكبوونى بارزانى نەمردا، سالىنى ژيانى بارزانى نەمەر و ھەقالانى لە يەكئىتى سۆڤىيەت (۱۹۴۷-۱۹۵۸) دواندە سالى ئاوارەيى يان... قۇناغىكى تر لە خەباتى نەتەوايەتى، گۆقارى دەنگى پىشمەرگە ژمارە (۶۰ و ۶۱).

۳۰- پىشمەرگەى دىرىن (مىرۆ چىچۆ چاوشىن) لە ھەنگاۋەكانى سەرەتادا ئومىدما بە پوژىكى ۋەك ئەمپرو ھەبوو، گۆقارى دەنگى پىشمەرگە ژمارە ۴۳.

۳۱- ئازاد مەھمەد، لە يادى "۶۳" سالى دامەزراندنى "كۆمارى كوردستان" لە مەھاباد دا، پوژنامەى خەبات ژمارە (۳۰۷۷) لە رىكەوتى ۲۰۰۹/۱/۲۲.

۳۲- عەباس غەزالى مىرخان، كۆنگرەى يادەو ھەرى سەد سالى بارزانى نەمەر: داستانى پەرىنەو ھە ئاراس.

۳۳- سەفەر مىرخان ژاژۆكى، بوونىاتنەرانى ئەمپرو كوردستان.

۳۴- قارەمان مەھدى، كىيىيى بارزانى نەمەر لە قۇناغىكى خەباتى نەتەو ھەيى و ئازادىخووزىدا ۱۹۴۷-۱۹۵۸.

۳۵- مۇسەدەق تۆقى، زىڤىنەقا بارزانى و بارزانىيان ژ ئىكەتيا سۆڤىيەتى، لە چالاكىيەكانى لىژنەى دەستىنووس و بەلگەنامەكان ھەولپىر - ۲۰۱۲.

۳۶- فەيسەل دەباغ، ھىزبى ھىوا و شوپشى (۱۹۴۳-۱۹۴۵) ى بارزان.

۳۷- مەھمەد توفىق ووردى، چوونى بارزانىيانى قارەمان بو سۆڤىيەت، نووسىنى.

- ۳۸- دکتور عه بدولخالق ناسر ئه عامري، بارزانی مسته فا و دۆزي كورد له عيراق (۱۹۳۱- ۱۹۷۵)، و. ئه ركان شارباژيري.
- ۳۹- د. خه ليل ئيسماعيل محهمه د، كوڠره ي ۹۰ ساله ي له دايك بووني بارزاني نه مر، سه لاهه دين ۱۴-۱۷/۹/۱۹۹۳، بارزاني و بزوتنه وه ي نه ته وايه تي.
- ۴۰- ئيسماعيل ئه رده لان، نه ينييه كاني بارزان، وه رگيران و ئاماده كردني. ره نجبه ر شه وكت پيراني، ده سته ي ئينسكلوپيدياي پارتی ديموكراتي كوردستان.
- ۴۱- ره شيد مه لاعه لي كو له كي، خو پندنه وه يه كي فه لسه فه و ناوه رو كي ري يازي بارزاني نه مر.
- ۴۲- حوسين ئيحساني، لي كه وته كاني سه ربه خو يي هه ري مي كوردستان له سه ر ئاسايشي ناوچه يي، و. محهمه د كه ري خان.

ناسنامەى دەستە

پروژهى دەستەى ئىنسـكلۆپىدىاى پارتى دىموكراتى كوردستان، لە پىناو ناساندن، كۆكردنەوه، بە دىكۆمىنتكردن و بلاوكردنەوهى مـىژووى پـر لە سەروەرىى كار و خەباتى پارتى دىموكراتى كوردستان، لەسەر پىشـنـيازى رـىزدار مەسـرور بارزانى، لە ساڵى ۲۰۱۴ دامەزراوه. ئەم بەرهەمەى بەردەستى بەرپـزتان بەشـىكە لە هەول و ئامانجەكانى ئەم پروژهيه.

